

د افغانستان اسلامي جمهوریت

د پوهنې وزارت

جمهوری اسلامی افغانستان

وزارت معارف

ISLAMIC REPUBLIC OF AFGHANISTAN
MINISTRY OF EDUCATION

Jaws PDF Creator
مسودہ

پلان استراتژیک ملی معارف افغانستان

۱۳۸۹-۱۳۹۳

سرطان ۱۳۸۹

فهرست مطالب

۳	پیام وزیر معارف
۵	خلاصه پلان استراتیژیک
۲۶	فصل اول: چوکات پالیسیهای استراتیژیک
۳۳	فصل دوم: تحلیل وضعیت
۶۹	فصل سوم: برنامه های دارای اولویت
۶۹	برنامه اول: تعلیمات عمومی و اسلامی
۶۹	برنامه فرعی ۱.۱: تعلیمات عمومی
۸۰	برنامه فرعی ۱.۲: تعلیمات اسلامی
۸۵	برنامه دوم: انکشاف نصاب تعلیمی مقایسه معلم و آموزش سانس و تکنالوژی
۸۵	برنامه فرعی ۲.۱: انکشاف نصاب تعلیمی
۹۲	برنامه فرعی ۲.۲: توسعه معلم
۹۱	برنامه فرعی ۲.۳: سانس سانس و تکنالوژی
۱۰۵	برنامه سوم: تعلیمات تخنیکي و مسلکی
۱۱۳	برنامه چهارم: سواد آموزی
۱۲۰	برنامه پنجم: مدیریت تعلیم و تربیه
۱۲۰	برنامه فرعی ۵.۱: انکشاف زیر بنای مصارف
۱۲۹	برنامه فرعی ۵.۲: انکشاف اداره معارف و خدمات حمایتی
۱۳۷	برنامه فرعی ۵.۳: انکشاف مدیریت استراتیژیک
۱۴۶	فصل چهارم: تطبیق و مراقبت و ارزیابی
۱۴۶	تطبیق
۱۴۹	مراقبت و ارزیابی
۱۵۴	فصل پنجم: مصارف و بودجه
۱۵۴	مصارف
۱۵۷	مالی

پیام وزیر معارف

تعلیم و تربیه برای پیشبرد انکشاف، تقویت هویت ملی، اداره مؤثر، صلح و ثبات در کشور ضروری می باشد. تعلیم و تربیه باعث افزایش بردباری، برابری و مشارکت شده و فرهنگ جامعه را تحرک می بخشد. یک جامعه تعلیم یافته دارای مولدیت بیشتری بوده، در آمدها در آن بهتر توزیع شده و استندردهای زندگی در آن بهبود می یابد. در طول هشت سال گذشته، افغانها برای فرستادن اطفال شان به مکتب از خود شوق و ذوق فراوانی نشان داده اند؛ هم فامیل ها و هم اطفال خواهان تعلیم و تربیه با کیفیت می باشند و این تقاضا بخش تفکیک ناپذیر از چشم انداز آینده بازسازی و انکشاف افغانستان می باشد.

بی تردید در طول سالهای گذشته پیشرفت های شگرفی در زمینه شمولیت اطفال به مکاتب و فراهم آوری امکانات آموزشی برای آنان حاصل شده است. علیرغم این دستاوردها دسترسی به تعلیم و تربیه در سراسر کشور به طور مساویانه توزیع نشده و کیفیت معارف نیز در مناطق مختلف تفاوت زیادی دارد. با وجود اعمار و بازسازی مکاتب زیادی در سطح کشور هنوز هم به نازهای مردم در این عرصه به طور کافی پاسخ داده نشد. معیار سنجش و اندازه گیری جهت ارائه تعلیم و تربیه با کیفیت وجود ندارد. پلان استراتژیکی معارف و اردو برای سالهای ۱۳۸۹ تا ۱۳۹۳ نمایانگر یک ویکرد جامع و چالشی برای معارف افغانستان می باشد. چالش های موجود باید به طور موفقانه مورد رسیدگی قرار گیرد تا بتوانیم به اهداف معارف که در قانون اساسی جمهوری اسلامی افغانستان سال ۱۳۸۲، استراتژیکی انکشاف ملی افغانستان و اهداف انکشافی هزار افغانستان برای سال ۱۳۹۹ انعکاس یافته، نائل شویم.

پلان استراتژیکی، اهداف عمده معارف را شناسایی و برای بهبود دسترسی عادلانه و کیفیت معارف، برنامه های جامعی را طراحی نموده است. این پلان طی یک پروسه مشارکتی و مشورتی با افغان ها در تمامی سطوح و از طریق بورد انکشاف معارف با همکاری انکشافی وزارت، تهیه و تدوین شده است. وزارت معارف مصمم است تا برای تمامی اطفال و بزرگسالان افغانستان، تعلیم و تربیه باکیفیت و متناسب با نیازهای آنها را فراهم سازد. بنابراین برنامه های تعلیم و تربیه دولت باید از طریق یک سیستم مالی و اداری شفاف و حساسه حمایت شود. سیستم های شفاف و رزینی باید در تداوم تقویت شده و یک رابطه مستحکم با مردم، جامعه مدنی، سکتور خصوصی و حکومت ایجاد گردد.

پلان استراتژیکی ملی معارف شامل پنج برنامه برای بهبود دسترسی، کیفیت و مدیریت معارف در سراسر کشور می باشد. از این میان سه اصل، نیاز به توجه جدی است. در اول اینکه رای بهبود دسترسی و اداره تعلیم و تربیه شاگردان در مکتب، باید فضای کافی و مناسب آموزشی برای اطفال به خصوص دختران فراهم شود. تقریباً نیمی از مکاتب موجود فاقد تعمیر بوده و بسیاری از آنها تخریب شده و برای استفاده ناامن می باشند. بسیاری از مکاتب در دو شفت نوبت فعالیت می کنند تا نیازهای شاگردان را به تعلیم و تربیه توسط تعمیرات موجود برطرف گردد. دومین اولویت، ارتقای مهارت ها و سویه تحصیلی معلمین جهت بهبود کیفیت تدریس و یادگیری شاگردان در صنف می باشد. اولویت سوم، ارتقای کیفیت ساختاری و

سازمانی وزارت می باشد تا انکشاف و تطبیق پالیسی های مناسب ، مدیریت مؤثر منابع بشری، مالی و فزیکتی لازم برای دسترسی به نتایج حاصل شود.

تعلیم و تربیه برای رشد و پیشرفت کشورها لازم و ضروری می باشد. روابط واضحی میان سطح آموزش افراد و دستاوردهای اقتصادی آنها وجود دارد. کشورهایی که در مراحل اولیه انکشافی شان، سرمایه گذاری زیادی را در قسمت تعلیم و تربیه نموده اند در مراحل بعدی نیز به موفقیت های بزرگی دست یافته اند. افغانستان جهت رسیدگی به چالش های دوران بازسازی، نیاز مبرم به قوای بشری ماهر دارد. بنابراین، افغانستان راهی به جز سرمایه گذاری در سیستم تعلیم و تربیه ندارد.

این پلان استراتیژیک سمت و سوی آینده نظام تعلیم و تربیه در افغانستان را تعیین می نماید. این پلان یک سند زنده است که به طور منظم مورد بازنگری قرار می گیرد. یک پلان خوب همیشه باید از امکانات لازم اجرایی جهت نیل به اهداف خویش برخوردار باشد. تخصیص کمک های بیشتر بین المللی به تعلیم و تربیه و هماهنگی آنها با پلان استراتیژیک ضروری است تا فاصله میان عرضه و تقاضای خدمات معارف کاهش یابد.

تصویب پلان استراتیژیک ملی معارف در این سند دهنده راهنمایی برای تدوین و اجرای یک نظام تعلیم و تربیه با کیفیت و متناسب با اهداف سزوندان کشور می باشد.

Jaws PDF Creator

داکتر فاروق وردک،

وزیر معارف

کابل، حمل ۱۳۸۹

EVALUATION
VALUTAZIONE
EVALUATION
EVALUACIÓN
EVALUATION

خلاصه پلان استراتیژیک

هدف

پلان استراتیژیک ملی معارف (۱۳۸۹-۱۳۹۳) پالیسی ها و استراتیژی های پنج سال آینده نظام معارف افغانستان را احتوا می کند. این پالیسی ها و اهداف براساس تعهدات ملی و بین المللی دولت افغانستان و بر اساس نیازهای موجود نظام معارف انکشاف یافته است. این پلان که از آرزو ها و امیدهای مردم افغانستان و شاگردان مکاتب این کشور نمایندگی می نماید بر اساس نتایج به دست آمده و درس های آموخته شده از تطبیق پلان استراتیژیک سالهای ۱۳۸۵-۱۳۸۹ تدوین شده است. این پلان بر اساس پنج برنامه دارای اولویت تنظیم شده تا به وزارت معارف امکان دهد که به اهداف اصلی نظام تعلیم و تربیه دست یافته و در انکشاف اقتصادی، فرهنگی - اجتماعی و تأمین ثبات سیاسی و امنیتی کشور نقش لازم را ایفا نماید.

دیدگاه وزارت معارف

دیدگاه وزارت معارف انکشاف قوای بشری مطابق با اساسات دین مبین اسلام، تعهدات ملی و بین المللی را احترام، رونق بخشیدن به روش های نوین دسترسی عادلانه به تعلیم و تربیه با کیفیت برای همه ارباب کسور می باشد، تا بتوانند در انکشاف پایدار، رشد اقتصادی، ثبات و امنیت کشور فعالانه سهم بگیرند. برای تحقق این امر، وزارت معارف باید به یک اداره مدرن، موثر، دارای بودجه کافی و حساسه تبدیل شده و فرصت های آموزشی لازم را بدون هیچ گونه تبعیض و نابرابری برای اطفال و نازگسالان در سراسر کشور فراهم سازد.

اهداف وزارت برای سال ۱۳۹۹ (۲۰۲۰)

اهداف تعیین شده در این پلان استراتیژیک به منظور استقامتی نظام تعلیم و تربیه به اهداف انکشافی هزاره سوم افغانستان برای سال ۱۳۹۹ و اهداف بلند مدت و ارن در نظر گرفته شده است. بنابراین، تا سال ۱۳۹۹:

- میزان شمولیت ناخالص در دوره تعلیمات اساسی برای دختران و پسران به ترتیب تا ۱۰۳٪ و ۱۰۴٪؛ و میزان شمولیت خالص برای دختران و پسران تا ۹۸٪ در سال ۱۳۹۹ افزایش خواهد یافت.
- تعداد شاگردان تعبدان اسلامی تا 471,172 افزایش خواهد یافت. (۴ ناگدا، اناث) افزایش خواهد یافت.
- حد اقل ۹۵٪ معلمان امتحان ملی لیاقت را موفقانه سپری خواهند نمود.
- میزان سواد در کشور به ۷۵ فیصد خواهد رسید.

- ۱۲ فیصد فارغان تعلیمات اساسی برای ادامه تعلیم شامل تعلیمات تخنیکی و مسلکی می شوند.

وضعیت معارف در سال ۱۳۸۰ (۲۰۰۱)

- در سال ۱۳۸۰ کمتر از ۱ میلیون شاگرد پسر توسط ۲۰۷۰۰ معلم از طبقه ذکور در ۳۴۰۰ مکتب تعلیمات عمومی آموزش داده می شدند. نظام تعلیم و تربیه پاسخگوی نیازهای تعلیمی شاگردان موجود نبود؛ برای دختران امکانات تعلیم و تربیه وجود نداشت و شمار اندکی از شاگردان پسر به تعلیم و تربیه دسترسی داشتند.
- چهار مرکز تربیه معلم با ۵۰ معلم ذکور در چهار ولایت از ۳۰ ولایت کشور دایر بود که حدود ۱۹۰ شاگرد ذکور در آنها شامل شده بودند. شاگردان اناث به این دارالمعلمین ها دسترسی نداشتند.
- در سال ۱۳۸۰ تنها ۳۸ مکتب تخنیکی و مسلکی با ۵۵۰ معلم قسما فعال بود که 1,510 شاگرد ذکور در آنها مشغول تعلیم بودند.
- در آن سال تنها ۲۰۰ کدیس سواد آه زری برای 22,000 هزار نفر تیر شده بود.
- نصاب تعلیمی کاملا کهنه و به شدت سیاسی بود؛ کتاب های مختلف درسی به منظور افزایش فرهنگ خشونت در مکاتب مورد استفاده قرار می گرفت.

وضعیت معارف در سال ۱۳۸۷ (۲۰۰۸)

- شمار شاگردان مکاتب تعلیمات عمومی از ۲.۳ بیلین در سال ۱۳۸۱ به ۶.۲ میلیون (۳۶٪ اناث) در سال ۱۳۸۷ افزایش یافته است. مشکلات امنیتی، فقر و کمبود مکتب یا خدمات تعلیمی از عوامل اصلی عدم افزایش شمولیت شاگردان می باشد.
- از مجموع ۱۰۸ هزار معلم در سال ۱۳۸۷ فقط ۱۹ فیصد از طبقه اناث می باشد. معلمان اناث یکی از دلایل اصلی شمولیت پایین دختران می باشد.
- تعداد مکاتب تعلیمات عمومی از ۱۰,۵۰۰ در سال ۱۳۸۱ به ۱۰,۹۹۸ در سال ۱۳۸۷ افزایش یافته است.
- بر اساس معاهدات ریاست امنیت وزارت معارف (۱۳۸۸). ۴۸۱ مکتب توسط مخالفین دولت حریق و یا مسدود شده است؛ در نتیجه، حدود ۳۰۰ هزار شاگرد از تعلیم و تربیه محروم شده اند.

- تا سال ۱۳۸۷، به تعداد ۵۱۱ نهاد تعلیمات اسلامی (۴۱ دارالعلوم^۱، ۳۶۹ مدرسه^۲، ۸۴ دارالحفاظ^۳ و ۱۷ مدرسه الحاقیه) ایجاد شده است که مجموعاً ۱۰۶ هزار شاگرد در این مراکز شامل می باشند.
- وزارت چهارچوب جدید نصاب و مفردات درسی را برای تعلیمات عمومی و تعلیمات اسلامی انکشاف داده است. بر اساس نصاب جدید، کتابهای دوره ابتدائیه تدوین، چاپ و توزیع شده است. انکشاف کتاب برای دوره ثانوی و تعلیمات اسلامی در جریان است و انتظار می رود کتابهای این دوره در سالهای ۱۳۸۸-۱۳۸۹ تکمیل و چاپ گردد.
- تعداد محصلان مراکز تربیه معلم در سال ۱۳۸۷، به حدود 33,000 نفر بالغ می شود که حدود 13,000 (۳۸٪) نفر آنها را شاگردان اناث تشکیل می دهد.
- میزان شمولیت در مکاتب تعلیمات تخنیکي و مسلکی از حدود ۹۰۰۰ در سال ۱۳۸۵ به 16,000 (افزایش یافته است که شامل 2,500 (۱۶٪) نفر آنها دختر می باشد.
- به تعداد 5,500 کورس سواد آموزی در سال ۱۳۸۷ برگزار شده است. ۷۸ کتاب سوادآموزی در مدارس 2,500 معلم دائمی (۳۱ درصد اناث) تأسیس شده است. بر اساس سوابق جدید سوادآموزی، توجه بیشتر به مناطق روستایی که میزان بی سوادی در آن بالاست، معطوف شده است.
- میزان سواد جمعیت ۱۵ سال و بیشتر به ۲۰ درصد، ۲۹ درصد مردان و ۱۲٪ زنان رسیده است. بر اساس تخمین ها ۶.۵ میلیون از جمعیت کلی افغانستان در سال ۱۳۸۷ بی سواد می باشد.
- علیرغم ساختن تربیه مدرسین ۱۹ هزار صنف در طول سال اخیر، فقط ۵۵ فیصد مکاتب افغانستان در سال ۱۳۸۷ دارای تعمیر قابل استفاده می باشند.
- قانون جدید، نارغ افغانستان تهر توسط کابینه در سال ۱۳۸۷ تصویب شده و قرار است به تصویب پارلمان افغانستان نیز برسد.
- سیستم معلمان داره تلیم و تربیه انکشاف یافته است و اولین سروری مکاتب افغانستان در سال ۱۳۸۶ تکمیل و در سال ۱۳۸۷ تجدید شد.
- تطبیق تشکلی جدید وزارت سیستم رتب و معاشات برای معاشات کارمندان وزارت آغاز گردیده است.

^۱ انستیتوت تعلیمات اسلامی (صنف ۱۳ و ۱۴)

^۲ مدرسه تعلیمات اسلامی (صنف ۷ تا ۱۲)

^۳ مدرسه یا مرکز حفظ قرآن شریف (صنف ۱ تا ۱۲)

وضعیت معارف در سال ۱۳۹۳ (۲۰۱۴)

- به تعداد ۱۰ میلیون شاگرد در مکاتب عمومی افغانستان شامل شده و تعداد مکاتب به 16,500 افزایش خواهد یافت. شمولیت خالص دختران و پسران در تعلیمات اساسی به ترتیب به ۶۰ و ۷۵ فیصد افزایش یافته و شمولیت ناخالص آنها به ۷۲ و ۹۰ فیصد خواهد رسید.
- تعداد شاگردان در مدارس و دارالعلوم ها به حدود ۲۰۰ هزار نفر و تعداد مدارس تا ۱۰۰۰ باب افزایش خواهد یافت.
- حداقل ۸۰ فیصد معلمین امتحان ملی لیاقت را سپری خواهند نمود.
- با افزایش انستیتوت های منطوقی تعلیمات تخنیکي و مسلکی از ۱۶ به ۳۲، مکاتب تخنیکي و مسلکی ولایتی از ۳۲ به ۱۰۲ دسترسی به تعلیمات تخنیکي و مسلکی افزایش خواهد یافت. همچنین ۳۶۴ باب مکتب تخنیکي و مسلکی در ۳۶۴ ولسوالی تأسیس خواهد شد. تعداد شاگردان تعلیمات تخنیکي و مسلکی تا ۱۰۰،۰۰۰ نفر (۱۱۰۰ ث) افزایش خواهد یافت. به تعداد ۱.۶ میلیون سو.آمو (۶۰ فیصد، انات) در کشورهای دوازدهگانه آموزش خواهد دید. و به خصوص به نادانی و سبایی معالین کوچی ها و اروپ ها، دیگر با نزمندی ها، خن بدو م
- شود.
- هفتاد و پنج فیصد مکاتب تعلیمات عمومی و مدارس اسلامی، ۱۰۰ فیصد مکاتب تخنیکي و مسلکی و ۷۵ فیصد مراکز رایج علم دارای تعمیر ابل ستاده، خواهد بود.
- نصاب تعلیمی، مفردات درسی و کتاب های درسی تعلیمات عمومی و تعلیمات اسلامی به منظور برآورد نیازها در صورت نهایی نظام تعلیم و تربیت به صورت منظم تجدید شده و مورد بازنگری قرار می گیرند.
- حد اقل ۸۰٪ معلمین امتحان ملی لیاقت را موفقانه سپری خواهند نمود.
- هفتاد و پنج فیصد مکاتب تعلیمات عمومی و اسلامی، ۱۰۰٪ مکاتب تخنیکي و مسلکی و ۷۵٪ دار المعین ها دارای تعمیر قابل استفاده خواهد بود.
- بودجه انکشافی و عادی کافی (۷۸٪ برای معاشات - ۲۸٪ برای معارف دیگر) در اختیار برنامه های دارای اولویت، معرفی و در خواهد گرفت.
- تشکیل جدید معارف بر اساس اصلاحات اداری در سطوح مرکزی، ولایتی و ولسوالی تطبیق خواهد شد.
- سیستم جامع معلومات اداره معارف (EMIS) در سطوح مرکزی، ولایتی و ولسوالی فعال خواهد شد تا پروسه های تصمیم گیری های کلان، شفافیت و حساب دهی خدمات تعلیم و تربیه را تسهیل کند.

برنامه اول: تعلیمات عمومی و اسلامی

برنامه فرعی ۱.۱: تعلیمات عمومی

هدف کلی

همه اطفال سن مکتب بطور متوازن و بدون تبعیض در سراسر کشور به تعلیم و تربیه باکیفیت دسترسی خواهند داشت تا قابلیت های لازم برای زندگی سالم و موفق فردی، فامیلی، اجتماعی و ادامه تحصیل در سطح تحصیلات عالی را بدست آورند.

اهداف

تا سال ۱۳۹۳:

- میزان شمولیت شاگردان به ۱۰ میلیون (۸.۷ میلیون در دوره اساسی، ۱.۳ میلیون در دوره ثانوی) می رسد و زمینه دسترسی در سراسر اطفال نوچ، اصطفا با بهره دی های خاص به تعلیم و تربیه بهبود می یابد.
- به تعداد ۴۵۱ مکتب جدید تأسیس شده و توجه خاص به کاهش نابرابری های آموزشی در مناطق شهری و روستایی مبذول می شود.
- محیط آموزشی مناسب در تمام مکاتب عمومی به منظور انکشاف ذهنی، فزیک و روانی همه شاگردان فراهم می شود.
- مشارکت والدین و بتنذیب محلی در اداره و مدیریت مکاتب از طریق تأسیس و آموزش شوراهای مکاتب تعلیمات عمومی تقویت می شود.
- میزان ترک تعلیم در مکاتب تعلیمات عمومی به ۳ فیصد و میزان نگرار تا ۱۱ فیصد کاهش می یابد.
- تا سال ۱۳۹۳، سیستم نظارت مکاتب تعلیمات عمومی تقویت شده و همه ناظران تعلیمات عمومی آموزش می بینند.

در مقایسه با ۲.۳ میلیون در سال ۱۳۸۱، تعداد شاگردان تعلیمات عمومی به ۶.۲ میلیون (حدود ۳۶٪ دختران) در سال ۱۳۸۷ افزایش یافته است. با این حال هنوز حدود ۶٪ شاگردان سن مکتب به تعلیمات اساسی دسترسی ندارند. فراهم آوری تعلیمات رایگان و با کیفیت یکی از اهداف عمده وزارت معارف می باشد. بنابراین، وزارت پلان، نموده است تا تعداد شاگردان را به ۱۰ میلیون افزایش دهد - وزارت میزان شمولیت خالص پسران را در دوره ابتدای از ۷۵٪ به ۷۱٪ و میزان شمولیت خالص دختران را از ۴۰٪ به ۶۰٪ در سال ۱۳۹۳ افزایش می دهد. به منظور دستیابی به این هدف، وزارت پلان نموده است تا 4,690 مکتب جدید ابتدائی تأسیس و ۳۰۰۰ مکتب ابتدائی را به متوسطه ارتقا دهد.

همچنین وزارت پلان نموده تا سال ۱۳۹۳، به تعداد ۱۰۰ هزار معلم جدید برای تعلیمات اساسی استخدام نماید.

به منظور بهبود دسترسی به تعلیمات متوسطه، وزارت در نظر دارد تا سال ۱۳۹۳، به تعداد ۱۹ هزار معلم جدید برای دوره ثانوی استخدام و ۲۲۰۰ مکتب دوره متوسطه را به لیسه ارتقا دهد. وزارت پلان نموده است تا به منظور فراهم آوری تعلیم و تربیه برای اطفال کلان سالی که از تعلیم محروم مانده اند، ۳۲۰۰ مرکز آموزش سریع ایجاد نماید. همچنین، وزارت یک استراتژی آگاهی عامه در زمینه تعلیم و تربیه دختران اتخاذ می نماید تا شمولیت دختران را افزایش دهد. افزایش دسترسی اطفال کوچی و اطفال با نیازمندی های خاص به تعلیم و تربیه یکی دیگر از تعهدات وزارت است که تا پایان سال ۱۳۹۳ تحقق خواهد یافت.

علیرغم تطبیق برنامه های متعدد داخل خدمت تربیه معلم، تدریس در صنف های درسی بیشتر به صورت طوطی وار و بر اساس روش های معلم محور صورت می گیرد. وزارت کوشش می کند تا از طریق برنامه های تربیه معلم داخل خدمت و قرار از خدمت، مهارت های معلمان را برای استفاده از روشهای آموزش عالی شاگرد محور بهبود بخشد. همچنین وزارت در نظر دارد تا با تطبیق سیستم ارتقا و ارتقاء تعداد معلمان روسدیه را افزایش داده و فارغ التحصیلان لایق را با گزینه تربیه معلمان و معلمان را به مسلک معینی جذب نماید.

یکی از استراتژی های اصلی وزارت برای ارتقای کیفیت، اداره و امنیت مکاتب، ایجاد شوراها می باشد. تا سال ۱۳۸۸، برای ۸۰۰۰ مکتب از مجموع ۱۰,۹۹۸ مکتب شورا ای مکتب ایجاد شده است. وزارت در نظر دارد تا شراهای بیشتری را تأسیس و اعضای این شوراها را آموزش دهد.

برنامه فرعی ۲.۱: تعلیمات اسلامی

هدف کلی

نظام تعلیمات اسلامی به منظور تربیه قوای بشری دارای قابلیت های لازم برای تدریس، تبلیغ، امامت، ایفای وظیفه در نهادهای دولتی و غیر دولتی، خصوصی و ادامه تحصیل در مؤسسات تحصیلات عالی انکشاف و بهبود می یابد.

اهداف

تا سال ۱۳۹۳:

- میزان شمولیت در مؤسسات تعلیمی تعلیمات اسلامی تا ۱۹۰ هزار نفر افزایش می یابد.
- میزان شمولیت در صنف های سیزده و چهارده دارالعلوم ها تا ۱۰ هزار نفر افزایش می یابد.
- میزان شمولیت انانث در مدارس و دارالعلوم ها تا ۴۰ فصد افزایش می یابد.

نصاب تعلیمی تعلیمات اسلامی که شامل مضامین تعلیمات اسلامی و تعلیمات عمومی از جمله ریاضیات، ساینس، اجتماعیات، دری، پشتو و زبان انگلیسی می باشد تحت بازنگری قرار دارد. افزون بر آن، نصاب جدید مطابق دو مذهب رسمی افغانستان (حنفی و شافعی) انکشاف یافته که باعث بهبود کیفیت تعلیمات اسلامی در کشور می شود. وزارت پلان نموده است تا تعداد مکاتب و شاگردان تعلیمات اسلامی را در سراسر کشور افزایش دهد. تعداد مؤسسات آموزشی تعلیمات اسلامی ۱۸۷ سال ۱۳۸۷، به ۵۱۱ سراسر کشور رسیده و تعداد شاگردان تعلیمات اسلامی ۶۸ هزار در سال ۱۳۸۷ به 1(6,0)0 در سال ۱۱۷۰۷ افزایش یافته است. در حال حاضر، فقط ۵ فیصد شاگردان تعلیمات اسلامی را دختران تشکیل می دهند؛ وزارت پلان نموده است تا سال ۱۳۹۳ این رقم را به ۴ فیصد افزایش دهد. این امر از طریق ایجاد ۳۲ دارالعلوم انانث تا سال ۱۳۹۳ محقق خواهد شد. تعداد مجموع اساتید تعلیمات اسلامی در سال ۱۳۸۷ به 4,144 (از جمله ۵۲ زن) رسیده، اما هنوز تعداد معلمان مسلکی و با کیفیت پایین می باشد. برای این، وزارت پلان نموده است تا سال ۱۳۹۳، به تعداد 2,830 معلم مسلکی جدید استخدام نماید.

شورای عالی تعلیمات اسلامی در سال ۱۳۸۶ تأسیس گردید. تا نظام تعلیمات اسلامی را بازنگری و اصلاح نموده و بر فعالیت های آن نظارت داشته باشد. همچنین وزارت در نظر دارد تا سال ۱۳۸۹، مورد تعلیمات اسلامی را تأسیس نماید. این مورد مسئول اجرای تحقیقات و ارائه پیشنهادات به منظور بهبود کیفیت تعلیمات اسلامی در سراسر کشور می باشد.

برنامه دوم: انکشاف نصاب، تربیه معلم و آموزش ساینس و تکنالوجی

این برنامه دارای سه برنامه فرعی می باشد: انکشاف نصاب، تربیه معلم و آموزش ساینس و تکنالوجی می باشد.

برنامه فرعی ۱.۲: انکشاف نصاب

هدف کلی

فراهم نمودن کتاب درسی، مواد ممد درسی و مواد آموزشی با کیفیت، مطابق نصاب تعلیمی جدید، مبتنی بر اساسات اسلامی و ارزشهای ملی، با در نظر داشت معیارهای علمی معاصر و نیازمندی های فعلی و آینده جامعه.

اهداف

- نصاب تعلیمی مواد درسی و آموزشی مکاتب اسلامی عمومی و مدارس به طور منظم انکشاف یافته و مورد بازنگری قرار می گیرند.
- تا سال ۱۳۹۳، سیستم ارزیابی پیشرفت تعلیمی شاگردان صنوف ابتدائی و ثانوی در سراسر کشور انکشاف یافته و تطبیق می شود.
- تمامی شاگردان مکاتب عدلی و مدارس از سال ۱۳۸۹ هجری سالانه مجموعه کامل کتب درسی دسترسی دارند
- تا سال ۱۳۹۰، برای همه برلمان کتاب راهنمای معلم فراهم می شود.
- چهارچوب نصاب جدید برای دوره های ابتدایی و متوسطه و مدارس اسلامی انکشاف یافته است. کتابهای جدید دوره ابتدایی به انکشاف یافته، چاپ و توزیع شده است. انکشاف کتابهای جدید دوره متوسطه در حال انجام است، اما فعلاً کتابهای قدیمی بعد از اصلاحات و تجدید نظر اندک دوباره چاپ شده و به مکاتب توزیع شده است. تدوین کتابهای درسی و رهنماهای معلم برای تعلیمات اسلامی نیز در حال اجراست. وزارت معارف را از طریق انکشاف و تجدید نصاب و کتب درسی بهبود می بخشد
- به منظور افزایش کیفیت نصاب های که برای وزارت انکشاف داده می شود، یک انستیتوت ملی انکشاف نصاب در سال ۱۳۹۰ تأسیس خواهد شد. این انستیتوت وظیفه تدوین پالیسی های نصاب برای تعلیمات عمومی و اسلامی را به عهده خواهد داشت و پروسه های انکشاف نصاب برای تربیه معلم، تعلیمات تخنیکی و مسلکی و سوادآموزی را نیز هماهنگ خواهد ساخت. همچنین در تشکیل جدید

ریاست انکشاف نصاب تعلیمی، دو بخش دیگر نیز ایجاد شده است تا امور مربوط به مواد درسی برای تعلیمات فراگیر و خاص، و تعلیمات قبل از مکتب را به پیش برد.

ریاست انکشاف نصاب در سال ۱۳۸۹ کار بر روی یک بانک سوالات را که به برای سیستم امتحانات ملی به کار می رود، آغاز خواهد کرد. این سیستم در سال ۱۳۹۰ برای صنف ۹ به صورت آزمایشی اجرا خواهد شد. این سیستم در سطح ملی ابتدا برای شاگردان صنف ۹ در سال ۱۳۹۳ و در سالهای بعدی برای صنف ۳ و ۶ تطبیق خواهد شد.

برنامه فرعی ۲.۲: تربیه معلم

هدف کلی

انکشاف قابلیت های اساسی معلمان سر و اناث جهت بهر بهر سیستم تعلیمی و پیشرفت تعلیمی شاگردان در مکتب بموسی را مازسر دیدی

اهداف

- دسترسی معلمان موجود و فارغان صنف ۱۲ از مناطق دور دست به مراکز حمایوی معلمان و دارالمعلمین ها جهت آموزش های قبل از خدمت و داخل خدمت و آموزش های تسریعی ارتقای سوئیة تحصیلی آنها افزایش می یابد.
- سوئیة تحصیلی ۶۰ هزار معلم موجود به صنف ۱۲ ارتقا داده شده و مهارت های تدریسی و دانش مشیونی آنها بهبود داده می شود.
- تا سال ۱۳۹۳ ۱۰۰ هزار معلم صنف ۱۲ (۵۰ اناث) از و سوزالی های که به معلمان مسلکی نیاز دارند جذب و آموزش داده می شوند.
- مشوق و امکانات اعش و باته به منظور جذب تعداد بیشتر محصلان و معلمان در مراکز تربیه معلم ولایتی و ولسوالی ها با ارتقا دادست اولریت برن اناش فراهم می شود.
- تا سال ۱۳۹۲ حداقل ۸۰ فصد معلمان امتحان قابلیت ها، ا مفقانه سدی مینمایند.
- سیستم رشد مسلکی ملی بری تمام معلمان و کارندان اداری (به سمول زینة صعودی ارتقای مسلکی (Teacher Career Ladder)) ایجاد می ود. این سیستم شامل آموزش های کوتاه مدت داخل خدمت برای رفع نیاز های سر حال معلمان باشد.
- کتاب درسی و مواد اموزده، مصری و د فقت برای محصلان و استاان برای آموزش های کوتاه مدت و دراز مدت جهت بهبود متداوم کیفیت تدریس و آموزش و ارتقای نتایج آموزشی محصلان فراهم می شود.

• به منظور بهبود ارتقای قابلیت های استادان تربیه معلم و ظرفیت تدریسی معلمان و بهبود نتایج پیشرفت تعلیمی شاگردان، سیستم ارتقای ظرفیت استادان تربیه معلم و کارمندان اداری دار المعلمین ها و ریاست تربیه معلم ایجاد می شود.

آکادمی ملی تربیه معلم در سال ۱۳۸۶ برای آموزش مربیان معلم تأسیس شده است اما هنوز دارای یک نصاب درسی مناسب نبوده و هنوز وابسته به استادان خارجی می باشد. وزارت ۳۸ مراکز تربیه معلم مجهز به لیلیه هایی برای شاگردان ذکور و اناث، و ۴۷ الحاقیه تربیه معلم در ولسوالی ها و شهر کابل تأسیس کرده است. جهت بهبود دسترسی معلمین به برنامه های تربیه معلم و ارتقای ظرفیت و سویه علمی معلمین، وزارت پلان نموده است تا ۴ مرکز تربیه معلم دیگر را در ولایات و حداقل یک مرکز حمایت از معلمان (TRC) را در ولسوالی ها تأسیس نماید. به منظور فراهم آوری مربیان معلم با کیفیت تر به خصوص در ولسوالی ها و مناطق دوردست، ریاست تربیه معلم پلان نموده است تا ۲۲۱۸ استاد دایمی را تا سال ۱۳۹۳ استخدام نماید.

در سال ۱۳۸۷، تعداد کل معلمان که در مراکز تربیه معلم شامل بوده اند به ۳۳۰۶۲ تن (۳۹ فیصد اناث) رسیده است. تعداد معلم (۳۳ فیصد زنان) در مراکز تربیه معلم گزارش شده است. نظر به رسدنی و بهبود سیستم ولسوالی ها و مناطق دوردست، وزارت پلان نمودن است تا مراکز الحاقیه را در منطقه و تشریحی های منطقوی را در بعضی ولایات عرضه نماید.

به منظور ارتقای کیفیت تدریس و آشنایی معلمان با روشهای تدریس و محتوای نصاب، مواد آموزشی برای برنامه های انست یک و ده انکشاف یافته است و انکشاف مواد برای برنامه های انست ۳ و ۴ در جریان است. تا سال ۱۳۹۳ تمامی مکاتب عمومی و اسلامی برنامه های انست ۱، ۲ و ۳ را تکمیل و حداقل ۵۰ فیصد آنها برنامه های انست ۴ را تکمیل می نمایند.

به منظور بهبود پلاننگاری اداره وزارت نالیز های تربیه معلم در مرکز و ولایات در طول پنج سال آینده، ۶۰۰ کارمند دائمی قراردادی استخدام خواهند شد.

برنامه فرعی ۳.۲: تولید ن ساینس و تکنالوجی

هدف کلی

انکشاف قابلیت های اساسی معلمان و مکاتب جهت ایجاد نگهدارن و استفاده از مواد و لابراتوارهای ساینس و تکنالوجی برای ارتقای کیفیت تدریس ساینس و تکنالوجی

اهداف

- مکاتب تعلیمات عمومی و تعلیمات اسلامی به لابراتوار و کیت های ساینس و دیگر مواد آموزشی تجهیز می شود.

- معلمان ساینس/ریاضی و تکنالوژی ارتباطی و معلوماتی در ارتباط با روش های استفاده از لابراتوار و دیگر مواد آموزشی محلی برای تدریس ساینس و ریاضی و نیز انجام آزمایش های لابراتواری آموزش داده می شوند.

به منظور ارتقای کیفیت آموزش ساینس و تکنالوجی در سراسر کشور، وزارت پلان نموده است تا یک مرکز ملی تعلیمات ساینس و تکنالوجی را با الحاقیه های آن در ولایات ایجاد نماید. این مراکز و الحاقیه های آن رهنماهای آزمایش ساینس را انکشاف داده و به معلمان و مکاتب برای ایجاد لابراتوارهای ساینس کمک تخنیکی می نماید، و به معلمان نحوه استفاده از مواد و آزمایشات را به عنوان جزوی از پروسه تدریس آموزش می دهند. این مرکز یک مکانیزم منظم جهت نظارت و ارزیابی تدریس و یادگیری ساینس و ریاضیات ایجاد نموده و در زمینه پیشرفت های جدید در عرصه علوم و ریاضیات و تکنالوجی معلوماتی ارتباطی و روشهای تدریس به منظور بهبود تدریس و یادگیری در این عرصه ها تحقیقات می نماید. از طریق ارائه یک سلسله برنامه های آموزشی با کیفیت، وزارت ظرفیت کارکنان مرکز ملی تعلیمات ساینس و تکنالوجی و الحاقیه های آن در ولایات افزایش می دهد.

Jaws PDF Creator

EVALUATION
VALUTAZIONE
EVALUATION
EVALUACIÓN
EVALUATION

برنامه سوم: تعلیمات تخنیکي و مسلکی

هدف کلی

فراهم نمودن تعلیمات تخنیکي و مسلکی مناسب و با کیفیت برای شاگردان اناث و ذکور تا مهارتهای مسلکی لازم را مطابق به معیارها و استندرد های بازارهای کار کشور و منطقه کسب نمایند و بتوانند در انکشاف متوازن و عادلانه کشور نقش لازم را ایفا نمایند.

اهداف

- دسترسی به تعلیمات تخنیکي و مسلکی از طریق توسعه انستیتوت های تخنیکي منطقوی از ۱۶ به ۳۲، مکاتب تخنیکي ولایتی از ۳۸ به ۱۰۲، و ایجاد ۳۶۴ مکتب تخنیکي در ولسوالی ها افزایش می یابد.

- افزایش جذب و تعلیم و تربیه شاگردان در تعلیمات تخنیکي و مسلکی از ۱۹۵۰۰ نفر در سال ۱۳۸۱ به ۱۵۰ هزار تا سال ۱۳۹۳
- افزایش شمولیت دختران در تعلیمات تخنیکي مسلکی ۳۰٪ تا سال ۱۳۹۳
- افزایش شمولیت شاگردان دارای معلولیت در سیمات تخنیکي و مسلکی تا ۲۰٪ مررتن تا سال ۱۳۹۳

- انکشاف قابلیت های اساسی معلمان/استادان ذکور و اناث جهت بهبود کیفیت تدریس و آموزش و ارتقای نتایج پیشرفت نلممی شاگردان
- فراهم نمودن نصاب و مواد آموزشی عصری و باکیفیت جهت بهبود کیفیت تدریس و آموزش و ارتقای نتایج پیشرفت تعلیمی شاگردان مطابق با ضرورت های بازار کار
- تجهیز مکاتب و مراکز تخنیکي و مسلکی موجود بر اساس معیاری عصری تعلیمات تخنیکي و مسلکی

- ارتقای ظرفیت کاره ندر، تدریس و داری
- به دلیل اهمیت ویژه ای که سیمت تخنیکي و مسلکی برای ورتت سارف دارد، ریاست تعلیمات تخنیکي و مسلکی به معینت تبدیل شده است. سه ریاست در ذیل این معینت قرار دارد: برنامه های تخنیکي و مسلکی، تربیه معلم تخنیکي و مسلکی، انکشاف نصاب تخنیکي و مسلکی.

وزارت معارف با همکاری وزارت کار و امور اجتماعی در دوره بازار کار تحقیقات انجام می دهند تا از تناسب رشته های تخنیکي و مسلکی با نبردهای بازار کار مطمئن حاصل نماید. همچنین، وزارت از ایجاد مراکز تخنیکي و مسلکی خصوصی نیز حمایت نموده و صنایع عمده کشور (مانند تجارت، معدن، ساختمان و سکتور تولیدی) را به ایجاد واحد های آموزشی و ارائه آموزش برای شاگردان صنوف ۹ تشویق می نماید.

وزارت تلاش می کند که شمولیت دختران در تعلیمات تخنیکي و مسلکی را از طریق برنامه های آگاهی عامه، ارائه رشته های مناسب دختران و فراهم آوری تسهیلات اباته و اعاشه برای شاگردان مناطق دوردست افزایش دهد.

تا سال ۱۳۸۷، ۵۱ مکتب تخنیکي و مسلکی در ۲۲ ولایت کشور فعال بوده و انستیتوت ملی مدیریت و اداره عامه (نیما) در کابل تأسیس شده است. به منظور بهبود دسترسی دختران و پسران به تعلیمات تخنیکي و مسلکی، وزارت پلان نموده است تا در هر ولسوالی یک مکتب تخنیکي و مسلکی تأسیس نماید. همچنین، به منظور ارتقای کیفیت تعلیمات تخنیکي و مسلکی، کورسهای آموزشی کوتاه مدت و داخل خدمت در مورد روش تدریس برای معلمان تخنیکي و مسلکی افزایش خواهد یافت.

تجدید نظر و اصلاح پالیسی ها، مقررہ ها و رهنمودها در قسمت تعلیمات تخنیکي و مسلکی، اصلاح مکانیزم های نظارت و گزارش دهی وانکشاف دیتابیس در برنامه تعلیمات تخنیکي و مسلکی بخشی از استراتژی بهبود کیفیت تعلیمات تخنیکي و مسلکی می باشد.

Jaws PDF Creator

EVALUATION
VALUTAZIONE
EVALUATION
EVALUACIÓN
EVALUATION

برنامه چهارم: سوادآموزی

هدف کلی

فراهم سازی خدمات سوادآموزی برای افراد سن ۱۵ به بالا جهت ارتقای دانش و توانایی های بالقوه آنها تا بتوانند فعالانه نقش خویش را در اجتماع و جامعه وسیعتر ایفا نمایند.

اهداف برنامه

تا سال ۱۳۹۳:

- افزایش میزان سواد افراد ۱۵ ساله و بالاتر از ۲۶٪ (۱۲٪ انث و ۳۹٪ ذکور) در سال ۱۳۸۷ به ۴۸٪ (۴۳٪ انث و ۵۴٪ فیصد ذکور)
- آموزش حداقل سه میلیون و ششصد هزار بیسواد
 - حداقل ۶۰ فیصد برآورد آموزش در مناطق روستایی
 - حداقل ۱۰ فیصد سواد آوزان، و ۱۰۰٪ سوادآموزی را تکمیل می کنند.
- راه اندازی ۳۶۰ هزار سواد آموز (۱۰٪ شاگردان سوادآموزی) تا سال ۱۳۹۲
- بهبود نتایج پیشرفت تعلیمی فارغان سوادآموزی از ۵۰ به ۸۰ فیصد در سال ۱۳۹۳

مطابق اهداف معاهده "تعلیم و تربیه برای همه" (EFA)، میزان سواد باید تا سال ۲۰۱۵/۱۳۹۴ به میزان ۵۰ فیصد افزایش یابد. برای دستیابی به این هدف، وزارت از طریق برآوردی ۱۴۰ هزار کورس سوادآموزی در سراسر کشور، ۳.۶ میلیون (از حدود ۱۸ میلیون افراد بی سواد) را آموزش سواد خواهد داد. از آنجائیکه بخش اعظمی از سوادآموزان در مناطق روستایی زندگی می کنند، وزارت توجه خاصی را به این مناطق مبذول خواهد داشت. وزارت تلاش خواهد نمود با تسویق سهولت گیری سکور خصوصی، مردم محلی، نهادهای دیگر از جمله مساجد و علما و مستنذین محلی، سوادآموزن بیشتری را جذب نماید. از آنجائیکه میزان سواد در میان زنان بسیار پایین است (۱۲٪ زنان و ۳۲٪ مردان) و به منظور افزایش مشارکت آنها در برنامه های سوادآموزی برنامه های آگاهی عامه تطبیق می شود و تعداد ملمان انث در برنامه های سوادآموزی افزایش خواهد یافت. همچنین وزارت در نظر دارد تا با فراهم سازی تسویفیه های دیدری مانند غذا، خدمات صحتی و اعطای بذر زراعتی مشارکت زنان را در برنامه های سوادآموزی تغیب کند.

نصاب برنامه های سوادآموزن انکشاف یافت است و کتابهای درسی و هنرهای معوم سوادآموزی چاپ و توزیع شده است. وزارت همواره یک نصاب واحد را برای برنامه های سوادآموزی تطبیق خواهد نمود و از طریق انکشاف مواد درسی جدید تلاش خواهد نمود تا برنامه های سوادآموزی با زندگی روزمره سوادآموزان تناسب بیشتری داشته باشد و آنها بتواند علاوه بر آموختن سواد حساب، مهارت های بیاموزند که در زندگی آنها کاربرد داشته باشد. به همین ترتیب، مواد آموزشی براساس نیاز گروه های خاص سوادآموزان از جمله زنان، دکانداران و زارعین تهیه خواهد شد.

وزارت پلان نموده است تا ۲۸۵۰ معلم سوادآموزی دائمی را استخدام نماید. به این ترتیب ۱۱۰۰۰ معلم قراردادی نیز باید استخدام شود تا وزارت بتواند به هدف خود یعنی فراهم آوری برنامه های سوادآموزی در ۱۴۰ هزار کورس سوادآموزی در طول پنج سال آینده نائل آید. برای ارتقای کیفیت تدریس در کورس های سوادآموزی، یک ریاست تربیه معلم سوادآموزی در معینیت سودآموزی ایجاد شده است و وزارت پلان نموده است تا یک انستیتوت مستقل تربیه معلم سوادآموزی را تأسیس نماید. انکشاف یک دیتابیس و مکانیزم های مراقبت و ارزیابی از جمله اهداف دیگر این برنامه است که به موثریت و هدفمندی برنامه های سوادآموزی خواهد افزود.

Jaws PDF Creator

EVALUATION
VALUTAZIONE
EVALUATION
EVALUACIÓN
EVALUATION

برنامه پنجم: اداره معارف

این برنامه شامل سه برنامه فرعی می باشد: انکشاف زیربنای معارف، انکشاف اداری و انکشاف مدیریت استراتژیژیک.

برنامه فرعی ۱.۵: انکشاف زیربنای معارف

هدف کلی

فراهم آوری فضای آموزشی و اداری مناسب و امن برای همه شاگردان و کارمندان تعلیم و تربیه از طریق توسعه متوازن زیربنا های معارف در سراسر کشور

اهداف برنامه

تا سال ۱۳۹۳:

- پایس ها، استند ها، دیزاین ها، برآورد حجم کار قیمت آریبی و برنامه های آموزشی و تحصیلی در بخش های مختلف معارف انکشاف می یابد.
- مراکز تعلیمی و اداری معارف اعمار و تجهیز می شود.
- حداقل ۷۵ فیصد شعبات درسی تعلیمات عمومی و اسلامی دارای تعمیر قابل استفاده می باشند.
- تا آن سال، ۱۰۰ فیصد شعبات درسی تعلیمات تخنیکی و مسلکی دارای تعمیر قابل استفاده می باشند
- حداقل ۷۵ فیصد شعبات درسی دارالعلمین معارف دارای تعمیر قابل استفاده می باشند.
- تمامی ادارات معارف، دارای تعمیر قابل استفاده می باشند.
- تعمیرات ترمیم یا اعمار شده حفظ و مراقبت می شوند
- حصول اطمینان از عملی شدن معیارها و ستند های تعیین شده برای اعمار مکاتب
- برنامه های انکشاف زیربنای معارف در ۵ ماهگی نزدیک ریاست معارف ذیربط تطبیق می شوند.
- فراهم سازی فضای مناسب برای تمامی شاگردان یکی از اهداف اصلی وزارت معارف می باشد که وزارت با استفاده از تمامی امکانات دست داشته خویش و با کمک همکاران انکشافی، سکتور خصوصی و مردم محل برای رسیدن به این هدف تلاش می نماید. در طول پنج سال آینده، وزارت کار، لراحی و نظارت ساخت ۶۵ هزار صنف درسی جدید، ۲۰۰۰ لایحه ساینس و تکنالوجی، ۱۶ هزار صنف موجود و ساخت دیوار احاطه برای ۲۰۰۰ مکتب عمومی را به پیش خواهد برد. در قسمت تعلیمات اسلامی نیز برنامه انکشاف زیربنا کار ساخت ۳۵۰۰ صنف جدید، اعمار ۲۲۰ دیوار احاطه و فراهم آوری لیلیه برای ۱۸۰ مدرسه و ۳۲ دارالعلوم را به انجام خواهد رساند. برای تعلیمات تخنیکی و مسلکی نیز ریاست انکشاف زیربناها کار ساخت

۱۱۰ مرکز تخنیکي و مسلکی و ترمیم ۳۴ کمپلکس تخنیکي و مسلکی، ساخت ۳۶۴ مکتب تخنیکي و مسلکی را در ولسوالی ها و ۱۲۱ لیلیه برای مکاتب تخنیکي و مسلکی را انجام خواهد داد. همچنین، وزارت کار ساخت ۴۸ مرکز تربیه معلم، ۴۱۲ مرکز حمایوی معلمان و ۵۵ لیلیه را نظارت خواهد نمود. پروژه های ساختمانی دیگر عبارتند از ساخت ۲۰ ریاست معارف ولایات و ساخت گدام ها در ولایات و ولسوالی ها.

بخش انکشاف زیربنا برای تمامی پروژه ها رهنمودها و استندردهای ساختمانی را انکشاف داده و در تمامی ولایات تیم های انجینری را تشکیل داده است تا از تطبیق این استندردها نظارت نمایند. این ریاست به طور مستمر سیستم های پلان گذاری و نظارت خویش را تقویت می نماید تا از دسترسی اطفال به فضای تعلیمی مصون و مناسب اطمینان حاصل کند.

برنامه فرعی ۲.۵: انکشاف اداره معارف

هدف کلی

فراهم نمودن سهولت ها و خدمات حادای مؤثر، اقدامی انکشافی و تطبیق موفقانه برنامه های معارف، در سراسر کشور

- تطبیق اصلاحات در ساختار های اداری، اجرائیوی، قوای بشری، تدارکات و سیستم های لوجستیک جهت افزایش موثریت پرسنل و اداره برای تطبیق موفقانه برنامه های تعلیم و تربیه
- استمرار کوشش ها جهت انکشاف یک سیستم مالی مؤثر و نفعات به منظور تطبیق برنامه بودجه سازی به اساس برنامه در مرکز و ولایات، تسهیل به موقع پرداخت های مالی و ارائه گزارش های مالی تحلیلی برای تصمیم گیری بهتر
- معرفی و شامل ساختن تکنولوژی معارف و ارتباطی معادرسد، نظام معارف برای بلند بردن مؤثریت کار افراد و ادارات معارف به منظور تطبیق موفقانه برنامه های تعلیم و تربیه
- کسب زمین و طی برابری قانونی مدیریت برای اعمارها، اگر تعلیمی و ثبت تمام املاک و جایداد های معارف در یک سیستم مرکزی
- ایجاد و تقویه سیستم آگاهی از خطرات احتمالی و هماهنگی با مردم محلات و نهاد های امنیتی به منظور پیش گیری از حوادث، حفاظت از ادارات معارف، کارمندان و شاگردان معارف.

وزارت متعهد است تا پروسه غیرمکرر، تدریجی و تنهیز اختیارات بشری به سطوح غیرمرکزی، و اصلاح و ساده سازی پروسه های مالی اداری را تعیین نماید. به هم میر مذبور، و اارت به گسترش سیستم معلومات اداره مالی افغانستان و بودجه سازی بر اساس برنامه را به ولایت و ولسوالی ها ادامه می دهد تا بتواند مصارف برنامه ها را نظارت نموده و گزارش تهیه نماید. همچنین، وزارت استفاده از تکنالوجی ارتباطی و معلوماتی را جهت بهبود موثریت نظام تعلیم و تربیه در تمامی سطوح گسترش خواهد داد.

یکی دیگر از اولویت های وزارت تشویق کشورهای کمک کننده به تطبیق کمک هایشان از طریق بودجه اصلی دولت به جای مصرف آنها از طریق بودجه خارجی دولت می باشد. این امر باعث می شود تا موثریت کمک ها افزایش یافته و وزارت بتواند با تخصیص بودجه به اولویتهای وزارت، از نابرابری دسترسی و کیفیت معارف در ولایات جلوگیری نماید. بخش خصوصی نیز تشویق خواهد شد تا در تطبیق پلان استراتژیک معارف نقش بیشتری را ایفا نموده، اما در عین تلاش می شود تا موقعیت نظارتی دولت در این پروسه حفظ گردد.

قانون خدمات ملکی، پروسیجرهای استخدامی و سیستم رتب و معاشات همگی تصویب شده و وزارت شروع به استخدام پرسنل بر اساس تشکیل نو و سیستم رتب و معاشات نموده است. به دلیل محدودیت های مالی و ظرفیت پایین وزارت، فقط ۴۶ هزار معلم و کارمند در سال ۱۳۸۸ بر اساس سیستم رتب و معاشات استخدام می شوند. مابقی کارمندان از مجموع ۲۰۶ هزار کارمند وزارت تا پایان سال ۱۳۹۱ از طریق این پروسه استخدام خواهند شد. امتحان ملی لیاقت معلمان نیز به عنوان بخشی از این پروسه تطبیق خواهد شد.

در طوریکه سه راه انجمن، حمله به مکاتب و شاگردان، افزایش یافته است. وزارت باید امنیت ملی شاگردان، معلمین و مکاتب را حفظ نماید و رت با همکاری ارگها، امنیتی و مردم محس، خطر انجمنی را که متوجه مکاتب می باشد شناسایی نموده و اقدامات لازم حفاظتی را اتخاذ خواهد نمود. استخدام مسئولین امنیتی بخشی از این تصمیم می باشد تا وزارت را در این امر یاری نماید.

برنامه فرعی ۳.۵: انکشاف مدیریت استراتژیک

هدف کلی

افزایش مؤثریت، مفیدیت، شفافیت، وزارت معارف در سطح استراتژیک و در چوکات قوانین ملی و تعهدات بین المللی

اهداف

تا سال ۱۳۹۳:

- تمامی پالیسی ها، تدره ها، در العمل ها، سایر اسناد تخصصی، مورد بابینی و تجدید نظر قرار می گیرند.
- نقش وزارت معارف در همه گیری پروژه ها، که از طریق بودجه، انجمنی خارجی تمویل می شود بر اساس اولویت های وزارت افزایش خواهد یافت و وزارت پروژه های کمک دهنده را متقاعد خواهد ساخت تا بودجه های کمکی خود را از طریق بودجه اصلی به وزارت اختصاص دهند.
- وزارت معارف به تمامی شکایات ثبت شده مراجعین در زمان لازم رسیدگی خواهد کرد.

- پلان های عملیاتی ملی و ولایتی به طور سالانه انکشاف یافته و فعالیت های عمده وزارت ارزیابی می شود.
- سیستم معلوماتی اداره معارف در مرکز و ولایات تقویت شده و بیشتر انکشاف داده می شود.
- گزارش های معیاری ربعوار و سالانه تهیه و نشر می شود.

قانون معارف افغانستان در سال ۱۳۸۷، ترتیب و توسط کابینه تصویب گردید و در حال حاضر، پارلمان آن را بررسی می نماید. همچنین مقرره موسسات تعلیمی خصوصی در اواخر سال ۱۳۸۵ تهیه، تصویب و منظور گردیده است. تجدید نظر لوایح و طرزالعملهای معارف نیز مطابق قانون معارف در جریان است.

پروژه پلانگذاری عملیاتی در مرکز و ولایات شروع شده است. وزارت در نظر دارد تا این پروژه را تقویت نماید و تا سال ۱۳۹۳ تمامی ریاست ها، ولایات و ولسوالی ها مسئولیت انکشاف پلانهای عملیاتی سالانه و بودجه آن را بر اساس نیازهای تشخیص شده شان به عهده خواهند گرفت. ریاست پلان و ارزیابی هم کمکهای لازم را در این عرصه ارائه می نماید. این پروژه شامل میان فعالیتهای اصلی برنامه های وزارت و تامین هزینه های آن است. این امر باعث سهولت در انکشاف پرسر ها و بسوز های است. در صورت فعالیت و شناسایی

سیستم معلومات اداره تعلیم و تربیه انکشاف یافته و سروی های جامع در سالهای ۱۳۸۶ و ۱۳۸۷ تطبیق گردید. برای حصول اطمینان از اینکه همه مؤسسه های تعلیمی به معلومات مورد ضرورت شان دسترسی داشته باشند، وزارت استفاده از سیستم معلومات دوره تعلیم و تربیه را در کشور ترویج می کند. همچنین وزارت یک سیستم مراتب و ارزیابی و گزارش های جامع را برای استفاده در مراقبت مستمر از تطبیق پلان استراتژیک ملی معارف افغانستان و ارزیابی فعالیتهای اصلی معارف ایجاد خواهد نمود.

واحد انسجام کمک ها تقویت می شود و نماینده های این واحدها در ولایات اعلام می شوند تا از تمویل کافی پروژه های معارف اطمینان حاصل شود و هماهنگی میان وزارت و همکاران انکشافی آن بهبود یافته و فعالیتهای آنها با پلان استراتژیک ملی معارف همساز باشد.

برقراری ارتباط با رسانه ها به منظور نشر معلومات در زمینه فعالیتها و استازدهای وزارت و فراهم آوری معلومات برای عامه مردم یکی دیگر از اولویت های وزارت می باشد. وب سایت وزارت نیز به طور مستمر تجدید می شود تا معلومات جدید در زمینه قوانین، مقرره ها، پلانها و معلومات ضروری دیگر در اختیار مردم قرار گیرد.

تطبیق، مراقبت و ارزیابی

تشکیل اصلاح شده وزارت با ساختار پلان استراتژیک مطابقت دارد. تحت رهبری وزیر معارف، هر کدام از پنج معین مسئولیت یکی از برنامه های پلان استراتژیک را به عهده خواهد داشت. روسای مرکزی و ریاست های معارف ولایات هر کدام مسئول اجرای یکی از بخش های پلان خواهد بود. مردم محل، سازمانهای غیر دولتی، و سکتور خصوصی در تطبیق پلان استراتژیک سهم خواهند گرفت. هر ساله به منظور تطبیق فعالیتهای موجود در سراسر کشور، پلان های عملیاتی سالانه انکشاف خواهد یافت. تطبیق برنامه ها توسط مسئولین در سطوح مختلف ملی، ولایتی و ولسوالی نظارت خواهد شد. سیستم معلومات اداره تعلیم و تربیه تقویت شده و در سطح ولایات ایجاد می شود تا پروسه جمع آوری معلومات به منظور مراقبت و ارزیابی فعالیتهای پلان تسهیل شود. وزارت از مخاطرات، مشکلات و محدودیت های موجود در تطبیق پلان آگاه است و پلان های مشخصی را برای کاهش آنها انکشاف داده است.

وزارت در همکاری با بورد انکشاف معارف نشست های شش ماهه ای را برگزار خواهد نمود تا عملکرد برنامه ها از جمله آنهایی که توسط وزارت معارف، سازش های غیر مستقیم سکتور خصوصی و دیگر همکاران تطبیق می شوند، مورد بررسی قرار گیرد. این پرونده شامل دو جلسه شش ماهه ای باشد که اولین بررسی پیشرفت ها حاصل شده سال مالی قبلی مورد بررسی قرار داده و دیگر پلان آوری و بودجه سال آینده را بررسی می کند. پروسه تطبیق پلان استراتژیک به طور مستمر مورد مراقبت قرار گرفته و گزارشهای دوره ای تهیه می شود. مراقبت از تطبیق پلان شامل سه عنصر خواهد بود: مراقبت از پیشرفت به سوی اهداف تعیین شده، مراقبت از نحوه دریافت منابع، و مراقبت بهم گیری همکاران انکشافی که از طریق بودجه خارجی برنامه های معارف را در استانها تسهیل می نمایند. همچنین تحقیقات و بررسی های مستقل نیز جهت اندازه گیری نتایج به دست آمده از برنامه ها و ساحات معارف موجود در پلان استراتژیک تطبیق خواهد شد. ارزیابی میزان مدت و بهای سایر پلان استراتژیک صورت خواهد گرفت. در ارزیابی نهایی، نتایج به دست آمده از پلان استراتژیک، با توجه به وضعیت کلی معارف افغانستان مورد ارزیابی قرار گرفته و درس های آموخته شده از تطبیق پلان مورد بررسی قرار می گیرد. نتایج این ارزیابی ها در انکشاف پلان بعدی مورد استفاده قرار خواهد گرفت.

هزینه ها و بودجه

دستیابی به اهدافی که در پلان استراتژیک ملی معارف (۱۳۸۹-۱۳۹۳) گنجانیده شده است و نائل شدن به اهداف انکشافی هزاره سوم (MDG) و تعلیم و تربیتی دهم (EFA) به هزینه زیادی نیاز دارد. در مقایسه با پنج سال قبل، افزایش ناگهانی شاگردان و توجه همگان به ارتقای کیفیت معارف تقاضای بیشتری را فراروی وزارت معارف قرار داده است. وزارت باید مذاکرات جدید، را شامل کتاب بسازد، مکاتب جدید بسازد، معلمان جدید بیشتری را استخدام و در زمینه سبکهای بالار دینی، مهارت، آموزش دهد. وزارت در عین حال باید تغییرات کوتاه مدتی را که تأثیرات درازمدتی را به جا می گذارد مدیریت نماید. همچنین، تطبیق سیستم دولتی رتب و معاشات هزینه زیادی را در بردارد. با این حال، آموزش حق اولیه تمامی اطفال و بزرگسالان این کشور بوده و یک پیش نیاز ضروری برای پروسه های دموکراتیک و سهم گیری و مشارکت

مردم می باشد. تعلیم و تربیه زیربنای رشد قوای بشری مورد نیاز برای رشد اقتصادی بوده و در اعاده صلح و اتحاد نقش مهمی را ایفا می کند.

به دلیل افزایش شمولیت شاگردان و بر اساس معیار نسبت معلم به شاگردان، حدود ۱۶۵ هزار کارمند جدید در طول پنج سال آینده استخدام خواهد شد. در طول پنج سال آینده یک افزایش در نسبت مصارف غیرمعاشی (بودجه کد ۲۲ و ۲۵) (۲۵ فیصد مصارف غیر معاشی تا سال ۱۳۹۳) پیشنهاد می شود تا مواد درسی کافی برای شاگردان و مکاتب فراهم گردد، تعمیرات جدیدی اعمار و تعمیرات موجود ترمیم گردیده و به منظور تقویت مراقبت و نظارت، هزینه های سفر مراقبان و ناظران نیز فراهم شود. به دلیل عدم وجود منابع داخلی، دولت افغانستان قادر نخواهد بود تمامی هزینه های معارف را از طریق بودجه عادی خویش فراهم سازد. بنابراین، همکاری کشورهای مساعدت کننده برای نیل به اهداف پلان استراتژیک، اهداف انکشافی هزاره و اهداف تعلیم و تربیه برای همه لازم و حتمی می باشد.

وزارت معارف								
پلان استراتيژيک ملي معارف (۱۳۸۹-۱۳۹۳)								
بر حسب دالر امريکايي (\$,000,000)								
همه ۵	نام دارا	۱۳۸۸	۱۳۸۷	۱۳۸۶	۱۳۸۵	۱۳۸۴	۱۳۸۳	مجموع
خلاصه هزینه ها	واقعي	پیش بینی شده	تخمین شده	تخمین شده	تخمین شده	تخمین شده	تخمین شده	۱۳۸۹-۱۳۸۸
مصارف عادي								
معاشات (۲۱)	226	255	425	540	628	718	808	3,119
املاك و خدمات (۲۲)	29	26	77	108	138	172	210	705
خریداري ها (۲۵)	-	1	1	27	38	50	65	197
مجموع مصارف ۵ برنامه از بودجه عادي	62	82	509	675	804	940	1,083	4,021
بودجه انکشافی	61	199	739	785	890	955	1,003	4,371
مجموع مصارف ۵ برنامه	323	481	1,258	1,459	1,694	1,896	2,085	8,392

وزارت معارف								
پلان استراتيژيک ملي معارف (۱۳۸۹-۱۳۹۳)								
بر حسب دالر امريکايي (\$,000,000)								
همه برنامه ها	۱۳۸۸	۱۳۸۷	۱۳۸۶	۱۳۸۵	۱۳۸۴	۱۳۸۳	۱۳۸۲	مجموع
خلاصه مصارف بر اساس هر برنامه (بودجه ۵ - انکشافی)	واقعي	پیش بینی شده	تخمین شده	تخمین شده	تخمین شده	تخمین شده	تخمین شده	۱۳۸۹-۱۳۸۸
برنامه ۱: تعلیمات عمومي و تعلیمات اسلامي	25	84	144	134	149	172	177	777
برنامه ۲: انکشاف نصاب تعلیمی، تربیه معلم و کارکنان ساینس و تکنالوژي	9	6	3	2	40	49	60	204
برنامه ۳: تعلیمات تخنيکی و مسلکي	5	1	5	6	70	80	86	352
برنامه ۴: سواد آموزي	60	94	501	543	608	640	677	2,970
برنامه ۵: انکشاف اداره معارف	323	81	1,258	1,459	1,694	1,896	2,085	8,392

تذکر: بودجه پلان استراتيژيک به دالر امريکايي و بر حسب نرخ یک در برابر ۵ افغانی محاسبه شده است.

فصل اول: چارچوب پالیسی های استراتیژیک

در این فصل، دیدگاه وزارت معارف و پالیسیهای عمده این وزارت در سه عرصه دسترسی، کیفیت، و مدیریت مطرح شده است. پالیسیهای ذیل، بر اساس تحلیل وضعیت معارف، قانون اساسی افغانستان ۱۳۸۲، قانون معارف ۱۳۸۷، استراتیژی انکشاف ملی افغانستان ۱۳۸۷-۱۳۹۱، معاهده افغانستان در لندن ۱۳۸۴ (Afghanistan Compact)، اهداف انکشافی هزاره سوم افغانستان (MDGs)، اهداف تعلیم و تربیه برای همه (EFA)، فیصله کنفرانس پاریس سال ۱۳۸۷، و پلان استراتیژیک ملی معارف (۱۳۸۵-۱۳۸۹) جهت نیل به انکشاف پایدار انکشاف داده شده است.

دیدگاه وزارت معارف

انکشاف قوای بشری مطابق با اساسات دین مبین اسلام، تعهدات ملی و بین المللی و احترام به حقوق بشر، از طریق تسهیل دسترسی عادلانه به تعلیم و تربیه با کیفیت برای همه اتباع وطن، تا بتوانند در انکشاف پایدار، رشد اقتصادی، ثبات و امنیت کشور فعالان سهم بگیرند. بر این اساس، وزارت معارف باید به یک اداره مدرن هدفمند، موثر و حسابدار و دارای بودجه کافی تبدیل شود و برنامههای آموزشی را در سراسر افغانستان و برون هیچ گونه تبعیض برای اطفال و بزرگان کشور فراهم آورد.

معارف افغانستان باید روحیه اسلامی و وحدت ملی، استقلال، حاکمیت قانون، احترام به حقوق بشر و دموکراسی، تحمل و بردباری، و صلح و ثبات را تقویت کند و مرجع محقق فقر، خشونت و مواد مخدر گردد. نظام تعلیم و تربیه شرایط لازم را برای پرورش استعدادهای اخلاقی، عاطفی، ذهنی، جسمی، تقویت روحیه اجتماعی، بهبود مهارت های عملی، نهاده، نگرش انتقادی، ابتکار، تفکر علمی برای تمامی شاگردان به شمول شاگردان دارای معلولیت ها، بنی و ذهنی فراهم آورده و رشد اقتصادی، اجتماعی، کاهش فقر و تقویه ثبات و امنیت پایدار و خودکفایی را در کشور تسهیل نماید.

چوکات پالیسیهای استراتیژیک در سه بخش زیر تنظیم شده است: دسترسی به تعلیم و تربیه، کیفیت تعلیم و تربیه، مدیریت تعلیم و تربیه. وزارت معارف متعهد است تا اداره و حسابدهی نظام معارف افغانستان را بهبود بخشیده و در نتیجه شفافیت را افزایش دهد و توجه بیشتری به بیشتر فرصت تحصیلی شاگردان مبذول دارد.

دسترسی به تعلیم و تربیه

پالیسی وزارت معارف، تعمیم صلح عدالت اجتماع در دسترسی عادلانه زنان و مردان، بدون هر نوع تبعیض به تعلیم و تربیه باکیفیت است.

مطابق با ماده چهل و سوم قانون اساسی و ماده چهارم قانون معارف افغانستان، وزارت معارف مکلف است زمینه تعلیم و تربیه رایگان را برای اطفال و نوجوانان افغانستان فراهم سازد. همچنین مطابق قانون اساسی

تعلیمات دوره ابتدائی و متوسطه (تعلیمات اساسی) اجباری می باشد. بر اساس اهداف انکشافی هزاره سوم افغانستان، در سال ۱۳۹۹ هجری شمسی (۲۰۲۰) تمامی اطفال کشور اعم از دختر و پسر دوره تعلیمات ابتدائی را تکمیل خواهند کرد.

به منظور دستیابی به این هدف، وزارت معارف باید تا سال ۱۳۹۳ هجری شمسی، میزانهای خالص شمولیت پسران و دختران را در تعلیمات اساسی به ترتیب به ۷۵ فیصد و ۶۰ فیصد برساند. وزارت معارف در نظر دارد ظرفیت جذب شاگرد در تعلیمات ثانوی را افزایش دهد.

وزارت معارف خود را به تعلیمات فراگیر متعهد میداند و زمینه تعلیم را برای تمامی اطفال به شمول دختران، اطفال با نیازمندیهای خاص، کوچیها، اقلیتها، و اطفال تیزهوش مهیا می سازد. علاوه بر بهبود دسترسی از طریق گسترش نظام معارف رسمی، وزارت از برنامههای دیگر از جمله مکاتب محلی، برنامههای آموزش سریع برای شاگردان محروم شده از معارف (از جمله اطفال کارگر)، مکاتب سیار برای کوچیها و آموزش از راه دور حمایت می نماید. همچنین وزارت در نظر دارد تا دسترسی به تعلیمات قبل از مکتب (برای کودکان ۴-۵ ساله) را بهر بخش تعلیمات ابتدائی بیشتر شامل دوره ابتدایی کردند. این برنامه ای تکمیلی زمینه دسترسی بیشتر به تعلیمات اولیه را برای همه کودکان در جانشینهای سازی. افزایش معمارانانی که در پالیسیهای عمده وزارت معارف، افزایش دسترسی دختران به مکاتب است. تعداد معلمان اناث مخصوصاً در ولایات و ولسوالیهای که به بیشترین کمبود مواجه اند، با استفاده از استراتیژیها و برنامههای متعدد، مثلاً افزایش در جذب محصلان اناث در دارالمعلمینها، برنامههای آموزش سریع برای ارتقای تحصیلی معلمان اناث، برنامههای تربیه مالمز، اصول صنعتی برای دخترانی که تحصیل کمتر از صنف ۱۲ دارند افزایش داده می شود.

شمار فارغان دارالمعلمینها از ۸۵۰۰ نفر در سال ۱۳۸۷ به ۱۵ هزار نفر در سال ۱۳۸۸ به دو برابر رسیده است. این افزایش تا سه سال آینده ادامه خواهد یافت. بیش از ۵۰٪ از فارغان از دبقه اناث خواهند بود.

تربیه معلمان مطابق به نیازمندیهای مشخص هر ولایت، از طریق عیار نمودن برنامههای آموزشی هر دارالمعلمین به شکلی که پاسخگوی نیازمندیهای مشخص همان ولایت باشد، ارتقای سوئیة تحصیلی و رشد مسلکی معلمان در محلات نزدیک به مکتب و خانه آنها، اولین تأسیس احاقیه تربیه معلم در تمام ولسوالیهای کشور از جمله پالیسیهای وزارت معارف می باشند. علاوه بر این پالیسیها، معلمان مسلکی به خصوص اناث از طریق تعین، جذب، اعطای و استراتیژیها برای استخدام بیشتر فارغان دارالمعلمینها و پوهنتونها در مکاتب بطور عادلانه به ولایات و ولسوالیهای محروم نوزین می نود.

برای افزایش دسترسی به تعلیمات تربیه معلمان وزارت معارف از بهمهمترین بخشهای خصوصی، مطابق با مقررات و لویای وزارت معارف و در پرتو قانون نافذة معارف افغانستان، در ارائه خدمات تعلیمی و تربیوی استقبال و حمایت می کند. علاوه بر آن، مؤسسات تعلیمی مهاجرین افغان در خارج از کشور را ارزیابی و ثبت نموده و مورد حمایت قرار می دهد.

اطفال و نوجوانانی که خواهان تعلیمات اسلامی هستند باید به مدارس، دارالعلوم‌ها و دارالحفاظ‌های باکیفیت در داخل کشور دسترسی داشته باشند. لهذا وزارت معارف، حداقل یک مدرسه مجهز در هر ولسوالی و یک دارالعلوم و دارالحفاظ مجهز در مراکز ولایات تأسیس می نماید. آموزش‌های پیداگوژیک و حرفوی نیز در نصاب تعلیمات اسلامی به خصوص در صنف ۱۳ و ۱۴ گنجانیده خواهد شد.

وزارت در نظر دارد ظرفیت جذب در تعلیمات تخنیکی و مسلکی را افزایش دهد. بنابراین، تا سال ۱۳۹۳، ۹٪ فارغان صنف جذب تعلیمات تخنیکی و مسلکی خواهند شد و تا سال ۱۳۹۹، ۱۲ فیصد از آنها جذب این تعلیمات خواهند شد. تعلیمات تخنیکی و مسلکی در مطابقت به نیازمندی بازار کار داخلی و منطقوی انکشاف خواهد یافت. وزارت معارف در نظر دارد تا میزان جذب شاگردان را در مراکز تعلیمی تخنیکی و مسلکی همزمان با ارتقای سطح کیفیت تعلیمی افزایش دهد. مطابق به استراتژی ملی انکشاف افغانستان (ANDS)، تقویت مهارت‌های مسلکی در بخش‌های زراعت، انرژی، تکنالوژی معلوماتی و ارتباطی، بخشهای انجینری، اداره و مدیریت، حسابداری و اقتصاد، صنایع نفت و گاز، صنایع کوچک و هنرها از اولویت برخوردار می باشند.

ارتقا و بهبود سطح تعلیمات تخنیکی و مسلکی با احداث تندرذ گاز بلند و موثر در اوویدان آجاری وزارت معارف قرار دارند و همکاری مابین تمویا کننده یک عدد موسسات تعلیمی با کیفیت در براساس تجارب انستیتوت ملی اداره و مدیریت که در سال ۱۳۸۷ ایجاد شده، تاسیس و فعال خواهد کرد. بر اساس اصل ضرورت توسعه مراکز تعلیمات تخنیکی و مسلکی به منظور فراهم آوری امکانات برای جذب تعداد بیشتر جوانان کشور مراکز چند رشته‌ای تعلیمات تخنیکی و مسلکی را در سطوح مختلف (زون‌ها و ولایات) تأسیس خواهد شد.

وزارت در نظر دارد تا برنامه‌های سواد آموزی را در سطح ولسوالی‌ها و قریه‌جات بیشتر گسترش دهد. مطابق قانون معارف، آموزش سواد تجاری برای تمام کارکنان و اجیران بی سواد دولت و مؤسسات عامه غیر دولتی- غیر انتفاعی اجباری می باشد. منظور از سواد، اهداف "تدریس متدبیه برای همه" تا سال ۲۰۱۵/۱۳۹۴ میزان نفوس با سواد کشور باید تا ۵۰ فیصد افزایش یابد. بنابراین، وزارت معارف روش‌ها و مواد آموزشی سواد آموزی را مورد بررسی قرار داده و تجدید می نماید تا فرصت‌های آموزشی سواد آموزی مطابق ضروریات عینی سواد آموزان کلان‌سال عیار گردیده را میزان شریعت آنها را در برنامه‌های سواد آموزی افزایش و مؤثریت آنها را بهبود بخشد.

کیفیت تعلیم و تربیه

به منظور دستیابی به اهداف نظام تعلیمات تربیه افغانستان و رفع نیازهای رزمه اجتماعی - فرهنگی مردم کشور، وزارت معارف تلاش خواهد کرد تا کیفیت معارف را در افغانستان بهبود بخشد. نصاب مورد استفاده توسط تمامی بخش‌های معارف بازنگری می شود تا محتوای آموزشی ارائه شده در آنها با نیازهای

یادگیرندگان مطابقت داشته باشد. همچنین وزارت با گسترش تعلیم و تربیه فراگیر و مناسب اطفال، کیفیت تعلیم و تربیه را بهبود بخشیده و تبعیض در نظام معارف را از بر می دارد.

در حال حاضر (سال ۱۳۸۷) حدود ۵۵ فیصد مکاتب دارای تعمیر قابل استفاده می باشند و در سال ۱۳۹۳، حدود ۷۵ فیصد مکاتب تعمیر قابل استفاده خواهند داشت. همچنین، به منظور بهبود کیفیت تعلیم و تربیه در افغانستان وزارت معارف مسائلی مانند مصونیت، حفظ الصحه، و آسایش شاگردان را مطابق نورمها و استاندارد تعلیمی در طراحی و اعمار مکاتب رعایت می کند تا یک محیط آموزشی ترغیب کننده و مصون فراهم گردد. به منظور مؤثریت اقتصادی، وزارت معارف پروژه های عمرانی را با در نظر داشت مصونیت و قابلیت دسترسی آن از لحاظ کیفی، طرح و تطبیق می کند و اطمینان حاصل می کند که تسهیلات لازم برای اطفال با نیازمندی های خاص در نظر گرفته شده است.

وزارت به طور مستمر، نصاب، کتب درسی، کتب رهنمای معلم و رهنمای لابراتوارها را مورد بازنگری قرار می دهد. موضوعات مشترک از جمله آموزش هایی در مورد صلح، حقوق بشر، محو خشونت در مقابل زنان و اطفال، حفظ محیط زیست، مبارزه سرک، مخدر، بیکاری، بی ایدز در محتوای کتب درسی، گنجینه های نوند وزارت معارف آموزش ماینس، تکنالژی را کشف می دهد و کتب را با برابری مهندسی مایه، تا آموزش ماینس ریاضات مؤثرتر را جبهه عمومی و تطبیقی بیستر می کند. وزارت به منظور تقویت و انکشاف جسمی، اجتماعی، عاطفی و اخلاقی شاگردان فعالیت های ماورای درسی و ورزش را در مؤسسات تعلیمی ترویج می کند.

وزارت معارف، اخیراً حدود ۶۱ میلیون کتب درسی صوف ۱-۱۰ را به چاپ رسانیده و توزیع آنها جریان دارد. کتب درسی دوره ابتدائی که مطابق نصب تعلیمی جدید تهیه شده، چاپ توزیع گردیده است. وزارت معارف در نظر دارد کتب درسی دوره ثانوی را نیز بر اساس نصاب جدید تألیف نماید. کتاب های درسی جدید دوره ثانوی در سال ۱۳۸۷-۲۰۰۹ چاپ و توزیع خواهد شد. به نظر بر رفع نیازمندی های عاجل متعلمین، کتب درسی سالهای بل تعلیمات ثانیه تصحیح چاپ و توزیع شده است.

کیفیت دارالمعلمین ها و الحاقیه های آنها مطابق با معیارهای بین المللی، از طریق معیاری نمودن نصاب و ایجاد سیستم رشد متداوم قابلیت های استادان و بهبود متداوم آموزش محصلان، با استفاده از تحقیق و ارزیابی ارتقا خواهد یافت. قلبی، های پیمانگورکی و مضمونی تمامی علمان، مؤثریت اداره های تمام مکاتب کشور، از طریق آموزش های متعدد کوتاه مدت و کورس های آسان، شایع در جریان رخصتی های زمستانی-تابستانی ارتقا خواهد یافت.

برنامه تربیه معلم برای معلمان معیما، خاص و بل از مکتب در تمام دارالمعلمین های کشور طرح، تدوین و عرضه می شود و همچنین تمامی علمان در تعلیمات فراگیر در روده های تربیتی فراگیر و مناسب اطفال آموزش خواهند دید تا مکاتب و صنف ها مناسب تمامی شاگردان اعم از اطفال با نیازمندی های خاص، اقلیت های مذهبی، نژادی، و زبانی باشند.

برنامه ها و کورس های آموزش از راه دور (با استفاده از مواد تحریری، وسایل سمعی و بصری، اینترنت و اشکال دیگر) برای عرضه آموزش های دراز مدت (ارتقای تحصیل) و متوسط و کوتاه مدت (رشد مسلکی) برای معلمان، مسولین مکاتب و استادان و محصلان مؤسسات تربیه معلم، مخصوصاً در مناطق ناامن و دور افتاده تأسیس می شود.

سیستم رشد مسلکی متداوم و مرتبط ساختن کیفیت تدریس با افزایش معاش، از طریق تطبیق امتحان ملی قابلیت ها ایجاد می شود. علاوه بر آن، کورس های آموزشی کوتاه مدت مطابق به نیاز مندی های تشخیص شده و متغیر معلمان و مسولین مؤسسات تعلیمی در سراسر کشور ایجاد می شود.

انستیتیوت ملی تربیه معلم برای حمایت مسلکی از مؤسسات تربیه معلم و بهبود پالیسی ها و برنامه ها ی مربوط به کیفیت تدریس و نتایج آموزشی، در همکاری با مؤسسات تحصیلات عالی داخلی و خارجی بیشتر انکشاف می یابد. افزون بر آن، وزارت سیستم مراقبت و ارزیابی را به سطوح ملی و ولایتی انکشاف و بهبود می بخشد تا از کیفیت و مؤثریت برنامه های آموزشی معلمان اطمینان حاصل شود. همچنین وزارت یک بانک معلوماتی را که حاوی معلومات در مورد آموختن و ارزیابی عملکرد کارمندان می باشد، ایجاد و بهبود می بخشد.

مطابق با معاهده افغانستان منعقدۀ لندن، وزارت معارف سیستمی را ایجاد خواهد کرد تا میزان پیشرفت تعلیمی شاگردان را در ختم دوره تعلیمات اساسی (متوسطه) بطور منظم اندازه گیری نماید. این سیستم از سال ۱۳۹۱ که وزارت یک امتحان ملی را در صنف نهم به اجرا خواهد گذاشت، فعال خواهد شد. نتایج ارزیابی جهت حصول اطمینان از مؤثریت اسناد، از معاینات انسانی، مسلکی و مالی، و سوق دادن شاگردان به طرف دوره ثانوی تعلیمات عمومی، تعلیمات اسلامی، تعلیمات تخریکی، مسلکی و با در نظر داشت ضرورت ها و امکانات جذب مؤسسات تعلیمی مختلف کشور استفاده میشود.

وزارت در نظر دارد تا کیفیت تعلیم را از طریق ترویج، طرح و تطبیق پلانهای بهبود کلی عملکرد نهاد ها و مؤسسات تعلیمی (ریاست عموم تربیه معلم، ادارات معاینات معلمان ها، مکاتب) بهبود بخشد. همچنین وزارت، یک سیستم فراگیر مراقبت و ارزیابی را ایجاد می نماید. این سیستم در مورد شاخص های تعیین شده در پلان استراتژیک را مراقبت و نتایج حاصل از پیشرفت تعلیمی شاگردان و عملکرد مؤسسات را اندازه گیری نماید.

تحقیقات بخشی جدایی ناپذیر از برنامه های دارای اولویت ملی باشند. یک پارچوب مشخص در ساختار وزارت به منظور اجرای تحقیقات تعلیمی و تربیوی و تحلیل پالیسی ها ایجاد و تقویت می شود. از سوی دیگر، بین این نهاد تحقیقاتی در ده های تحقیقاتی ملی و بین امارت دیگر به منظور دستیابی به حمایت های مداوم ایجاد می شود. نتایج تحقیقات به منظور تحنین پالیسی ها، بهبود دسترسی و کیفیت برنامه های تعلیمی و تطبیق بهترین روش های تعلیمی مورد استفاده قرار می گیرد.

مدیریت تعلیم و تربیه

تشکیل وزارت معارف به اساس نیازمندی های جدید بازننگری گردیده است. افزون بر آن، وزارت طرز العمل هایی را انکشاف داده است تا در استخدام کارمندان، فرصتهای عادلانه و برابر برای همه داوطلب ها فراهم شده استخدام آنها بر اساس اصل شایستگی صورت بگیرد. همچنین، تمامی کارمندان بر اساس سیستم ارزیابی سالانه عملکرد، مورد ارزیابی قرار می گیرند.

یکی از پالیسی ها اصلی وزارت افزایش برنامه ارتقای ظرفیت کارکنان معارف، معلمان و کارمندان اداری، در مرکز و بخصوص در ولایات و ولسوالی ها می باشد. وزارت معارف به منظور بهبود و ارتقای مؤثریت و کارایی کارمندان، پلان جامع ارتقای ظرفیت را انکشاف خواهد داد.

اصلاح و بهبود سیستم های اداری، مالی، استخدام، پلان گذاری، مراقبت و ارزیابی، گزارشدهی و تفتیش از اولویتهای وزارت معارف می باشد. چنین اصلاحاتی برای یک وزارت معارف شفاف، کارا، مؤثر، پاسخگو، و نتیجه - محور ضروری می باشد. وزارت معارف جهت اطمینان از تطبیق درست و به موقع پالیسی های تدریسی و اداری خویش، مکانیزم های مراقبت، نگرانی، ارزیابی و ارتقا بخشیده تسهیلات لازم جهت مؤثریت و مفیدیت بیشتر فراهم می نماید. وزارت معارف تلاش خواهد کرد صلاحیت های بینگزی را به خصوص در امور مالی استنادات، پلانگذاری، نظارت و نگرانی به بخش های غیر مرکزی، ولایات و ولسوالی ها تفویض نماید. این اختیارات به طور تدریجی به ریاستهای معارف ولایات، مدیریتهای معارف ولسوالی ها و مؤسسات تعلیمی تفویض شده و در عین حال توسط مرکز نظارت و کنترل خواهد شد.

وزارت معارف در نظر دارد تا از دکالوژی های معلومه نوی ارتباطی عدلی جهت افزایش ظرفیت، مؤثریت و کارایی سیستم های اداری، مالی و آکادمیک خود استنادات اعضای نه اید تقویت، و انکشاف مؤثر «سیستم معلومات اداره معارف» و تجدید مستمر معلومات آن، یکی از پالیسی های وزارت، جهت اخذ تصمیم، پلانگذاری و مدیریت وزارت دیداشد. این سیستم فعال در مرکز وزارت فعال بوده ولی در نظر است تا آنرا به سطح ولایات، ولسوالی ها، ریاستها و مؤسسات تعلیمی گسترش دهد.

وزارت معارف در نظر دارد سیستم اداری خویش را بیشتر از گذشتا موثر، منیع و پاسخگو سازد. به عبارت دیگر، سیستم های وزارت باید خدمات خویش را در جهت - محور درز العمل ها و طی مراحل اداری را ساده تر ساخته، و سیستم کارآمدی را برای سمع شکایات مراجعین انکشاف دهد.

وزارت معارف از مشارکت و همکاری جامعه مدنی، نهادهای ملی و بین المللی به منظور بهبود نظام تعلیم و تربیه افغانستان استقبال می کند. وزارت معارف جهت افزایش مؤثریت و مفیدیت برنامه های تعلیمی مشترک همچنان نقش مرکزی خویش را در هماهنگی آنها حفظ می کند.

در سال ۱۳۸۷ بخش تعلیم، ۱۳ فیصد بودجه - نمهری سامی فنانسار را به خود اختصاص داده بود. معارف بخش کلیدی و اساسی جامعه بوده و باید سهم بودجوی آن بیشتر گردد. سهم بودجه غیر معاشات به تدریج در طول پنج سال آینده به ۳۲ فیصد کل بودجه افزایش خواهد یافت. وزارت معارف در نظر دارد تا مصارف خویش را به استثنای مصارف انکشاف زیربنای معارف، به تدریج از بودجه عادی تمویل

نماید. همچنین وزارت در نظر دارد تا میزان کمکهای خارجی را که از طریق بودجه انکشافی دولت تنظیم می شود، افزایش دهد.

مشکلات امنیتی در بعضی از مناطق کشور مانع بزرگی برای انکشاف تعلیم و تربیه میباشد. وزارت معارف برای رفع این مشکل، مشارکت جامعه بخصوص والدین، علمای کرام و متنفذین را در امور معارف تشویق نموده و هماهنگی و همکاری با نهادهای دولتی و غیردولتی را در جلوگیری از حوادث طبیعی و غیر طبیعی افزایش میدهد.

وزارت معارف مشارکت شوراهای ولایت، ولسوالی و مکاتب (والدین، علمای کرام و متنفذین) را در تصمیم گیریها و نظارت بر تطبیق تصامیم ترغیب می نماید. این شوراها در حمایت و محافظت از مکاتب نقش اساسی ایفا نموده و در انکشاف فعالیتها و شفافیت امور معارف، مشارکت خواهند نمود.

Jaws PDF Creator

EVALUATION
VALUTAZIONE
EVALUATION
EVALUACIÓN
EVALUATION

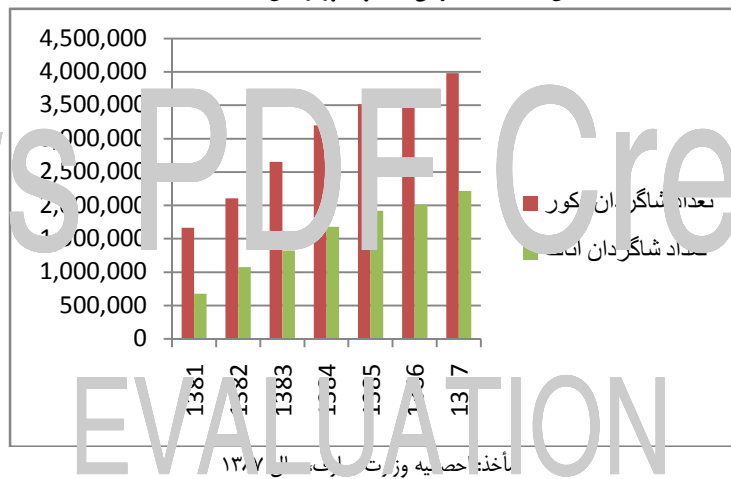
فصل دوم: تحلیل وضعیت

تعلیمات عمومی

دسترسی به تعلیم و تربیه

تعداد شاگردان تعلیمات عمومی در سراسر کشور از ۲.۳ میلیون در سال ۱۳۸۱ به ۶.۲ میلیون در سال ۱۳۸۷ رسیده که حدود ۴ میلیون افزایش را نشان می دهد. هم اکنون ۴ میلیون پسر و ۲.۲ میلیون دختر شامل مکاتب می باشند (به شکل شماره ۱ مراجعه کنید).

شکل ۱- تعداد شاگردان اناث و ذکور از سال ۱۳۸۱ تا ۱۳۸۷

تخمین زده می شود که نسبت، نسوبیت خالص دختران و پسران در سال ۱۳۸۷ در دوره تعلیمات اساسی به ترتیب ۴۰ فیصد و ۶۵ فیصد باشد و نسبت شمولیت ناخالص دختران و پسران در سال ۱۳۸۷ در دوره تعلیمات اساسی به ترتیب ۴۸ فیصد و ۷۹ فیصد باشد. نسبت های ناخالص شمولیت در ولایات تفاوت زیادی با یکدیگر دارند. بر اساس احصایه سال ۱۳۸۶^۵ بیشترین نسبت شمولیت ناخالص در دوره ابتدایی در هرات و ننگرهار به ترتیب ۱۳۶ فیصد و ۱۳۲ فیصد و کمترین نسبت های ناخالص شمولیت در دوره ابتدایی در ولایات کندهار و هلمند به ترتیب ۵۶ فیصد و ۶۰ فیصد می باشد به نظر می رسد مشکلات امنیتی در این

^۴ برای محاسبه شاخص های نسبت شمولیت، از نفوس تخمینی اطفال سن مکتب استفاده شده است. احصایه نفوس کشور، قدیمی است و تخمین سازمان ملی احصایه کشور پائین می باشد. در این پلان استراتیژیک از تخمین بخش احصایه سازمان ملل استفاده شده است که نفوس افغانستان در سال ۱۳۸۷ را حدود ۳۳ میلیون تخمین زده است. در سال ۱۳۸۶ که سازمان ملی احصایه افغانستان نفوس کشور را در سال ۱۳۸۷ حدود ۲۵ میلیون تخمین زده است.

برای محاسبه نسبت شمولیت خالص، سن دقیق شاگردان ضرورت است و در وضعیت فعلی، به علت این که تعداد زیادی از شاگردان تذکره ندارند، سن دقیق بسیاری از آن ها معلوم نیست، لذا نسبت شمولیت خالص بطور دقیق قابل محاسبه و اندازه گیری نیست و فقط می توان بصورت تقریبی تخمین زد. در احصایه سال ۱۳۸۶، معلومات سن شاگردان بطور تقریبی از مسئولین مکتب گرفته شده است و تخمین فعلی وزارت بر اساس این معلومات می باشد.

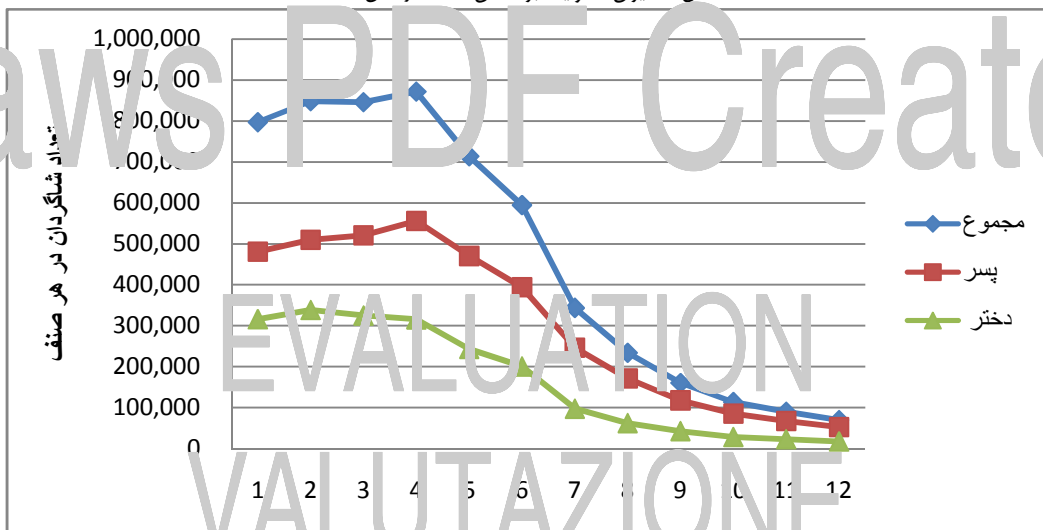
^۵ - در این پلان عمدتاً از ارقام احصایه سال ۱۳۸۶ استفاده شده است مگر در مواردی که معلومات احصایه سال ۱۳۸۷ در دسترس بوده است.

ولایات مهمترین دلیل شمولیت پائین است. نسبت شمولیت ناخالص دختران در ولایت بلخ نسبت به سایر ولایات بیشتر است.

تعداد شاگردان در دوره ابتدایی ۸۲ فیصد کل شاگردان را تشکیل می دهد و شاگردان دوره متوسطه ۱۳ فیصد و شاگردان دوره ثانوی ۵ فیصد کل شاگردان تعلیمات عمومی را تشکیل می دهد.

معلومات احصائیوی سال ۱۳۸۶ نشان می دهد که بیشترین تعداد شاگردان در صنوف ۱ تا ۴ شامل می باشند و از صنف ۵ به بعد کاهش شدیدی را نشان می دهد (به شکل ۲ مراجعه کنید). این روند ادامه خواهد یافت و پیش بینی می شود در سال ۱۳۸۹ تعداد شاگردان تا صنف هفتم بالا باشد و سپس در صنف هشتم کاهش شدیدی بوجود خواهد آمد. در چند سال آینده شاگردان دوره ابتدایی به تدریج وارد دوره متوسطه و ثانوی می شود و احتمالاً ورود یک باره تعداد زیاد شاگردان از دوره ابتدایی به دوره متوسطه و ثانوی وزارت را با چالش بزرگی مواجه خواهد ساخت و وزارت باید به برنامه های بعد از دوره اساسی را گسترش دهد.

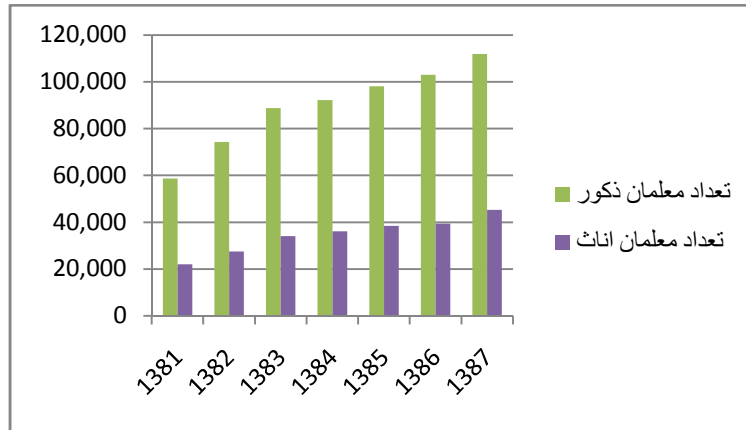
شکل ۲- میزان شمولیت بر اساس صنف در سال ۱۳۸۶

مأخذ: احصائییه وزارت معارف، سال ۱۳۸۶

در سال ۱۳۸۷ تعداد معلمان تقریباً به ۱۵۷ هزار نفر رسیده است که ۲۹ فیصد آن را معلمان انات تشکیل می دهد. شکل شماره ۳ تعداد معلمان ذکور و انات در سال های ۱۳۸۱-۱۳۸۱ نشان می دهد. به رغم این افزایش، بر اساس پیش بینی وزارت معارف برای رسیدن به اهداف انکشافی هزاره سوم و ایجاد توازن بین ولایات، لازم است در دوره این پلان ۵ ساله حدود ۲۳۸۰ هزار معلم جدید به طور سالانه استخدام گردند. ولی وزارت مالیه سالانه حدود ۱۲۱۰۰ میلیارد ریال بر اساس برآورد وزارت معارف اختصاص می دهد که این بست ها علاوه بر معلمان برای استخدام کارمندان اداری نیز می باشد.

شکل ۳- تعداد معلمان ذکور و انات در سال ۱۳۸۱ تا ۱۳۸۱

مأخذ: احصائیه وزارت معارف، سال ۱۳۸۷

در جریان سالهای ۱۳۸۶ و ۱۳۸۷، به تعداد ۲۶۰۰ مکتب جدید در سراسر کشور تاسیس شده است. در نتیجه، تعداد مجموعی مکاتب تعلیمات عمومی از ۶۰۳۹ در سال ۱۳۸۱ به ۱۰۹۹۸ باب در سال ۱۳۸۷ رسیده است (به جدول شماره یک مراجعه نمایید).

سال	۱۳۸۱	۱۳۸۲	...	۱۳۸۴	۱۳۸۵	۱۳۸۶	۱۳۸۷
تعداد مکاتب	۶۰۳۹	۷۱۰۰	...	۸۰۰۰	۸۵۰۰	۹۰۰۰	۱۰۹۹۸

مأخذ: احصائیه وزارت معارف، سال ۱۳۸۷

از جمله 10,998 باب مکتب تعلیمات عمومی ۶۰۷۱ باب ابتدائیه، ۳۰۶۱ باب متوسطه و ۱۸۶۶ باب لیسه می باشد. بر اساس احصائیه سال ۱۳۸۷، در حدود ۲۵ فیصد مکاتب دخترانه و حدود ۲۵ فیصد مکاتب پسرانه و ۵۰ فیصد مکاتب مختلط بوده است. در اکثر مکاتب ابتدایی، شاگردان اناث و ذکور در وقت های مجزا درس می خوانند. از جمله ۴۱۲ ناحیه شهری و ولسوالی معارف، در حال حاضر تنها در ۱۵۱ ولسوالی کشور مکاتب لیسه دخترانه وجود دارد اما در ولایت های دیگر مکاتب لیسه دخترانه وجود ندارد.

همچنین بر اساس احصائیه وزارت معارف سال ۱۳۸۷، حدود ۳۰ فیصد مکاتب در مناطق روستایی و ۱۷ فیصد در مناطق شهری قرار دارند. در سال ۱۳۸۸، اداره مرکزی احصائیه تخمین زده است که ۷۷ فیصد جمعیت کشور در مناطق روستایی ساکن هستند و این فقط ۶۵ لیسه ششگانه به مکتب می روند در این مناطق زندگی می کنند. این تفاوت در دوره متوسطه و ثانوی بیشتر می باشد؛ فقط ۳۹ فیصد شاگردان در این مناطق در مکاتب متوسطه شامل هستند. همچنین میزان شمولیت دختران در مکاتب مناطق روستایی پائین تر از مناطق شهری است. شاخص برابری جنسیتی در مناطقی روستایی در دوره ابتدایی، ۰.۵۳ و در مناطق شهری در دوره ابتدایی، ۰.۷۱ می باشد. این تفاوت در دوره های متوسطه و ثانوی از این هم بیشتر است. (به جدول شماره ۲ مراجعه کنید).

جدول ۲- نسبت‌های برابری جنسیتی مناطق شهری و دهاتی، سال ۱۳۸۶

دوره تعلیمی	شهری	روستایی	مجموع
ابتدایی	۰.۷۱	۰.۵۳	۰.۵۹
متوسطه	۰.۵۳	۰.۲۵	۰.۳۸
ثانوی	۰.۴۷	۰.۱۴	۰.۳۳

مأخذ: احصائیه وزارت معارف، سال ۱۳۸۶

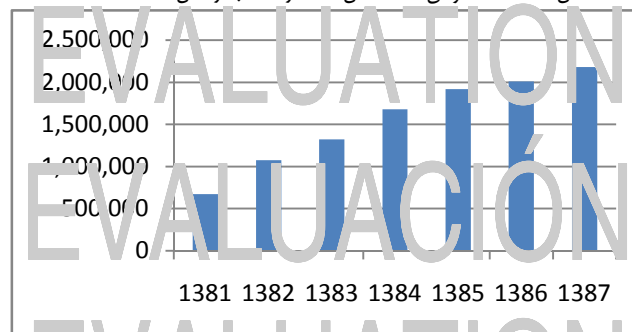
در برخی از مناطق کشور، عدم موجودیت امنیت مناسب و حملات به مکاتب مانع شمولیت اطفال به مکتب می شود. طی سالهای ۱۳۸۶ و ۱۳۸۷، به علت مشکلات امنیتی بیش از ۴۸۱ مکتب مسدود گردیده که در نتیجه حدود ۳۳۶ هزار شاگرد از تعلیم و تربیه بی بهره مانده اند. لازم به ذکر است حدود ۲۲۰ مکتب بر اثر کوشش وزارت معارف و همکاری مردم بازگشایی شده است.

در سال ۱۳۸۷، به تعداد 335,540 شاگرد در 6,015 صنف درسی در مکاتب محلی (صنف های الحاقیه) در مناطق دور دست کشور تحت تعلیم و تربیه قرار داشتند. این مکاتب محلی با همکاری مؤسسات غیردولتی راه اندازی شده اند. همچنین به تعداد ۶۹۱ بست معلم به این مکاتب محلی به عنوان تشویقات الحاقیه داده شد.

تعلیم و تربیه دختران

پروژه آگاهی عامه جهت تشویق دختران به تعلیم و تربیه از طریق برگزاری سمینارها، چاپ پوسترها، تبلیغ از طریق رسانه ها راه اندازی و موفقیت آن را می توان به دارنده و معینان یک استراتژی ارزیابی در خصوص تعلیم و تربیه دختران در چوکات طرح تعامل در تربیه دختران اعداد ستان (AIEI) در حال انکشاف می باشد. بر اساس احصائیه وزارت معارف تعداد شاگردان دختر از ۶۷۴ هزار تن در سال ۱۳۸۱ به حدود ۲.۲ میلیون تن در سال ۱۳۸۷ رسیده است (به شکل شماره ۴ مراجعه کنید) ماه نوامبر ۲۰۰۰ فیصد شاگردان دختر شامل مکاتب نیستند.

شکل ۴- تعداد شاگردان اناث شامل شده در مکاتب از سال ۱۳۸۱ تا ۱۳۸۷

مأخذ: احصائیه وزارت معارف، ۱۳۸۷

نسبت جنسیتی شاگردان در بر ولایات متفاوت است. در ولایات تهران و بدانشان وضعیت تعلیم و تربیه دختران بهتر از سایر ولایات بوده (در برابر هر ۱۰ پسر، حدود ۸ دختر) و در ولایات زابل، ارزگان و هلمند این وضعیت در پائین ترین سطح قرار دارد (در برابر هر ۱۰ پسر، حدود ۱ دختر). چنان که در شکل شماره ۵ مشاهده می کنید سطح تعلیم و تربیه دختران در ولایات ناامن بسیار پائین می باشد.

شکل ۵- نسبت جنسیتی شاگردان بر حسب ولایت

مأخذ: احصایه وزارت معارف، سال ۱۳۸۷

فصلی پانزدهم نشان می‌دهد که عواملی است که باعث کاهش جذب شاگردان اناث به نامات، می‌شود. این است. احصایه وزارت معارف، سال ۱۳۸۷. معلمان اناث تنها ۲۹ فیصد کل معلمان را تشکیل می‌دهند. به شکل شماری ۴۰

مراجعه کنید). در حالی که این فیصدی در هر ولایت فرق می‌کند. در ولایات پکتیکا، ارزگان و زابل تنها ۳ فیصد کل معلمان را قشر اناث تشکیل می‌دهد حال آن که در ولایات کابل و بلخ این فیصدی به ترتیب حدود ۶۰ فیصد و ۴۹ فیصد می‌باشد. در چند تعداد معلمان اناث در سال ۱۳۸۷، گذشته افزایش داشته است ولی رشد تعداد معلمان اناث در سال ۱۳۸۷ هم تغییر اساسی نداشته است. در پلان استراتیژیک قناعت بخش نبوده است.

علاوه بر کمبود معلمان اناث، رواج رواج محلی و فرهنگ تبعیض آمیز در برابر دختران، عدم امنیت در برخی مناطق کشور و نبود مکاتب برای دختران در نزدیکی محل سکونت آن‌ها، از جمله عواملی اند که مانع شمولیت دختران در مکاتب می‌شود. یکی از استراتژی‌ها برای تشویق دختران به تعلیم و تربیه، ارائه کمک‌های غذایی به آنها می‌باشد. رژیم غذایی جهان به بیش از ۲۵ هزار دختر، عدا برای بردن به منزل، کمک کرده و به ۴۰ هزار شاملین اناث برنامه‌های تربیه معلم داخل خدمت کمک‌های غذایی نموده است.

تعلیمات فراگیر و خاص

در افغانستان تنها یک مکتب برای کودکان نابینا در کابل وجود دارد. این مکتب توسط وزارت معارف اداره می‌شود و بیش از ۱۵۰ کودک نابینا در آن شامل می‌شوند. چهار مکتب خاص برای کودکان ناشنوا (دو مکتب در هرات، یک مکتب در کابل و یک مکتب در جلال‌آباد) وجود دارد که مجموعاً ۹۰۰ نفر می‌رسد. وزارت معارف به همکاری سازمان ملل و سازمانهای بین‌المللی دیگر، ۲۹ مکتب فراگیر آزمایشی در کابل ایجاد نموده است که در آن مکاتب، اطفال دارای معلولیت و سایر اطفال با نیازمندیهای خاص با همدیگر درس می‌خوانند. این مکاتب فراگیر به تدریج در سرتاسر کشور گسترش خواهد یافت.

هدف درازمدت این است که تمامی مکاتب افغانستان فراگیر و مناسب اطفال باشد و پذیرای تمامی شاگردان با توانمندیهای و ویژگی های مختلف باشند. تعداد زیادی از مکاتب مدغم نیز در افغانستان وجود دارد که در آنها شاگردان با نیازمندی های خاص در صنوف و واحدهای خاص در داخل مکاتب عادی مشغول به تحصیل می باشند. وزارت معارف در همکاری با اعضای «گروه هماهنگی تعلیمات فراگیر» طرحی را برای پیشبرد تعلیمات فراگیر در افغانستان تهیه کرده است. تعلیمات فراگیر و مناسب نیازمندی های اطفال برای دستیابی به اهداف تعلیم و تربیه برای همه، یک ضرورت می باشد؛ تعلیمات فراگیر مطابق طرح مذکور که در تحلیل و نیازسنجی تعلیمات فراگیر سال ۱۳۸۸ آمده است، به اجرا در می آید.

بر اساس تخمین سازمان بین المللی معلولین فرانسه (Handicap International, France) در سال ۲۰۰۵، حدوداً ۷۷ فیصد اطفال دارای معلولیت به تعلیم و تربیه دسترسی ندارند، در حالیکه در میان دختران دارای معلولیت عدم دسترسی به مکتب تقریباً ۸۵ فیصد می باشد. اما به کوشش وزارت معارف هم اکنون بیشتر از ۲۶۰۰ کودک دارای معلولیت (عمدتاً ناشنوا و نابینا) در مکاتب آزمایشی تعلیم و تربیه فراگیر در سراسر افغانستان شامل شده اند. کمبود معلمان آموزش دهنده مواد آموزشی در قسمت تعلیمات خاص / فراگیر یکی از رازهای اصلی این امر است.

بر اساس گزارش از یاس مای مناره و آیب پذیری (۲۰۰۵)، میزان شمولیت سران و دختران کوچی در مکاتب بسیار پائین و به ترتیب ۱۱ فیصد و ۶ فیصد می باشد. برای افزایش شمولیت این اطفال، وزارت معارف از سه پالیسی حمایت می کند: شمولیت اطفال کوچی دارای سن مکتب در مکاتب رسمی؛ تأسیس مکاتب ثابت مخصوص کوچی ها؛ و تأسیس مکاتب سیار. به منظور فراهم آوردن زمینه آموزش برای اطفال کوچی تا کنون اجازه تأسیس ۶۸ باب مکتب در ۲۸ ولایت کنور داده شده است. این مکتب ها در مناطق ناامن و شاگردان کوچی به تعداد هشت لیلیه ایجاد گردیده است که حدوداً ۲۳۲۰ شاگرد از این لیلیه ها استفاده می نمایند.

برنامه آموزش سریع برای بیش از ۵۰ هزار صفر بازمانده از مکتب توسط مؤسسات غیردولتی و تحت نظارت وزارت معارف پیش برده می شود. این شاگردان که عمدتاً سن شان در هنگام شمولیت از ۱۳ سال بالا می باشد، تعلیمات اساسی را در دوره کوتاهتر از حد معمول تکمیل می نمایند.

هنوز معلومات دقیق از تعداد اطفال و شاگردان با نیازمندیهای خاص تعلیمی و تربیتی، اطفال و شاگردان دارای معلولیت و کوچی در دسترس نیست. این باعث می شود که وزارت معارف نتواند پلان درستی برای این گروه از اطفال داشته و به اهداف تعلیم و تربیه برای همه دست یابد. اما به تعقیب چهل و هشتمین جلسه کنفرانس بین المللی تعلیم و تربیه در نوامبر ۲۰۰۸ وزارت معارف، نهاد نموده که محیط فراگیر و مناسب برای تمامی اطفال مهیا سازد. وزارت معارف پلان یا نقشه راه تعلیم و تربیه فراگیر را با همکاری اعضای "گروه کاری هماهنگی تعلیم و تربیه فراگیر" (IECW) تهیه نمود است. تعلیم و تربیه فراگیر و مناسب اطفال ابزارهای حیاتی برای دستیابی به اهداف "تعلیم برای همه" است. بنابراین، تعلیم و تربیه فراگیر در مطابقت با این پلان و نقشه راه، آنچنانکه در "تحلیل ارزیابی ضرورت ها و حق تعلیم و تربیه فراگیر" (NRAAIE) به سال ۱۳۸۸ طرح شده است تطبیق می شود. برخی از همکاران/تمویل کننده گان انکشافی هم اکنون از این پلان حمایت کرده اند.

وزارت معارف جهت رسیدگی به امور تعلیمات فراگیر، ریاست تعلیمات فراگیر و خاص در تشکیل جدید وزارت معارف در نظر گرفته است. همچنین آمریت انکشاف نصاب تعلیمات فراگیر و خاص در تشکیل ریاست انکشاف نصاب تعلیمی در نظر گرفته شده است.

مکاتب خصوصی و برون مرزی

مقرره مؤسسات تعلیمی خصوصی تهیه و منظور شده است. تا کنون ۱۵۹ باب مکتب خصوصی تعلیمات عمومی تأسیس و فعال گردیده که با فعالیت این مکاتب، برای ۳۷۱۸۰ تن شاگرد زمینه تعلیم و تربیه فراهم گردیده است. همچنین جهت تسهیل پروسه تأسیس مکاتب خصوصی و نظارت بر این مکاتب، آمریت مکاتب برون مرزی و خصوصی ایجاد شده است. تا کنون به تعداد ۱۵۳ مکتب برون مرزی در ایران و به تعداد ۳۳۸ مکتب برون مرزی در پاکستان ثبت و راجستر شده اند که در مجموع ۱۳۱,۲۴۰ شاگرد در این مکاتب بر اساس نصاب تعلیمی وزارت تحت تعلیم و تربیه قرار دارند.

تعلیمات از راه دور

رادیو و تله ویژن تعلیم و تربیتی علاوه بر برنامه های آگامی عبادی برنامه های تعلیمی و تربیتی برای شاگردان، معلمان و آریزانگان بزرگسال دارد. برخی از برنامه های نوید بون تعلیمی و تربیتی عبارتند از: تدبیر منزل، زمزمه مکتب، پیاموزیم، سوره خوانیم، و صدای مدرسه تلویزیون تعلیمی تربیتی نیز در شهر ولایت کابل برای ۶ ساعت در روز نشرات دارد، در حالی که رادیوی تعلیمی و تربیتی بطور ۲۴ ساعته نشرات دارد و برنامه های تعلیمی و تربیتی نشر می کند.

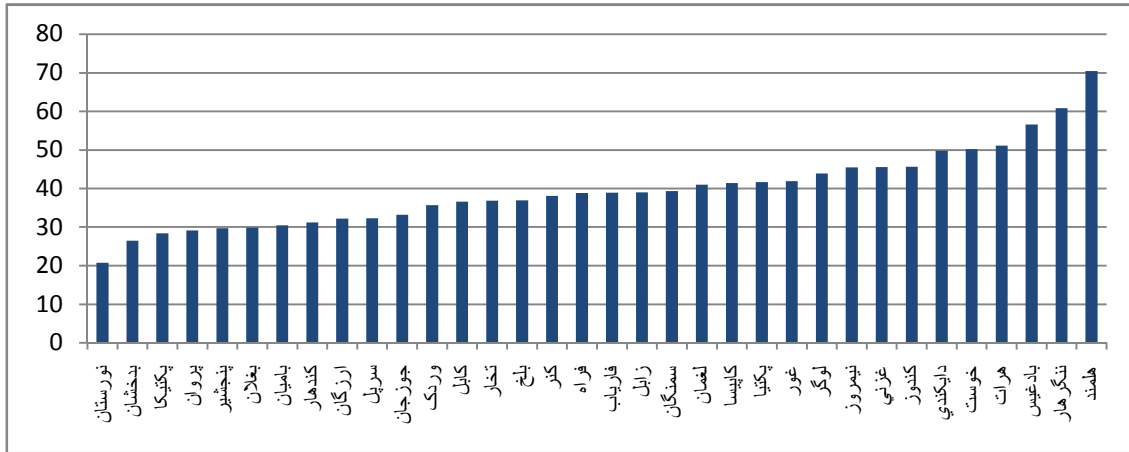
تعلیمات قبل از مکتب

مساجد در افغانستان با فراهم سازی سواد اولیه و تعلیمات اسلامی برای کودکان نقش اساسی در تعلیم و تربیه قبل از مکتب ایفا می کند. در تشکیل جریب وزارت معارف، جهت انکشاف مواد آموزشی برای تعلیمات قبل از مکتب، آمریت انکشاف نصاب تعلیمات قبل از مکتب علاوه شده است. همچنین پلان تربیه معلم تعلیمات قبل از مکتب تهیه شده است.

کیفیت

بر اساس احصائیه سال ۳۸۶ نسبت به شاگردان به معلم در سطح ملی ۴۰ می باشد که نزدیک به نسبت معیاری وزارت معارف است. البته قابل یاد آوری است که بر اساس احصائیه سال ۱۳۸۶، حدود ۴۶ فیصد اطفال واجد شرایط، خارج از مکتب می باشند و در صورت جذب این اطفال، نسبت شاگرد به معلم بالا می رود. نسبت شاگرد به معلم در مناطق ولایات بسیار متفاوت می باشد و در برخی ولایات مانند هلمند، ننگرهار و بادغیس نسبت شاگرد به معلم بسیار بالا و به ترتیب حدود ۷، ۵ و ۵ می باشد (به شکل شماره ۶ مراجعه کنید). توزیع ناعادلانه بست ها در سال های گذشته، مشکلات امنیتی و عدم تمایل معلمان برای کار در مناطق دور دست از دلایل اصلی این عدم توازن می باشد.

شکل ۶- نسبت شاگرد به معلم بر حسب ولایت، سال ۱۳۸۶

مأخذ: احصائیه وزارت معارف، سال ۱۳۸۶

در حال حاضر، میزان ترک تعلیم و تکرار بسیار بالاست. تخمین زده می شود که میزان ترک تعلیم در مکاتب افغانستان بطور اوسط حدود 5 فیصد و میزان تکرار بطور اوسط ۱۹ فیصد باشد. پالیسی وزارت معارف این است که شاگردان غیر حاضر دائمی (محررمین) بد به مدت سه سال در حصری مکاتب حفظ شوند و این شاگردان در جدول شاگردان می آیند که همان صنف را تکرار می کند، به این دلیل میزان تکرار بالا می باشد. در واقع ترک تعلیم و تکرار بیش از ۶ فیصد می باشد زیرا بسیاری از کسانی که جدیداً مکاتب را ترک کردند، هنوز به عنوان شاگرد در حصری باقی مانده اند. ترک تعلیم و تربیه در افغانستان دلایل مختلفی دارد که از آن جمله می توان فقر اقتصادی، کیفیت پائین مکاتب، مشکلات امنیتی، آداب و رسوم محلی را نام برد.

خدمات برای شاگردان

به منظور عرضه خدمات صحی، در ۸۰ مکتب مرکزیهای صحی فعال می باشد و در ۵۴۰ مکتب کمک های اولیه عرضه می شود و معلمان این مکاتب در زمینه کمک های اولیه تربیه شده اند. همچنین یک پلی کلینیک سیار که دارای شعبات گوش و گوی و بینایی، دندان و چشم است در هر مرکز فعال می باشد و یک داکتر و یک موتر مجهز با تجهیزات صحی همیشه در حال آماده باش برای مکاتب شهر و ولایت کابل می باشد. به علاوه، سه نفر در هر مکتب برای انجام کمک های اولیه، آموزش دیده اند.

در تشکیل جدید مکاتب، بست معلم رهنما علاوه شده است و رتبه معلم رهنما، ارائه رهنمایی و مشوره به شاگردان در خصوص مسائل اخلاقی، رفتاری، و تحصیلی است. وزارت همچنین چوکات پالیسی و مواد آموزشی رهنمایی و مشوره برای این همامان انکشاف داده است.

نظارت تعلیمی

وزارت ۲۳۴۳ نفر مسئول نظارت، بیشتر در سطح ولایات و ولایات نام نموده که در نتیجه تعداد مجموعی اعضای نظارت به ۳۶۰۰ نفر می رسد. سیستم کارآمد نظارت تعلیمی را سیستم نظم گزارش دهی و جمع آوری نظریات اصلاحی وجود ندارد. اعضای نظارت در جریان نظارت به امور اداری مکاتب مخصوصاً فورمه ها و کتاب های اداری مکاتب تأکید بیش از حد دارند. وظایف اعضای نظارت مدیریت معارف و لیسوالی ها، ریاست معارف ولایات، و ریاست های مرکزی وزارت واضحاً تعریف نشده اند و عملاً کار یکسانی را انجام می

دهند. گزارش های اعضای نظارتی مطالعه و نتیجه گیری نمی شود. اعضای نظارت به خصوص در مناطق دهاتی به سهولت های ترانسپورتهی دسترسی ندارند. همچنین اعضای نظارت عموماً توانایی نظارت و راهنمایی مسلکی معلمان را در ارتباط با روش های تدریس و دیگر مسایل تعلیمی و تربیتی ندارند. سیستم نظارت از برنامه تعلیمات عمومی بدون هماهنگی و همکاری نزدیک با نصاب تعلیمی و تربیه معلم عمل می نماید و نتایج نظارت با این دو برنامه شریک ساخته نمی شود. برای رسیدگی به چنین مشکلاتی، یک سیستم نظارت تعلیمی جدید طراحی شده است و به زودی به صورت آزمایشی تطبیق خواهد شد.

مدیریت و هماهنگی

تا ختم سال ۱۳۸۷، ۸۰۰۰ شورای مکتب در بیش از ۸ هزار مکتب تأسیس شده طوری که آن ها بعد از دریافت آموزش، پلان بازسازی و رشد کیفی مکاتب شان را تدوین و عملاً این پلان ها را تطبیق نمودند. تا کنون، شورا های مکاتب مبلغ ۱۱.۵ میلیون دالر را دریافت و در راستای بهبود ساختمان های مکاتب، تهیه میز و چوکی، لابراتوار ها، کامپیوتر و سایر تجهیزات و آموزش معلمان مصرف نموده اند. البته هنوز هم بسیاری از شوراهای مکاتب نیاز به آموزش دارند. با توجه به انتقال پلان نظارتی مستوفیت ها از مشکلات مربوط به توزیع و نه نمدی و سرمایه های مکاتب بوده است. همچنین با همکاری شوراهای ولایتی، یک عالم دینی به منظور گفتگو با مردم در ارتباط با اهمیت تعلیم و تربیه در اسلام و تشویق مردم برای محافظت از مکاتب شان در هر ولایت توظیف کرده است. شوراهای مشورتی و حمایتی مکاتب در بسیاری از مناطق در شناسائی مسایل امنیتی و محافظت مکاتب نقش خوبی را ایفا نموده و وقوع حادثات امنیتی را کاهش داده اند.

در تشکیل جدید وزارت مدیریت محافظت و مصرف در ریاست های محافظت در ولایات ایجاد گردیده است که امنیت مکاتب، شاگردان و منسوبین وزارت معارف را تأمین و مسایل داخلی و خارجی را که بر امنیت و مصونیت تاثیر دارد بررسی و تحلیل می نماید. همچنین در تشکیل جدید وزارت یک هماهنگ کننده امنیتی به منظور نظارت و آموزش معلمان و سر معلمان در ارتباط با مسایل امنیتی در ریاست معارف ولایات استخدام شده است. این مدیریت ها مسئول بررسی مسایل مربوط به حوادث طبیعی و صحنی از جمله دسترسی به آب صحنی آشامیدنی می باشد.

تعلیمات اسلامی

دسترسی به تعلیمات اسلامی

تا کنون ۴۱ باب دارالعلوم، ۳۶۹ باب مدرسه، ۸۴ باب دارالحفاظ، و ۱۷ باب الحاقیه تأسیس شده است که در نتیجه تعداد مجموعی مؤسسات تعلیمات اسلامی به ۵۱۱ باب رسیده است. هم اکنون حداقل یک دارالعلوم در هر ولایت موجود است، اما در شهر کابل و ولایات پروان، پنجشیر، بدخشان بیش از یک دارالعلوم وجود دارد. در حال حاضر دو دارالعلوم برای دختران وجود دارد که یکی از آن‌ها در شهر کابل و دیگری در ولایت پروان قرار دارد. به علاوه در هر ولسوالی حداقل یک مدرسه موجود می‌باشد. همچنین ۱۰ مدرسه خصوصی در ولایات کابل، هرات، بلخ، پنجشیر و بدخشان اجازه فعالیت گرفته و راجستر شده‌اند.

در حال حاضر تعداد زیادی مدارس محلی وجود دارد که در آن‌ها آموزش قرآن شریف و برخی مسائل ضروری دینی به روش سنتی و عمدتاً در مساجد توسط ملا امامان صورت می‌گیرد. این مدارس محلی در صورتی که مطابقت نصاب درسی مدرس رسمی فعالیت نمایند وزارت برای آنها جواز رسمی به عنوان مدارس خصوصی صادر می‌کند. بر اساس توافقنامه بین وزارت معارف و پوهنتون الازهر کشور عربی مصر انستیتوت الازهر در شهر کابل در سال ۱۳۸۸ ایجاد گردیده است. بر اساس این توافقنامه ۴۵ تن از استادان مصری غرض تدریس به افغانستان آمده و ۲۴۰ شاگرد را در هشت صنف آموزش می‌دهند.

تعداد شاگردان تعلیمات اسلامی (مدارس و دارالعلوم) از حدود ۸ هزار در سال ۱۳۸۵ به بیش از ۱۰۶ هزار (۵٪ شاگردان انات) در سال ۱۳۸۷ رسیده است. تعداد شاگردان دارالعلوم ها (صنوف ۱۳ و ۱۴) به ۱۷۹۱ در سال ۱۳۸۷ رسیده است که نزدیک به ۶ فیصد آن‌ها را طبقه انات تشکیل می‌دهد. (به جدول شماره ۳ مراجعه کنید).

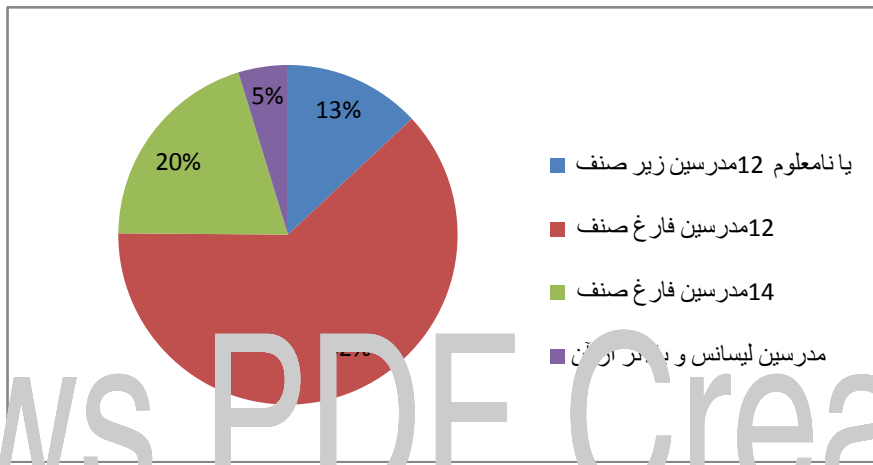
جدول ۳ - تعداد مؤسسات، شاگردان، مدرسین تعلیمات اسلامی

تعداد مدرسین			تعداد شاگردان			تعداد مؤسسات تعلیمات اسلامی				
مجموع	انات	ذکور	مجموع	انات	ذکور	مجموع	الحاقیه	دارالعلوم	دارالحفاظ	مدارس
۴۱۴۴	۵۲	۴۰۳	۱۶۱۵۶	۵۲۹	۱۰۰۸۷	۵۱۱	۱	۴۱	۸۴	۳۶۹

فیصدی شاگردان انات در تعلیمات اسلامی بسیار پائین و در حدود ۵ فیصد است. این امر دلایل مختلفی دارد از جمله عدم علاقه خانواده، به نعلیم و تربیه دختران مانع و عملاً در تعلیمات اسلامی و نیز پائین بودن تعداد استادان انات مدارس دارالعلوم ها در حال حاضر تنها حدود یک فیصد از کل معلمان تعلیمات اسلامی را طبقه انات تشکیل می‌دهد.

از سال ۱۳۸۵ تا سال ۱۳۸۷ بیش از دو هزار معلم جدید استخدام شده است و مجموع معلمان تعلیمات اسلامی به ۴۱۴۴ تن (۵۲ نفر اناث) می رسد و تعداد استادان مسلکی (فارغ صنف ۱۴ و بالاتر از آن) کم می باشد. همان طور که شکل شماره ۷ نشان می دهد در سال ۱۳۸۷، تنها ۲۲ فیصد مدرسین، فارغ صنف ۱۴ و حدود ۶۸ فیصد آن ها فارغ صنف ۱۲ می باشند. به منظور حفظ و جذب معلمان واجد شرایط ۷۵۰ معلم دارای درجه لیسانس و یا فارغ صنف ۱۴ کمک معاش بیشتری دریافت می کنند.

شکل ۷- وضعیت تحصیلی مدرسین

مأخذ: احصائیه وزارت معارف

انکشاف نصاب تعلیمی و مواد آموزشی

در حال حاضر در مدارس دینی، کتب دینی که قلمرو تسلط علمی اسلامی تالیف گردیده تدریس می گردد. این کتب از بازار آزاد خریداری و به مدارس توزیع گردیده است.

ریاست انکشاف نصاب تعلیم (برنامه فرعی انکشاف نصاب و تربیه معلم) با هماهنگی برنامه تعلیمات اسلامی مسئول انکشاف نصاب و مواد آموزشی تعلیمات اسلامی می باشد. در سال ۱۳۸۶، چوکات نصاب و مفردات درسی مدارس دینی از صنف ۷ تا ۱۴ بر اساس هر دو مذهب رسمی کشور (حنفی و جعفری) بوسیله متخصصین علوم دینی کشور از طریق یک پروژه ملی مشترک تدوین گردید. نصاب جدید بر علاوه علوم دینی، ریاضی، ساینس، زبان (فارسی) خارجی و آموزش کومپیوتر نیز تالیف می باشد.

تالیف کتب از صنف ۷ الی ۱۴ که اضافه از ۲۰۰ عنوان می گردد به زبان عربی، و به زبان های ملی توسط ۶۵ متخصص علوم اسلامی در ایران است و حدود ۱۵ نوبت بیشتر دانشه است بخشی از این کتاب ها برای چاپ در سال ۱۳۸۸ آماده خواهند شد. متخصصان تعلیمات اسلامی در ریاست انکشاف نصاب تعلیمی جابجا گردیده اند تا به همکاری متخصصان که قبلاً مصروف تالیف کتب درسی و کتب تعلیمات عمومی هستند کتب درسی تعلیمات اسلامی را تألیف نمایند.

کمیته متخصصین تالیف کتاب درسی برای تعلیمات اسلامی، ظرفیت پائین متخصصان انکشاف نصاب، کمیته بودجه چاپ، خریداری و توزیع کتاب های درسی، پروژه طویل تدارکات چاپ کتب و استخدام متخصصین از جمله مشکلات عمده در خصوص انکشاف و چاپ و توزیع کتب درسی تعلیمات اسلامی است.

شاگردان صنف های ۴ و بالاتر، دو امتحان جامع از تمام مضامین صنف مربوطه را هر سال سپری مینمایند. یک امتحان در وسط سال و امتحان دوم در ختم سال تعلیمی اخذ می شود. سوالات امتحانات توسط معلمان مربوطه مکتب تهیه می گردد و کتابهای رهنمای معلم به معلمان کمک می کند تا تعداد شاگردانی را که به اهداف تعیین شده - دانش و مهارت های لازم - در هر درس دست یافته اند، شناسایی نماید. در صورتیکه شاگرد در بیشتر از دو مضمون کمتر از ۵۰ فیصد نمره اخذ نموده باشد باید صنف مربوطه را تکرار نماید. ولی شاگردانی که در یک یا دو مضمون کمتر از ۵۰ فیصد نمره گرفته باشند بعد از یک دوره آمادگی ۲-۳ ماهه امتحان مضامین مربوطه را دوباره سپری نموده و در صورت موفقیت به صنف بالاتر ارتقا داده می شود.

در وضعیت فعلی، ارزیابی سطح پیشرفت آموزش شاگردان به وسیله امتحاناتی صورت می گیرد که در سطح مکتب و مدیریت های معارف طراحی و تطبیق می شود و معیاری برای ارزیابی شاگردان وجود ندارد. روش امتحان از یک مکتب تا مکتب دیگر تفاوت می کند. در نتیجه سطح حقیقی پیشرفت آموزشی شاگردان به درستی سنجش نمی شود و سطح پیشرفت آموزش شاگردان در مناطقی مختلف با فیصدی نمرات یکسان از هم تفاوت داشته باشد. به همین جهت، برای ارزیابی استاندارد صورت اسنادی در تشکلهای جدید ریاست عمومی معارف، نهادهای ملی و ریاست سینه ها، تحقیق و ارزیابی ایجاد گردیده است، تهیه مسوولین مربوطه به یسار، آمورسی شاگردان رسیدی نماید. سیستم ملی ارزیابی معیاری شامل بانک سوالات نیز می باشد که بعد از تکمیل تألیف کتب درسی انجام خواهد شد.

چاپ و توزیع کتب و مواد آموزشی

در سال ۱۳۸۷ ۳۸ میلیون جلد کتاب درسی با ۱۰۰ عنوان برای صنف های ۱ تا ۶ چاپ و توزیع کردید. علاوه بر آن، ۱۴۷ عنوان کتب دوره ثانوی تجدید نظر شده به تعداد ۲۳ میلیون جلد چاپ و توزیع شده است. از طرف دیگر، ۲۵ هزار جلد کتاب به همراه تجارب ساینس صنف چهارم به دو زبان پشتو و دری چاپ و توزیع گردیده و ۱۵ هزار چارت از من ساینس تهیه گردیده، و آماده توزیع برای مکاتب مرکز و ولایات می باشد.

احصائیه های دقیق شاگردان به منظور تهیه پلان توزیع کتب درسی بطور منظم در دسترس این ریاست قرار نمی گیرد (به بخش سیستم معوماتی اداره معارف درایه تسلیمی). بانک معارف ملی معیاری به منظور ثبت تسلیمی و توزیع کتب درسی انکشاف داده شده و در مراحل تطبیق آزمایشی می باشد.

تجهیز مکاتب و مدارس، وسایل درسی و آموزشی

تا به حال، ۳۷۹۲ معلم ساینس و ریاضیات در عرصه استفاده از لابراتوارها و سایر مواد و وسایل تعلیمی آموزش دیده اند و نیز به تعداد ۱۸۱۰ معلم مستعد جهت آموزش و رهنمایی شاگردان در انجام تجارب ساینس استخدام شده و آموزش دیده اند در سال ۱۳۸۷/۱۲-۱۳۸۸/۱۲ به صد مکاتب متوسطه و لیسه به لابراتور مجهز می باشند و ده فیصد مکاتب تعلیمات عمومی به کتابخانه مجهز می باشند. کمبود بودجه باعث شده است که وزارت نتواند تمامی مکاتب را به این مواد تجهیز نماید.

در حال حاضر، از طرفی یک سیستم مؤثر مراقبت و ارزیابی روش تدریس ساینس و ریاضی وجود ندارد تا معلمان مربوطه را راهنمایی کنند. علت اصلی این مشکل فقدان یک سیستم ارزیابی آموزش ساینس و ریاضیات و کمبود ناظران مسلکی ساینس و ریاضیات در ولایات می باشد.

ارتقای ظرفیت

بسیاری از معلمان با روش های مناسب تدریس کتب درسی نصاب جدید آشنایی ندارند. لذا حداقل چهار نفر سرمربی از هر ولایت کشور در رابطه به استفاده از کتب جدید دوره ابتدائیه آموزش دیده اند، و این سرمربیان از طریق مربیان ولایتی کتب جدید را به تمامی معلمان معرفی نموده اند.

سیستم ارزیابی دقیق منسوبین انکشاف نصاب تعلیمی وجود ندارد و همچنین برنامه جامع و درازمدت برای ارتقای ظرفیت کارمندان ریاست های نصاب تعلیمی، مرکز ساینس و نشرات تهیه نشده و بودجه کافی برای ارتقای ظرفیت موجود نمی باشد. با این وجود فعالیت های مختلفی جهت ارتقای ظرفیت کارمندان و مؤلفان انجام شده است:

- ۷ تن از مؤلفان و کارکنان ریاست انکشاف نصاب در رابطه به روش نوشتن کتب درسی، راهنمای معلم و طراحی آزمائیه کتب های درسی برای مدت دو هفته در کشته ایران به صورت عملی آموزش دیده و کتب درسی جدید صنف ۷-۹ را مشاهده نموده اند.
- ۴۳ تن از کارمندان ریاست انکشاف نصاب در عرصه تهیه مفردات کتب درسی و چوکات نصاب تعلیمی در کشور اردن آموزش دیدند.
- همچنان ۶۲ تن در اردن کتب نویسی برای یک ماه در کشور اردن آموزش دیدند.
- ۲۰۰ تن از کارمندان ریاست نصاب و معلمان مکاتب در رابطه به معیارها و ساختار کتب درسی برای دو هفته در کابل آموزش دیده اند. ۴۵ نفر از متخصصان زبان های سوم در ترتیب مفردات زبان های سوم برای مدت ۲ روز در کابل آموزش دیده و از جمعه ۲۰ نر در کشور ترکیه آموزش دیده اند.
- ۵۰ تن از اعضای دپارتمان های سری و پشتو در ارکاپ سه روز برای واحد نویسی و تعیین املائی معیاری برای نوشتن کتب اشتراک نمودند.

تربیه معلم

تاسیس دارالمعلمین و شباهت لجانها

تا سال ۱۳۸۷، به تعداد ۳۸ دارالمعلمین به شمول لیلیه برای انات و دکور فعال گردیده است. هر ولایت با حداقل یک دارالمعلمین ظرفیت پذیرش اوسط یک هزار محصل را دارا می باشد. همچنین به تعداد ۴۷ الحاقیه دارالمعلمین در ولسوالی های ولایات و حوزه های شهر و ولایت کابل ایجاد گردیده است.

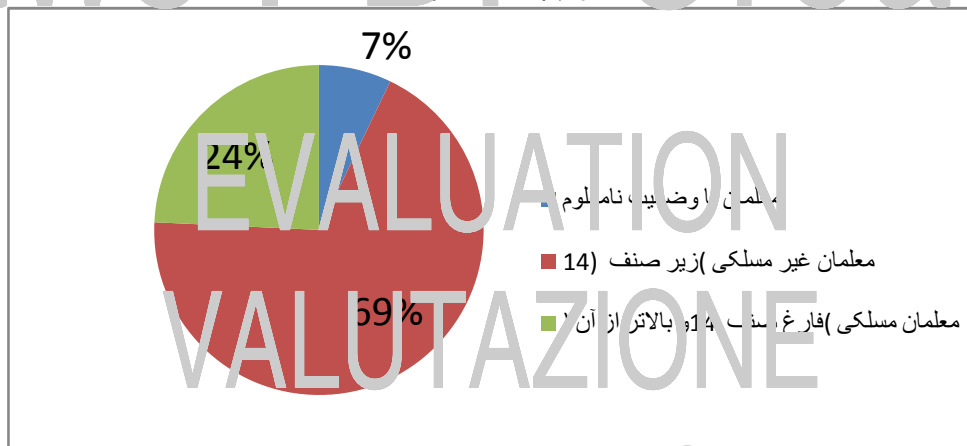
در حال حاضر فقط هفده دارالمعلمین دارای تعمیر مناسب تدریسی و دو دارالمعلمین دارای لیلیه انات و ۱۲ دارالمعلمین دارای لیلیه ذکور می باشند. البته تعهد در مورد اعمار ۱۷ تعمیر تدریسی، ۱۷ باب لیلیه انات و ۱۰ باب لیلیه ذکور موجود بوده و کار ساختمانی بعضی از این تعمیرات قبلاً آغاز گردیده است. در ولایاتی که هنوز ساختمان های اساسی وجود ندارد از تعمیرات کرایه کار گرفته می شود.

کمبود بودجه برای به کرایه گرفتن تعمیرات کافی و مناسب برای بعضی دارالمعلمین ها و بطی بودن روند تدارکاتی برای اعمار و فراهم سازی تسهیلات دارالمعلمین ها به دلیل عدم وجود هماهنگی میان روسای معارف ولایات و دارالمعلمین ها، کمبود اساتید دارالمعلمین ها و معاش ناکافی از جمله مشکلات پیش روی انکشاف دارالمعلمین ها و شعبات الحاقی آنها می باشد.

تربیه معلم قبل از خدمت و داخل خدمت دو ساله

در حال حاضر، از مجموع ۱۵۸ هزار معلم، تنها ۲۴ فیصد دارای تحصیلات صنف ۱۴ یا بالاتر هستند و حدود ۷۴ فیصد آن ها دارای تحصیلات پائین تر از ۱۴ می باشند. یعنی حدود سه چهارم معلمان حداقل معیار تحصیلی لازم برای معلم را ندارند (به شکل ۸ مراجعه کنید).

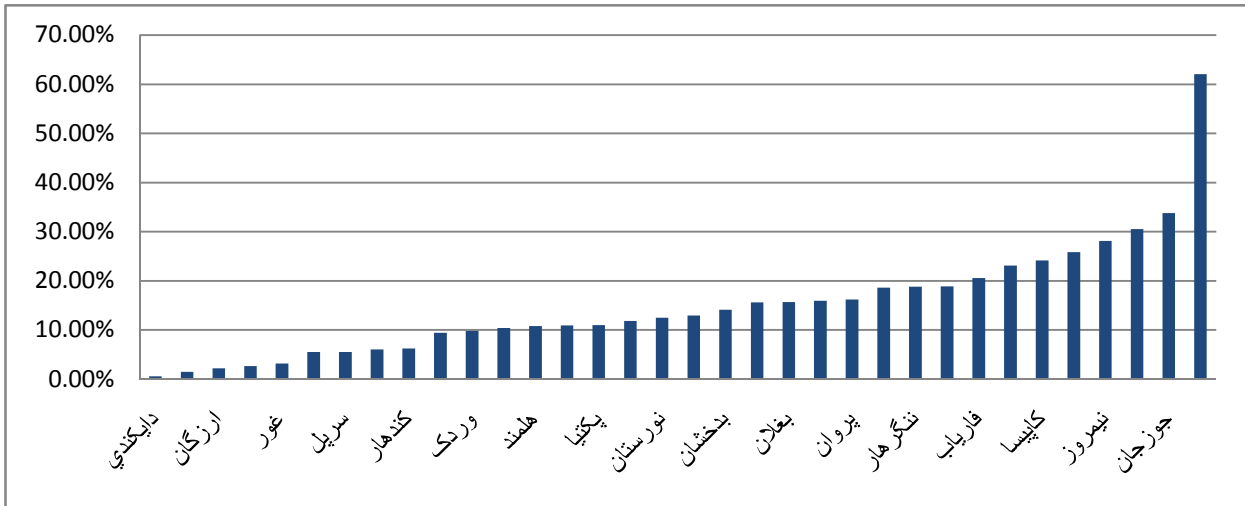
شکل ۸) وضعیت تحصیلات معلمان

منبع: سیاست عمومی تربیه معلم وزارت معارف، ۳۸۱

وضعیت معلمان در ولایات افغانستان تفاوت زیادی دارد. در ولایت کابل (به شمول شهر کابل) بالاتر از ۶۰ فیصد معلمان فارغ صنف چهارم، و یا بالاتر هستند، در حالی که در ولایت دایکندی تنها کمتر از یک فیصد (یعنی ۱۰ نفر) دارای سند فراغت از صنف چهارده و یا بالاتر هستند (به شکل ۹ مراجعه شود).

شکل ۹-۱) معلمان مسلکی بر حسب ولایت

مأخذ: احصائیه وزارت معارف، ۱۳۸۷

تعداد معلمان انات از ۲۲ هزار تن در سال ۱۳۸۱ به تقریباً به ۴۵ هزار تن در سال ۱۳۸۷ رسیده است که حدود ۱۸.۵ فیصد کل معلمان را تشکیل می دهد که صلاحیت های آموزشی است. توزیع معلمان انات متوازن نیست. تفاوت چشم گیری در تعداد معلمان انات در سراسر کشور دیده می شود. نسبت معلمان در استان فاریاب و جوزجان بسیار کم است. تنها پنج فیصد معلمان دانش سانسسه، ۸ فیصد معلمان انات فاضل صنف چهارده در ۹ شهر بزرگ (کابل، هرات، ننگرهار، بلخ، بغلان، بدخشان، تخار، جوزجان و فاریاب) کشور تدریس می کنند و ۱۰۹ ولسوالی یا هیچ معلم انات ندارد یا اینکه تنها یک معلمه دارد.

مراکز تربیه معلم (دارالمعلمین ها)

در سال ۱۳۸۷ تعداد مجموع دارالمعلمین ها ۳۲۰۶۲ بوده که ۱۶ فیصد یعنی به تعداد ۱۲۸۳۶ آن ها از طبقه انات بوده اند. از مجموع کل محصلان، ۵۹ فیصد در دو برنامه قبل از خدمت و ۴۱ فیصد در برنامه های ضمن خدمت مشغول به تحصیل می باشند. تعداد کل محصلان داخل خدمت دو ساله به تعداد ۱۸۴۸۹ و تعداد کل محصلان قبل از خدمت دو ساله به تعداد ۱۴۶۰۳ می باشد. از این جمله ۱۳۶۴۳ در برنامه دو ساله و ۹۳۰ شامل برنامه پنج ساله می باشند. (به جدول ۴ مراجعه کنید).

جدول ۴: تعداد محصلین دارالمعلمین ها بر حسب نوع برنامه تربیه معلم سال ۱۳۸۷

مجموع	نور	انات	برنامه تربیه معلم
930	66۴	26۴	پنج ساله قبل از خدمت
13643	9611	4032	دو ساله قبل از خدمت
18489	9950	8539	داخل خدمت
33062	20226	12836	مجموع شاگردان تمامی انواع برنامه ها

مأخذ: ریاست تربیه معلم وزارت معارف

فارغان دارالمعلمین ها:

مجموع فارغان دارالمعلمین ها در سال ۱۳۸۷ به ۸۴۹۷ رسید که از آنجمله ۲۷۴۰ تن (۳۲٪)، از برنامه های قبل از خدمت، ۵۷۵۷ تن (۶۸٪)، از آن ها از برنامه های داخل خدمت فارغ شدند. در سال ۱۳۸۷ تعداد مجموعی فارغان اناث ۲۸۰۵ (۳۳٪) بود. همچنین تعداد فارغان اناث برنامه های قبل از خدمت تربیه معلم در سال ۱۳۸۷ به تعداد ۷۳۷ تن بوده است. برای جذب فارغان جدید اناث و ذکور در ولایات مربوطه، حکم مقام وزارت معارف در ماه اول سال ۱۳۸۸ به ریاست های معارف ولایات ارسال شد تا این فارغان در بست های خالی و یا به جای معلمان غیر مسلکی استخدام شوند.

طی سال های گذشته، شمولیت شاگردان دارالمعلمین ها براساس رشته آموزشی به اساس ضروریات واقعی مکاتب در سطح ولایات مربوطه صورت نمی گرفت. اما در آغاز سال ۱۳۸۸ تقسیم محصلان جدیدالشمول به اساس رویه هر رشته آغاز گردید. همچنان تفاهم نامه او با وزارت تحصیلات عالی امضا شد تا به اساس آن تقسیم فارغان صنف دوازدهم از طریق کانکور به ولایات مربوطه صورت گیرد و مابعد به اساس تصادف تقسیم نخواهند شد. بنابراین فارغان صنف دوازدهم که در کانکور نمرات پائین کسب می کنند به دارالمعلمین ها معرفی می شوند و علاقمندی به حرفه تدریس بسیار کم می باشد. که امیدواریم با افزایش معاش معلمان، این روش تغییر نماید. طی دو سال اخیر به فارغان صنف دوازدهم که علاقمند معلم شدن هستند، خارج از کانکور اجازه شمولیت به دارالمعلمین ولایت شان داده شده است که امیدواریم این امر فیصدی آنانی را که بعد از فراغت، معلم می گردند، بیشتر سازد.

معلمان مناطق روستایی، به دلیل عدم وجود برنامه های تفریحی و تفریحی و عدم انتقال به شهرها، به تعلیمات داخل خدمت دسترسی ندارند. این زیاد آوریست که نسبت خاصی برای این گروه از معلمان که سویه پائین تر از دوازده دارند تهیه گردیده که تطبیق آن در سال ۱۳۸۸ آغاز شده است. این برنامه باعث می شود آنها بتوانند سویه تعلیمی صنف دوازده را دست آورند، و زمینه تحصیل در دارالمعلمین برای آن ها آماده گردد.

استادان دارالمعلمین ها:

در سال ۱۳۸۷، به تعداد ۸۲۰ استادان دارالمعلمین ها معرفی تدریس هستند که ۲۴ فیصد آنها را اناث تشکیل می دهد. بیش از ۹۹ فیصد این استادان دارای حداقل مدرک لیسانس می باشند (به جدول شماره ۵ مراجعه نمایید). علیرغم سطح بالای تحصیلات، نیاز شدید به مربیان معلم به خصوص در حوزه های روش تدریس و روانشناسی وجود دارد.

جدول ۵- وضعیت تحصیلی استادان دارالمعلمین ها

مجموع استادان	استادان فارغ صنف ۱۴	استادان لیسانس	استادان ماستر و داکتر
۸۲۰	۱ (یک تن در کندز)	۷۶۲	۳۶

رشد مسلکی معلمان و اداره چیان مکاتب

در سال های ۱۳۸۶ و ۱۳۸۷ از طریق تیم های تربیه معلم ولسوالی (DT3) در یازده ولایت ۱۶۴۰ سر مربی و به تعداد ۵۰ هزار معلم در برنامه های انست در ارتباط با محتوی مضمونی و روش های تدریس آموزش دیدند. از طریق این برنامه ملی ۳۶۴۰ لیسانسه (برای هر ولسوالی حداقل ده لیسانسه) به حیث مربی استخدام شده اند تا کیفیت تدریس در لیسه های مربوطه را بالا برده، و در تأسیس لیسه های انات کمک کنند. همچنین ۱۱ هزار مدیر و سرمعلم مکاتب در ۱۱ ولایت در زمینه مدیریت مکاتب آموزش دیده و در تطبیق مدیریت مؤثر کمک عملی بدست آورده اند. این آموزش ها از طریق برنامه ملی داخل خدمت در ۲۳ ولایت متباقی توسط مؤسسات غیر دولتی به تمام معلمان و کارمندان اداری تطبیق خواهد شد. برای آموزش معلمان و کارمندان اداری مواد آموزشی برای تربیه های کوتاه مدت در مورد روش های تدریس و دانش و مهارت مضمونی (برای معلمان) و روشهای مدیریت (برای کارمندان اداری) تهیه شده و مورد استفاده قرار می دهند.

حود ۱۰ معلم رهنما به عنوان مربی آموزش دید، اند تا خدمات مشاوره و هدایتی به شاگردان در زمینه مسائل اخلاقی، روانی، رفتاری، و جلوگیری از مواد مخدر و امراض ساری ارائه نمایند و سایر معلمان را در این زمینه آموزش دهند. به علاوه برخی از معلمان در قسمت جلوگیری از مواد مخدر و مرض ساری ایدز آموزش دیده اند.

برنامه های آموزشی داخل خدمت در مورد روش های تدریس و ۱۰۴ برنامه سمعی-بصری تبدیل و از طریق چندین رادیو و تلویزیون به شکل منظم نشر گردیده اند. تولید مجموعه جدیدی از برنامه های رادیویی در حال تکمیل شده است.

یکی از عمده ترین مشکلات تطبیق برنامه ملی داخل خدمت کمبود اشخاص واجد شرایط مخصوصاً انات است که حاضر باشند به حیث مربی معلم در ولسوالی های دور دست و ناایین وظیفه نمایند که این مسئله سبب تأخیر در آغاز این برنامه در ۲۳ ولایت متباقی می باشد. همچنین در مورد مؤثریت این آموزش ها بر تغییر روش تدریس معلم در صنف و تداوم این برنامه ها پس از اتمام پروژه های انکشافی موجود ارزیابی های کافی انجام نشده اند.

آموزش سریع برای ارتقای سوویه تحصیلی معلمانی که تحصیل شان کمتر از صنف ۱۲ است یک بخش مهم برنامه ملی انست می باشد. از آنجاییکه این معلمان واجد شرایط شمولیت در مدارس المعلمین ها نمی باشند برای ارتقای سوویه تحصیلی آنها به صنف ۱۲ یا ۱۴ به شکل سریع، برنامه های تحصیلی در رخصتی های زمستانی و تابستانی در نظر گرفته شده اند.

مشوق های مالی برای محصلان و استادان

در ۱۸ ولایت که نیاز مبرم به استادان مسلکی وجود دارد، برای ۲۰۰ استاد دارالمعلمین، به خصوص استادان اناث، امتیاز منطوقی ماهانه ۱۶۰ الی ۲۰۰ دالر امریکایی منظور شده است. به منظور افزایش شمولیت دختران در دوره قبل از خدمت دارالمعلمین ها، در ۲۵ ولایت که در آن فیصدی معلمان اناث پائین است مدد معاش ماهانه ۶۰ دالر برای هر محصل اناث در نظر گرفته شده است که در طول دو سال دوره تحصیلی پرداخته خواهد شد. البته پرداخت مدد معاش به خاطر مشکلات تدارکاتی تا هنوز آغاز نگردیده است. همچنین جهت تسهیل شمولیت در دارالمعلمین ها، در سال ۱۳۸۷ برای تعداد ۶۰۱۱ محصل سهولت لیلیه یا بدل اعاشه فراهم گردیده است.

انکشاف نصاب و کتب درسی تربیه معلم

نصاب جدید دارالمعلمین ها جهت بهبود کیفیت تدریس در دارالمعلمین ها تدوین گردیده که شامل مفردات درسی تفصیلی، کتب درسی، رهنمای استاد و مواد متمرکز آموزشی می باشد. این نصاب تعلیمی برای بیش از ۴۰۰ استاد دارالمعلمین آموزش داده شد. مواد درسی انکشاف یافته در سمسترهای اول و دوم سال تعلیم ۱۳۸۷ در نصاب دارالمعلمین ها تطبیق گردید. تا کنون هفتاد و پنج سمستر درسی برای سمسترهای اول و دوم تدوین گردیده و برای کتب برای سمسترهای دوم و چهارم در مراحل نهایی، ترجمه یا طراحی قرار دارند. برنامه های تربیه معلم برای برنامه تعلیمات قبل از مکتب، تعلیمات خاص و برنامه های آموزش کمپیوتر و تربیت بدنی هنوز انکشاف نیافته است.

یکی از مشکلات اساسی، در بخش انکشاف نصاب نصاب معلم، کمبود مخصصین داخلی در ریاست تربیه معلم است. در حال حاضر استادان پوهنتون به کمک نهاد محلی متخصصان خارجی و استادان پوهنتون نصاب جدید تربیه معلم را تهیه می کنند.

ارتقای ظرفیت استادان مرکز تربیه معلم

آکادمی ملی تربیه معلم، جهت تربیه استادان دارالمعلمین ها در سال ۱۳۸۶ ایجاد شد. در اولین دوره، ۱۳۷ استاد که ۲۷ فیصد آن ها اناث تشکیل می دادند در این مرکز در یک دوره ۸ ماهه ارتقای مسلکی آموزش دیده اند. متأسفانه این آکادمی هنوز نصاب و برنامه تدوین ندارد و ارتباط با استادان خارجی می باشد.

نیازسنجی و تعیین قابلیت های معلمان

سیستم ملی ثبت و راجستر معلمان تهیه شده و تقریباً تمامی معلمان ثبت و معیومات مربوط به آنها وارد دیتابیس گردیده اند. معلومات اساسی نزدیک به ۵۸ هزار معلم در ۳۴ ولایت کشور (شامل شهرت، عکس، درجه و رشته تحصیل، مکتب و موقعیتی که در آن تدریس مینماید، درجه تحصیل و غیره) جمع آوری و در دیتابیس ثبت گردیده است. معلمان مکتب - خصوصاً هنوز در این دیتابیس ثبت نگردیده اند.

بررسی قابلیت های سواد و حساب ۱۴۸ هزار معلم در جریان نیازسنجی آموزشی آنها در سال ۱۳۸۷ صورت گرفت. حدود ۵ هزار معلم ضعف جدی سواد تحریری نشان دادند که برای تعیین تفصیلی و دقیقتر این مشکلات، پروژه تحقیقی تعیین سواد ۵۰۰ تن آنها هم اکنون در جریان است.

قابلیت های مطلوب معلمان نظر به مضمون و صنفی که تدریس می نمایند تعیین شده که به اساس آن امتحان ملی قابلیت ها تهیه شده و در معرض آزمایش تجربی قرار گرفت.

تعلیمات تخنیکي و مسلکی

با توجه به ضرورت و اهمیت آموزش تخنیکي و مسلکی وزارت معارف در تشکیل جدید ریاست عمومی تعلیمات تخنیکي و مسلکی را به معینیت ارتقا داده که دارای سه ریاست: برنامه های تعلیمات مسلکی و تخنیکي، تربیه معلم، انکشاف نصاب می باشد. با عملی شدن تشکیل جدید زمینه برای توسعه و اجرای بهتر برنامه تعلیمات مسلکی فراهم می گردد.

دسترسی به تعلیمات تخنیکي و مسلکی

در سال ۱۳۸۷، در مجموع به تعداد ۵۱ باب مکتب تخنیکي و مسلکی در ۲۲ ولایت کشور فعال بوده است. این ولایات عبارتند از کابل، ارزگان، بامیان، بدخشان، بغلان، بلخ، پروان، جوزجان، خوست، دایکندي، سمنگان، ریاب، فراه، قندهار، کاپیسا، بدختر، کندهار، میمان و دک، ننه هار، هرات، هلمند و بادغیس. همچنین در این سال بکتاب مکتب مسائی برای - س، ایان در ویدیه هرات ایجاد گردیده است که نخستین و کتب ناشر بوده است. در مبحث معینیت تعلیمات تخنیکي و مسلکی می بشود ریاست تعلیمات تخنیکي و مسلکی در کابل موقعیت دارد.

در سال ۱۳۸۷، انستیتوت ملی اداره و مدیریت اخیراً در شهر کابل ایجاد گردید که زمینه تحصیلات با کیفیت را برای حدود ۲۵۰۰ شاگرد از سراسر کشور فراهم نموده است در حال حاضر، حدود ۲۵ فیصد محصلان این انستیتوت را دختران تشکیل می دهد.

در حال حاضر در ۱۲ ولایت کشور، هیچ مکتب تخنیکي و مسلکی وجود ندارد. از مجموع ۴۸ مکتب ۱۵ آن در کابل موقعیت دارد و ۵۸ ایجاد شده است. در شهر کابل هزاران دانش آموز فقط ۲۲ فیصد شاگردان در سایر ولایات قرار دارند و این نشان دهنده عدم توازن است. شمولیت در تعلیمات تخنیکي و مسلکی در سال های گذشته افزایش یافته و تعداد شاگردان در سال ۱۳۸۷ به ۱۲ هزار در رسیده که ۲۵۰۰ تن (۱۶٪) از آن ها را اناث می باشد. با این حال ظرفیت جذب مکاتب مسائی پایین است. در حالیکه تعداد زیاد جوانان میخواهند با کسب مهارت های لازم شامل بازار کار شوند اما در سال ۱۳۸۷ مکاتب مسلکی توانست صرف ۲۲۰۰ فارغ صنف نهم مکاتب مسائی را در صنف نهم جذب نماید. نسبت شاگردان مکاتب تخنیکي و مسلکی (صنوف ۱۰-۱۲) به شاگردان دوره نهمه تعلیمات عمومی حدوداً ۴ فیصد می باشد که با توجه به هدف ۱۰٪ وزارت در سال ۱۳۹۳ بسیار پایین می باشد.

به اساس برنامه ملی انکشاف مهارت ها (NDF)، بررسی ضرورت های بازار کار ملی، منطقوی و بین المللی بدوش وزارت کار، امور اجتماعی گذاشته است. ولی متأسفانه تاکنون ضرورت های بازار کار در ولایات مختلف کشور بصورت اساسی تثبیت نگردیده تا مطابق به آن مکاتب جدید ایجاد گردد. در جدول شماره ۶ رشته ها و تعداد شاگردان در هر رشته بطور ولایت وار ارائه شده است.

جدول ۶- تعداد مکاتب و شاگردان تعلیمات تکنیکی و مسلکی بر حسب رشته های تحصیلی

شماره	ولایت	تعداد مکاتب	رشته های تحصیلی	تعداد شاگردان			تعداد شاگردان لیلیه
				مجموع	اناث	ذکور	
1	کابل	15	ترمیم موتر، ترمیم رادیوتلوویزیون، ماشین، برق، ابرسانی و مرکز گرمی، برش فلزات، اقتصاد تصدی، مالی کریدت، بودجه، صنعتی مدنی، جیودیزی، نختابی، کمپیوترساینس، رنگ امیزی، اگراونومی، جنگلات، علوم حیوانی، و ترنری، مهندسی، تعمیرات، ترمیم ماشین الات صنعتی، ترمیم تجهیزات برقی، ترمیم یخچال، ارت، موسیقی، سرامیک، ترمیم ماشین الات سرکسازی، اداره و منجمنت، تجارت، اداره، اقتصاد، اداره عامه، ولدنگ (برقی و گیسی) ماشین الات ساختمانی،	9316	1632	7684	2967
2	هرات	4	ترمیم موتر، برق، ماشین، مهندسی، تعمیرات، اگراونومی، علوم حیوانی، ارت، موسیقی، سرامیک	1223	301	922	450
3	هلمند	2	نجاری، ترمیم موتور، برق، قوی، باغی، تعمیرات، مهندسی، اگراونومی	216	0	216	225
4	پنجشاه	1	زراعت و و ترنری	13	0	153	30
5	کندهز	2	اگراونومی، تجارت	309	100	209	157
6	بغلان	2	برق، ماشین، ترمیم موتر، اگراونومی، اقتصاد و ترویج زراعتی	453	1	452	167
7	فاریاب	1	اگراونومی، علوم حیوانی	212	0	212	100
8	کنرها	1	نجاری	132	0	132	85
9	فندهار	1	ماشین برن، ترمیم موتر، نجاری، سنگری	86	0	86	115
10	خوست	1	برق، ترمیم موتر، ماشین	146	0	146	115
11	ننگرهار	3	اگراونومی، علوم حیوانی، برق، ترمیم موتر	949	189	760	337
12	سمنگان	1	اداره، منجمنت	217	217	0	0
13	پروان	2	ترمیم موتر، میخانیک ماشینری، نجاری، ساختمان، فلزی کاری، اگراونومی، لوه سیرانی	355	2	353	120
14	میدان وردک	1	اگراونومی	85	0	85	65
15	بامیان	1	اگراونومی	13	0	13	0
16	بلخ	3	استخراج معادن مفیده جامد، استخراج و بهره برداری از چاه های نفت و گاز، تجهیزات فابریکات تصفیه نفت و گاز، جیولوجی، تکنالوژی کیمیاوی تصفیه نفت و گاز، اگراونومی، الات اندازه گیری، کنترول و اتومات، میخانیک، انرژی برق، تکنالوژی کیمیاوی و سنتیز	858	34	824	377

				مواد غیر عضوی			
235	365	0	365	ماشین الات برمه کاری، ترمیم موتور، برق تجهیزات برمه کاری، اگرانومی	2	جوزجان	17
	30	0	30	اگرانومی	1	دایکندی	18
30	30	0	30	اگرانومی	1	بادغیس	19
80	121	0	121	اگرانومی	1	بدخشان	۲۰
75	66	0	66	اگرانومی	1	ارزگان	۲۱
170	640	0	640	ترمیم موتور، ماشین، برق، تعمیرات، صنعتی مدنی، زراعت	1	کاپیسا	۲۲
6000	15975	2476	13499				

منبع: معینیت تخنیک و مسلکی، ۱۳۸۷

تعداد معلمان از ۶۳۵ تن (۱۲۸ تن معلم اناث) در سال ۱۳۸۳ به ۹۴۶ نفر (به شمول ۲۲۷ تن معلم اناث) در سال ۱۳۸۷ رسیده است. از مجموع معلمان تعلیمات تخنیک و مسلکی ۵۶٪ آنها در ولایت کابل می باشند. با وجود محدودیت های زیاد شمولیت دختران در مکاتب تخنیک و مسلکی در ولایات ۷۵٪ معلمان اناث در کابل می باشند.

لیلیه برای شاگردان ذکور به ظرفیت ۶ هزار نفر در مرکز و ولایات ایجاد گردیده است؛ ولی تاکنون هیچ لیلیه ای برای دختران وجود ندارد و تنها ۶۰ شاگرد اناث در لیلیه پوهنتن کابل - کابل با شده اند. ظرفیت لیلیه برای ذکور و اناث پائین است. در حالی که برای سسترش متوارن و عادلانه تعلیمات تخنیک و مسلکی افزایش ظرفیت لیلیه ها و خصوصاً ایجاد ایله برای طقه اناث از ضروریات مهم محسوب می شود.

برای اولین بار بخش خصوصی در تعلیمات تخنیک و مسلکی مهم گرا شده است که تا به حال، هفت انستیتوت خصوصی در ولایات کابل و بلخ به فعالیت آغاز نموده اند.

اکثریت مکاتب و انستیتوت های مسلکی فاقد تجهیزات لازم می باشند و نتیجه معلمان در تطبیق نصاب دچار مشکل می شوند. تا سال ۱۳۸۷، انستیتوت زراعتی و وترنری کابل به لابراتوار و دیپارتمنت رادیو تلویزیون انستیتوت میخانیک کابل، انستیتوت تخنیک هرات و مکاتب میخانیک ولایت خوست به لابراتوار و تجهیزات اساسی دیگر مجهز گردیده اند.

- کورس های کمپیوتر، انگلیسی برای ۸۸ تن استادان و کارمندان معینیت تعلیمات تخنیکي و مسلکی برگزار شد.
- برای ۴۸ تن معاونین تدریسی مکاتب تخنیکي و مسلکی ورکشاپ برگزاری گردیده است.
- ۱۰۰ تن از کارمندان به بورس های آموزشی اداره و منجمنت به هندوستان؛
- ۳۰ تن کارمند به کشورهای فیلیپین، بنگله دیش و ترکیه؛ ۱۸ تعداد کارمند در رشته نصاب به کشور ایران، ۸ تن کارمند در رشته تخنیک خاص به کشور هسپانیه، و یک تن کارمند در رشته پلانگذاری به کشور فرانسه اعزام شده اند.
- دو تن از کارمندان معینیت تعلیمات برای دوره ماستری در کشور هندوستان اعزام شده است.

مدیریت و هماهنگی

اسناد تقنینی به شمول مقرره ها، لویح و طرز العلمهای تعلیمات تخنیکي و مسلکی بسیار قدیمی می باشند و نیازمند ازنگری می باشند. اگرچه چند تا از این مسوولان در سال ۱۳۸۷ تجدید چاپ شده، اما در خیلی از بخش ها لاجرم در زوال مل متناسب با واقعیات برویات فنی ندارد. از طرف دیگر، ببدیک بررسی جامع قدمت پالیسی ها، اهداف کلی تعلیمات تخنیکي و مسلکی در قایبه انعامات عمده می و براساس تجارب دیگر کشور ها و ضرورت های کشور انجام شود و بر اساس آن پالیسی ها و اهداف این تعلیمات تخنیکي و مسلکی تجدید نظر و انکشاف بیابند.

در راستای هماهنگی بیشتر با ادارات های ذیرط در عملیات تخنیکي و مسلکی، جلسات مشترکی با وزارت های کار و امور اجتماعی، وزارت تحصیلات عالی گردید و براننده این همکاری ها و هماهنگی ها افزایش خواهد یافت. با این حال، لازم است به منظور ایجاد هماهنگی نظامدار با این ارگانها یک مکانیزم مشخص برای تنظیم این هماهنگی ها انکشاف یافته و تطبیق گردد.

سیستم فعلی نظارت و گزارش گیری از مکاتب تخنیکي و مسلکی از مؤنریت و کارایی لازم برخوردار نمی باشد و نیازمند اصلاحات است. بخشی از مشکلات آن فقدان معلومات معتبر و کافی در این زمینه می باشد. به همین منظور، معینیت تعلیمات تخنیکي و مسلکی در تلاش است تا یک سیستم دیتابیس در معینیت تعلیمات تخنیکي و مسلکی انکشاف دهد. این دیتابیس، شامل معلومات لازم برای پلان گذاری، تصمیم گیری و تهیه گزارش در خصوص تعلیمات تخنیکي و مسلکی می باشد.

سواد آموزی

دسترسی متوازن به سواد آذی

دسترسی به سواد آموزی نظر به سال های قبل بهتر گردید است. در سال ۱۳۸۷، به تعداد ۱۵۴۸۱ کورس و ۷۸ مکتب سواد آموزی با حمایت وزارت معارف در کشور فعال بوده اند. حدود ۲۹۰۰ معلم دائمی وزارت معارف (در هر ولسوالی ۵ نفر) مصروف تدریس در کورس های سواد آموزی می باشند که ۳۴ فیصد معلمان

را طبقه اناث تشکیل می دهد. بر اساس پالیسی جدید توجه بیشتر به ایجاد مراکز سواد آموزی در مناطق روستایی شده است.

در سال ۱۳۸۷، اضافه از ۳۷۸۵۲۰ هموطن بیسواد مصروف آموزش سواد در کورسهای معینیت سواد آموزی و مؤسسات غیردولتی بوده اند. میزان شمولیت زنان در برنامه های سواد آموزی افزایش یافته و ۷۲ فیصد شاملین را تشکیل می دهد که ۱۲ فیصد بیشتر از هدف تعیین شده در پلان استراتژیک ملی معارف می باشد (به جدول ۷ مراجعه نمایید). روش های آموزشی نو و ابتکاری برای تدریس و یادگیری از طریق برنامه های "ابتکار سواد آموزی برای ارتقای زندگی" (LIFE)، "سواد آموزی و تقویت جامعه" (LCEP 1 و LCEP 2) و دیگر ابتکارات وزارت معارف مانند دخیل ساختن مردم محل و رهبران دینی در برنامه های سواد آموزی نقش بارزی در افزایش شمولیت ایفا کرده اند.

جدول ۷- تعداد سواد آموزان بر حسب جنسیت در سال های ۱۳۸۵-۱۳۸۷

سال	دکور	انات	مجموعه	فیصدی اناث
۱۳۸۵	۱۰۵۴۴۶	۱۴۷۷۴۵	۵۳۰۹۱	%۵۷
۱۳۸۶	۹۸۵۸۱	۲۲۶۴۵۱	۲۵۰۳۲	%۷۰
۱۳۸۷	۱۰۰۰۰۰	۲۷۴۲۸۶	۲۷۴۲۸۶	%۷۱

مأخذ: احصائیه معینیت سواد آموزی وزارت معارف، ۱۳۸۷

بر اساس گزارش ارزیابی ملی مطالعه آسید، پذیری (NFVA) در سال ۲۰۰۵ میلادی میزان سواد افراد سن ۱۵ به بالا در افغانستان حدوداً ۲۱ فیصد (مردان ۲۱ فیصد و زنان ۱۱ فیصد) رسیده است. تخمین گردیده که در سال ۱۳۸۷ بیش از یازده میلیون از نفوس کشور بیسواد باشند. میزان سواد در افغانستان نسبت به سایر کشورهای دنیا بسیار پایین است و این وضعیت فزاینده سواد آموزی به همین شکل ادامه پیدا کند و تعداد سواد آموزان در همین حدود باقی بماند. فیصدی سواد آموزی در کشور تغییر قابل ملاحظه ای نخواهد کرد.

تعداد مراکز سواد آموزی موجود بسیار کمتر از ضرورت و نیازندی می باشد. کورس های سواد آموزی بیشتر در شهرها تدویر گردیده، در حالی که تعداد بیسور بیسوادان در مناطق دهاتی و دور دست زندگی می کنند و به کورس های سواد آموزی دسترسی ندارند. کمبود محل مناسب برای تدویر کورس های سواد آموزی و نداشتن دفاتر محلی (دفتر سواد آموزی، واسوایی ها) خصوصاً در مناطق روستایی مشکل عمده است. همچنین معیارها برای ایجاد کورس های سواد آموزی بصورت درست تطبیق نمی گردد. در حالی که بیش از ۱۱ هزار مکتب تعلیمات عمومی در راس افغانستان وجود دارند هیچ ارتباطی بین کورس های سواد آموزی و مکاتب وجود ندارد؛ از آنها بجز مراکز کورس های سواد آموزی استفاده نمی گردد. علاقه شمولیت به کورس سواد آموزی به دلایل مختلف مانند ضعف اقتصاد خانواده ها، وجود عنعنات نامناسب در جامعه و عدم درک صحیح از اهمیت سواد مخصوصاً برای زنان پائین است. استراتژی جامع آگاهی عامه و استفاده مؤثر از رسانه ها برای تبلیغات و ارائه برنامه های سواد آموزی وجود نداشته است

بر اساس گزارش بررسی نیازمندیهای سواد آموزی (۲۰۰۸) که توسط وزارت معارف و یونسکو انکشاف یافته است، علاوه بر وزارت معارف، وزارت های دیگری نیز برنامه های سواد آموزی تطبیق می کنند. وزارت دفاع، وزارت داخله، و وزارت صحت برنامه سواد آموزی برای کارکنان خود دارند. همچنین وزارت احیا و انکشاف دهات، وزارت زارعت، وزارت زنان، و وزارت عدلیه برنامه های سواد آموزی را برای مردم تطبیق می کنند. مؤسسات غیر دولتی ملی و بین المللی و ادارات سازمان ملل متحد نیز تحت نظارت معینیت سواد آموزی و در چوکات برنامه جهانی LIFE برنامه های سواد آموزی را به منظور دستیابی به اهداف "تعلیم و تربیه برای همه" تطبیق می کنند.

کمبود پرسونل مسلکی، منابع مالی و تخصیص بودجه (بودجه عادی و انکشافی) یکی از موانع عمده رشد و توسعه برنامه های سواد آموزی رشد بوده است. این برنامه در سال ۱۳۸۷ هیچ بودجه انکشافی نداشته است و بودجه عادی آن در سال ۱۳۸۸ حدود ۲۲۷ ملیون افغانی (در حدود ۴.۵ میلیون دالر امریکایی) بوده است.

تهیه کتب درسی و مواد آموزشی

کتاب تعلیمی سواد آموزی قبلاً ترتیب گرفته شده است. نصاب سواد آموزی در دو درجه تطبیق می گردد: سواد آموزی سالی در مدت شش ماه سواد آموزی مابعد با مدت سه ماه می باشد. همچنین کتاب رهنمای معلم و رهنمای سوپروایزر برای معلمان سواد آموزی تهیه شده است. کتب سواد آموزی اساسی و مابعد و رهنمای معلم و رهنمای سوپروایزر به زبان های دری و پشتو چاپ و توزیع گردیده است. در سال ۱۳۸۶ به تعداد ۵۵۰ هزار جلد کتاب درسی جدید سواد آموزی اساسی، سواد آموزی مابعد و ۱۳ هزار جلد رهنمای معلم به عنوان بخشی از برنامه انکشاف سواد آموزی درین، چاپ و توزیع نموده است.

در روشنی احکام قانون اساسی نصاب تعلیمی و مواد ممد درسی به زبان های سوم رسمی کشور، ترکمنی و نورستانی تسوید گردیده، و کتاب های سواد آموزی به زبان ازبکی آماده چاپ می باشد. نصاب تعلیمی برای کوچی ها نیز تهیه شده است. نصاب تعلیمی و کتاب های درسی کنونی سواد آموزی برای آموزش سواد و حساب می باشد و بر نیازهای گروه های خاص مانند دهقانان، زنان، دکانداران و غیره نمی باشد. وزارت در نظر دارد تا از طریق برنامه های LCIP و LCIP 2 مواد آموزشی و تدریسی خاص را تولید کند. معهدا، چنین برنامه هایی باید در ماهگی کامل با معینیت سواد آموزی تبلیغ شود تا این مواد سر انجام بخشی از نصاب تعلیمی وزارت گردد.

تربیه معلمان سواد آموزی

جهت انسجام فعالیت های تربیه معنم سواد آموزی، ریاست تربیه معلم سواد آموزی در تشکیل جدید علاوه شده و همچنین طرح انستیتوت تخصصی تربیه معلم سواد آموزی تهیه شده است. تا سال ۱۳۸۷، ۸۰۰ نفر از معلمان سواد آموزی (۱۸٪ ناآشنا) از کورسهای میتودیک ۱۰ روزه مستقیم شدند. همچنین ۵۰ نفر معلم کورسهای سواد آموزی پولیس ملی وزارت داخله و ۲۰۰ نفر معلم کورسهای سواد آموزی وزارت دفاع در کورسهای میتودیک ده روزه آموزش دیده اند. در حال حاضر ۷۰ تن سرمربی ولایتی برای آموزش معلمان

کورس های سواد آموزی وجود دارد. تمامی این سر مربیان ولایتی در موضوع میتودیک به مدت ده روز آموزش دیده اند.

در حال حاضر، سیستم منظمی برای سنجش یادگیری سواد آموزان و نیز بررسی کیفیت کورس های سواد آموزی وجود ندارد. ولی با توجه به بررسی های انجام شده کیفیت کورس ها و یادگیری شاگردان به دلایل مختلف رضایت بخش نیست. مدت ۹ ماه برای آموزش سواد کم است. کمبود کتب درسی برای سواد آموزان محسوس است. برنامه سواد آموزی تنها شامل آموزش سواد و خواندن و نوشتن می شوند و به ندرت شامل برنامه های آموزش حرفه ها و مهارت ها می شوند و در نتیجه جذابیت کمی دارند. در کل سواد آموزان علاقه کمی به این برنامه ها می گیرند. از سوی دیگر، این برنامه ها امکان ادامه تحصیل آنها را برای دوره های بالاتر فراهم نمی سازند،

کمبود معلمان مسلکی سواد آموزی مخصوصاً انانث در ساحات مختلف کشور یکی از دلایل پائین بودن کیفیت سواد آموزی در آن مناطق می باشد. در نتیجه تطبیق پالیسی جدید وزارت معارف و توجه بیشتر برنامه سواد آموزی به مناطق روستا، با انتقال دست های معلمان سواد آموزی به ولسوالی ها، برنامه سواد آموزی در مناطق شهری پیش از ۲۷۵۰ معلم سواد آموزی را از دست داد است. برآورد می شود که حدود ۱۰۰۰ معلم سواد آموزی در مناطق روستایی یافت می شود. معلمان سواد آموزی در این مناطق بسیار کم است. همچنین معلمان موجود سواد آموزی در قریه ها از تحصیلات کافی برخوردار نمی باشند و نیاز به آموزش بیشتر دارند تا بتوانند کتاب ها و مواد آموزشی سواد آموزی را تدریس نمایند. معینیت سواد آموزی نصاب تعلیمی جدید و سرمربیان ورزیده به اندازه کافی برای تربیه معلمان سواد آموزی در دستور کار ندارد. لذا در نظر است در مناطق روستایی از معلمان مکاتب بعد از وقت رسمی در پیشبرد کورس های سواد آموزی استفاده شود.

نظارت تعلیمی

اکنون افغانستان تحت برنامه جهانی سواد آموزی (LIFE) قرار دارد که به عنوان یک چارچوب استراتژییک برای بهبود برنامه های سواد آموزی استفاده می شود. تطبیق دو برنامه عمده دیگر نیز تحت عنوان های "پروژه ۲ سواد آموزی و ترویج حوامع" (LCE 2) و "ارتقاء سواد در افغانستان" (ELA) نیز به سال ۱۳۸۷ آغاز گردید.

برنامه سواد آموزی در سطح هر ناحیه شهر کابل و شهرهای ولایات و ولسوالی ها دو نفر عضو نظارت و در سطح مرکز ولایت دو عضو نظارت و در مرکز معینیت ۲ نفر عضو نظارت دارند. به منظور نظارت بهتر از فعالیت های سوادآموزی و ایجاد یک سیستم معلوماتی سوادآموزی فورم های جمع آوری معلومات بعد از تجدید نظر و اصلاحات لازم چاپ ر به دسترس ادارات سوادآموزی قرار داده شده است. این فورم ها به ولایات غرض جمع آوری معلومات فرستاده شده است در این راستا سیمینارهایی به منظور توزیع فورم ها به ولایات تدویر گردیده است. سیستم معلوماتی سواد آموزی در جریان انکشاف می باشد.

مدیریت و هماهنگی

افغانستان شامل برنامه جهانی «سواد آموزی برای توانمندی» (LIFE) شده و از آن به عنوان چوکات استراتژیژیک فعالیت جمعی جهت تقویت و بهبود برنامه های سواد آموزی استفاده می شود. در سال ۱۳۸۷ دو پروژه بزرگ «سواد آموزی برای توانمندی اجتماع» (LCEP2) و «ارتقای سواد در افغانستان» (ELA) آغاز به کار نموده اند.

نصاب مورد استفاده در پروژه LCEP2 شامل آموزش مهارت های خواندن، نوشتن و حساب و تقویت تفکر انتقادی می شود. همچنین این برنامه برای سواد آموزان قرضه های کوچک فراهم نموده و بانک های قرضه های کوچک را ایجاد نموده و مهارت های تولیدی را تقویت می کند. این برنامه ۳۰۰ هزار سوادآموز را در بیشتر از ۳۰۰۰ قریه در ۱۸ ولایت به مدت ۵ سال تحت پوشش قرار خواهد داد. ۶۰ فیصد سوادآموزان این برنامه را زنان تشکیل می دهد. هر دوره در این پروژه مدت ۱۸ ماه را در بر می گیرد.

پروژه ارتقای سواد در افغانستان (ELA) از نصاب موجود برنامه سواد آموزی استفاده می کند و در طول ۵ سال ۶۰۰ هزار بیسواد را در کورسهای سواد آموزی جذب می نماید. این پروژه در ۵۰ ولسوالی ۱۸ ولایت فعالیت خواهد کرد. هر دوره آن مدت ۱۲ ماه را در بر می گیرد. بعد از تسلسل ۹ ماهه سوادآموزی، برای سه ماه، فرصت و فرصه های کوچک آموزش داده می شود. این پروژه ها نسبت کمبود معلمان مسلکی در نظر دارند تا معلمان دارای تحصیلات پائینتر از صنف ۱۲ را نیز استخدام نموده و برای آنان سیستم اعطای تصدیقنامه و اعتبار نامه را با موافقه وزارت معارف ایجاد نمایند.

افزون بر مشکلات بودجوی که به دلیل قوی بشری معنای معنیت سواد آموزی معنی کافی از فعالیت های مؤسسات خصوصی در قسمت سوادآموزی در دست ندارد. موسساتی که کورس های سوادآموزی را در ولایات به پیش می برند با معنی سوادآموزی و ریاست های معارف ولایات، هماهنگی کافی ندارند. سیستم مشارکت مردمی برای تطبیق برنامه های سوادآموزی در سطوح ولایات و ولسوالی ها ایجاد نگردیده است. هر چند بسیاری از دفاتر سوادآموزی ولسوالی های تجهیز گردیده ولی هنوز هم به علت عدم اجرای بودجه، برخی از دفاتر ادارات سوادآموزی تجهیزات مورد نیاز را ندارند.

انکشاف زیربنای معارف

اعمار و تجهیز مکاتب تعلیمات عممی

از شروع تطبیق پلان تانکور با میزان ۹۷۱۰ باب صنف درسی در ۱۷۵۲ باب مکتب تکمیل گردیده و به میزان ۱۸۷۰۶ باب صنف درسی در ۱۸۴۸ باب مکتب تحت اعمار می باشد. وزارت برای ۸۸ فیصد مکاتب، تسهیلات آب صحتی و برای ۴۲ فیصد مکتب میز و چوکی تهیه داده است. در سال ۱۳۸۷ حدود ۵۵ فیصد مکاتب، دارای تعمیر مناسب بود و هنوز هم حدود ۴۰ فیصد مکتب، تعمیر قابل استفاده ندارد.

اعمار و تجهیز دارالمعلمین ها و شعبات آن ها در ولسوالی ها

در حال حاضر فقط ۱۷ دارالمعلمین دارای تعمیر مناسب تدریسی و دو دارالمعلمین دارای لیلیه اناث و ۱۲ دارالمعلمین دارای لیلیه ذکور می باشند. البته تعهد در مورد اعمار ۱۷ تعمیر تدریسی، ۱۷ باب لیلیه اناث و ده باب لیلیه ذکور موجود بوده و کار ساختمانی بعضی از این تعمیرات قبلاً آغاز گردیده است. کار اعمار ۹ باب تعمیر تدریسی دارالمعلمین ها در ولایات بدخشان، بامیان، دایکندی، غزنی، کندوز، شهرکابل، کاپیسا، و پروان آغاز گردیده است.

اعمار و تجهیز ادارات معارف در ولایات و ولسوالی ها

اعمار ۹ باب تعمیر ریاست های معارف ولایت های شهرکابل، ولایت کابل، پکتیا، پکتیکا، پنجشیر، پروان، میدان وردک، و سمنگان در سال ۱۳۸۷ تکمیل شده و کار اعمار ۶ باب تعمیر ریاست های معارف ولایات دایکندی، کاپیسا، خوست، لوگر، ارزگان و زابل در سال ۱۳۸۶ شروع شده و تحت کار است. کار اعمار ۱۰ تعمیر تکمیل شده است و ۵ تعمیر دیگر تا آخر سال ۱۳۸۸ تکمیل خواهد شد.

مدیریت هماهنگی

استاندردها و معیارهای ایمنی برای طراحی و اعمار ادارات معارف و تعمیرهای مکاتب با استفاده از مواد و مصالح محلی انکشاف یافته و مورد استفاده قرار می گیرند. این معیارها برای نظارت از پروسه اعمار و ارزیابی تعمیرات اعمار استفاده می شود اما کنترل کیفیت اعمار ساختمان ها و مکاتب در بعضی از ولایات ضعیف است و در نتیجه کیفیت تعمیرات رضایت بخش نیست.

تیم های انجیری ۶ نفری (یک نفر انجیر ارشد و ۵ انجیر) در هر ولایت جهت نظارت از کیفیت تعمیرات تحت ساختمان تعیین گردیده است. هر کدام از انجیران مسائل نظارت، از کنترل کیفیت تعمیرهای خاص می باشد. در صورتیکه کدام بخشی از کار ساختمان مطابق به معیارهاست به قراردادی هدایت میدهند که آنرا به معیار برابر سازد. البته آموزش های معیاری برای انجیران در قسمت کود های بین المللی مناقصه رقابتی (ICB) ضرورت می باشد.

از جمله مشکلات پیش روی این تیم ها، کمبود وسایل ترانسپورتی برای انجیران ساحوی برای نظارت و مراقبت از کار ساختمان می باشد. در برخی ولایات، بین وزارت معارف و همکاری انکشافی در قسمت اعمار مکاتب هماهنگی کافی وجود ندارد. همچنین در ارتباط با تعین محل برای اعمار صنوف درسی بین ریاست تعمیرات و معارف ولایات نیز هماهنگی کافی وجود ندارد.

پروسه سروی و پلان اعمار شهرک معلمین و سایر دولت در ولایت نندره مار، خوست، کندوز، بلخ، جوزجان، هلمند، بامیان، ولایت کابل، و شهر کابل) برای معلمان نیازمند با همکاری وزارت احیا و انکشاف دهات شروع شده است و تاکنون ۱۰۲۱۲۹ جریب زمین برای شهرک معلمان تهیه شده است.

انکشاف اداره معارف و خدمات حمایوی

اصلاح اداره و انکشاف منابع بشری

بر اساس احصائیه سال ۱۳۸۷ مجموع کارکنان وزارت معارف ۲۰۶ هزار می باشد که ۲۷ فیصد آنرا طبقه انات تشکیل می دهد. معلمان حدود ۱۵۸ هزار یعنی حدود ۷۷ فیصد کل کارمندان معارف را تشکیل می دهند. رسم و رواج های محلی و فرهنگ تبعیض آمیز در برابر زنان و عدم امنیت در برخی مناطق از موانع حضور زنان در معارف می باشد. همچنین پالیسی ها و پروسیجرهای استخدام حاوی رهنمود خاص برای جذب کارمندان انات نمی باشد. به علاوه در تشکیل وزارت معارف، تعیین بست ها بر اساس جنسیت صورت نگرفته و پالیسی جنسیتی (gender) وزارت معارف در طرز العمل ها و لوایح ریاست استخدام و سایر دیپارتمنت ها شامل نگردیده است.

تشکیل جدید و لایحه وظایف بخش ها و کارمندان در روشنی پلان استراتژیژیک ملی معارف و معیار های اصلاحات اری نهایی گردیده است. ۱۱ کارمند به اساس رویه اصلاحات و اصلاح ساختار اداری (PFR) ستعداد گریه اند قادن خدمات ملکی را بر اساس اصلاحات و عدیل رتب و معاشات تصویب گردید است. در جمله مشلات استخدام ناوطلبانه و آد، شاره و مداخلات سیاه، در پروسه استخدام کمبود قوای بشری باکیفیت می باشد. با اینحال، پروسه استخدام بر اساس تشکیل جدید و مطابق با سیستم رتب و معاشات آغاز شده است. با توجه به محدودیت بودجه و نبود ظرفیت، تنها استخدام و معادلت ۴۶ هزار بست کارمندان و معلمان در سال ۱۳۸۸ تکمیل خواهد شد که امتحان ملی قابلیت های معلمان نیز بخشی از آن می باشد. توجه خاص به معاشات و شلانی که معارف ملی در تحصیلی بلند دارند صورت گرفته است. معاش معلمان با در نظر داشت تحصیل، قابلیت ها و سالهای خدمت از ۶۵۰۰ افغانی برای فارغ صنف دوازدهم الی ۲۱۴۰۰ افغانی رای معلمان با درجه دکورا می باشد که یک تغییر قابل ملاحظه در پرداخت امتیازات به معلمان نظر به گذشته می باشد.

جهت ارتقای ظرفیت و افزایش کارایی ادارات معارف، وزارت ۱۱۹۱ نفر همکار تخنیکی استخدام نموده است. در اخیر سال ۱۳۸۷، وزارت معارف، کمیسیون جهت ارزیابی همکاران تخنیکی تشکیل داد. این کمیسیون، هر یک از همکاران تخنیکی را ارزیابی نموده و بر اساس آن برخی تعدیلات و تغییرات در همکاران تخنیکی و پروسه کاری آن ها بوجود آمد.

جهت تثبیت کارمندان واقعی و جریگیری از فساد اداری در سهرات در پروسه پرداخت معاشات از طریق بانک، پروسه راجستریشن کارمندان وزارت معارف در ۳۴ ولایت و شهر کابل، تکمیل گردیده و معلومات تفصیلی در مورد کارمندان موجود شامل دیتابیس گردیده است.

از سال ۱۳۸۶ تاکنون به تعداد ۶ هزار نفر از کارمندان در سطح مرکزی، و ولایتی در بخش های اداری، مالی، تکنالوژی معلوماتی، آموزش کمپیوتر، زبان انگلیسی و طرز العمل های استخدام، آموزش داده شده اند.

کمبود تشویقیه و توقعات مالی اشتراک کنندگان از جمله مشکلاتی است که مؤثریت برنامه های ارتقای ظرفیت را کاهش داده است. معهدا، وزارت معارف، هنوز برنامه جامع ارتقای ظرفیت ندارد.

انکشاف سیستم مالی

وزارت معارف یکی از سه وزارتی است که برای اولین بار در کشور سیستم جدید بودجه به اساس برنامه در آن تطبیق شده است. سیستم بودجه بر اساس برنامه، موجب می شود که منابع مالی به برنامه هایی اختصاص داده شود که دارای اهداف مشخص و واضح بوده و از مصرف بودجه، نتایج متوقعه بدست آید. وزارت معارف جهت ارتقای ظرفیت بخش های مالی، ۵۰ همکار تخنیککی مسلکی را در مرکز و ولایات استخدام نموده است. همچنین وزارت سیستم مالی به سطح مرکز را کمپیوتری نموده و از ترمینال های سیستم معلوماتی مالی (AFMIS) انکشاف داده شده توسط وزارت مالیه در وزارت معارف استفاده می کند.

توزیع معاشات کارمندان از طریق سیستم پرداخت معاشات انفرادی (VPP) آغاز گردیده و حدود ۲۱ فیصد کارمندان معاشات شان را از طریق ریاست بانکی دریافت میکنند. سرر شمار زیادی از کارمندان بخش مناسب در خدمت سیستم جدید پرداخت معاشات انفرادی (VPP) آمزش ندیده ر با آن آشنا می نند. یک سیستم بی وثر ر آرام، بیس است مالی و حسابدری. برنامه ها و ریاست های مرکزی ولایتی وجود ندارد؛ به عنوان مثال گزارش های مصارف مالی به موقع در دسترس برنامه ها قرار داده نمی شود و صلاحیت های پولی آمرین مربوطه در قسمت قانون تدارکات جدید در بخش های ولایتی مبهم می باشند.

تجهیز ادارات معارف به تکنالوجی معلوماتی و ارتباطی

تمام ادارات مرکزی معارف و ریاست های معارف ولایات، ۲۰ فیصد از مدیریت های معارف ولسوالی، و ۱۵ فیصد از مؤسسات تعلیمی به تبله بن مجهز کرده اند. حدود ۴۰ فیصد ادارات مرکزی معارف و ریاست های معارف ولایات به کمپیوتر و پرینتر مجهز می باشند؛ تمامی ریاست های معارف در مرکز و ۵۰ فیصد ادارات معارف در ولایات به انترنت دسترسی دارند اما مدیریت های معارف ولسوالی و مؤسسات تعلیمی هنوز به این تجهیزات دسترسی ندارند. علیرضا فراهم آئی این امکانات، فقط ۱ فیصد کارمندان وزارت در مورد تکنالوجی معلوماتی آموزش دیده اند.

تطبیق پروژه یک لپ تاپ برای یک شاگرد اخیراً توسط وزارت معارف آغاز کرده است. این پروژه با همکاری همکاران خود تعداد ۵ هزار لپ تاپ های XO ایط و رایگان در مرکز و ولایات کشور برای شاگردان صنف چهارم تا ششم توزیع خواهد کرد. این پروژه در ولایت ننگرهار تطبیق و تعداد ۴۰۰ پایه لپ تاپ های XO را برای شاگردان این ولایت توزیع نموده و همچنین ۱ هزار پایه در شهر کابل توزیع شده است. هدف پروژه، آموزش کمپیوتر به شاگرد و تسهیل در پروژه آموزش شاگردان می باشد. این کمپیوترها به انترنت وصل می باشد که کودکان می توانند از آن استفاده کنند. اجرای این پروژه والدین را تشویق خواهد نمود تا برای اطفال خود کمپیوترهای لپ تاپ فراهم آورند.

املاک و جایداد ها

به منظور افزایش مشوق ها برای معلمین تاکنون به مقدار ۱۰۲۱۲۹ جریب زمین جهت اعمار منازل رهایشی برای شهرک های معلمین در مرکز و ولایات کشور تثبیت شده است. پروتوکول ایجاد شهرک معلمین بین وزارت معارف و وزارت محترم زراعت، آبیاری و مالداري در ۲۴۰ جریب زمین واقع ده سبز ولایت کابل منعقد شده است. به منظور تقسیم نمرات زمین برای معلمین شهرک متذکره از طریق وزارت محترم انکشاف شهری ۱۱۰۱ نمره زمین رهایشی نمره گذاری شده که طی محفلی باشکوه توسط محترم رییس جمهور، اعضای کابینه، پارلمان و سایر نهاد های دولتی در سطح رهبری برای معلمین سند موقت توزیع گردیده است. همچنین، ۵۳۹ جریب آن از طرف مردم برای اعمار مکاتب ولایات و ولسوالی ها اهدا شده است.

مدیریت و هماهنگی

پروسیجریهای اداری مربوط به وزارت معارف، مرکزی بوده و بسیار وقت گیر و بطی می باشد و بسیاری از مراجهین وزارت از این ناحیه شکایت دارند. از آنجائیکه چنین پروسیجریهای به طریک بکسان برای وزارتخانه های دولتی به سردرگمی، بایده اصلاحات آن از سوی بالاتر تطبیق شود.

انکشاف مدیریت استراتژیک

اصلاح و انکشاف پالیسی ها

قانون معارف افغانستان در سال ۱۳۷۷ تصویب و توسط کابینه تصویب گردید و در حال حاضر، پارلمان آن را بررسی می نماید. همچنین مقرره موسسات تعلیمی خصوصی در اواخر سال ۱۳۸۵ تهیه و تصویب و منظور گردیده است. تجدید نظر لوائح و مقررات معارف نیز مطابق قانون معارف در جریان است.

بخش های مختلفی در معارف وجود دارد که هنوز پالیسی مدونی ندارد مانند پالیسی انکشاف متوازن معارف، پالیسی تعلیمات فراگیر تعلیمات قبل از مکتب و تعلیمات تخصصی روستایی. همچنین بسیاری از پالیسی های معارف نیازمند بازبینی و تجدید نظر می باشند مانند پالیسی تأسیس مکاتب و پالیسی مراقبت و ارزیابی.

پلان گذاری استراتژیک و عملیاتی

پلان استراتژیک ملی معارف برای اولین بار برای سال های ۲۰۰۸-۲۰۱۱ تهیه شده است. از جمله نتایج این پلان، ایجاد هماهنگی، مؤثریت و تداوم در فعالیت های وزارت معارف می باشد. نخستین پلان استراتژیک معارف در پروتو جریه های حاصل شده از سه سال تطبیق آن در سال ۱۳۸۸ مورد بازبینی و تجدید نظر قرار گرفته و دومین پلان استراتژیک ملی معارف برای سال های ۱۳۸۶-۱۳۹۳ آماده شده است. همچنین از سال ۱۳۸۶ تهیه پلان های عملیاتی در مرکز و ولایات بر اساس پلان استراتژیک شروع شده است.

سیستم پلان گذاری در وزارت معارف هنوز بسیار مرکزی است. ریاست های مرکزی معارف و نیز ریاست های معارف ولایات، نقش کافی در تهیه پلان استراتیژیک و عملیاتی نمی گیرند. افزون بر آن، پلان و بودجه نهایی شده وزارت به موقع بدسترس ریاست های مرکزی و ریاست های معارف ولایات قرار نمی گیرد و فعالیت هایی که در مرکز و ولایات انجام می گیرند بطور کامل مطابقت با پلان های عملیاتی سالانه ندارد و هنوز هم فعالیت ها و بودجه آن استندرد نگر دیده است

سیستم معلوماتی، مراقبت و ارزیابی و گزارشدهی

سیستم معلوماتی اداره معارف (EMIS) افغانستان در مرکز انکشاف یافته و هنوز به سطح ولایات انکشاف داده نشده است. سیستم معلومات احصائیوی مرکزی می باشد و این موجب شده است تا پروسه جمع آوری و داخل نمودن معلومات به دیتابیس وقت زیادی بگیرد. این مشکل باعث شده تا معلومات به موقع در اختیار مسئولین برنامه ها و پلان گذاران قرار نگیرد. این مسئله باعث شده تا تنها ریاست پلان به این سیستم معلومات دسترسی داشته و دیگر ریاست ها به آن دسترسی نداشته باشند و در نتیجه نتوانند از معلومات برای مراقبت و ارزیابی عملکرد وزارت استفاده کنند. یک از دیگر دلایل طویل بودن پروسه، عدم استفاده از سیستم های ارتباطی و معلوماتی می باشد. هرچنین، گزارشهایی که توسط این سیستم تولید می شود بسیار پیچیده بوده، نمی تواند توسط همان مواد استفاده قرار گیرد. لازم است تا به پیش های خاصی بر اساس نیرمندیهای دیگر ریاست ها انکشاف یابند و با سیستم مرکزی توحید گردد.

در سال ۱۳۸۶، اولین سروی جامع مؤسسات تعلیمی معارف انجام شده و معلومات جمع آوری و گزارش آن نشر شده است. سروی احصائیوی سال ۱۳۸۷ نیز، کمال گردیده است، گزارش آن نشر شده است. با اینکه سیستم معلوماتی اداره تعلیم و تربیه در سالهای اخیر بهبود یافته است، اما معلومات جمع آوری شده هنوز از کیفیت قابل قبولی برخوردار نیست. توزیع مشوق ها و کمک ها تأثیر منفی بالای احصائییه معارف ولایات می گذارد. زیرا مسئولین مکاتب معادله ناکردن را بیشتر از واقعیت گزارش می دهند. مشوق ها و کمک های بیشتری دریافت کنند. همچنین یکی از دلایل ناکارآمد بودن تعداد شاگردان گزارش داده شده نسبت به شاگردان واقعی، پالیسی وزارت مبنی بر نگه داشتن شاگردان در حاضری مکتب برای سه سال بعد از ترک تعلیم است.

تفتیش و بازرسی داخلی

در حال حاضر، تعداد ۱۶ نفر مفتش آموزش دیده در مرکز وجود دارند که در سال ۱۳۸۷ حدود ۷۵ فیصد واحدهای اداری معارف توسط این مفتشین بازدید منظم شده اند. در سال ۱۳۸۷ حدود ۱۵ فیصد شکایات رسیدگی شده است.

ارتباطات استراتیژیک

به منظور برقراری ارتباطات منظم با ریاست های معارف ادارات، امور هماهنگی با ولایات تحت ریاست دفتر مقام وزارت ایجاد و فعال گردیده است. این اداره جلسات منظم با مسئولین ولایاتی ترتیب نموده و موضوعات مربوط به پالیسی ها، تصمیم ها و اجرای برنامه ها را با آنها شریک، نظریات و پیشنهادات آنها را استماع نموده و در جهت رفع مشکلات آن ها مساعی لازم را انجام می دهند.

در تعقیب مجمع انکشاف معارف و به منظور هماهنگی با تمویل کنندگان و همکاران انکشافی خارجی مورد انکشاف معارف EDB در سال ۱۳۸۷ ایجاد گردید. این مورد در جلسات منظم ماهوار مسایل مربوط به انکشاف معارف را مورد بحث قرار می دهند. هدف اصلی تشکیل این مورد، ارائه مشوره به مقام وزارت و نیز ایجاد هماهنگی بین تمویل کنندگان و وزارت معارف می باشد.

موضوعات مربوط به انکشافات معارف، پلان ها، پیشرفت ها و چالش ها در اختیار مردم محل، متنفذین، سیاستمداران، تمویل کنندگان، و جز آن قرار داده میشود. همچنین، نشرات رسانه های گروهی تعقیب و اخبار و تبصره ها در رابطه به معارف تحلیل و ارزیابی می گردد و به مسئولین ذیربط وزارت معارف معلومات داده میشود.

Jaws PDF Creator

EVALUATION
VALUTAZIONE
EVALUATION
EVALUACIÓN
EVALUATION

فصل سوم: برنامه های دارای اولویت

این پلان استراتژیژیک دارای پنج برنامه دارای اولویت می باشد. هر یک از این برنامه ها، تحت نظر معینیت مربوطه به پیش برده می شود، و فقط برنامه فرعی انکشاف مدیریت استراتژیژیک (اینجا تحت برنامه پنجم قرار دارد)، تحت نظر مستقیم وزیر محترم اداره می شود. در این فصل، هدف کلی، اهداف فرعی، بخش ها و فعالیت های هر برنامه تشریح می شود.

۱. تعلیمات عمومی و اسلامی

۲. انکشاف نصاب و تربیه معلم

۳. تعلیمات تخنیک و مسلکی

۴. سوادآموزی

۵. تربیت معلمان

Jaws PDF Creator

برنامه اول: تعلیمات عمومی و اسلامی

این برنامه دارای دو برنامه فرعی تعلیمات عمومی و تعلیمات اسلامی می باشد. پلان هر یک از این برنامه های فرعی در ادامه آمده است

برنامه فرعی ۱.۱: تعلیمات عمومی

هدف کلی

همه اطفال سن مکتب، بدون تبعیض و بطور متوازن در سراسر کشور به تعلیم و تربیه باکیفیت دسترسی خواهند داشت تا قابلیت های لازم برای زندگی سالم و موفق فردی، فاه بلی، و اجتماعی و ادامه تحصیل در سطح تحصیلات عالی را بدست آورند.

استراتژیهای عمومی

وزارت معارف در نظر دارد تا دسترسی به تعلیمات عمومی را از طریق تأسیس مکاتب و شعبات الحاقی در تمامی مناطق کشور افزایش دهد. تأسیس شعبات الحاقیه در مناطق نیازمند به مکتب، به خصوص مناطق دور دست که شرایط تأسیس مکتب را ندارند یکی از استراتژیژیک های اصلی وزارت معارف برای افزایش دسترسی به تعلیم و تربیه است. در صورتی که فصل، به اندازه اندکترین مکتب، بیش از سه کیلومتر باشد، وزارت شعبه الحاقیه تأسیس می کند. برای هر یک از این شعبات، یک بست تدریسی داده شده و این معلمین این شعبات الحاقیه می توانند صنف اول تا سوم را تدریس کنند. وزارت معارف سهم گیری

مؤسسات همکار را در تطبیق این استراتژی تشویق نموده و در صورت وجود امکانات، این مکاتب را شامل سیستم رسمی معارف کشور می نماید.

افزایش شمولیت دختران در مکاتب بخصوص در مناطق روستایی یکی از اولویت های وزارت معارف می باشد. بنابراین استراتژیهای مهم برنامه تعلیمات عمومی در این قسمت عبارت خواهد بود از ایجاد ارتقای مکاتب متوسطه و لیسه دخترانه و انتقال معلمین انات از طریق برنامه خاص به روستاها از طریق برنامه های تشویقی. همانطور که در برنامه فرعی تربیه معلم آمده است، وزارت تلاش بیشتری خواهد نمود تا شمولیت دختران در برنامه های تربیه معلم را افزایش دهد. همچنین وزارت از پیشرفت تعلیم و تربیه دختران نظارت منظم می کند.

اصل توازن و عدالت در انکشاف تعلیمات عمومی و بطور خاص در تأسیس و ارتقای مکاتب، تخصیص بست برای معلمین جدید و توزیع امکانات و منابع بین ولایات و ولسوالی ها رعایت خواهد شد.

ارزیابی و سنجش پیشرفت تعلیمی شاگردان به صورت منظم انجام شده و در سطح مکاتب مراقبت خواهد شد. سیستم امتحان گیری موجود بازنگری شده و روش های بدیع نو از جمله تست استاندارد سنجش برای دستیابی به این هدف معرفی خواهد شد.

وزارت معارف به منظور اجرای بهتر به تأسیس مکاتب خصوصی در روستاها و مناطق محروم در تطبیق برنامه های تعلیمات عمومی تشویق می کند و پروسه ثبت و راجستر آن ها را تسهیل نموده و مواد و خدماتی مانند کتب درسی و تربیه معلم به آن ها ارائه می کند. البته ریاست های معارف ولایت وظیفه نظارت بر مؤسسات خصوصی را بر عهده دارند.

وزارت معارف کوشش می کند که اصول تعلیم و تربیه فراگیر را در تمامی مدانمب تطبیق نماید و محیط صنف را مناسب تمامی گروه های شاگردان سازد مطابق این استراتژی همه کودکان به شمول کودکان دارای معلولیت در کنار یکدیگر از تعلیم و تربیه بهره مند خواهند شد. این استراتژی به تدریج تطبیق خواهد شد و معلمان آموزش خواهند دید تا بتوانند شاگردان با پس زمینه ها و توانمندی های مختلف را بطور مؤثر تدریس نمایند.

مسئولیت و صلاحیت های بیشتری به ریاست های معارف و مدیریت های معارف ولسوالی ها در راستای اداره مکاتب تفویض می شود. تقرر و تبدیل معلمان و تنظیم تمام امور مربوط به متعلمان به شمول ترتیب و توزیع شهادت نامه ها به تدریج در سطح ولایات انجام خواهد گرفت.

همچنین وزارت در نظر دارد جهت بیل به انکشاف پایدار و بهبود کیفیت تعلیم و تربیه مشارکت بزرگان و منتفدین محلی و والدین شاگردان را در امر کاتب منحصراً جهت نظارت بر کتب از طریق ایجاد و تقویت شوراهای مکاتب افزایش دهد. همچنین وزارت ولسوالی ها در اختیار این شوراها قرار می دهد تا به خاطر بهبود وضعیت مکاتب مصرف نمایند. وزارت با این شوراها همکاری خواهد نمود تا آنها در امور نظارتی مکاتب سهم بیشتری را به عهده گیرند.

وزارت معارف برای اطفال ساکن مناطق ناامن زمینه تعلیم و تربیه را نیز فراهم می سازد. بدین منظور از استراتژیژیهای مختلفی مانند استفاده از شوراهای محلی و ریش سفیدان برای بازگشایی مکاتب بسته شده و تأسیس مکاتب محلی و مدارس استفاده می شود. به علاوه در نظر است واحدی برای هماهنگی فعالیت های معارف در مناطق ناامن در درون تشکیل ریاست تعلیمات اساسی ایجاد گردد.

وزارت معارف جهت بهبود کیفیت مکاتب و اطمینان از تطبیق صحیح پالیسی ها و هدایات مقام وزارت، سیستم نظارت از مکاتب را اصلاح و تقویت نموده و تسهیلات ضروری را در اختیار آن ها قرار می دهد.

اهداف

تا سال ۱۳۹۳:

- افزایش شمولیت در دوره تعلیمات اساسی
 - تا سال ۱۳۹۳ نسبت شمولیت خالص در دوره تعلیمات اساسی برای پسران حداقل ۷۵ فیصد و برای دختران حداقل ۵۰ فیصد می شود. نسبت شمولیت ناخالص برای پسران حداقل ۷۵ فیصد و برای دختران حداقل ۷۲ فیصد خواهد شد.
 - تا سال ۱۳۹۳ نسبت شمولیت ناخالص اطفال دارای معلولیت و اطفال کوچکی در دوره تعلیمات اساسی برای پسران ۶۰ فیصد و برای دختران ۵۰ فیصد می رسد.
- افزایش شمولیت در دوره ثانوی
 - تا سال ۱۳۹۳ نسبت شمولیت ناخالص در دوره ثانوی برای پسران حداقل ۶۰ فیصد و برای دختران حداقل ۴۰ فیصد می شود.
 - تا سال ۱۳۹۳ نسبت شمولیت ناخالص اطفال دارای معلولیت و اطفال کوچکی در دوره ثانوی برای پسران ۳۵ فیصد و برای دختران ۳۰ فیصد می رسد.
- تا سال ۱۳۰۳، طرح ترک تعلیم و تکرار در مکاتب تعلیمات عمومی به ترتیب تا ۳٪ و ۱۱٪ کاهش می یابد.
- تا سال ۱۳۹۳، محیط آموزشی مناسب در تمام مکاتب عمومی به منظور انکشاف ذهنی، فزیک و روانی همه شاگردان فراهم می شود؛
- تا سال ۱۳۹۳، سیستم نظارت و امور شرانمایی اعضای نهادهای مکاتب تعلیمات عمومی تقویت می شود.
- تا سال ۱۳۹۳، مشارکت اولیا و متنفذین محل در اداره و رهبری مکتب از طریق تأسیس و آموزش شوراهای برای تمامی مکاتب تعلیمات عمومی تقویت می شود.

بخش های برنامه

- (۱) دسترسی به تعلیمات عمومی
- (۲) فعالیت های ماورای نصاب تعلیمی

۳) خدمات برای شاگردان

۴) تعلیمات از راه دور

۵) نظارت تعلیمی

۶) مدیریت و هماهنگی

بخش اول: دسترسی به تعلیمات عمومی

اهداف جزئی

- تطبیق سالوار برنامه های آگاهی عامه جهت افزایش شمولیت اطفال در مکاتب به خصوص شمولیت دختران و اطفال با نیازمندیهای خاص؛
- افزایش شمولیت در تعلیمات اساسی به هشت میلیون و هفت صد هزار شاگرد تا سال ۱۳۹۳
- افزایش شمولیت در تعلیمات ثانوی به یک میلیون و سه صد هزار شاگرد تا سال ۱۳۹۳
- تکمیل سروی تعیین موقعیت مکاتب با همکاری ریاست پلان معارف تا آخر سال ۱۳۸۹ به منظور تبیین نیاز به مکاتب جدید در آن مناطق؛
- تاسیس ۱۲۹۰ مکتب بتای جدید در سراسر کشور تا سال ۱۳۹۳
- ارتقای ۳۰۰۰ مکتب ابتدائیه به مکتب متوسطه و ارتقای ۲۲۰۰ مکتب متوسطه به لیسه تا سال ۱۳۹۳
- ایجاد ۴۸۰۰ صنف الحاقی جدید در هم آهنگی با مردم محل و دولت غیردولتی الی ختم سال ۱۳۹۳
- تا سال ۱۳۹۳، به تعداد ۳۲۰۰ مرکز آموزش سریع برای اطفال بازمانده از مکتب تأسیس می شود؛
- تا سال ۱۳۹۳، به تعداد ۱۰ مکتب خاص برای اطفال دارای معلولیت (بابنا، ناشنوا، نارسای هوشی، و تیزهوشان) و به تعداد ۲۰۰ مکتب برای اطفال کوچکی ایجاد می شود؛
- تا سال ۱۳۹۳، یک مکتب نمونه در هر ولایت تأسیس می شود
- تا سال ۱۳۹۳، یک، دو، یکساله، تعلیمات قبل از مکتب در ولایات به صورت آزمایشی اجرا می شود
- تسهیل پروسه ثبت و رجستر مکاتب و صوغی داخل افغانستان و مکاتب مهاجرین در ایران و پاکستان
- استخدام ۱۰۰ هزار معلم جدید برای دوره تعلیمات اساسی (۶۰ فیصد انات) و ۱۹ هزار معلم جدید برای دوره ثانوی (۶۰ فیصد انات) تا سال ۱۳۹۳؛
- استخدام ۲۶ هزار کارمند غیرتدریسی برای مکاتب تعلیمات عمومی تا سال ۱۳۹۳؛
- تا سال ۱۳۹۳، برای تمامی شاگردانی که به خاطر مسائل امنیتی از تعلیم بازمانده اند زمینه دسترسی به تعلیم و تربیه مهیا می گردد.

فراهم سازی زمینه های دسترسی متوازن به تعلیم و تربیه برای همه کودکان سن مکتب یکی از پالیسی های اصلی وزارت معارف است. به همین منظور وزارت تا سال ۱۳۹۳ در نظر دارد تا زمینه تعلیم برای حدود هشت میلیون و هفت صد هزار شاگرد را در تعلیمات اساسی و یک میلیون و سه صد هزار را در تعلیمات ثانوی مهیا نماید. به منظور فراهم آوری تعلیم و تربیه طبق نورم های وزارت معارف (۳۵ شاگرد به هر معلم و ۱۶ صنف در هر مکتب) وزارت باید تا سال ۱۳۹۳، ۴۶۹۰ هزار مکتب جدید تأسیس، و ۳۰۰۰ مکتب ابتدائیه را به متوسطه و ۲۲۰۰ مکتب متوسطه را به لیسه ارتقا بخشد.

شمولیت دختران در مکاتب تعلیمات عمومی به دلایل مختلف از جمله کمبود معلمان اناث و مشکلات امنیتی، فرهنگی، و اجتماعی پائین است. به منظور غلبه بر این موانع، وزارت معارف پلان نموده تا برنامه آگاهی عامه در ارتباط با تعلیم و تربیه دختران را در سراسر کشور تطبیق نماید. در این برنامه نسبت به اهمیت تعلیم و تربیه دختران از نظر اسلام و نیز مزایای تعلیم و تربیه آنها برای بازسازی و انکشاف اقتصادی و بشری کشور، آگاهی های لازم ارائه شده و مردم تشویق می شوند تا زمینه تعلیم و تربیه را برای دختران فراهم سازند.

برای افزایش دسترسی به تعلیم و تربیه، لیسی اصلی وزارت معارف، تأسیس مکتب در مناطق ادواری، مکتب دسترسی در مناطق روستایی و مناطق محروم، به همین منظور وزارت سروی جامع تعیین موقعیت مکاتب را در سراسر کشور آغاز نموده که تا پایان سال ۱۳۸۹ تکمیل خواهد شد. هدف اصلی این سروی تعیین موقعیت مکاتب کنونی و مشخص نمودن مناطقی است که نیاز به مکتب دارند تا وزارت بتواند بر اساس این معلومات مکاتب را تأسیس نماید و یا ارتقا دهد. تأسیس و ایجاد صنایع الحاقی در مناطق روستایی و قریه هایی که شرایط تأسیس مکتب در آنها وجود ندارد بخشی دیگر از اقدامات وزارت به منظور فراهم سازی زمینه دسترسی متوازن به تعلیم و تربیه برای کودکان سراسر کشور است. بر این اساس وزارت معارف، است تا پایان سال ۱۳۸۹ و با هماهنگی با مردم محلی و نهاد های غیر دولتی مطابق پلان ۲۲۰۰ صنف الحاقی را تأسیس نماید.

عرضه تعلیم و تربیه فراگیر یکی از پالیسی های وزارت به منظور حصول اطمینان از ارائه تعلیم و تربیه برای همه کودکان سن مکتب است. وزارت در نظر دارد تا با تدوین پالیسی را تطبیق کند و همه کودکان اعم از کودکان سالم و دارای معلولیت را در یک صنف واحد تحت تعلیم و تربیه قرار دهد. این پالیسی مستلزم اصلاح نصاب، تربیه معلمان و هیات اداری و نظارت مکاتب می باشد. تا زمان تطبیق کامل این پالیسی، وزارت معارف پلان نموده است تا ۱۶ مکتب خارج از ای کودکان دارای معلولیت (نابینا، ناشنوا، و نارسای هوش) و تیزهوشان تأسیس کند. همچنین با نفاهم با ریاست مستقل امور کوچی ها، وزارت معارف پلان نموده است تا آخر سال ۱۳۹۳، حدود ۵۰۰ مکتب برای کوچی ها تأسیس نماید.

در حال حاضر، حدود ۴۶ فیصد صنفال سن مکتب، خارج از مکتب می باشد. لذا برای جذب و تعلیم و تربیه اطفال بازمانده از مکتب، ۳۲۰۰ مرکز آموزش سریع به کمک سازمان های غیر دولتی تأسیس خواهد شد. وزارت بر پروسه تأسیس و فعالیت این مراکز نظارت می نماید. این مراکز دارای صنف های خواهد بود تا

استراتژیژهای مختلف مانند استفاده از شوراهای محلی و ریش سفیدان برای بازگشایی مکاتب بسته شده و تأسیس مکاتب محلی و مدارس استفاده می کند.

بخش دوم: فعالیت های ماورای نصاب تعلیمی

اهداف جزئی

- تا سال ۱۳۹۳ برای ۸۰ فیصد مکاتب مواد و تجهیزات لازم ورزشی تهیه می گردد؛
- تا سال ۱۳۹۳، حارندوی در ۸۰ فیصد مکاتب فعال می شود؛
- زمینه سهم گیری ۷۰۰ شاگرد ورزش کار در تورنمنت های منطقه ای و بین المللی مساعد می گردد.
- تا سال ۱۳۹۳، انجمن های شاگردان در تمامی مکاتب تشویق خواهد شد تا فعالیت های ماورای درسی بیشتر تشویق شود.

وزارت معارف این نموده است تا به منظور تربیه و پرورش همه جا به شاگردان معارف و تربیت نصاب، تیمی را برای فعالیت های ماورای نصاب تعلیمی را نیز در همه مکاتب تطبیق نماید. به منظور تا سال ۱۳۹۳، برای ۸۰ فیصد مکاتب مواد و تجهیزات لازم ورزشی تهیه می شود. همچنین وزارت معارف پلان نموده است تا زمینه سهم گیری ۷۰۰ (یعنی ۱۴۰ نفر در هر سال) شاگرد ورزش کار را در تورنمنت های منطقه ای و بین المللی مساعد نماید. بدین ترتیب، زمینه مبادله های فرهنگی و استفاده از تجربیات دیگر کشورها برای شاگردان مهیا می شود.

فعال شدن حارندوی در ۸۰ فیصد مکاتب (یعنی برای ۱۴۴۰۰ مکتب) و فراهم سازی تجهیزات لازم تا سال ۱۳۹۳ بخشی دیگر از پلان وزارت معارف است تا زمینه مشارکت شاگردان را در ایجاد و ترویج انضباط در مکتب و سهم گیری فعال و مؤثر در امور اجتماع فراهم سازد.

فعالیت های ماورای درسی زیر نظر مشاورین موجود در مکاتب انجام می گیرد. این فعالیتها از طرق انجمن های مختلف شاگردان از جمله انجمن های علمی، شاره، فرهنگی و اجتماعی صورت می گیرد. شرکت در اینگونه انجمن ها به رشد و سکوفایی استعداد آنها در هر، خصبه و فعالیت های دیگری که در نصاب گنجانیده نشده است کمک شایانی خواهد نمود.

بخش سوم: خدمات برای شاگردان

اهداف جزئی

- تا سال ۱۳۹۳، برنامه مشاوره و راهنمایی در ۲۲۰ لیسه تطبیق خواهد شد؛
- تا سال ۱۳۹۳، برنامه توزیع قرطاسیه برای تمامی شاگردان مکاتب ابتدایی تطبیق می گردد؛
- تا سال ۱۳۹۳، برای تمامی شاگردان صنوف ابتدایی مواد غذایی توزیع می شود؛
- تا سال ۱۳۹۳، برای ۸۰ فیصد شاگردان خدمات صحی فراهم می شود؛

- تا سال ۱۳۹۳، به تعداد ۳۵ کلینیک صحتی سیار، به منظور بازدید منظم از مکاتب سازمان دهی می شود.
- تا سال ۱۳۹۳، برای ده فیصد شاگردان دوره ثانوی سهولت های اباته و اعاشه فراهم می شود.

به منظور فراهم سازی خدمات مشاوره و راهنمایی تعلیمی و تربیتی، وزارت تصمیم دارد تا سال ۱۳۹۳ برای تمامی لیسه ها، برنامه مشاوره و راهنمایی را تطبیق نماید. لذا وزارت در نظر دارد تا ۳۲۰۰ معلم رهنما (مشاور) را استخدام و تربیه نماید.

تا سال ۱۳۹۳، برنامه توزیع قرطاسیه برای تمامی شاگردان مکاتب ابتدایی همه ساله تطبیق می شود. هدف اصلی این برنامه تشویق شاگردان به شرکت در مکتب و نیز کمک به خانواده های فقیر به منظور تأمین قرطاسیه برای کودکان شان می باشد. هم چنین به منظور بهبود وضعیت صحتی اطفال و تشویق خانواده های فقیر جهت فرستادن اطفالشان به مکتب، تا سال ۱۳۹۳ برای تمامی شاگردان صنوف ابتدایی مواد غذایی توزیع می شود.

فراهم سازی خدمات صحتی برای شاگردان با هماهنگی نزدیک به وزارت صحت عامه و عنای دیگر اهداف وزارت است. تا سال ۱۳۹۳ برای ۸۰ فیصد شاگردان تحصیلی شود. همچنین وزارت در نظر دارد تا ۱۵ کلینیک صحتی سیار را در مراکز ولایات از جمله کابل به منظور بازدید منظم از مکاتب سازمان دهی نماید. این کلینیک ها متشکل از یک داکتر و تجهیزات ضروری می باشد. این تیم های پزشکی مسایل مربوط به صحت شاگردان و مسایل محیطی مانند سیستم فلاب را در مکاتب بررسی می کنند. نتایج این بررسی ها به مدیریت مکاتب و مدیریت های معارف و لوالی ها در معرف نشر گزارش می نمود تا اقدامات لازم را در ارتباط با بهبود محیط مکتب به انجام رسانند. همچنین ارتباطات منظم بین اداره مکتب و کلینیک های نزدیک مکاتب برقرار خواهد شد تا مسئولین این کلینیک ها به صورت منظم به مکاتب مراجعه نموده و شاگردان را معاینه نماید و در صورت محدودیت شاگردان بیمار به مداوا، آنها پرانخته و در صورت لزوم آنها را به شفاخانه های مجهزتر معرفی خواهد کرد.

فراهم سازی امکانات اعاشه اباته برای ده فیصد شاگردان دوره ثانوی بخشی - نگر از اهداف وزارت است تا زمینه تعلیم و تربیه متوازن را برای شاگردان مناطق روستایی که به تعلیمات ثانوی دسترسی ندارند، تسهیل نماید.

بخش چهارم: تعلیمات از راه دور

اهداف جزئی

- تجهیز و تقویه ریاست تعلیمات از راه دور را در دو رادیو تلویزیون تعلیمی و بریوی و توسعه نشر برنامه های آن در ۳۴ ولایت کشوری سال ۱۳۹۳
- انکشاف برنامه نشراتی ۱۸ ساعته رادیو و تلویزیون تعلیمی برای نشر برنامه های آموزش از راه دور به صورت روزانه در هماهنگی نزدیک با سایر برنامه ها تا پایان سال ۱۳۸۹

- تهیه و نشر برنامه های تعلیمی و تربیتی رادیویی و تلویزیونی برای تعلیمات عمومی و اسلامی، تربیه معلم، سواد آموزی، تخریکی و مسلکی، راهنمایی والدین در پرورش اطفال و بهبود زندگی فامیلی
- تهیه و نشر برنامه های آگاهی عامه در مورد پالیسی ها، پلان ها، دست آورد ها و مشکلات موجود در تطبیق برنامه های تعلیم و تربیه
- ارزیابی برنامه های نشر شده توسط رادیو و تلویزیون تعلیمی

رادیو و تلویزیون تعلیمی از طریق ماهواره برای همه ولایات برنامه های آموزش از راه دور را نشر خواهد کرد. یک برنامه ۱۸ ساعته انکشاف خواهد یافت تا نیازهای همه برنامه های اصلی و برنامه های فرعی وزارت را در ارتباط با تعلیمات از راه دور مرفوع سازد. برنامه های آموزشی سمعی - بصری با همکاری نزدیک دیگر ریاست های معارف انکشاف خواهد یافت. این برنامه های شامل برنامه های تعلیمی مختلف برای تعلیمات عمومی و اسلامی، تربیه معلم، سواد آموزی و تعلیمات تخریکی و مسلکی و افزایش آگاهی مردم در ارتباط با پالیسی ها، پلان ها و طرز العملهای وزارت می شود. این برنامه ها می تواند زمینه دسترسی همه مردم، به ویژه کسانی که در مناطق دور دست می آید را به تسهیل و ترویج فراهم سازد. از رادیو و تلویزیون تعلیمی و تربیتی وزارت و نیز سایر رادیو ها و تلویزیونهای منطقه جهت نشر برنامه های آموزشی استفاده خواهد شد به منظور بهبود کیفیت برنامه های آموزش از راه دور یک سیستم ارزیابی برای برنامه های تعلیمات از راه دور انکشاف یافته و تطبیق خواهد شد.

بخش پنجم: نظارت تعلیمی

اهداف جزئی

- انکشاف و تطبیق سیستم جدید نظارت از طریق فعالیت های برنامه تعلیمات عمومی تا سال ۱۳۹۰
- ۳۶۰۰ عضو نظارت از راه نام، در شش ماهه های - دید نظارت تا سال ۱۳۹۳ آموزش می بینند.
- همه مکاتب ابتدایی و لیسه ها به صورت منظم (سه بار در یک سال) در ارتباط با مسایل تعلیمی نظارت می شوند.

نظارت تعلیمی از مکاتب اساسی و لیسه ها برای بهبود کیفیت مکاتب، تطبیق صحیح نصاب و پالیسی ها، لوایح و مقررات وزارت ضروری می باشد. متأسفانه در حال حاضر سیستم کارآمدی برای نظارت تعلیمی وجود ندارد. وزارت معارف در جریان انکشاف سیستم جدید نظارت تعلیمی است و قرار است این سیستم ابتدا بصورت آزمایشی و پس از اعلانات لازم در سطح ملی تطبیق گردد.

تا سال ۱۳۹۳، همه اعضای نظارت به منظور تطبیق بهتر سیستم نظارت تعلیم آموزش می بینند. مواد آموزشی بر اساس سیستم جدید طراحی خواهد شد. مواد آموزشی این سیمینارها شامل شیوه های نظارت تعلیمی و شیوه های اداره مکتب می باشد. اعضای نظارت موظفند تا منظمأ (حداقل سه بار در سال) از مکاتب بازدید و مسائل تدریسی و اداری مکتب را بررسی نمایند. نابرابری در تطبیق معیارها و تخصیص

سیستم ارزیابی استاندارد ملی تا سال ۱۳۸۹ توسط برنامه فرعی انکشاف نصاب تعلیمی انکشاف یافته و در سال ۱۳۹۰ به صورت آزمایشی تطبیق می شود. یک مورد به منظور نظارت بر تطبیق آن تأسیس خواهد شد. ریاست تعلیمات عمومی مسئول تطبیق آن در سال ۱۳۹۱ در سراسر کشور می باشد. تحلیل نتایج این ارزیابی معلوماتی را در ارتباط با کیفیت تعلیم و تربیه در بخش های مختلف کشور فراهم خواهد ساخت. همچنین از نتایج این ارزیابی ها به منظور راهنمایی شاگردان برای ادامه تعلیم در مکاتب تعلیمات عمومی و یا تعلیمات تخنیکی و مسلکی مورد استفاده قرار خواهد گرفت. بنابراین، ریاست تعلیمات عمومی با همکاری ریاست های انکشاف نصاب تعلیمی و ریاست تربیه معلم و ریاست تعلیمات تخنیکی و مسلکی مکانیزمی را برای تشخیص و تعیین شاگردان مستعد برای تعلیمات تخنیکی و مسلکی در صنف های ۷ تا ۹ انکشاف می دهد. به منظور ارزیابی بهتر پیشرفت تعلیمی سالانه شاگردان سیستم امتحان شش ماهه موجود مورد بازنگری قرار گرفته و معیاری می شود.

وزارت معارف کوشش می کند تا مؤثریت همه کارمندان وزارت را از طریق ارتباط و آموزش در باره طرز العمل های تجدید نظر شده و فراهم سازی شرایط کاری بهتر برای حداقل ۵۰٪ کارمندان افزایش دهد. ریاست تعلیمات عمومی همواره بودجه لازم را برای بهبود تسهیلات و تجهیزات فراهم نموده و در ریاست تعلیمات عمومی، ریاست تعلیمات تخنیکی و مسلکی، معارف و تربیه معلم، و سایر ادارات معارف، کوشش می کند.

وزارت معارف سیستم کمپیوتری ثبت سوابق شاگردان را انکشاف داده و تطبیق می کند. این سیستم اداره مکاتب را بهبود بخشیده و جمع آوری معلومات را تسهیل می کند. همچنین این سیستم صدور شهادتنامه شاگردان را تسهیل نموده و اداره مکاتب را تسهیل می بخشد. این فعالیت با مشوره "سیستم معلومات اداره معارف" صورت خواهد گرفت.

این برنامه همانند سایر برنامه های وزارت، بر اساس تحلیل وضعیت برنامه و ارزیابی پیشرفت و مؤثریت فعالیت ها و مطابق با پلان استراتژیک ملی معارف، پلان های عملیاتی سالانه را انکشاف می دهد و در اخیر هر ربع گزارش پیشرفت مشکلات برنامه را بر اساس پلان عملیاتی تهیه و ترتیب کرده و در اختیار ریاست عمومی پلان و ارزیابی و رهبری وزارت قرار می دهد. همچنان فعالیت های شش ماهه برنامه مورد بررسی و ارزیابی دقیق قرار خواهد گرفت و از نتایج آن برای تجدید نظر و انکشاف، پلان های عملیاتی استفاده خواهد شد.

برنامه فرعی ۱.۲: تعلیمات اسلامی

هدف کلی

نظام تعلیمات اسلامی به منظور تربیه قوای بشری دارای قابلیت های لازم برای تدریس، تبلیغ، امامت، ایفای وظیفه در نهادهای دولتی و غیر دولتی و خصوصی و ادامه تحصیل در مؤسسات تحصیلات عالی انکشاف و بهبود می یابد.

استراتژیهای عمومی

اصلاح و بهبود سیستم تعلیمات اسلامی یکی از اولویت های اصلی برنامه تعلیمات اسلامی است. مدارس کشور باید تعلیمات اسلامی باکیفیت ارائه نماید. جهت اصلاح سیستم تعلیمات اسلامی بطور مستمر با علمای کرام مشوره و از نظرات آن ها استفاده می شود. تعداد ناگزدار دختر تعلیمات اسلامی کم می باشد. افزایش جذب دختران در مدارس و دانشگاه ها یکی از بالیسی های وزارت معارف می باشد. به خصوصاً در پنج سال آینده، به جذب دختران در مدارس و دانشگاه ها توجه خاص می شود تا مدرس اناث کافی برای مدارس تربیه شود.

بخش خصوصی برای سهم گیری فعال در تعلیمات اسلامی در چوکات قوانین تشویق و ترغیب می شود. همچنین مدارس غیردولتی مورد تشویق می شود. وزارت معارف، ثبت شوند و نصاب یکسان با نصاب مدارس اسلامی را تطبیق کند. در نتیجه، وزارت معارف اسناد تحصیلی فراختر از مدارس را تأیید می کند. از آن جایی که نصاب تعلیمات اسلامی در ریاست عمومی انکشاف نصاب تدوین می شود و برنامه های رشد مسلکی مدرسان از طریق ریاست عمومی ریه علم تبلیغ می شود لذا هماهنگی بین ریاست تعلیمات اسلامی، ریاست نصاب تعلیمی و ریاست تربیه معتم از طریق جلسات مشترک کاری تقویت می شود.

اهداف

- افزایش شمولیت در مدارس تعلیمات اسلامی تا ۶۰ هزار در سال ۱۳۹۳
- افزایش شمولیت در دارالعلوم ها (صنف های ۱۳ تا ۱۴) تا ۱۰ هزار در سال ۱۳۹۳
- افزایش شمولیت اناث در مدارس و دارالعلوم تا ۴۰ بیست تا سال ۱۳۹۳
- انکشاف و بهبود سیستم نظارت تعلیمی از مدارس و دارالعلوم ها تا سال ۱۳۹۰

بخش های برنامه

- (۱) دسترسی به تعلیمات اسلامی
- (۲) خدمات شاگردان
- (۳) نظارت تعلیمی

بخش اول: دسترسی به تعلیمات اسلامی

اهداف جزئی

- تطبیق سالانه برنامه آگاهی عامه به منظور افزایش شمولیت، به ویژه دختران در تعلیمات اسلامی
- تأسیس ۲۸۰ باب مدرسه جدید تا سال ۱۳۹۳
- تأسیس ۷۷ باب دارالحفاظ جدید تا سال ۱۳۹۳
- تأسیس ۳۲ دارالعلوم جدید برای شاگردان طبقه انث در ۳۲ ولایت کشور تا سال ۱۳۹۳
- افزایش شمولیت در مدارس تا ۱۹۰ هزار شاگرد و در صنوف سیزده و چهارده دارالعلوم ها به ۱۰ هزار تا سال ۱۳۹۳
- تأسیس ۱۳۰ مدرسه برای دارالعلوم ها و مدارس و دارالحفاظها (که اقل ۴۰ فیصد آن ها انث هستند) تا سال ۱۳۹۳
- ترغیب بخش غیردولتی بخصوص تجار ملی، و نهادهای همکار معارف جهت مساعدت و رشد مدارس اسلامی

شمولیت دختران در مدارس آنها کم بوده که این مشکل عوامل متعددی دارد و جهت رفع این مشکل فعالیت های متنوع آگاهی عامه تطبیق می گردد. تبلیغ امامان مساجد در قسمت فراگیری علوم اسلامی دختران در مدارس، جلسات متعدد مسئولین راستهای معارف با علماء، تندیسین و اولیای شاگردان در ارتباط با اهمیت فراگیری تعلیمات اسلامی ترسعه دختران از علماء فاضله ها است که جهت افزایش شمولیت دختران انجام می شود. از طریق رسانه ها به خصوص رادیو تلویزیون تعلیمی نیز تلاش خواهد شد تا آگاهی مردم در این قسمت افزایش یابد.

جذب دختران در دارالعلوم ها در اولویت کاری ریاست تعلیمات اسلامی قرار دارد تا در نتیجه تعداد استادان انث زیاد شود و امکانات جذب دختران بیشتر می گردد. وزارت معارف تا در هر ولایت حداقل یک دارالعلوم انث در کنار دارالعلوم ذکر تأسیس نماید. لذا لازم است تا ۳۲ باب دارالعلوم انثیه با امکانات لیلیه و سایر ضروریات اولیه در مراکز ولایات ایجاد می گردد.

وزارت در نظر دارد تا سال ۱۳۹۲ تعداد شاگردان مدارس اسلامی را به ۱۶۰ هزار و تعداد شاگردان صنوف ۱۳ و ۱۴ دارالعلوم ها را به ۱۰ هزار در سال ۱۳۹۳ برسد. برای آوزن این شاگردان ایجاب می نماید ۲۸۰ باب مدرسه جدید در ولسوالی های کشور تاسیس گردد. در ولسوالی های پر نفوس اگر تعداد شاگردان شعبات دارالحفاظ مدارس زیاد گردند شعبات الحاقیه به صورت دارالحفاظهای مستقل ثبت می شوند؛ لهذا، در نظر است تا سال ۱۳۹۳ به تعداد ۷۷ باب دارالحفاظ مستقل ایجاد شود.

با توجه به پالیسی وزارت معارف، نسبت شاگرد به مدرس در سال ۱۳۹۳ باید ۲۵ باشد. افزایش تعداد شاگردان تعلیمات اسلامی ایجاب می کند تا حدود ۲۸۳۰ معلم جدید استخدام شود.

وزارت همچنان کوشش می کند تا نصاب تعلیمات اسلامی و عمومی را به هم نزدیک کند. بنابراین، مضامین بیشتر تعلیمات اسلامی در نصاب تعلیمات عمومی و مضامین تعلیمات عمومی مانند ریاضیات، ساینس، علوم اجتماعی، دری/پشتو و زبان انگلیسی به نصاب تعلیمات اسلامی افزوده می شود.

مدارس تعلیمات اسلامی هم اکنون فاقد تجهیزات درسی از قبیل تعمیر، کتاب درسی، لابراتوار، مرکز صحتی، و امکانات ورزشی می باشند. بنابراین، وزارت پلان نموده است تا سال ۱۳۹۳ دارالعلوم ها و مدارس را به این تجهیزات و امکانات تجهیز نماید تا مؤثریت تعلیمات اسلامی بالاتر برود و از رفتن جوانان به سایر کشورها غرض ادامه تحصیل جلوگیری نماید.

وزارت معارف بخش خصوصی و مردم را به منظور سهم گیری بیشتر و فعال تر در تعلیمات اسلامی تشویق می کند. لهدا، پروسه ثبت مدارس خصوصی را تسهیل نموده و مشورت ها و کمک های لازم را به خصوص در قسمت نصاب تعلیمی، کتاب درسی و برنامه های تربیه معلم به آن ها ارائه می کند.

بخش سوم: اقدامات شاگردان

اهداف جزئی

- فراهم آوری تسهیلات صحتی برای تمامی شاگردان تا سال ۱۳۹۳
- فراهم نمودن تسهیلات انحصاری و آباد برای ۳۰ هزار شاگرد
- هم اکنون ۷۷۶۰ تن شاگرد در لیلیه های مدارس و دارالعلوم ها مشغول به تحصیل می باشند و مصارف آنان از جانب تمویل کنندگان خصوصی و بودجه تعلیمات اسلامی تأمین می گردد. بمنظور دسترسی بهتر شاگردان بی بضاعت به مدارس و دارالعلوم ها، لیلیه های جدیدی تأسیس می شود تا سال ۱۳۹۳ به تعداد ۳۰ هزار شاگرد در لیلیه ها جذب خواهند شد. به صورت کلی، در بخش سوم برنامه فرعی تعلیمات عمومی آمده است، خدمات صحتی نیز برای شاگردان تعلیمات اسلامی فراهم خواهد شد.

بخش سوم: نظارت تعلیمی

اهداف:

- انکشاف سیستم نظارت تعلیمی برای تعالیم اسلامی تا سال ۱۳۹۰
- آموزش ۷۰ نفر عضو نظارت مدارس و دارالعلوم ها در ولایات تا سال ۱۳۸۸
- نظارت از پروسه تبلیغ نصاب تعلیمی در مراکز تعلیمات اسلامی سراسر رتبه در سال

نظارت تعلیمی از مدارس برای بهبود کیفیت تعلیمات اسلامی، تطبیق صحیح نصاب و پالیسی ها و لوایح و مقررات وزارت ضروری می باشد. در حال حاضر سیستم کارآمدی برای نظارت تعلیمی وجود ندارد. وزارت معارف در نظر دارد سیستم جدید نظارت تعلیمی برای تعلیمات اسلامی با هماهنگی با برنامه تعلیمات

عمومی انکشاف می دهد. این سیستم در سال ۱۳۹۰ بصورت آزمایشی تطبیق شود و پس از اصلاحات لازم در سال ۱۳۹۱ در سطح ملی تطبیق خواهد شد.

اعضای نظارت موجود کم است و باید به ۷۰ نفر افزایش بیابد. برای تطبیق صحیح این سیستم لازم است که اعضای نظارت آموزش ببینند. مواد آموزشی بر اساس سیستم جدید طراحی شده و شامل شیوه های نظارت تعلیمی و اداری می باشد.

اعضای نظارت موظفند بطور منظم (حداقل سالی سه بار) مراکز تعلیمات اسلامی را بازدید نمایند و از مسائل تدریسی و اداری آن ها واریسی نمایند و پیشنهادهای خود را به مسئولین و معلمین مراکز ارائه نمایند.

بخش چهارم: مدیریت و هماهنگی

اهداف جزئی

- بازنگری و در صورت لزوم اصلاح پالیسی ها و لوایح تعلیمات اسلامی تا سال ۱۳۹۳
- ارزیابی و تجدید نظر در برنامه های تعلیمات اسلامی در کشور، خصوصاً در خصوص تحصیل نموده اند
- تعیین نسبت ۲۰٪ شواهد در دارالعلوم و مدارس اسلامی تا سال ۱۳۹۳
- آموزش تمام کارمندان اداری ریاست تعلیمات اسلامی در دارالعلوم و ادارات تا سال ۱۳۹۳
- تأسیس بورد تعلیمات اسلامی تا سال ۱۳۸۹
- ایجاد محیط کاری مناسب برای تمامی کارمندان ادارات تعلیمات اسلامی تا سال ۱۳۹۳
- تهیه و نشر پلان های عملیاتی سالانه همراه وده، گزارشهای ربعی و سالانه
- مرور و ارزیابی شش ماهه برنامه ها و پروژه ها و اصلاح فعالیتها و پروژه ها در صورت ضرورت
- انکشاف دیتابیس برای تعلیمات اسلامی تا سال ۱۳۸۵

از آن جایی که بسیاری از پالیسی ها و لوایح و مقررات تعلیمات اسلامی قدیمی می باشد لازم است با توجه به وضعیت جدید و پس از بررسی و ارزیابی دقیق آن ها با مورد تجدید نظر قرار گیرند.

شوراها در تمامی دارالعلوم ها و مدارس تا سال ۱۳۹۳ جهت تهیه طرح های انکشاف مدارس و دارالعلوم ها و نظارت از عملکرد آن ها و افزایش مشارکت مردم در امر این مراکز تأسیس می گردد.

همان طور که در تحلیل وضعیت آمد، در برنامه تعلیمات اسلامی بویا علمای که تحصیلات خصوصی دارند را بر اساس امتحان تثبیت می نماید. با توجه به مشکلات گزارش شده، لازم است که این پروسه ارزیابی و تجدید نظر شود تا اطلاعیه ها صادر شود تا کسانی که تثبیت سوره می شوند قابلیت های لازم را دارا می باشند.

بورد تعلیمات اسلامی در سال ۱۳۸۹ تشکیل می گردد تا روی مسایل مهم تعلیمات اسلامی، حل مشکلات تخنیکی در دارالعلوم ها و مدارس تحقیقات نموده و نظریات خود را همراه پیشنهاد راه های حل آن به مقام محترم ارایه نمایند.

این برنامه همانند سایر برنامه های وزارت، بر اساس تحلیل وضعیت برنامه و ارزیابی پیشرفت و مؤثریت فعالیت ها و مطابق با پلان استراتیژیک ملی معارف، پلان های عملیاتی سالانه را انکشاف می دهد و در اخیر هر ربع گزارش پیشرفت و مشکلات برنامه را بر اساس پلان عملیاتی تهیه و ترتیب کرده و در اختیار ریاست عمومی پلان و ارزیابی و نیز رهبری وزارت قرار می دهد. همچنین فعالیت های شش ماهه برنامه مورد بررسی و ارزیابی دقیق قرار خواهد گرفت و از نتایج آن برای تجدید نظر و انکشاف پلان های عملیاتی استفاده خواهد شد.

برنامه فرعی تعلیمات اسلامی دیتابیس جامعی را برای فعالیت های این برنامه انکشاف می دهد. این دیتابیس بخشی از سیستم معلوماتی اداره معارف افغانستان خواهد بود و تمامی ارقام و معلومات مربوط به برنامه و مراکز تعلیمات اسلامی در این دیتابیس قرار خواهد گرفت. بر اساس این دیتابیس پلان گذاری استناد خواهد شد. معلومات برنامه توسط اعضای نظارت تعلیمات مراکز تعلیمات اسلامی به مرکز انکشاف داده می شود.

Jaws PDF Creator

EVALUATION
VALUTAZIONE
EVALUATION
EVALUACIÓN
EVALUATION

برنامه دوم: انکشاف نصاب تعلیمی، تربیه معلم و آموزش ساینس و تکنالوژی

این برنامه دارای سه برنامه فرعی انکشاف نصاب تعلیمی، تربیه معلم و آموزش ساینس و تکنالوژی می باشد.

برنامه فرعی ۲.۱: انکشاف نصاب تعلیمی

هدف کلی

فراهم نمودن کتب درسی، مواد ممد درسی و مواد آموزشی با کیفیت، مطابق نصاب تعلیمی جدید، مبتنی بر اساسات اسلامی و ارزشهای ملی، با در نظر داشت معیارهای علمی معاصر و نیازمندی های فعلی و آینده جامعه.

مقدمه

ریاست های انکشاف نصاب تعلیمی، مرکز ساینس و تکنالوژی تعلیمی و ریاست نشرات و توزیع کتب، مسئول اجرای برنامه انکشاف نصاب تعلیمی میباشند.

نصاب جدید بر اساس اصول اسلامی و معیارهای ملی و بین المللی مخصوصاً اصل آموزش فعال انکشاف و تجدید شده است. برنامه انکشاف نصاب همچنان کوشش می کند تا نصاب تعلیمی را بر اساس تناسب آن با زندگی روزمره شاگردان و بر اساس اولویت های برای بازسازی و انکشاف افغانستان بهبود ببخشد. تمرکز اصلی این کوشش ها روی نصاب، استفاد، عملی داری، مهارت های آموزشی و آموخته شدن توسط شاگردان می باشد. به منظور بهبود تعلیم و تربیه برای انکشاف متوازن و پیدار موسوعات عمومی مانند حقوق بشر، برابری جنسیتی، مبارزه با مواد مخدر، آگاهی در مورد بیماری ایدز (HIV/AIDS)، تنظیم خانواده و حفاظت محیط زیست در همه مضامین درسی و ز جمله دوره ابتدایی گنجانیده خواهد شد. نیارمندی های فعلی و آینده جامعه مخصوصاً نیازمندی های اجتماعی و اقتصادی در نصاب جدید رعایت می شود. در پروسه بهبود نصاب تعلیمی با جامعه مدنی، شاگردان و والدین شریک صورت میگردد. از نگرانی نصاب بر اساس نتایج تطبیق آزمایشی کتاب های درسی، نتایج سیستم ارزیابی است در در ملی، تحقیقات و ارزیابی مؤثریت نصاب تعلیمی و درسهای آموخته شده از تجربیات دیگر کشور ها صورت می گیرد.

محتوای نصاب تعلیمات اسلامی و تعلیمات عمومی به هم پیوسته میگردد. نصاب تعلیمات عمومی و مضامین اسلامی در نصاب تعلیمات عمومی و مضامین اسلامی معاصر ساینس، علوم اجتماعی، دری/پشتو، و انگلیسی در نصاب تعلیمات اسلامی علاوه خواهد شد.

چاپ و نیز توزیع کتب درسی به شرکت های خصوصی واگذار خواهد شد و سوخت بر عملکرد آن ها نظارت خواهد نمود و اطمینان حاصل خواهد کرد که تمامی شاگردان به مجموعه کامل کتب درسی دسترسی دارند.

سرمربیان ولایتی، سوپروایزران ولایتی ساینس و اعضای نظارت تعلیمی در ارتباط با نصاب جدید آموزش داده می شوند. این افراد مسئول معرفی کتابهای درسی جدید به معلمان بوده و در تطبیق درست نصاب تعلیمی به آنها کمک می نمایند. همچنین ریاست نصاب تعلیمی نصاب و کتاب های درسی جدید را که برای تعلیمات عمومی انکشاف یافته است با ریاست تربیه معلم شریک می سازد. استادان دارالمعلمین ها در زمینه نصاب تعلیمی جدید آموزش می بینند و نصاب تعلیمی جدید در برنامه های انست و قبل از خدمت گنجانیده می شود. در واقع، نحوه تدریس مضمونی کتاب های درسی بخشی از نصاب تعلیمی تربیه معلم می باشد.

اگر نصاب تعلیمی جدید به شاگردان دارالمعلمین ها در جریان تطبیق برنامه های تربیه معلم آموزش داده شود، نصاب تعلیمی به صورت مؤثرتر و کارا تر تطبیق می شود. بنابراین، شاگردان تربیه معلم می توانند بلافاصله و با آمادگی کامل کتاب های درسی جدید را تدریس نموده و آنها را با نیازها و شرایط محلی تطبیق نماید. افزون بر آن، مدیران مکاتب و نظارت کنندگان در این زمینه آموزش خواهند دید تا بتوانند به معلمان مکاتب در زمینه تطبیق نصاب جدید کمک کنند.

به منصف و کتیب، نصاب تعلیمی انکشاف یافته های همه بنام های وزارت انستتو، مکتب و مدارس انکشاف نصاب تعلیمی در سال ۱۳۹۰ انکشاف می یابد. این انستتوت مسئول پیگیری و اصلاح نصاب تعلیمی تعلیمات عمومی و تعلیمات اسلامی می باشد و پروسه انکشاف نصاب را با برنامه های تربیه معلم، تعلیمات تخنیکی و مسلکی و سواد آموزی هماهنگی خواهد نمود. انکشاف و ارتقای ظرفیت کارمندان انکشاف نصاب تعلیمی به خصوص کتاب نویسان جوان یکی از اولویات های اصل وزارت در ۵ سال آینده می باشد.

اهداف

- انکشاف و تجدید نظر منظم نصاب تعلیمی و مواد درسی و آموزشی مکاتب تعلیمات عمومی و مدارس
- انکشاف و تطبیق سیستم ارزیابی پیشرفت، آموزش شاگردان صنوف ابتدائی و ثانوی در سراسر کشور تا سال ۱۳۹۳
- فراهم نمودن مجموعه شامل کتب درسی با معیارهای عمومی معاصر برای تمام شاگردان مکاتب و مدارس کشور در همه سالها
- فراهم نمودن کتب ره ما برای تمام معلمان تا سال ۱۳۹۰

بخش های برنامه

(۱) انکشاف و تجدید نظر نصاب تعلیمی، کتب درسی و رهنمای معلم

(۲) چاپ و توزیع کتابهای درسی و مواد ممد درسی

۳) انکشاف و تطبیق سیستم ارزیابی پیشرفت تعلیمی

۴) ارتقای ظرفیت

۵) مدیریت و هماهنگی

بخش اول: انکشاف و تجدید نظر در نصاب و کتب درسی و رهنمای معلم

اهداف جزئی

- مطالعه منظم نیازمندی های جامعه و اجرای تحقیقات درباره نصاب تعلیمی به منظور افزایش نوآوری و بهبود کیفیت نصاب تعلیمی مکاتب تعلیمات عمومی و مدارس اسلامی
- ارزیابی منظم تطبیق نصاب در مکاتب
- تجدید نظر در نصاب و مفردات تعلیمات عمومی (به شمول اساسی و ثانوی) تا سال ۱۳۹۳
- تجدید نظر در نصاب و مفردات تعلیمات اسلامی تا سال ۱۳۹۳
- تجدید نظر در کتب درسی تعلیمات عمومی تا سال ۱۳۹۳
- تجدید نظر در کتب درسی تعلیمات اسلامی تا سال ۱۳۹۳
- انکشاف کتب درسی به زبانهای سوم تا سال ۱۳۹۳
- انکشاف نصاب تعلیمی و مواد آموزشی برای تعلیمات یکساله قبل از مکتب تا سال ۱۳۹۰
- انکشاف کتب درسی به خط بریل
- انکشاف فرهنگ لغت مدعی - صری برای زبان شارد
- انکشاف نصاب و مواد آموزشی برای شاعران با نیازهای خاص - سال ۱۳۹۲
- انکشاف و تجدید نظر در کتب رهنمای معلم برای تمام مضامین تعلیمات عمومی و اسلامی تا سال ۱۳۹۳
- انکشاف نسخه متناسب با شرایط افغانستان از "استقبال از تکثر و تنوع: راهنما برای ایجاد محیط فراگیر و مناسب اطفال" برای مکاتب
- انکشاف و تجدید نظر در مواد درسی (چهارم، پنجم، ششم، هفتم، هشتم، نهم، دهم، یازدهم، و سیزدهم) و مجموعه سئوالهای خاص هر مضمون و پاسخ های تشریحی آنها و ... تا سال ۱۳۹۳
- انکشاف نصاب تعلیمی با کیفیت یک پروسه دوامدار می باشد و باید مطابق با نیازمندی های جدید جامعه و پیشرفت های علمی معاصر انکشاف یافته و تجدید نظر می شود. بنابراین، لازم است به منظور بهبود نصاب تعلیمی نیازها و ضرورت های یادنده مورد بررسی قرار گیرد.
- نصاب تعلیمی موجود شامل یک مضمون می شود که مهارت های حرفوی را به صورت عمومی برای شاگردان صنف های ۷ تا ۹ معرفی می کند. همچنین در صنف های ۱۰ تا ۱۲ یک مضمون اختیاری در زمینه مهارت های حرفوی فراهم می شود. نصاب کورس های انتخابی با همکاری ریاست تعلیمات تخنیکی و

مسئله انکشاف خواهد یافت. ریاست انکشاف نصاب تعداد ساعات آموزش مضامین انتخابی حرفوی را مورد بررسی قرار خواهد تا مشخص سازد که آیا این تعداد ساعت برای تدریس این مضامین کافی می باشد یا خیر. مکاتب می توانند خود مضمون مورد نظر را متناسب با نیازهای بازار کار منطقه خود انتخاب کنند. مضامین انتخابی حرفوی که در این مکاتب تدریس می شوند مضامینی خواهند بود که به سرمایه گذاری های کلان بالای ورکشاپ ها نیاز نباشد، مانند حسابداری، اداره و مدیریت، توسعه زراعت، مالداري و توریزم.

به منظور بازنگری و بهبود کیفیت نصاب تعلیمی این ریاست در نظر دارد از چندین استراتیژی استفاده نماید از جمله استفاده تجربوی از کتاب های درسی، ارزیابی تطبیق نصاب در مکاتب تعلیمات عمومی و تعلیمات اسلامی، و جمع آوری نظرات معلمان و شاگردان. نتایج این بررسی ها به منظور بازنگری، اصلاحات و ایجاد تغییرات ضروری در چارچوب نصاب، مفردات، کتاب های درسی و مواد آموزشی استفاده می شود. این پروسه به بهبود کیفیت کتاب های درسی و مواد ممد درسی که سازگار با شرایط موجود و انکشافات علمی عصری می باشد، خواهد انجامید. ریاست انکشاف نصاب تعلیمی با همکاری نزدیک ریاست تعلیمات عمومی به

مطالعه و تحقیق در مورد تعلیم و تربیه دو زبانه، استفاده از هر دو زبانه ای ملی و رسمی کشور (دری و پشتو) خواهد پرداخت.

در راستای قانون اساسی، ناگزیرانی که زبان مادری آن ها یکی از این زبان های سوم باشد، در هر صنف یک، مضمون زبان سوم خواهند داشت. بنابراین برنامه فرعی انکشاف نصاب تعلیمی کار تالیف کتب درسی برای زبان های سوم (پامیری، ازبکی، ترکمنی، بلوچی، نورستانی) برای صنف اول الی دوازدهم را آغاز کرده که تا سال ۱۳۹۳ تکمیل خواهد شد.

همچنین نصاب تعلیمی و مواد آموزشی تعلیمات عبرت، مکتب برای کودکان سنین ۴-۵ ساله و نیز برای شاگردان خاص یعنی نابینایان، ناشنوایان، و عقب مانده های ذهنی انکشاف خواهد یافت.

بخش دوم: چاپ و توزیع کتب درسی و مواد آموزشی

اهداف جزئی

- چاپ ۳۵۵ عنوان کتب درسی تعلیمات عمومی و ۱۴۹ عنوان کتب درسی تعلیمات اسلامی مطابق تعداد شاگردان در هر دو سال
- چاپ کتب درسی برای شاگردان با نیازمندیهای خاص
- چاپ ۵۰۴ عنوان کتب راهنمای معلم مطابق تعداد معلمان
- توزیع کتب درسی در مکاتب و مدارس در آغاز هر سال تعلیمی
- تجهیز ۶۰ فیصد مکاتب عمومی و مدارس و اراالعلمین با کتبخانه تا سال ۱۳۹۳
- انکشاف بانک معلوماتی توزیع کتب درسی تا سال ۲۸۹.

در ۵ سال آینده، ۳۵۵ عنوان کتب درسی تعلیمات عمومی و ۱۴۹ عنوان کتب درسی تعلیمات اسلامی مطابق تعداد شاگردان هر دو سال یکبار چاپ خواهد شد. از آن جایی که کیفیت گرافیک، صفحه آرایی، کاغذ در یادگیری شاگردان تأثیر دارد، به این مسئله توجه جدی خواهد شد.

به منظور پلان توزیع کتب درسی و مواد آموزشی از معلومات "سیستم معلوماتی اداره معارف" مانند احصائیه دقیق شاگردان با تفکیک صنوف درسی، زبان تدریس، و محل و موقعیت مکاتب به صورت مؤثر استفاده می شود تا اطمینان حاصل شود که همه شاگردان به کتب مورد نیاز خویش دسترسی دارند. افزون بر آن، سیستم پیگیری کتاب های درسی در ریاست انکشاف نصاب تعلیمی به منظور پلان ضرورت های کتاب های درسی و پیگیری توزیع و استفاده از کتاب های درسی مورد استفاده قرار خواهد گرفت. همه مکاتب ملزم می باشند تا یک لیست از کتاب های دریافت شده توسط مکتب و توزیع کتاب ها داشته باشند. به منظور جلوگیری از سوء استفاده، ناظران تعلیمی این لیست ها را در جریان بازدیدهای شان از مکاتب مورد بررسی قرار خواهند داد.

بخش سوم: انکشاف و تطبیق سیستم ارزیابی پیشرفت تعلیمی

اهداف جزئی

- تا سال ۱۳۹۳، سیستم ارزیابی و امتحان مکاتب تعلیمات عمومی و تعلیمات اسلامی بازنگری می شود.
- تا سال ۱۳۹۰، سیستم ارزیابی استاندارد ملی تکلیف و ازنگری می شود.

به منظور حصول اطمینان از مؤثریت امتحانات منظم مکاتب تعلیمات عمومی و اسلامی، مقررات و قوانین مربوط به امتحانات بازنگری شده و راهنمای امتحانات برای هر مضمون انکشاف می یابد و در مکاتب تا سال ۱۳۹۰ توزیع می شود. این کار با همکاری نزدیک برنامه تالیفات عمومی صورت خواهد گرفت.

به منظور حصول اطمینان از تحقق اهداف تعلیمی و تربیتی پلان شده در نصاب تعلیمی و پیشرفت های آموزشی شاگردان بر یک بیخ شفاف و متوازن بر سراسر کشور، لازم است سطح پیشرفت آموزش شاگردان به وسیله ارزیابی های ملی استاندارد صورت گیرد. این سیستم ارزیابی بر سه بانک جامع سئوالات امتحانی انکشاف خواهد یافت. همچنین نتایج این ارزیابی به منظور کمک به تعیین رشته شاگردان به منظور ادامه تعلیم در تعلیمات عمومی با علیمات تکنیکی و مساکلی سر از دنیا بردارد استفاده قرار خواهد گرفت. بالاخره، از این نتایج، مظهر ارزیابی و بررسی برنامه های تعلیمی و تربیه معلم استفاده خواهد شد.

ارزیابی استاندارد ملی در مرحل اول برای فارغان سوف، نهم تعلیمات عمومی تلبیق خواهد شد. برنامه فرعی انکشاف نصاب تعلیمی در سال ۱۳۸۹ این سیستم را انکشاف و در سال ۱۳۹۰ به صورت آزمایشی آنرا تطبیق خواهد نمود. این سیستم ارزیابی در دهه دوم برای صنف های ۳ و ۶ نیز تطبیق خواهد شد.

بخش چهارم: ارتقای ظرفیت

اهداف جزئی

- انکشاف پلان جامع ارتقای ظرفیت کارمندان ریاست های انکشاف نصاب و ریاست نشرات تا سال ۱۳۸۹
- فراهم ساختن یک متخصص نصاب دارای تحصیلات ماستری در رشته مربوطه برای تمامی بخش های اصلی و فرعی انکشاف نصاب تعلیمی و کتاب درسی تا سال ۱۳۹۱
- آموزش تمامی کارمندان اداری ریاست انکشاف نصاب و نشرات در موضوعات پلانگذاری، مراقبت، گزارشدهی و دیگر مهارتهای لازم اداری تا سال ۱۳۹۱
- آموزش سالانه همهٔ سرمربیان و اعضای نظارت تعلیمی در مورد نصاب جدید.

ریاست انکشاف نصاب تعلیمی یک پلان جامع ارتقای ظرفیت برای کارمندان این ریاست را انکشاف خواهد داد. در نخستین گام یک ارزیابی و نیازسنجی آموزشی برای کارمندان موجود اجرا خواهد شد. بر اساس نتایج این ارزیابی برنامه های آموزشی نظری و عملی کوتاه مدت و بلند مدت در ارتباط با انکشاف نصاب، استفاده از تکنالوژی کمپیوتر و تکنالوژی معلوماتی و تبادلی و بازارهای علمی ارائه خواهد شد. برنامه های آموزشی یا در داخل کشور یا در خارج از کشور کشورهای مطلقاً تمامیت خواهد بود. این سیستم آموزشی و توانایی به عنوان ها را استعدادهای آنها را برای دریافت درجات بالاتر در رشته های مورد نیاز به خارج از کشور اعزام خواهد نمود. این برنامه های آموزشی به ریاست امکان می دهد تا کتاب های درسی، راهنمای معلم، و دیگر مواد آموزشی با کیفیت را تولید نموده و در اختیار شاگردان و معلمان قرار دهد.

برنامه انکشاف نصاب تعلیمی، سرمربیان و اعضای نظارت تعلیمی را در نصاب جدید آموزش می دهد تا آنها معلمان و مدیران مکاتب را در ارتباط با استفاده از کتب درسی جدید، لابراتوار و دیگر مواد ممد درسی راهنمایی کنند.

بخش پنجم: مدیریت و هماهنگی

اهداف جزئی

- تجدید نظر و در صورت نیاز اصلاح اسناد تعنیمی (معرره، لایحه و ضرراعمل) ریاست انکشاف نصاب تعلیمی تا سال ۱۳۹۳
- ایجاد انستیتوت ملی انکشاف نصاب تعلیمی در سال ۱۳۹۰
- فراهم سازی فضای مناسب کاری برای تمامی کارمندان ریاست انکشاف نصاب تا سال ۱۳۹۳
- تهیه و نشر پلان های عملیاتی سالانه دهمه بدجه، گزارشهای ربعار و سالانه ریاست انکشاف نصاب در هر سال
- مرور و ارزیابی شش ماهه برنامه ها و پروژه ها و اصلاح فعالیتها و پروژه ها در صورت ضرورت به صورت سالانه

اسناد تقنینی برنامه شامل لوایح و طرزالعمل های ریاست انکشاف نصاب تعلیمی بررسی و در صورت لزوم مورد بازنگری و تجدید نظر قرار خواهد گرفت. این بررسی ها در پروسه ای مشارکتی و بر اساس تجربه سایر کشورها در این زمینه انجام خواهد شد. این اسناد از طریق وب سایت وزارت معارف در اختیار مردم و مراجعه کنندگان قرار خواهد گرفت.

نتایج بررسی اسناد تقنینی ریاست برای کمک به تأسیس انستیتوت ملی انکشاف نصاب در سال ۱۳۹۰ مورد استفاده قرار خواهد گرفت. این انستیتوت مسئول پالیسی های کلان نصاب تعلیمی تعلیمات عمومی و اسلامی بوده و پروسه انکشاف نصاب را با ریاست های تربیه معلم، تعلیمات تخنیکی و مسلکی و سواد آموزی هماهنگ خواهد نمود.

این برنامه همانند سایر برنامه های وزارت، بر اساس تحلیل وضعیت برنامه و ارزیابی پیشرفت و مؤثریت فعالیت ها و مطابق با پلان استراتیژیک ملی معارف، پلان های عملیاتی سالانه را انکشاف می دهد و در اخیر هر ربع گزارش پیشرفت و مشکلات برنامه را بر اساس پلان عملیاتی تهیه و ترتیب کرده و در اختیار ریاست عمومی پلان ارزیابی و نظارت وزارت قرار می دهد. همچنین فعالیت های شناسایی و برنامه مورد بررسی و ارزیابی دقیق قرار خواهد گرفت و از نتایج آن برای تجدید نظر و انکشاف پلان های عملیاتی استفاده خواهد شد.

EVALUATION
VALUTAZIONE
EVALUATION
EVALUACIÓN
EVALUATION

برنامه فرعی ۲.۲: تربیه معلم

هدف کلی

انکشاف قابلیت های اساسی معلمان ذکور و اناث جهت بهبود کیفیت تدریس و پیشرفت تعلیمی شاگردان در مکاتب عمومی و مدارس دینی

استراتژی های عمومی

پروسه استخدام معلمان به تدریج غیر مرکزی شده و به اساس تشخیص نیازهای در سطح مکاتب و ولایات و بررسی قابلیت های معلمین در رشته تحصیلی آنها صورت خواهد گرفت. معلمان دوره ثانوی باید فارغان پوهنتون باشند. نیازهای هر ولایت برای معلمین مضامین خاص مکاتب ثانوی به پوهنتون ها اطلاع داده خواهد شد تا در شمولیت محصلین برای این مضامین مورد توجه قرار گیرند. برای تعداد زیادی از معلمان موجود فرصت های ارتقای سویه تحصیلی از طریق برنامه های داخل خدمت مساعد ساخته شود. همچنین، برنامه های خاص تربیه معلم برای شاگردان اناثی که در مناطق دور افتاده به سر می برند، برگزار خواهد شد. جذب و تربیه معلمان برای معلمان خاص در دارالمعلمین ها بر اساس بازمندی های مکاتب در ولایات و ویرالی ننظیم خواهد شد. شمولیت هر دو برنامه قبل بر خدمت و داخل خدمت بر اساس این سیرهای صورت خواهد گرفت. فارغان صنف دوازدهم که در کانکور اشتراک می کنند به جای این که از کانکور تحصیلات عالی جذب دارالمعلمین ها شود، توسط هیئت مشترک وزارت های معارف و تحصیلات عالی با توجه به ضروریات ولسوالی ها و ولایات با دارالمعلمین ها معرفی می شود. یک کمیته مشترک توسط وزارت معارف و تحصیلات عالی تشکیل خواهد شد تا نتایج کانکور را بررسی کرده و محصلان را بر اساس نیازهای ولایات و ولسوالی های شان در دارالمعلمین ها جذب نمایند. این پروسه هم اکنون آغاز شده و در دوره پلان تقویت خواهد شد.

یکی از استراتژی های مهم وزارت برای افزایش شمولیت دختران، افزایش تعداد و کیفیت معلمان اناث می باشد. بدین منظور، وزارت ابداء به ارسای ضرریت معلمان از طریق برنامه های داخل خدمت و سپس به افزایش شمولیت اناث در برنامه های قبل از خدمت. توجه خاص خواهد بود. شباهت تربیه معلم در ولسوالی ها گسترش می یابد تا در مرحله اول برنامه های داخل خدمت را به معلمان ارائه نموده و سپس در صورت نیاز برنامه های قبل از خدمت را به دوزار نمایند. این استراتژی برنامه های تربیه معلم را به نزدیک خانه های معلمان آورده و امکان افزایش شمولیت معلمان اناث را در این برنامه ها افزایش می دهد. افزون بر آن، برنامه های خاص تربیه معلم برای معلمان اناثی که تحصیلات پایینتر از ۱۲ دارند فراهم خواهد شد تا شمار معلمان اناث را در مناطق دور دست افزایش دهد.

وزارت معارف از سکتور خصوصی برای ایجاد دارالمعلمین های خصوصی حمایت می کند. این حمایت شامل حمایه مالی و همکاری در ایجاد مراکز تربیه معلم خصوصی و مورد تأیید وزارت می باشد. وزارت نصاب تربیه معلم را در اختیار آن ها قرار می دهد و رهنمایی لازم را فراهم می کند و معیارهایی جهت اطمینان از

کیفیت برنامه های آموزشی آنها و مکانیزمهایی جهت نظارت منظم از این دارالمعلمین ها انکشاف داده خواهد شد.

برای ارتقای کیفیت تمامی برنامه های تربیه معلم، ریاست تربیه معلم در سال ۱۳۹۰ به انستیتوت ملی تربیه معلم تبدیل خواهد شد. این انستیتوت مسئولیت تربیه معلم برنامه های فرعی تعلیمات عمومی و تعلیمات اسلامی را به عهده گرفته و با واحد های تربیه معلم برنامه های تعلیمات تخنیککی و مسلکی و سوادآموزی همکاری نزدیک خواهد داشت. همه دار المعلمین ها بر اساس استندردهای ملی جواز فعالیت خواهد گرفت.

هماهنگی ها با وزارت تحصیلات عالی در خصوص اهداف، قابلیت ها، استندردها و برنامه های تعلیمی تربیه معلم سیستماتیک تر و وسیع تر خواهد شد تا پروسه تربیه معلم در انستیتوت های تحصیلات عالی بر اساس نصاب تعلیمی و نیازمندیهای وزارت معارف صورت بگیرد.

همچنین وزارت در نظر دارند برنامه های تربیه معلمان زبان های رسمی سوم، تعلیمات خاص، تعلیمات قبل از مکتب، کمپیوتر، تربیه بدنی و هنر های زیبا ایجاد کند. همچنین در نصاب تربیه معلم، استراتژیهای مناسب تعلیمات فراگیر گنجانیده می شود تا معلمان توانستند محیط صنف را فراگیر بسازند. به منظور بهبود کیفیت های معلمان، هر دو زبان رسمی، تدریس - زبانه (دری و پشتو) در دارالمعلمین هم به صورت آزمایشی تلبیه می شود.

اهداف

- افزایش دسترسی عدل از هر چند در فارغان صنف ۱۲ به مراکز حدیثی معلمان و دارالمعلمین ها جهت آموزش های قبل از خدمت و داخل خدمت و آموزش های تسریعی ارتقای سوبه تحصیلی
 - جذب و آموزش ۶۰ هزار معلم موجود در برنامه داخل خدمت و ارتقای سوبه تحصیلی آنها به فارغ صنف ۱۴ در رشته مورد ضرورت تا سال ۱۳۹۲
 - جذب و تعلیم و تربیه ۵ هزار فارغ صنف ۱۲ (۴۵٪) نایند ناشی در برنامه قبل از خدمت، مخصوصاً از ولسوالی هایی که به کمبود معلمان مسلکی مواجه اند، و تربیه آن ها به حیث معلمان مسلکی در رشته مورد ضرورت تا سال ۱۳۹۳
- تا سال ۱۳۹۲ حداقل ۸۰ درصد معلمان امتحان قابلیت ها را موفقانه سپری مینمایند.
- تأسیس سیستم رشد مسلکی، ایجابی برای تمام معلمان و کارکنان به شمول زینه صعودی ارتقای مسلکی (Teacher Career Ladder). این سیستم شامل راهم نمودن آموزش های کوتاه مدت داخل خدمت برای رفع نیاز های در حال تغییر آنها می باشد
- فراهم نمودن مشورن راهکاران، اعانه و بسته برای تعداد پیشرو و حاصلان و استادان در مراکز تربیه معلم ولایتی و ولسوالی ها با در نظر داشت ولایت باام اثاث
- فراهم نمودن کتب درسی و مواد آموزشی عصری و با کیفیت برای حاصلان و استادان برای آموزش های کوتاه مدت و دراز مدت جهت بهبود متداوم کیفیت تدریس و آموزش و ارتقای نتایج آموزشی حاصلان

- ایجاد یک سیستم برای ارتقای ظرفیت استادان و کارمندان اداری دارالمعلمین ها و کارمندان تربیه معلم برای بهبود قابلیت های استادان، بهبود کیفیت تدریس و نتایج آموزشی محصلان، تا سال ۱۳۹۰.

بخش های برنامه

- (۱) دسترسی به تعلیمات عالی تربیه معلم
- (۲) ایجاد سیستم رشد مسلکی معلمان و اداره چیان
- (۳) مشوق ها برای محصلان و استادان
- (۴) انکشاف و تجدید نظر بر نصاب و مواد آموزشی
- (۵) ارتقای ظرفیت ها
- (۶) مدیریت و هماهنگی

بخش اول: دسترسی به تعلیمات عالی تربیه معلم

اهداف جزئی

- نهاد دارالمعلمین های کشور از ۳۸۸ باب در سال ۳۸۸ به ۴۲ باب در سال ۱۳۹۳ خواهد رسید.
- تا سال ۱۳۹۳ در ۳۶۴ ولسوالی کشور، شعبه ای از دارالمعلمین در ولسوالی ها به حیث مرکز حمایت معلم تأسیس خواهد شد.
- جذب و تعلیم و تربیه ۱۱۰ هزار معلم (۵۰ هزار قبل از خدمت و ۶۰ هزار داخل خدمت) در مراکز تربیه معلم تا سال ۱۳۹۲.
- ثبت دارالمعلمین های خصوصی تازه تأسیس شده در وزارت و ارائه خدمات حمایتی به آن ها تا سال ۱۳۹۳.
- استخدام ۲۲۰۰ استاد بصورت دائمی تا سال ۱۳۹۲.

همزمان با افزایش شمولیت در نهادان عمومی، وزارت معارف در طول پنج سال آینده باید بیش از ۱۱۹ هزار معلم جدید استخدام کند. از طرف دیگر بیش از ۶۰ هزار معلم موجود فارغ صنف دوازده می باشند و نیاز به آموزش دارند و تعداد دارالمعلمین ها و ظرفیت فعلی آن جوابگوی این نیاز نمی باشد. لذا برنامه تربیه معلم تصمیم دارد تعداد دارالمعلمین ها را تا سال ۱۳۹۳ به ۴۲ باب برساند و این امر نیازمند استخدام ۲۲۰۰ استاد دائمی در پنج سال آینده می باشد.

فعلا در هر مرکز هر ولایت تنها یک دارالمعلمین فعال می باشد. در مرحله اول دارالمعلمین های اساسی در ولسوالی های بزرگ تأسیس خواهند شد تا آموزش های قبل از خدمت و داخل خدمت را به ولسوالی های مجاور برساند. در مرحله بعدی که الحاقیه ها به تمامی ولسوالی ها توسعه پیدا کند، ضرورت به لیلیه ها کم شده و تناسب برنامه های تربیه معلم قبل از خدمت و داخل از خدمت نظر به ضرورت هر ولسوالی تنظیم

خواهد شد. الحاقیه های دار المعلمین ها در ولسوالی ها به منظور تأمین ارتقای ظرفیت پایدار معلمین تأسیس می شود. در هر کدام از این الحاقیه تیم های ده نفری لیسانسه ها بر اساس نیازهای مضمونی خاص در این مراکز فعالیت خواهند نمود. در مراحل اول آموزش های داخل خدمت و بعداً آموزش های قبل از خدمت به معلمان و کارمندان اداری مکاتب عرضه می گردد. در این مراکز منابع مطالعه و کتاب های کمک درسی و سی دی های آموزشی فراهم می شود.

وزارت معارف همه دار المعلمین خصوصی تازه تأسیس را ثبت می نماید. برای این مراکز نصاب تعلیمی تربیه معلم و مواد آموزشی فراهم می شود. از سوی دیگر، وزارت بر کیفیت خدمات این مراکز نظارت خواهد نمود.

بخش دوم: ایجاد سیستم رشد مسلکی مداوم معلمان

اهداف جزئی

- تا سال ۱۳۹۳، تمامی معلمان مکاتب در برنامه های آموزشی داخل خدمت (INSET) اول و دوم، و سوم آموزش خواهند دید.

- تا سال ۱۳۹۳، ۵۰ فیصد تمام معلمان در برنامه های آموزشی داخل خدمت چهارم آموزش خواهند دید.

- تا سال ۱۳۹۱، حداقل ۳۰ فیصد معلمان از برنامه های آموزشی از راه دور بصورت منظم مستفید خواهند شد و ۸۰ فیصد آنها امتحان ملی را موفقانه خواهند گذراند.

- تا سال ۱۳۹۳، تمامی کارمندان اداری مکاتب در مرکز و ولایات در مورد اداره مکتب آموزش دیده و برای معلمان حدمات های تخصصی فراهم می کنند.

ریاست تربیه معلم جهت ارتقای مهارت های مسلکی معلمان و آشنایی آن ها با روشهای تدریس و محتوای نصاب درسی، مواد آموزشی استرال (سبوه معانی تدریس)، لیست دوم (محتوی مضمونی) را انکشاف داده و انکشاف مواد آموزشی برای انست سه و چهار در جریان است. برنامه تربیه معلم در نظر دارد تمامی معلمان تعلیمات عمومی و اسلامی را تا سال ۱۳۹۳ در برنامه های است اول و دوم و سوم آموزش دهد و حداقل ۵۰ فیصد این معلمان در است چهارم آموزش دیده باشند.

تیم های مربی معلم هر ولسوالی علاوه بر آموزش معلمان از مکاتب بازدید کرده و به معلمان در هنگام تدریس کمک های عملی خواهند نمود. آنچه را که در سمینارها مشاهده اند در عمل تطبیق کرده بتوانند.

سیستم آموزش های از راه دور جهت رشد مسلکی معلمان و ارتقای سوئیة تحصیلی آنها تأسیس خواهد شد. تا سال ۱۳۹۳ حداقل ۳۰ فیصد معلمان از برنامه های آموزشی از راه دور به عنوان برنامه های مکمل، مستفید می شوند. این برنامه ها از طریق رادیو و تویزبون تعلیمی و دیگر رسانه ها در اختیار علاقمندان قرار خواهد گرفت (به برنامه فرعی تعلیمات عمومی مراجعه نمایید).

تا سال ۱۳۹۳، تمامی کارمندان اداری مکاتب و مدارس در مرکز و ولایات آموزش های متعدد دیده، حلقه های مسلکی را برای آموزش های دوامدار برای معلمان مکاتب شان تشکیل خواهند داد. در نتیجه این آموزش ها و کمک های عملی، کارمندان نه تنها مکاتب شان را به نحو بهتر تنظیم و اداره خواهند کرد بلکه در بهبود تدریس و آموزش نیز نقش مؤثر تر خواهند داشت. کارمندان اداری قادر خواهند بود که تدریس معلمان شان را مشاهده کرده، حلقه های آموزشی را برای آنها تنظیم نموده و برای بهتر شدن آموزش شاگردان تدابیر لازم را اتخاذ نمایند.

بخش سوم: مشوق های مالی برای محصلان و استادان

اهداف جزئی

- تا سال ۱۳۹۳، معاش های منطقی برای ۲۰ فیصد استادان دارالمعلمین های ولایات و ولسوالی هایی که شمار استادان مسلکی کم می باشد فراهم می شود،
- تا سال ۱۳۹۳، مدد معاش برای ۲۵۰۰ محصل انات در مناطقی که با کمبود بیشتر معلمان انات مواجه می باشند فراهم می شود،
- تا سال ۱۳۹۳، کانا ان اعاشه و اباته برای مادر محصلان انات قبل از خست و اج، تراکم ۲۰ فیصد محصلان کور قبل از خدمت مستحق در دارالمعلمین های ولایات و ولسوالی های مستحق می شود.

در ۱۸ ولایتی که با کمبود استادان مسلکی در دارالمعلمین ها مواجه می باشد، برای هر استاد امتیاز منطقی ۸ تا ۱۰ هزار افغانی ماهانه پرداخته می شود. ولایات شامل این برنامه عبارتند از قندهار، هلمند، ارزگان، زابل، پکتیا، پکتیکا، نوسخت، نیمروز، فاریاب، بادغیس، لوگر، پنجشیر، کنر، غور، نورستان و سرپل. این معاش منطقی برعلاوه معاش مندی و امتیازات کدری مربیان معلم، می باشد.

مدد معاش ۳۰۰۰ افغانی ماهانه برای هر محصل انات دارالمعلمین ها در ۲۵ ولایت کشور منظور گردیده است. ولایات مستحق عبارتند از نورستان، قندهار، هلمند، پنجشیر، ارزگان، زابل، فراه، نیمروز، بادغیس، غور، فاریاب، کندز، پروان، پکتیا، سرپل، خوست، کنر، بامیان، غزنی، میدان وردک، سمنگان، لوگر، بامیان، دایکندی. مدد معاش مشروط به کامیابی و حاضری خوب بوده و برای دو سال دوره تحصیل پرداخت می شود. برای ولایاتی که فرزندان انات صنف دوازدهم را آنها کم می باشد فارغان صنف نهم الی دوازدهم نیز شامل برنامه شده و مطابق نصاب تربیه نهمان اصولی که جدیداً تهیه شده است، به حیث معلمین صنوف اول تا سوم تربیه می شوند. بعد از تکمیل تحصیل فارغان در مکاتب ابتدائی نزدیک خانه و قریه شان استخدام شده و در اخیر سال اول معاشی دو ماه معاش بخششی نیز بدست خواهند آورد. دارالمعلمین های شامل این برنامه نظر به موفقیت شان در جذب محصلان انات، سالی دو بار بودجه فوق العاده، که از یکصد تا چهارصد هزار افغانی فی سمستر می شود، بدست خواهند آورد تا با استفاده از آن شرایط تحصیلی در دارالمعلمین را بهتر سازند.

مکاتب سیار کوچی ها با کمبود شدید معلمان مسلکی مواجه اند. به کمک مدد معاش فارغان صنف دوازدهم کوچی ها به دارالمعلمین ها جذب شده و بعد از فراغت به حیث معلم در مکاتب کوچی ها تدریس خواهند کرد.

برای رفع کمبود معلمان مسلکی در ولسوالی ها و قریه جات دور افتاده فارغان صنف دوازدهم ولسوالی ها با فراهم آوری شرایط لیلیه و یا اعاشه و اباته در دارالمعلمین های مرکز ولایات و ولسوالی ها شامل شده و از آنها تعهد گرفته می شود تا بعد از فراغت برای حداقل سه سال به قریه شان به حیث معلم ایفای وظیفه نمایند.

بخش چهارم: انکشاف و بازنگری نصاب تعلیمی و مواد آموزشی

اهداف جزئی

• تا سال ۱۳۸۹، تمامی کتب درسی دارالمعلمین ها بر اساس نصاب جدید تربیه معلم در هماهنگی با نصاب جدید تعلیمات عمومی انکشاف خواهند یافت.

• تا سال ۱۳۹۳، پنج بابون جلد کتب درسی تربیه معلم چاپ و توزیع خواهد شد.

• مواد آموزشی آموزش ها، کوتاه مدت برای کارندان ناری انکشاف و در صورت نیاز بازنگری می شود.

• تا سال ۱۳۹۳، مواد آموزشی جدید مطابق با ضرورت های تشخیص شده بعد از ارزیابی قابلیت های معلمان انکشاف خواهد یافت.

• تا سال ۱۳۹۳، حداقل ۲۴ رانه سمی - بصری - ندی و ۱۰ برنامه ترجمه شده از زبان های خارجی انکشاف می یابد.

• امتحان های ملی و ولایت های میلدان و کاربندار بطور منظم برای ارتقای رتبه و معاش معلمان و کارمندان اخذ می شود.

چوکات نصاب و مفردات درسی تربیه معلم در مطابقت با نصاب جدید تعلیمات عمومی و بر اساس استندردهای ملی تربیه معلم انکشاف یافته است. کتب درسی در حال انکشاف می باشد و تا سال ۱۳۸۹ تمامی کتب درسی برای همه رشته های تربیه معلم انکشاف داده خواهد شد. کتب درسی تربیه معلم برای رشته های موجود در مجموع ۲۴۰ عنوان (نصف - عربی و نصف - پشتو) بوده و برای رشته های جدید این تعداد به حدود ۴۰۰ عنوان خواهد رسید. بنابراین، با توجه به این که تا سال ۱۳۹۳ حدود ۱۱۰ هزار محصل آموزش خواهند دید، لازم است که در حدود پنج میلیون کتب درسی چاپ و توزیع شود.

زبان آموزشی در مکاتب تعلیمات عمومی بر مبنای زبان اکثریت شاگردان یا به زبان دری یا پشتو می باشد. همه معلمان قادر نمی باشند که به هر دو زبان رسمی کشور تدریس نمایند. در سال ۱۳۸۹ تحقیقی در

مورد چگونگی تقویت مهارت های زبانی معلمان به هر دو زبان رسمی کشور صورت خواهد گرفت. تطبیق برنامه های تربیه معلم به هر دو زبان به صورت آزمایشی تطبیق می شود تا در صورت موفقیت آموزش معلمان به هر دو زبان رسمی توسعه داده شود.

مواد آموزشی برای سیمینار کارمندان اداری مکاتب انکشاف یافته است. وزارت در نظر دارد تا بر اساس ارزیابی این برنامه و تشخیص سایر نیازمندی های کارمندان این مواد را مورد بازنگری قرار دهد. در صورت لزوم مواد جدیدی را در سال ۱۳۸۹ انکشاف خواهد یافت.

جهت ارتقای ظرفیت معلمان موجود و تقویت شیوه های تدریس و ارائه رهنمایی های لازم، علاوه بر مواد آموزشی انست اول و دوم، مواد آموزشی انست سوم و انست چهارم انکشاف خواهد یافت. موضوع انست سوم دانش و مهارت عمیق مضمونی و موضوع انست چهارم زبان و حساب می باشد. همچنین، مواد آموزشی انست اول و دوم بر اساس ارزیابی های انجام شده، مورد تجدید نظر قرار خواهد گرفت تا کیفیت این سیمینارها بهبود یابد.

در کنار مواد آموزشی انست اول و دوم، برنامه تربیه معلم در نظر دارد حداقل ۲۴۰ برنامه صوتی و تصویری جدید در ۱۰۰ نامنه از مناد خارجی ترجمه نماید. ستاد معلمان و معلمان از آن استفاده خواهند نمود. این برنامه ها بر اساس نصاب جدید تدریس معلم و مواد آموزشی انست اول و چهارم انکشاف خواهد یافت. به علاوه تأسیس یک سیستم جامعتر آموزش از راه دور از طریق ماهواره و اینترنت و مواد تحریری آغاز خواهد گردید (به رادیو و تلویزیون تعلیمی در برنامه فرعی تعلیمات عمومی مراجعه نمایید).

قابلیت های مطلوب معلمان نیز در مضمون و صنفی که تدریس می نمایند و قابلیت های مطلوب کارمندان اداری تعیین شده اند. به اساس همین قابلیت ها است که امتحان ملی قابلیت برای معلمان و کارمندان اداری تهیه شده است. امتحان قابلیت ها که از سال ۱۳۸۸-۱۳۸۹ آغاز می شود، بطور منظم تطبیق می شود و از نتایج این امتحان (در رتبه) نه تنها در تعیین رتبه و معاشات کار گرفته خواهد شد بلکه نیاز های مشخص گروه های مختلف معلمان تشخیص گردیده و در تهیه آموزش های جدید از آن استفاده خواهد شد. بعد از اینکه این سیستم به فعالیت آغاز نمود، معلمان و کارمندان اداری، بطور سیستماتیک و بر اساس نتایج امتحانات ملی رشد مسلکی و ارتقای رتبهی خواهند یافت.

بخش پنجم: ارتقای ظرفیت

اهداف جزئی

- تا سال ۱۳۹۳، بیش از ۵ هزار اسناد دارالمعلمین و الحاقیه ولسوالی ها در "انستیتوت ملی تربیه معلم" آموزش خواهند دید.
- تا سال ۱۳۹۳، حداقل ۶۰ فیصد کارمندان ریاست محترمین در مرکز و ولایات و ۷۰ فیصد کارمندان دارالمعلمین ها آموزش داده می شوند.

هدف اصلی انستیتوت ملی تربیه معلم، طراحی و تطبیق برنامه های کوتاه مدت، میان مدت و دراز مدت برای اساتید دارالمعلمین ها و الحاقیه ها و سایر منسوبین تربیه معلم و وزارت معارف می باشد. انستیتوت ملی تربیه معلم مرکز تحقیق و تدوین پالیسی ها و تهیه برنامه های جدید برای حل مسائل ملی مانند کمبود معلمان مسلکی مخصوصاً انات، بررسی تأثیر آموزش های معلمین در نتایج آموزشی شاگرد و بررسی مؤثریت برنامه های آموزشی مانند آموزش از راه دور خواهد بود. همچنین این آکادمی برای بهبود دایمی کیفیت تدریس و آموزش در دارالمعلمین ها نظارت هایی را تنظیم و مطابق ضرورت آموزش های جدید عرضه خواهد کرد.

برای ارتقای ظرفیت کارمندان ریاست تربیه معلم در مرکز و ولایات و نیز کارمندان اداری ریاست تربیه معلم برنامه های آموزشی زبان انگلیسی، کمپیوتر، و اداره را به اندازه تهیه خواهند شد. این برنامه های آموزشی بعد از تعیین نیاز های آنها بر اساس وظایف اشخاص و دیپارتمنت ها تنظیم خواهند شد. هدف اصلی این برنامه های آموزشی بهبود نتایج برنامه های تربیه معلم می باشد.

بخش ششم: مدیریت و هماهنگی

اهداف جزئی

انکشاف سیستم معیاری سنجش (Accreditation) برای تربیه معلم

- تجدید نظر مقررات، لوایح و طرزالعمل های ریاست عمومی تربیه معلم و در صورت نیاز انکشاف اسناد تقنینی جدید نظر بر اساس اصلاحات تربیه معلم تا سال ۱۳۹۳
- ایجاد یک انستیتوت ملی تربیه معلم در سال ۱۲۹۰
- فراهم سازی فضای کاری مناسب و تجهیزات ضروری برای تمامی کارمندان ریاست عمومی تربیه معلم تا سال ۱۳۹۳
- استخدام ۶۰۰ تن از کارمندان جدید برای ادارات تربیه معلم در مرکز، ولایات و ولسوالی ها
- انکشاف دیتابیس برای برنامه تربیه معلم و استفاده سیستماتیک از آن به منظور مراقبت از رشد مسلکی معلمان
- تهیه و نشر پلان های عملیاتی سالانه ریاست تربیه معلم همراه بودجه گزارشهای ربعوار و سالانه
- مرور و ارزیابی شش ماهه برنامه ها، پروژه ها و اصلاح فعالیتها و پروژه ها در صورت ضرورت به منظور دستیابی با اهداف تعیین شده
- تدویر جلسات هماهنگی ربعوار با تمام سهیم شوندگان برنامه تربیه معلم

اکنون برنامه تربیه معلم اسناد در همه مؤسسات تربیه معلم را به عهده وزارت معارف معتبر تربیه معلم کشور های پیشرفته، آغاز کرده است تا بر اساس آن، این مؤسسات ارزیابی گردند. همچنین برای معیاری شدن اداره، سهولت ها، استادان، مواد درسی و نتایج آموزشی تدابیر عملی طرح و روی دست گرفته خواهند شد.

اسناد تقنینی برنامه شامل لوایح و طرز العمل هایی می باشند که وقتاً فوقتاً از نظر تطابق به نیاز های روز مورد بررسی و مشورت قرار می گیرند. با وجود آنکه یک تعداد این اسناد تجدید نظر شده اند متباقی مورد بازنگری و تجدید نظر قرار خواهد گرفت. این بررسی ها و مشورت ها در پروسه ای مشارکتی و بر اساس تجربه سایر کشورها و سابقه تطبیق این اسناد انجام خواهد شد. این اسناد از طریق وب سایت وزارت معارف در اختیار مردم و مراجعه کنندگان قرار خواهد گرفت.

یکی از نتایج این بررسی ها ایجاد یک انستیتوت ملی تربیه معلم در سال ۱۳۹۰ خواهد بود. وظیفه اصلی این انستیتوت تربیه معلم برای برنامه های فرعی تعلیمات عمومی و تعلیمات اسلامی می باشد. این انستیتوت با واحدهای تربیه معلم برنامه های تخنیکی و مسلکی و سوادآموزی نیز همکاری خواهد نمود.

به منظور تقویت پلان گذاری، مدیریت و نظارت بر فعالیت های ریاست تربیه معلم در مرکز و ولایات تا پنج سال آینده ۶۰۰ کارمندان دائمی و قراردادی جدید به شمول مسؤولین لیلیه ها، مالی و تدارکات، مسؤولین لابراتوار های ساینس و کمپیوتر، مسؤولین بخش های آموزش از راه دور، مسؤولین الحاقیه ها استخدام خواهند شد.

دیتابیس های تهیه شده در بخش قسمتی از سیستم معلوماتی اداره قوای بشری وزارت معارف، (که در گذشته کتاف خواهد افتاد) و شامل احصیه دقیق معلمان، کاتب، محصلان و استادان تدارکات معارف تسهیلات و تجهیزات خواهد بود. این دیتابیس با سیستم معلوماتی اداره معارف مرتبط خواهد شد. از این معلومات در ارتباط با رشد مسلکی دائمی معلمان، استادان و کارمندان استفاده می شود. این معلومات شامل نوع آموزش های ارائه شده، متراژات تدریس و امتیازات کارمندان تدریسی و غیر تدریسی از مستحق آن می باشند، خواهد بود. گزارش همان سیستم معارف قوای بشری برای پلانگذاری فعالیت های آموزشی و ارزیابی مورد استفاده قرار می گیرد.

این برنامه همانند سایر برنامه های وزارت معارف، بر اساس تحلیل وضعیت برنامه و ارزیابی پیشرفت و مؤثریت فعالیت ها و مطابق با پلان استراتژیک ملی معارف، پلان های عملیاتی سالانه را انکشاف می دهد. بودجه سالانه برای تجهیزات و امکانات مورد نیاز (شامل کمپیوتر، پرینتر، انترنت، فرنجر و قرطاسیه) تهیه شده و تحویل بخش تدارکات می شود. در اخبار هر ربع گزارش پیشرفت و مشکلات برنامه را بر اساس پلان عملیاتی تهیه و ترتیب کرده و در اختیار ریاست عمومی پلان و ارزیابی و رهبری وزارت قرار می دهد. همچنان هر شش ماه فعالیت های شش ماهه برنامه را مورد بررسی و ارزیابی دقیق قرار داده از نتایج آن برای تجدید نظر و بهبود پلان های عملیاتی استفاده خواهد کرد.

برنامه فرعی ۲.۳: آموزش ساینس و تکنالوجی

هدف کلی

انکشاف قابلیت های اساسی معلمان و مکاتب جهت ایجاد، استمرار و استفاده از مواد و لابراتوارهای ساینس و تکنالوجی برای ارتقای کیفیت ساینس و تکنالوجی

استراتژی های عمومی

یک مرکز ملی ساینس و تکنالوجی و شعبات آن در ولایات ایجاد خواهد شد تا توانایی های تعلیمی شاگردان در حوزه های ساینس و تکنالوجی را تقویت و سنجش نمایند. در این ساحه، از تجربه های مشابه در کشورهای دیگر مورد بررسی قرار گرفته و از بهترین آنها برای افغانستان استفاده خواهد شد.

این مرکز و شعبات آن در ایجاد لابراتوارهای ساینس و ریاضیات به معلمان و مکاتب کمک می نمایند، و به عنوان جزوی از فعالیتهای آموزشی در عرصه ریاضیات و ساینس، معلمان را در چگونگی استفاده از مواد و تجهیزات لابراتوار ساینس، ریاضی و تجهیزات تکنالوجی معلودتی و ارتقای آموزشی می دهند. همچنین این مرکز یک سکونتمنظارت، مراقبت و ارزیابی آموزش ریاضیات و ساینس ایجاد خواهد کرد. این مرکز در زمینه تدریس و یادگیری ساینس و ریاضیات و تکنالوجی و معلوماتی و ارتباطی تحقیقات لازم را انجام خواهند داد و برای بهبود امور تدریس و یادگیری پیشنهاد ارائه می نمایند.

کارمندان موجود مرکز ساینس می توانند بابت بست های مرکز ملی آموزش ساینس و تکنالوجی از طریق پروسه رقابت آزاد شرکت کنند. مافیت این مرکز به کارمندان آن در مراکز فرعی ولایتی و تکنیشن های لابراتوار های مکاتب و معلمان ساینس، ریاضیات و تکنالوجی ارتباطی و معلوماتی در زمینه آموزش ساینس و تکنالوجی ارتباطی و معلوماتی از طریق برنامه های آموزشی با کیفیت بهبود خواهد یافت.

زیربناهای لازم جهت تحقیقات آموزشی ساینس، ریاضیات، توسط برنامه فرعی انکشاف زیربناهای معارف تحت برنامه پنجم انکشاف خواهد یافت. بنابراین، یک تعمیر برای مرکز ملی تکنالوجی و ساینس در کابل و شعبات آن در ۳۴ ولایت کشور و ساخت یک لابراتوار ساینس و تکنالوجی معلودتی در هر مکتب که بخشی از تعمیر مرکزی مکتب نخواهد بود می باشد. تجهیزات لابراتواری، مواد و کیت های آموزشی برای همه مکاتب فراهم خواهد شد تا بتوانند برنامه های آموزشی ساینس و تکنالوجی را به صورت نظری و عملی عرضه کنند.

اهداف

- تجهیز مکاتب بندهاد عمومی و تعلیمات اساسی به لابراتوار، کیت های آموزشی و دیگر مواد آموزشی
- آموزش معلمان ساینس/ریاضی و تکنالوجی معلوماتی و ارتباطی در مورد نحوه استفاده از لابراتوارها و دیگر مواد ممد درسی محلی برای تدریس ساینس و ریاضیات و انجام آزمایشات لابراتواری

بخش های برنامه

۱. تجهیز مکاتب به لابراتوارها و مواد آموزشی ساینس/ریاضی و تکنالوجی معلوماتی و ارتباطی
۲. آموزش معلمان ساینس/ریاضی و لابراتوارها در مورد چگونگی استفاده از لابراتوارها و مواد آموزشی
۳. مدیریت و هماهنگی

بخش اول: تجهیز مکاتب به تجهیزات و مواد آموزشی

اهداف جزئی:

- تجهیز ۵۰ فیصد مکاتب عمومی و اسلامی به کیت های ریاضی و ساینس تا سال ۱۳۹۳
- تجهیز ۴۰ فیصد مکاتب عمومی و اسلامی و دارالمعلمین ها به لابراتوارهای ساینس/ریاضی تا سال ۱۳۹۳

• تجهیز ۳۰ فیصد مکاتب عمومی و اسلامی و دارالمعلمین ها به لابراتوارهای کامپیوتر تا سال ۱۳۹۳

این سری جامع مورد نیازهای کاتب به لابراتوارها توسط ناظرین ساینس در ولایت، جر حرمند شد. کیت های استاندارد ساینس و ریاضی و لابراتوار ساینس به نوسط مرکز ساینس انکشاف یافته است. کتابها و مواد مطالعاتی دیگر برای لابراتوارها، و کیت های ساینس و ریاضیات برای مکاتب ابتدائیه (صنوف ۴-۶) و لابراتوارهای ساینس و تکنالوجی معلوماتی برای صنوف ثانوی (صنوف ۷-۱۲) طی یک پروسه داوطلبی و رقابت، در اختیار مکاتب گذاشته می شود. تجهیزات و مواد لازم برای لابراتوارهای مکاتب از طریق بودجه دولت افغانستان فراهم آورد می شود و همچنین کمک های جسی به صورت کیت های ساینس و ریاضیات و لابراتوارهای تکنالوجی معلوماتی نیز تشمبق و جذب خواهد شد. یک تکنیشن لابراتوار موظف خواهد شد تا از تجهیزان لابراتوارها در لست اقلام موجود مرفبت و نگهداری نماید.

بخش دوم: آموزش معلمان ساینس و تکنالوژی معلوماتی و ارتباطی در مورد استفاده از

لابراتوارها

اهداف جزئی:

- انکشاف و اصلاح مواد آموزشی برای آموزش تکنیشن های لابراتوار و معلمان ساینس و تکنالوجی معلوماتی و ارتباطی تا سال ۱۳۹۰
- تأسیس ۳۴ مرکز ساینس در ولایات تا سال ۱۳۹۰
- آموزش ۱۴۰۰۰ تکنیشن لابراتوار تا ۱۳۹۳
- آموزش ۵۰ فیصد معلمان ریاضی و ساینس در مورد چگونگی استفاده از لابراتوارها و مواد مورد درسی محلی برای انجام آزمایشات لابراتواری تا سال ۱۳۹۳

رهنمای آزمایشات لابراتواری در مضامین ریاضی و ساینس برای صنوف ابتدائیه انکشاف داده شده است. کار بالای انکشاف و اصلاح رهنمای آزمایشات لابراتواری برای مضامین ساینس و ریاضی برای صنوف متوسطه و ثانوی و راهنما های حفظ و مراقبت از لابراتوارها جریان دارد و تا سال ۱۳۹۰ تکمیل خواهد شد.

تا سال ۱۳۹۰ برای همه ولایات یک مرکز فرعی ساینس به عنوان الحاقیه مرکز ملی آموزش ساینس و تکنالوژی در همه ۳۴ ولایت تأسیس خواهد شد. این مراکز در یکی از لیسه های مرکزی ولایت ها تأسیس خواهد شد. این مراکز با تجهیزات لابراتواری ساینس و تکنالوژی تجهیز شده و برای آموزش تکنیشن ها و معلمان ساینس/ریاضی و تکنالوژی معلوماتی و ارتباطی استفاده خواهد شد.

قبل از ایجاد لابراتوارها در مکتب، یک تکنیشن استخدام خواهد شد. تکنیشن هایی که جدیداً استخدام می شوند در مراکز ساینس ولایتی در زمینه های ایجاد و مراقبت از لابراتوارهای ریاضی و تکنالوجی در مکاتب آموزش خواهند دید. معلمان به مراکز ساینس و تکنالوجی ولایتی دعوت خواهند شد تا در مورد استفاده از لابراتوارها و انجام آزمایشات لابراتواری که در نصاب درسی صنوف متوسطه آمده است، آموزش ببینند.

بخش سه: مدیریت و هماهنگی

اهداف عزلی:

- تأسیس مرکز ملی آموزش ساینس و تکنالوجی تا سال ۱۳۹۰
- فراهم نمودن محیط کاری مناسب برای تمامی کارمندان مرکز ملی آموزش ساینس و تکنالوجی تا سال ۱۳۹۰
- آموزش یک کادر ملی از درباریان ملی و ولایتی تا سال ۱۳۹۰
- ایجاد یک دیتابیس مرکز ساینس تا سال ۱۳۹۰ جهت تهیه پلان و مراقبت از توزیع لابراتوارها و کیت های ساینس
- انکشاف و نشر پلان ملی عملیاتی سالانه بودجه و گزارشهای رفع نیاز و نیازها برای مرکز ملی ساینس و تکنالوجی
- انجام مرور شش ماهه، ناهماهنگی پروژه ها، بازبینی و اصلاح فعالیتها و پروژه ها جهت نائل آمدن به اهداف تعیین شده

تا سال ۱۳۹۰، مرکز ساینس وزارت معارف، مرکز ملی آموزش ساینس و تکنالوجی تبدیل خواهد شد. یک پروپوزل جهت ساخت و تجهیز تعمیرات مرکز دیگابل و آموزش ساینس تهیه شده و به دولت چین جهت تمویل سپرده شده است. این مرکز ملی ساینس و تکنالوجی به لابراتوارها، تجهیزات آموزشی، مواد درسی و میز و چوکی مجهز خواهد شد.

یک تیم اصلی شامل ۲۴ نفر مربیان افغان (دوای سند، سهیل، ساندن، راجا، سابقه کار) انتخاب شده و به مدت شش ماه در خارج افغانستان آموزش خواهند دید. این مربیان در مرکز ملی ساینس و تکنالوجی مستقر شده و با همکاری متخصصان خارجی، مواد آموزشی را برای آموزش سرمربیان و معلمان ساینس انکشاف خواهند داد. این تیم اصلی، ۲۰۴ سرمربی را از ۳۴ ولایت آموزش خواهند داد. و در مرحله بعدی،

سرمربیان معلمان ساینس و تکنیشن های لابراتوار را در ۳۴ ولایت آموزش خواهند داد. بعد از تکمیل این دوره های آموزشی، مرکز ملی ساینس و تکنالوجی طی یک زمانبندی مشخص به صورت دوره ای سرمربیان و تعدادی منتخب از معلمان ساینس و تکنالوجی را آموزش خواهند داد. سرمربیان و سرمعلمان ساینس در تحقیقاتی که توسط تیم اصلی مربیان واقع در مرکز ملی ساینس و تکنالوجی سهم خواهند گرفت.

تا سال ۱۳۹۰، یک دیتابیس ایجاد خواهد شد تا به کمک آن، امور مربوط به توزیع لابراتوارها و کیت های ساینس و آموزش معلمان در زمینه کاربرد آزمایشات لابراتواری پلان و مراقبت گردد.

این برنامه همانند سایر برنامه های وزارت، بر اساس تحلیل وضعیت برنامه و ارزیابی پیشرفت و مؤثریت فعالیت ها و مطابق با پلان استراتیژیک ملی معارف، پلان های عملیاتی سالانه را انکشاف می دهد. هر سال مرکز ملی آموزش ساینس و تکنالوژی بودجه سالانه برای تجهیزات و امکانات مورد نیاز تهیه نموده و تحویل بخش تدارکات می شود. در اخیر هر ربع گزارش پیشرفت و مشکلات برنامه را بر اساس پلان عملیاتی تهیه و ترتیب کرده و در اختیار ریاست عمومی پلان و ارزیابی و رهبری وزارت قرار می دهد. همچنان هر شش ماه فعالیت های شش ماهه برنامه را مورد بررسی و ارزیابی دقیق قرار داده و برای تجدید نظر و بهبود پلان های عملیاتی اسعاده خواهد کرد.

Jaws PDF Creator

EVALUATION
VALUTAZIONE
EVALUATION
EVALUACIÓN
EVALUATION

برنامه سوم: تعلیمات تخنیکي و مسلکی

هدف کلی

فراهم نمودن تعلیمات تخنیکي و مسلکی مناسب و با کیفیت برای شاگردان اناث و ذکور تا مهارتهای مسلکی لازم را مطابق به معیارها و استندردهای بازارهای کار کشور و منطقه کسب نمایند و بتوانند در انکشاف متوازن و عادلانه کشور نقش لازم را ایفا نمایند.

استراتژیهای عمومی

از آن جایی که هدف تعلیمات تخنیکي و مسلکی آموزش مهارتهایی است که معیارهای بازارهای کار را برآورده سازد، لذا برنامه تعلیمات تخنیکي و مسلکی با همکاری وزارت کار و امور اجتماعی وضعیت بازار کار را بررسی نموده و رشته ها و نصاب آنها را بر اساس نیازمندیهای بازار کار تعیین و تجدید نظر می نماید تا اطمینان حاصل کند که فارغان مراکز تخنیکي و مسلکی قابلیت های لازم برای جذب در بازار کار را دارند. برنامه تعلیمات مسلکی توسعه یافته و امکانات لازم را به صورت آنلاین و با توجه خاص به نالوقایع مربوط توزیع می گردد.

از استراتژیهای عمده این برنامه ترعیب و تقویت بخش خصوصی به سرمایه گذاری در تعلیمات تخنیکي و مسلکی می باشد. با توجه به متغیر بودن نیازمندیهای بازار کار و ظرفیت بالاتر بخش خصوصی نسبت به بخش دولتی برای عیار سازی خود با نیازمندیهای بازار کار، مراکز خصوصی تخنیکي و مسلکی بطور خاص مورد حمایت وزارت معارف قرار می گیرد. در تفاهم با وزارت های ملییه و تجارت، وزارت معارف تفاهم نامه هایی را با صنایع مختلف (مانند تجارت، معدن، ساختمان و تولید) امضا خواهد نمود تا این صنایع در داخل صنعت شان، دوره های آموزشی را برگزار نموده و به شاگردان صنف، نهم برنامه های آموزشی ارائه نمایند.

وزارت معارف توجه خاص به ارزیابی شمولیت دختران در تعلیمات تخنیکي و مسلکی می کند و از طریق برنامه های آگاهی عامه و ایجاد شرایط مناسب و رشته های مسلکی مناسب دختران کوشش می کند شمولیت آنها را در این تعلیمات افزایش دهد. همچنین وزارت معارف توجه خاصی به شمولیت شاگردان مناطق دهاتی در تعلیمات تخنیکي و مسلکی می نماید و لذا تسهیلات ویژه را ارائه می دهد تا شاگردانی که از مناطق دور دست می آیند به خصوص دختران فراهم می نماید. براساس پالیسی جدید وزارت در هر ولسوالی یک مکتب تخنیکي و مسلکی ایجاد می شود تا دسترسی دختران و پسران به این تعلیمات تسهیل گردد.

برنامه تعلیمات تخنیکي و مسلکی سیستم سه دوره ای آموزشی بلند مدت (دو یا پنج سال) معطوف می شود. این برنامه درعین حال، تجهیزات لازم را برای برگزاری آموزش های کوتاه مدت حرفوی فراهم می سازد.

از آن جایی که وزارت تحصیلات عالی و وزارت کار و امور اجتماعی نیز برنامه های تخنیکي و مسلکی و حرفوی دارند لذا وزارت معارف می کوشد هماهنگی و تشریک مساعی بین این وزارت ها را تقویت کند.

اهداف

- افزایش دسترسی به تعلیمات تخنیکي و مسلکی از طریق توسعه مکاتب / انستیتوهای تخنیکي منطوقوی از ۱۶ به ۳۲، مکاتب تخنیکي ولایتی از ۳۸ به ۱۰۲، و ایجاد ۳۶۴ مکتب تخنیکي در ولسوالی ها
- افزایش جذب و آموزش شاگردان در تعلیمات تخنیکي و مسلکی از ۱۹۵۰۰ نفر در سال ۱۳۸۸ به ۱۵۰ هزار تا سال ۱۳۹۳
 - افزایش شمولیت دختران در تعلیمات تخنیکي و مسلکی تا ۳۰ فیصد تا سال ۱۳۹۳
 - افزایش شمولیت شاگردان دارای معلولیت در تعلیمات تخنیکي و مسلکی تا ۱۰۰۰ هزار تن تا سال ۱۳۹۳
- انکشاف قابلیت های اساسی علمان/استادان/ذکو، معلمان/مکاتبات/مکتب بهبود کیفیت تدریس و آموزش و ارتقای رانج آموزشی شاگردان
 - ادمنان در این زمینه تا سال ۱۳۹۳، ۴۰ فیصد معلمان از جانب فابریکها، موقعا، گذرانده اند.
 - اطمینان از این که تا سال ۱۳۹۳ حداقل ۸۰ فیصد معلمان تعلیمات تخنیکي و مسلکی از روش های آموزش خال استفاده می کنند
- فراهم نمودن نصاب و مواد آموزشی عصری و کیفیت بهت بهبود کیفیت تدریس و آموزش و ارتقای نتایج آموزشی شاگردان مطابق با ضرورت های بازار کار
- تجهیز مکاتب و مراکز تخنیکي و مسلکی موجود بر اساس مبنای عصری آموزش مهارت های تخنیکي و حرفه ای
- آموزش کارمندان اداری تعلیمات تخنیکي و مسلکی در زمینه های پلان گذاری، مراقبت، گزارش دهی و دیگر مهارت های ضروری، دارن تا سال ۱۲۹۱.

بخش های برنامه

- ۱) دسترسی به تعلیمات تخنیکي و مسلکی
- ۲) خدمات شاگردان
- ۳) انکشاف و تجدید نظر در نصاب و مواد آموزشی
- ۴) تربیه معلمان تخنیکي و مسلکی
- ۵) نظارت تعلیمی
- ۶) مدیریت و هماهنگی

بخش اول: دسترسی به تعلیمات تخنیکي و مسلکی

اهداف جزئی

- آغاز تدویر برنامه های آگاهی عامه به منظور افزایش شمولیت در تعلیمات تخنیکي و مسلکی از سال ۱۳۸۹
- افزایش انستیتوت های تعلیمات تخنیکي و مسلکی منطوقوی از ۱۶ باب به ۳۲ باب تا سال ۱۳۹۳
- افزایش مکاتب تعلیمات تخنیکي و مسلکی ولایتی از ۳۸ باب به ۱۰۲ باب تا سال ۱۳۹۳
- تأسیس ۳۶۴ مکتب تخنیکي و مسلکی در ولسوالی های کشور تا ۱۳۹۳
- تأسیس ۱۰ مکتب تخنیکي و مسلکی جدید برای شاگردان با نیازمندیهای خاص تا سال ۱۳۹۳
- جذب و آموزش ۱۵۰ هزار شاگرد (۳۰٪ اناث) در مراکز تعلیمات تخنیکي و مسلکی تا سال ۱۳۹۳
- استخدام ۸۸۰۰ معلم جدید برای تعلیمات تخنیکي و مسلکی تا سال ۱۳۹۳
- ترغیب و تشویق بخش خصوصی برای سرمایه گذاری در تعلیمات تخنیکي و مسلکی و فعال سازی حداقل ۵۰ انستیتوت تخنیکي مسلکی خصوصی تا سال ۱۳۹۳

• تدوین مقررات، نظام با بخش های صنعتی، خصوصی، جهت ارائه آموزش های تخنیکي در فارغان و صنعتی

به منظور تأمین قوای بشری مسلکی و کارآمد در جهت بازسازی و انکشاف اقتصادی کشور، وزارت معارف مصمم است تا تعلیمات تخنیکي و مسلکی را انکشاف داده و میزان شمولیت در آنرا افزایش دهد. لهندا، پالیسی وزارت این است که با سال ۱۹۳۳ حدود ۹۰۰۰ نیا پیدا تا سال ۱۳۹۳ حدود ۱۲ فیصد فارغان صنف نهم وارد تعلیمات تخنیکي و مسلکی شوند. برای تطبیق این پالیسی، وزارت در نظر دارد تعداد مکاتب تخنیکي و مسلکی منطوقوی (صنوف ۱۰-۱۲) را ۳۲۰۰۰ تا ۳۲۰۰۰۰، تعداد مکاتب تخنیکي و مسلکی ولایتی (صنوف ۱۰-۱۲) را به ۱۰۲ مکتب افزایش دهد. لهندا، وزارت یک مکتب تخنیکي و مسلکی (برای صنوف ۱۰-۱۲) را در هر ولسوالی تأسیس نماید. این مکاتب دسترسی به تعلیمات تخنیکي و مسلکی را افزایش داده و برای حدود ۵۴۰۰۰ شاگرد تعلیمات تخنیکي را در طول پنج سال آینده فراهم خواهد آورد. مکاتب تخنیکي و مسلکی در دو شفت فعالیت می کنند و هر مکتب بصورت متوسط دارای ۶۰۰۰ تنبیه درسه می باشد و تعداد اوسط شاگردان در هر صنف ۱۵ نفر باشد.

جهت افزایش شمولیت شاگردان اناث در تعلیمات تخنیکي و مسلکی، برنامه های آگاهی عامه رادیو و تلویزیون تعلیمی و تربیتی و سایر رسانه ها سر خواهد شد تا مردم از اهمیت و منافع این تعلیمات آگاهی یابند. همچنین برنامه های آگاهی عامه در مکاتب به خصوص لسه ها جهت معرفی برنامه های تعلیمات تخنیکي تطبیق خواهد شد. علاوه بر آن، ریشه ها شرایط تعلیم متناسب با علایق دختران و شرایط فرهنگی و اجتماعی کشور ایجاد و تقویه شود.

در مطابقت با قانون اساسی و قانون معارف، و استراتیژی تقویت بخش خصوصی در تعلیمات تخنیکي و مسلکی، وزارت معارف پروسه ثبت و راجیستریشن این نوع مکاتب را ساده تر می سازد و آن ها را مورد

حمایت خود قرار می دهد. ایجاد کمیته کاری مشترک با موسسات تعلیمی خصوصی، جلب و جذب کمک های موسسات تمویل کنندگان برای تعلیمات خصوصی، تهیه نصاب تعلیمی، مفردات درسی و پلان تعلیمی رشته های مختلف و آموزش معلمین موسسات در صورت مهیا شدن شرایط از جمله برنامه های معینیت برای تقویه بخش خصوصی است. وزارت معارف پالیسی را اتخاذ خواهد نمود که مطابق آن شاگردان صنف ۹ برای تحصیل در موسسات خصوصی از بورسیه مستفید شوند.

افزایش تعداد مکاتب و انستیتوت ها، نیازمند افزایش تعداد معلمان تخنیکی و مسلکی است. بر اساس پالیسی وزارت معارف، نسبت شاگرد به معلم در سال ۱۳۹۳، باید ۱۳ باشد. بنابراین، وزارت معارف در نظر دارد در ظرف پنج سال آینده ۸۸۰۰ معلم جدید استخدام کند و در نتیجه شمار کلی معلمان تا سال ۱۳۹۳، تا ۹۷۴۶ تن افزایش خواهد یافت. این معلمان بر اساس تخصص آن ها در رشته های مختلف و بر اساس نیازمندی مکاتب استخدام خواهند شد. معاش معلمین تعلیمات تخنیکی مسلکی باید قابل رقابت با بازار کار آزاد باشد. در غیر این صورت معلمان مسلکی جذب این تعلیمات نمی شود. وزارت معاش پایه استادان مسلکی و تخنیکی را از طریق تطبیق مستقیم معاش با افزایش معاش و برای بعضی از مناطق امتیازات مناطق دور دست را به جر درآمده و معانات کد، معاش فراهم خواهد آورد. در ایالات مختلف یک مرکز تعلیمات زراعتی و یک مرکز تعلیمات تخنیکی ایجاد خواهد شد. وزارت معاش و ایالات متناسب با نیازها و امکانات محلی مرکز تعلیمات تخنیکی و مسلکی برای صنایع محلی ایجاد می شود. مکاتب تخنیکی و مسلکی در ولسوالی ها به طور کل آموزش های زراعت و مالداری را ارائه نموده و در صورت نیاز هر محل، رشته های دیگری را نیز فراهم خواهد آورد.

بخش دوم: خدمات شاگردان

اهداف جزئی

• تا سال ۱۳۹۳، سیلات اعانه و اباته برای ۴۵ هزار شاگرد خدمات تخنیکی و مسلکی فراهم می شود.

افزایش دسترسی نوجوانان روستایی به تعلیمات تخنیکی یکی از اهداف اصلی وزارت معارف است. از آن جایی که امکانات تأسیس مکاتب تخنیکی و مسلکی در قریب وجود ندارد، وزارت معارف در نظر دارد تا تسهیلات اعانه و اباته را برای ۴۵ هزار شاگرد (۵۰ فیصد شاگردان تعلیمات تخنیکی و مسلکی در مکاتب ولایتی و منطوقوی) فراهم سازد تا بتواند شمولیت شاگردان منادق را بسازد و افزایش دهد. افزایش چنین تسهیلاتی می تواند شمولیت دختران را در مناطق دهاتی افزایش دهد.

بخش سوم: انکشاف و تجدید نظر در نصاب و مواد آموزشی

اهداف جزئی

• تحقیق در مورد نیازمندی های بازار کار جهت ایجاد رشته ها و انکشاف نصاب و مواد آموزشی تعلیمات تخنیکی و مسلکی

- انکشاف نصاب تعلیمی جدید برای رشته های تکنالوجی کمپیوتر، بانکداری، اقتصاد تجارتي، هوتلداری تا سال ۱۳۹۳
- بازنگری نصاب تعلیمی رشته های تخنيکی اداره و مدیریت، رادیو و تلویزیون، ترمیم ماشین آلات سرک سازی، حسابداری و انجینری تا سال ۱۳۹۳
- تألیف کتاب های درسی و مواد آموزشی جدید برای رشته های مختلف تعلیمات تخنيکی و مسلکی
- چاپ و توزیع کتب درسی و مواد آموزشی برای تمامی شاگردان تا سال ۱۳۹۳
- تجهیز مکاتب تخنيکی و مسلکی به تجهیزات و لوازم مورد نیاز و حصول اطمینان از این که تا سال ۱۳۹۳ حداقل ۳۰ فیصد شاگردان به این تجهیزات دسترسی دارند.
- انکشاف و تطبیق سیستم امتحان استندرد در سطح ملی برای هر یک از رشته های تعلیمات تخنيکی و مسلکی تا سال ۱۳۹۳

جهت تعیین رشته ها، نصاب دروس های تخنيکی و مسلکی و نیازها حرفه ها تحت تعاقبات جامعی در خصوص نیازمندی های بازار کار برای مکاتب و وزارت کار و امور اجتماعی و برنامه ملی انکشاف مهارت ها از طریق کمیته مشورتی رشته های انکشاف خواهد یافت. فارغان آن رشته ها بتوانند در بازار کار بکسب شوند و تخصص آن ها مورد نیاز بازار باشد. همچنین نصاب رشته ها به نحوی انکشاف و تجدید نظر می شود که مهارت های لازم برای بازار کار تقویت گردد. تقسیم بندی به دوره های دو ساله انستیتوت ها و سه ساله لیسه ها و فیصدی هر رشته متناسب با بودوی جمع بازار کار و نصاب تعلیمی جدید و علاقه شاگردان انجام خواهد شد. واحد تحقیقات بطور مستمر نیازمندی های بازار کار و وضعیت فرغان تعلیمات تخنيکی را بررسی و مطالعه می کند و از نتایج آن برای پلان گذاری استفاده خواهد شد.

با توجه به بررسی های انجام شده، انکشاف، نصاب، تعلیمی جدید برای رشته های تکنالوجی کمپیوتر، بانکداری، اقتصاد تجارتي، هوتلداری و انجینری در اولویت برنامه تعلیمات تخنيکی و مسلکی است. همچنین نصاب تعلیمی رشته های مدیریت، رادیو و تلویزیون، ترمیم ماشین آلات سرک سازی، محاسبه و انجینری ساختمانی در پنج سال آیند، اصلاح و تجدید نظر می شوند. روش تدریس در نصاب تعلیمی صنف های ۱۳ و ۱۴ افزوده خواهد شد تا شاگردان این صنف ها بتوانند در مکاتب تخنيکی و مسلکی به حیث معلم استخدام شوند. نصاب هر رشته توسط استادان مجرب در یکی از انستیتوت های مرکزی انکشاف یافته و سپس به صورت سرتاسری از تمامی انجینرستان به اجرا در خواهد آمد. با انکشاف نصاب، کتب درسی و مواد آموزشی برای تمامی رشته های تعلیمات تخنيکی و مسلکی در پنج سال آینده تألیف خواهد شد و پس از چاپ، در اختیار مکاتب و محصلان قرار خواهد گرفت.

انتظار می رود که در حدود ۶۰ فیصد تدریس در مراکز تعلیمات تخنيکی و مسلکی به صورت عملی باشد. تا سال ۱۳۹۳ حداقل یک سوم مکاتب تخنيکی و مسلکی به تجهیزات مدرن تجهیز خواهد شد. در صورت موجود بودن بودجه، مکاتب بیشتری تجهیز خواهد شد.

با توجه به این که قابلیت های متوقعه برای هر یک از رشته های تعلیمات تخنیک و مسلکی متفاوت است، لذا امتحان استندرد برای هر رشته متفاوت خواهد بود. برنامه تعلیمات تخنیک و مسلکی در نظر دارد پس از انکشاف نصاب هر رشته، امتحان استندرد را برای آن رشته بر اساس نصاب آن ها انکشاف داده و تطبیق کند تا میزان پیشرفت تحصیلی شاگردان و کیفیت تعلیمات تخنیک و مسلکی معلوم گردد. فیصدی جذب شاگردان در یک سال اول بعد از فراغت در رشته مرتبط به عنوان شاخص دیگری مورد بررسی برنامه تعلیمات تخنیک و مسلکی قرار می گیرد. در هنگام فارغ التحصیلی، از شاگردان خواسته می شود که در صورت اشتغال بعد از تحصیل، به ریاست تعلیمات تخنیک و مسلکی گزارش دهند.

بخش چهارم: تربیه معلمان تخنیک و مسلکی

اهداف جزئی

- انکشاف برنامه های آموزشی کوتاه مدت و سیستم حمایت تخنیک برای مراکز تعلیمات تخنیک و مسلکی

- آموزش کوتاه مدت داخل خدمت در رابطه به روش درس برای تمامی معلمان مراکز تعلیمات تخنیک و مسلکی
- ارتقای تربیه نسلی ۵۰ تن استادان فارغ ۱۴ به رتبه لیسانس از طریق پوهون های کشور
- تا سال ۱۳۹۳، امتحان ملی لیاقت برای معلمان تعلیمات تخنیک و مسلکی تطبیق می شود.

برنامه تعلیمات تخنیک و مسلکی در نلر دارد جهت انتقال ظرفیت معلمان برنامه های آموزشی کوتاه مدت دایر نماید. در هر رشته به اساتید مسلکی یکی از انستیتوت های کابل که وظیفه انکشاف و تجدید نظر در نصاب آن رشته را بر عهده دارند، وظایف داده می شود تا از تدریس اساتید سایر مکاتب بازدید نموده و مشکلات و ضعف های آن ها را شناسایی و بر اساس آن برنامه های آموزشی کوتاه مدت دایر نمایند.

همچنین با هماهنگی با ریاست عمومی تربیه معلم و با استفاده از ظرفیت تخنیک آن ها، تا سال ۱۳۹۳ کورس های کوتاه مدت روش درس برای تمامی معلمان دایر می شود، چرا که بهبود کیفیت تعلیمی بدون اصلاح روشهای تدریس ممکن نیست.

با توجه به این که حدود ۸۸ فیصد استادان تعلیمات تخنیک و مسلکی سویه تحصیلی پائین تر از لیسانس دارند بخش تربیه معلم این برنامه در نلر دارد سویه تحصیلی ۱۵۰ تن استادان از فارغ ۱۴ از طریق پوهنتون های کشور به درجه لیسانس ارتقا دهد. همچنین برای بهبود کیفیت تعلیمات تخنیک و مسلکی سویه تحصیلی ۱۰۰ تن استادان از لیسانس به درجه ماستری از طریق بورس های نسلی در خارج از کشور ارتقا خواهد یافت.

بخش پنجم: نظارت تعلیمی

اهداف جزئی

- بازنگری سیستم نظارت تعلیمی از مراکز تعلیمات تخنیکی و مسلکی تا سال ۱۳۹۳
- آموزش اعضای نظارت تعلیمی در سیستم جدید نظارت تعلیمی شروع از سال ۱۳۹۳
- نظارت تعلیمی از مراکز تعلیمات تخنیکی و مسلکی حداقل سه بار در سال.

سیستم نظارت تعلیمی از مراکز تعلیمات تخنیکی و مسلکی قدیمی می باشد و باید بازنگری گردد تا کیفیت تعلیمات تخنیکی و مسلکی بهبود یابد. لهدا، شاخص ها و فورمه جات مشخصی باید انکشاف داده شود. سیستم جدید نظارتی به اعضای نظارت آموزش داده خواهد شد.

اعضای نظارت باید بطور مرتب حداقل سه بار در سال، مراکز را بازدید نموده و فورمه ها را خانه تکمیل می کنند. این ناظران معلومات لازم را جمع آوری نموده و به مسئولین مرکز و معلمان آن ها رهنمایی های لازم را ارائه می کنند. آنها بر اساس مشاهدات و معلومات جمع آوری شده، گزارش دقیقی تهیه می کنند و مشکلات را بطور خلص به مسئولین معینیت تخنیکی و مسلکی و افراد مربوط در مکاتب و انستیتوت ها جهت بالا رفتن کیفیت برنامه ها ارائه می کنند.

بخش ششم: مدیریت و راهبردی اهداف جزئی

- تا سال ۱۳۹۳، تمامی پالیسی ها و لوایح و طرزالعمل های برنامه تعلیمات تخنیکی و مسلکی بازنگری می شوند.
- تا سال ۱۳۹۳، تمامی کمیته های نظارتی بر مبنای تعلیمات تخنیکی و مسلکی و ۵۰ تن اعضای نظارت مکاتب تخنیکی و مسلکی از برنامه های ارتقای ظرفیت مستفید می شوند.
- تا سال ۱۳۹۳، برای تمامی کارکنان تعلیمات تخنیکی و مسلکی معیاد کاری مناسب مهیا می شود.
- تهیه و نشر پلان های عملیاتی سالانه برنامه تعلیمات تخنیکی و مسلکی همراه بودجه، گزارشهای ربعوار و سالانه
- مرور و ارزیابی شش ماهه برنامه ها و پروژه ها و اصلاح فعالیتها و پروژه های برنامه در صورت ضرورت
- انکشاف دیتابیس رای تالیفات تخنیکی و مسلکی
- تدویر جلسات ربعوار هماهنگی با تمام ارگانهایی که در برنامه تعلیمات تخنیکی و مسلکی دخیل می باشند.

اسناد تقنینی برنامه تعلیمات تخنیکی و مسلکی به شمول لوایح و طرزالعمل ها دائماً مورد بررسی قرار داده می شود و در صورت لزوم مورد بازنگری و تجدید نظر قرار خواهد گرفت. این بررسی ها در پروسه ای

مشارکتی و بر اساس تجربه سایر کشورها و سابقه تطبیق این اسناد انجام خواهد شد. این اسناد از طریق وب سایت وزارت معارف در اختیار مردم و مراجعه کنندگان قرار خواهد گرفت.

برای ارتقای ظرفیت کارمندان اداری و ناظرین تخنیکي و مسلکی، برای تمامی کارمندان اداری این برنامه، مدیران مکاتب و ۵۰ ناظر این برنامه برنامه های آموزشی برگزار خواهد شد. این آموزشها شامل موضوعات مدیریت و بهبود روش های نظارتی می باشد.

این برنامه همانند سایر برنامه های وزارت، بر اساس تحلیل وضعیت برنامه و ارزیابی پیشرفت و مؤثریت فعالیت ها و مطابق با پلان استراتیژیک ملی معارف، پلان های عملیاتی سالانه را انکشاف می دهد. همچنین هر ساله، معینیت تخنیکي و مسلکی بودجه ای را برای بهبود امکانات و تجهیزات خویش تهیه و به ریاست تدارکات وزارت تسلیم می نماید. در اخیر هر ربع گزارش پیشرفت و مشکلات برنامه را بر اساس پلان عملیاتی تهیه و ترتیب کرده و در اختیار ریاست عمومی پلان و ارزیابی و نیز رهبری وزارت قرار می دهد. همچنان فعالیت های شش ماهه برنامه مورد بررسی و ارزیابی دقیق قرار خواهد گرفت و از نتایج آن برای

تجدید نظر و انکشاف پلان های عملیاتی استفاده خواهد شد. همچنین دبیران و مدیران برای فعالیت های برنامه های تخنیکي و مسلکی این اسناد خواهد بود. این دبیران و مدیران از سیرت معلمانی معارف افغانستان خواهند بود و تمامی ارقام و معارمان مربوط به این معارف در این دبیران ذخیره خواهد شد و برای مراقبت و ارزیابی و نیز پلان گذاری استفاده خواهد شد. معلومات برنامه توسط اعضای نظارت تعلیمی از مراکز تعلیمات تخنیکي و مسلکی جمع آوری و به مرکز انتقال داده می شود.

جهت هماهنگی با سایر ارگان های دولتی، در برنامه تعلیمات تخنیکي و مسلکی، خیل اند جلسات ربعوار هماهنگی تدویر خواهد شد. در این جلسات وزارت های تحصیلات عالی، کار و امور اجتماعی، و تمویل کنندگان و مؤسسات همکاری و مایندگان مؤسسات تخصصی تخنیکي و مسلکی اشرک خواهد کرد.

برنامه چهارم: سواد آموزی

هدف کلی

فراهم سازی خدمات سواد آموزی برای افراد سن ۱۵ به بالا جهت ارتقای دانش و توانایی های بالقوه آنها تا بتوانند فعالانه نقش خویش را در اجتماع و جامعه وسیعتر ایفا نمایند.

استراتژی عمومی

جهت افزایش تعداد سواد آموزان و تشویق مردم به سواد آموزی، برنامه های آگاهی عامه تقویت می شود و از ظرفیت رسانه های جمعی (به خصوص رادیو و تلویزیون تعلیمی)، مساجد و علمای دینی، و مکاتب تعلیمات عمومی برای پیشبرد برنامه های سواد آموزی استفاده می شود. در بعضی مناطق، همکاران انکشافی وزارت معارف و امور اسلامی، مانند رانندگان تاکسی، و تخم نباتات برای نا امن کردن کورس ها به صورتاً ایفا خواهند نمود. وزارت معارف و امور اسلامی و وزارت صنایع و معادن در مورد ترویج چنین مشوق هایی انکشاف خواهد داد.

تمرکز کورس های سواد آموزی از مناطق شهری به مناطق روستایی منتقل می شود و به گروه های خاص مانند معلولین و معیوبین و کوچی ها به طور خاص توجه می شود و شمولیت آن ها در کورس های سواد آموزی تشویق می شود و مواد درسی لازم در دسترس آنها قرار داده می شود. جهت افزایش شمولیت و بهبود کیفیت کورس های سواد آموزی، مواد آموزشی جدیدی نظیر شده و با زندگی مردم و شغل و حرفه آنها مرتبط تر می شود و برای گروه های متفاوت سواد آموزان (مانند زارعان، دکانداران و زنان) مواد مخصوص با نصاب و اهداف انکشافی، خواهد یافت. مهارت های زندگی و محتوای حرفوی در این مواد علاوه خواهد شد.

سیستم مؤثری برای ارتقای ظرفیت معلمان سواد آموزی و کارمندان سواد آموزی در سطوح مختلف طراحی و تطبیق خواهد شد تا کیفیت برنامه های سواد آموزی افزایش یابد. جهت حصول اطمینان از مؤثریت کورس های سواد آموزی و اطمینان از این که سواد آموزان در احیای کورس توانایی خواندن و نوشتن و حساب ابتدایی را آموخته اند، ارزیابی های پیشرفت سواد آموزان انکشافی خواهد یافت و بطور وسیع تطبیق خواهد شد.

از مکاتب موجود تعلیمات عمومی به حیث مرکز حمایتی فعالیت های سواد آموزی جهت تدویر کورس های سواد آموزی و رسیدگی به شکل پیوسته در ساحات تحت و شش استفاده خواهد شد. در طول زمان و با افزایش کارمندان سواد آموزی، در مکاتب مناطق روستایی یک معلم به عنوان رابط امور سواد آموزی تعیین می شود. این معلم موظف است کورسهای سواد آموزی برای بزرگسالان برگزار نماید. در صورت نیاز از معلمان مکاتب نیز برای تدریس در کورسهای سواد آموزی با پرداخت حق الزحمه استفاده خواهد شد. همچنین از مساجد و تکایا نیز به عنوان محل تدویر کورسها و از ملا امامان به حیث معلمان قرار دادی سواد

آموزی استفاده می شود. از مراکز محلی سواد آموزی برای تطبیق برنامه های سواد آموزی استفاده خواهد شد. این مراکز چند منظوره می باشند و از آن به حیث محل اجتماعات مردمی نیز استفاده می شود و در آن جا سواد آموزان از برنامه های آموزشی دیگر نیز بهره مند خواهند شد.

برنامه سواد آموزی، سایر ادارات دولتی و مؤسسات غیر دولتی را جهت تطبیق کورسهای سواد آموزی تشویق می نماید و در عین حال ظرفیت رهبری، هماهنگی و نظارت برنامه سواد آموزی را تقویت می کند. همچنین در نظر دارد سیستم معلوماتی جامع سواد آموزی را انکشاف دهد که شامل معلومات کورسهای سواد آموزی معینیت سواد آموزی، سایر ارگان های دولتی، و مؤسسات غیردولتی خواهد شد.

با توجه به قانون معارف، آموزش سواد آموزی و سواد حیاتی برای کارکنان قرار دادی بیسواد و کم سواد ادارات دولتی و غیر دولتی اجباری می باشد. لذا وزارت معارف به این وزارت ها و ادارات دولتی و غیر دولتی کمک خواهد نمود تا زمینه تدویر کورس های سواد آموزی و سواد حیاتی را در ادارات مربوط فراهم نمایند. آموزش سواد برای کارکنان قرار دادی بیسواد و کم سواد خود وزارت معارف در اولویت قرار خواهد داشت.

اهداف برنامه

- افزایش میزان سواد جمعیت ۱۵ سال و بالاتر به ۲۸ فیصد (۲۳ فیصد انانث و ۵۲ فیصد ذکور) تا سال ۱۳۹۳
- آموزش حداقل سه ملین در شش هزار بیسواد تا سال ۱۳۹۳
 - حداقل ۶۰ فیصد سواد آموزان در انانث تشکیل می - دهند.
 - تا سال ۱۳۹۳، حداقل ۷۰ فیصد سواد آموزان، دوره های آموزشی را تکمیل می کنند.
- ارائه آموزشهای حیوان به ۳۶ هزار سواد آموز (۱۰٪ ساگران سواد آموزی) تا سال ۱۳۹۳
- بهبود نتایج آموزشی نارغان سواد آموزی از ۵۰٪ به ۸۰٪ در سال ۱۳۹۳

بخش های برنامه

(۱) دسترسی متوازن به سواد آموزی

(۲) انکشاف و تجدید نظر در نصاب و مواد آموزشی

(۳) تربیه معلمان و نظارت بر سواد آموزی

(۴) نظارت تعلیمی

(۵) هماهنگی و مدیریت برنامه

بخش اول: دسترسی متوازن به سواد آموزی

اهداف جزئی

- اجرای برنامه های آگاهی عامه در زمینه فوائد سواد آموزی از طریق رسانه ها، مساجد و مکاتب

- جذب و تعلیم و تربیه متوازن بیش از 3,600,000 سواد آموز تا سال ۱۳۹۳
- ایجاد ۱۰ هزار مرکز سواد آموزی در مکاتب تعلیمات عمومی و ایجاد یک هزار مرکز سواد آموزی در مساجد تا سال ۱۳۹۳
- ایجاد ۴۱۲ مرکز آموزش محلی در تمامی ولسوالی های کشور تا سال ۱۳۹۳
- ایجاد ۱۴۰ هزار الحاقیه/کورس سواد آموزی در سراسر کشور تا سال ۱۳۹۳
- تشویق سایر ارگان ها (دولتی، خصوصی) به ایجاد ۲۰ هزار کورس های سواد آموزی برای کارمندان بیسواد موجود آنها تا سال ۱۳۹۳
- استخدام ۲۸۵۰ معلم دایم جدید و ۱۱ هزار معلم بصورت قراردادی تا سال ۱۳۹۳
- فراهم نمودن آموزش حرفوی سواد آموزی برای ۳۶۰ هزار سواد آموزان تا سال ۱۳۹۳

بسیاری از مردم بیسواد اهمیت و فایده سواد را نمی دانند و باید تشویق و ترغیب شوند تا شامل کورس های سواد آموزی شوند. لذا از استراتیژی برنامه های آگاهی عده ای از طریق رسانه های جمعی استفاده را به عنوان یکی از طریق های برای تسهیل در مساجد، تکایا، از طریق مکتب تطبیق شود تا مردم به اهمیت و فایده سواد پی برده و سبزه سخی برای اشتراک در این کورس ها را بدست آورند. از آنجاییکه محتوی کورسهای سوادآموزی با زندگی روزمره مردم بیشتر پیوند خواهد خورد، آنها تشویق و ترغیب خواهند شد تا به طور مرتب در کورس ها اشتراک کنند. همچنین وزارت در نظر دارد تا از تجربیات و درس های آموخته شده از تطبیق برنامه های سواد آموزی توسط همکاران وزارت مانند "انکار سواد آموزی برای ارتقای زندگی"، "سواد آموزی برای تقویت جامعه" و برنامه های دیگر (LIFE, LLN, CLT) در سیله های مختلف برای ارتقای سطح مشارکت مردم استفاده نماید.

همچنین وزارت در نظر دارد برای تشویق مردم به شمولیت در کورس های سواد آموزی، در صورت تهیه بودجه لازم و همکاری همکاران انکشافی وزارت، مشوق هایی مانند غذا برای شاملین کورس ها مخصوصاً طبقه انات فراهم می سازد. به همین منظور وزارت میکانیزمی شفاف و موثر در مورد توزیع آن انکشاف خواهد داد تا اطمینان حاصل شده و افاق توزیع این مشوق ها موجب افزایش شمولیت در کورس ها شده و شاملینی که از این مشوق ها مستفید می شوند بطور منظم در کورس ها اشتراک می کنند و نهایتاً با سواد می شوند.

با توجه به ظرفیت برنامه سواد آموزی و هدف کلی برنامه که افزایش میزان به ۲۸ فیصد می باشد، وزارت معارف باید در ظرف پنج سال، حداقل سه میلیون ششصد هزار سواد آموز را جذب نموده آموزش دهد. در نتیجه اگر بطور اوسط در هر کورس ۱۵ سواد آموزی نوبه نمود از استراتیژی ۱۳۹۳ به تعداد ۱۴۰ هزار کورس دایر شود. این کورس ها در مکان هایی مختلفی مانند مکاتب تعلیمات عمومی، مساجد، مراکز محلی سوادآموزی و خانه های مردم دایر خواهد شد. بدین منظور در نظر است که حداقل از ۱۰ هزار مکتب عمومی سرتاسر کشور و نیز از یک هزار مسجد به حیث مرکز سواد آموزی استفاده شود. همچنین برنامه

سواد آموزی در نظر دارد علاوه بر کورسهای معمولی سواد، کورس های حرفوی سواد آموزی را برای ۳۶۰ هزار سواد آموز دایر نماید. هدف از این کورس ها آموزش همزمان سواد و حرفه است تا هم علاقه مندی مردم به کورس ها بیشتر شود و هم این که موجب توانمند شدن مردم برای یافتن کار در بازار می باشد. برنامه سوادآموزی تلاش خواهد کرد برنامه های سواد آموزی را برای تمامی سوادآموزان از جمله سوادآموزان با نیازمندی های خاص و کوچی فراهم آورد.

همچنین مطابق با قانون معارف، وزارت معارف سایر ارگان های (دولتی، خصوصی) را تشویق و کمک می کند تا کورس های سواد آموزی داخل خدمت برای کارکنان بیسواد دایر نمایند. تخمین زده می شود که حدود ۵۰ هزار کارکن دولت بیسواد باشد در نتیجه لازم است حدود ۲ هزار کورس سواد آموزی در این ارگان ها دایر گردد. در عین حال وزارت در نظر دارد تا امکان انکشاف یک مرکز مالی برای حمایت از برنامه های سواد آموزی محلی مورد بررسی قرار دهد.

اگر بخواهیم در طول پنج سال حدود ۱۴۰ هزار کورس دایر نمائیم، و تعداد کورس ها بطور مستمر افزایش یابد پیش بینی می شود که در سال ۱۳۹۳ حدود ۱۳۰ هزار کورس یافتن شود. از آن جایی که هر معلم قراردادی می تواند بطور متوسط کورس های تدریس نماید به تعداد ۱۸ هزار معلم در سال ۱۳۹۲ سررسید خواهد بود با توجه به توزیع بست تر سال ۱۳۸۸، برنامه سواد آموزی دارای ۱۲۵۰ معلم سواد آموزی می باشد، این حال در نظر دارد تا سال ۱۳۹۳، ۲۸۵۰ معلم دائمی و حدود ۱۱ هزار معلم قراردادی را برای برنامه سواد آموزی استخدام نماید.

بخش دوم: انکشاف و تجدید نظر در نصاب و مواد آموزشی

اهداف جزئی

- تحقیق مداوم درباره اثرات و اثرات نصاب سواد آموزی، به منظور بازنگری در برنامه سواد آموزی
- بازنگری و انکشاف نصاب تعلیمی و کتب درسی تمامی برنامه های سواد آموزی تا سال ۱۳۹۳
- چاپ و توزیع ۷.۲ میلیون کتب درسی برای سواد آموزان ۳ هزار راهنمای معلم و ۳۶۰ هزار کتب درسی برای کورسهای حرفوی تا سال ۱۳۹۱
- فراهم سازی مواد درسی تکمیلی برای حداقل ۵۰ فیصد سواد آموزان تا سال ۱۳۹۳
- انکشاف سیستم ارزشیابی به منظور صدور تصدیق نامه برای فارغان کورس های سواد آموزی تا سال ۱۳۹۰

همان طور که در قسمت استراتیژی ما آمد، برنامه سواد آموزی در نظر دارد بطور مستمر بالای نصاب سواد آموزی کار کند تا کیفیت کتب درسی و مواد آموزشی بهبود یابد. وزارت در مورد تجربیات کشورهای دیگر و روشهای صحیح به کار رفته در آن کشورها برای ارتقای سواد تحقیق نموده و موثریت و هدفمندی برنامه

های موجود سوادآموزی را مورد ارزیابی قرار خواهد داد. از نتایج این بررسی ها برای بازبینی و بهبود نصاب و مواد درسی استفاده خواهد نمود.

کتاب درسی سوادآموزی باید برای کلان سالان جذاب و مفید باشد. لذا کتب درسی باید با زندگی روزمره کلان سالان مرتبط باشد مثلاً شامل آموزش های صحی و حرفوی نیز باشد. همچنین برنامه سوادآموزی در نظر دارد کتب درسی متفاوت سوادآموزی برای گروه های مختلف سوادآموزان تهیه کند مثلاً برای زنان کتب درسی متفاوت، برای زارعان کتب درسی متفاوت تألیف خواهد کرد. البته تمام کتب درسی، چوکات یکسانی خواهند داشت. همچنان کتب درسی آموزش حرفوی سوادآموزی انکشاف خواهد یافت و کتب رهنمای معلمان نیز متناسب با تغییرات کتب درسی تجدید نظر خواهد شد. برای حصول اطمینان از اینکه کتب موجود با نیازهای یادگیرندگان رابطه نزدیک داشته و یادگیری آنان را تقویت می نماید، یادگیرندگان در طراحی مواد درسی خویش سهیم خواهند شد.

در هر کورس، دو کتاب (سوادآموزی اساسی و مابعد) در اختیار یادگیرندگان قرار خواهد گرفت. بنابراین، در ظرف ۵ سال آینده، بیش از ۷۲۰۰ هزار کتاب درسی چاپ و توزیع خواهد شد. انتظار می رود عمر کتاب رهنما در سال باشد، حدود ۳ هزار کتاب رهنمای علم ضمنی خواهد بود. علاوه بر کتاب های عمومی سوادآموزی، برای کورسهای حرفوی سوادآموزی حدود ۳۶۰ هزار کتاب درسی چاپ و توزیع خواهد شد. همچنین برنامه سوادآموزی در نظر دارد مواد ممد درسی تعقیبی تهیه نموده و برای ۵۰ فیصد سوادآموزان یعنی ۱.۸ میلیون سوادآموز توزیع کند. هدف این است که این مواد درسی به سوادآموزان کمک کند تا بهتر سواد بیاموزند.

برنامه سوادآموزی در نظر دارد ارزیابی استناد برای سبب اولین کورس های سوادآموزی جهت فراغت و ارائه تصدیق را انکشاف داده و تطبیق نماید. فارغان کورسهای سوادآموزی در صورتی که واجد شرایط تعلیمات اساسی باشند، می توانند به سبب دوم تعلیمات اساسی شامل گردند.

بخش سوم: آموزش معلمان سوادآموزی و ناظران سوادآموزی

اهداف جزئی

- تهیه نصاب و مواد درسی برای آموزش معلمان و ناظران تا سال ۱۳۸۹
- ایجاد انستیتوت تربیه معلم سوادآموزی تا سال ۱۳۹۰
- آموزش ۴۱۲ سرمربی در ولایت و ولسوالیا در هر سال
- آموزش سالانه تمامی معلمان سوادآموزی در روش تدریس و دانش مضمونی
- آموزش ۳ هزار معلم سوادآموزی برای برگسالار با نازدهی خاص تا سال ۱۳۹۳

از آن جایی که شاگردان کورس های سوادآموزی کلان سالان می باشند و اصول و روش های تدریس کلان سالان با تدریس اطفال متفاوت است، لذا لازم است نصاب و مواد درسی مجزایی برای آموزش معلمان تهیه

شود. این نصاب، شامل اهداف برنامه سواد آموزی، استراتیژی ها و میتودهای تدریس سواد، و نیز استراتیژی ها و میتودهای ارزیابی پیشرفت تعلیمی خواهد بود. هر ساله، بر اساس نتایج نظارت های تعلیمی مواد آموزشی جدیدی برای معلمان انکشاف خواهد یافت.

از آن جایی که در پوهنتون ها و دارالمعلمین ها کدام دپارتمنت مشخص برای میتود تدریس بزرگسالان موجود نمی باشد، بناً معینیت سوادآموزی بهترین روشهای تدریس جهت ارتقای ظرفیت معلمین را مورد بررسی قرار می دهد. بدین منظور، یک انستیتوت تربیه معلم سواد آموزی در سال ۱۳۹۰ ایجاد میگردد. علاوه بر فعالیتهای دیگر، این انستیتوت سوبیه و قابلیت معلمان سوادآموزی را تعیین می کند.

هر ساله، ابتدا ۴۱۲ سرمربی ولایات در برنامه آموزشی، تربیه خواهند شد و سپس این سرمربیان به ولسوالی های مختلف کشور رفته و تمامی معلمان سواد آموزی ولسوالی را آموزش می دهند. به این صورت تمامی معلمان سواد آموزی، سالی یکبار در اصول و روش های تدریس و دانش مضمونی آموزش خواهند دید. همچنین معینیت سواد حیاتی اقدامات لازم را برای آموزش معلمان سوادآموزی در قسمت آموزش سواد آموزان بزرگسال با نیازمندی های خاص (نابینا، کور و گنگ) بخانه سوره و مورد ارزیابی قرار خواهد داد

Jaws PDF Creator

بخش پنجم: نظارت تعلیمی
اهداف جزئی

- انکشاف سیستم جدید نظارت از تطبیق فعالیت های برنامه سواد آموزی تا سال ۱۳۹۰
- آموزش ۹۰۰ عضو نظارت سواد آموزی تا سال ۱۳۹۳
- نظارت تعلیمی از تدریس های سواد آموزی
- تطبیق سیستم استاندارد ارزیابی پیشرفت تعلیمی سواد آموزان بعد از تکمیل کورس ها

از آن جایی که سیستم فعلی نظارت از کورس های سواد آموزی تعلیمی می باشد، برنامه سواد آموزی در نظر دارد سیستم جدید نظارت را که شامل طرز العمل ها و فورمه های جدید می باشد انکشاف داده و سیستم جدید را برای تمامی اعضای نظارت آموزش دهند در شکل هندس وزارت، معارف، شش عضو مسلکی برنامه سواد آموزی در مدیریت معارف ولسوالی وجود دارد. مدیر سوادآموزی وظیفه ایجاد کورس های سواد آموزی در ولسوالی ها و نیز نظارت بر آن ها را بر عهده خواهد گرفت.

همچنین در نظر است برنامه سواد آموزی از سال ۱۳۸۳ به تعداد ۱۰ عضو نظارت سواد آموزی را در سیستم جدید نظارت تعلیمی آموزش دهد تا کیفیت و مؤثریت برنامه های سواد آموزی افزایش یابد. اعضای نظارت در ولسوالی ها، هر سه سال یکبار از کورس های سواد آموزی بازدید نموده، رهنمایی های لازم را ارائه نموده و از عملکرد استاد و ناظران نظارت می نمایند. همچنین برنامه سواد آموزی سیستم استاندارد ارزیابی پیشرفت تعلیمی سواد آموزان را در پایان کورس تطبیق می نماید.

بخش پنجم: مدیریت و هماهنگی

اهداف جزئی

- ایجاد کمیسیون عالی سواد آموزی و تدویر جلسات ربوعار کمیسیون عالی سواد آموزی
- تجدید نظر در اسناد تقنینی، لوایح، و طرزالعمل های سواد آموزی
- فراهم سازی فضای کاری مناسب اداری برای حداقل ۵۰ فیصد کارمندان معینیت تا سال ۱۳۹۳
- آموزش و ارتقای ظرفیت تمامی کارمندان اداری برنامه سواد آموزی به صورت سالانه
- تهیه و نشر پلان های عملیاتی سالانه همراه بودجه، گزارشهای ربوعار و سالانه
- مرور و ارزیابی شش ماهه برنامه ها و پروژه ها و اصلاح فعالیتها و پروژه ها در صورت ضرورت
- انکشاف دیتابیس سواد آموزی تا سال ۱۳۹۰

جهت تعیین پالیسی ها و نظارت بر فعالیت های سواد آموزی و هماهنگی بین تطبیق کنندگان برنامه های سواد آموزی، کمیسیون عالی سواد آموزی تحت رهبری معاون رئیس جمهور و با اشتراک وزرای معارف و تحصیلات عالی، داخله، دفاع ملی، حجه اوقاف و آکادمی علوم، شاروا، کمیسیون مستقل حقوق بشر، و جامعه مدنی ایجاد خواهد شد. سکرتریت کمیسیون ر معینیت سواد آموزی وزارت ارشاد، به عهده خواهد داشت.

اسناد تقنینی برنامه شامل لوایح و طرزالعمل ها دائماً مورد بررسی و مشورت قرار می گیرند و در صورت لزوم مورد بازنگری و تجدید نظر قرار خواهد گرفت. این بررسی ها و مشورت ها در پروسه ای مشارکتی و بر اساس تجربه سایر کشورها و سابقه تطبیق اسناد انجام خواهد شد. این اسناد از طریق وب سایت وزارت معارف در اختیار مردم و مراجع آئندکار قرار خواهد گرفت.

برنامه سواد آموزی در نظر دارد ظرفیت تمامی کارمندان معینیت سواد آموزی را در مرکز و ولایات ارتقا دهد. کارمندان برنامه، در موسسات، مدیریت و اداره، کمیپتر، و زبان انگلیسی، موضوعات تخصصی سواد آموزی آموزش خواهند دید.

این برنامه همانند سایر برنامه های وزارت، بر اساس تحلیل وضعیت برنامه و ارزیابی پیشرفت و مؤثریت فعالیت ها و مطابق با پلان استراتژیک ملی معارف، پلان های عملیاتی سالانه انکشاف می دهد. هر سالانه این برنامه بودجه ای برای بهبود برنامه و تجهیزات آن ترتیب نموده و به ریاست تدارکات تسلیم می دهد. در اخیر هر ربع گزارش پیشرفت و مشکلات برنامه را بر اساس پلان عملیاتی تهیه و ترتیب کرده و در اختیار ریاست عمومی پلان و ارزیابی و نزر رهبری وزارت قرار می دهد. همکاران عالییه های شش ماهه برنامه مورد بررسی و ارزیابی دقیق قرار خواهد گرفت و از نتایج ان برای تجدید نظر و انکشاف پلان های عملیاتی استفاده خواهد شد.

همچنین دیتابیس جامعی برای فعالیت های برنامه سواد آموزی ایجاد خواهد شد. این دیتابیس بخشی از سیستم معلوماتی معارف افغانستان خواهد بود و تمامی ارقام و معلومات مربوط به برنامه در این دیتابیس ذخیره خواهد شد و برای مراقبت و ارزیابی و نیز پلان گذاری استفاده خواهد شد. معلومات برنامه توسط اعضای نظارت تعلیمی از ولسوالی ها و ولایات به مرکز انتقال داده می شود.

برنامه پنجم: مدیریت تعلیم و تربیه

این برنامه دارای سه برنامه فرعی انکشاف زیربنای معارف، انکشاف اداره معارف و انکشاف مدیریت استراتژیژیک می باشد

برنامه فرعی ۵.۱: انکشاف زیربنای معارف

هدف کلی

فراهم آوری فضای آموزشی و اداری مناسب و امن برای همه شاگردان و کارمندان تعلیم و تربیه از طریق توسعه متوازن زیربنا های معارف در سراسر کشور

استراتژیهای عمومی

وزارت معارف و اوقاف و صنایع مستظرفه خدمات عمومی و تربیوی یگان با کیفیت را به صورت متوازن برای همه اطفال این مکتب فراهم سازد. تعلیم و تربیه با کیفیت نماید و محیط تعلیمی مناسب را برای دانشمندان و شاگردان است. به همین منظور، وزارت معارف پلان نموده است تا سال ۱۳۹۹ همه مؤسسات تعلیمی دارای تعمیر مناسب باشند. یکی از مهمترین استراتژیژی های وزارت تقویت سیستم استندرد و سیستم پلان گذاری و نظارت از تطبیق آن است. پروسه اعمار و ترمیم آنها بر اساس معیارهای تعیین شده از سوی متخصصان وزارت صورت گرفته و نظارت می شوند. تیم های انجینری ولایتی و مسائل نظارت کار در ساحات می باشند تا اطمینان حاصل نمایند که کار ساختمانی مطابق معیارهای تعیین شده از سوی وزارت معارف پیش می رود.

جهت افزایش شمولیت دختران، در این تعدادی مکاتب جدید دخترانه اداری دیده و احاطه و امکانات آب و مبرز می باشند. مکاتب موجود نیز به این امکانات مجهز خواهند شد. تعمیر مؤسسات تعلیمی جدید به نحوی اعمار می شود که برای اطفال دارای معلولیت، ناز مناسب باشد. هزینه بیشتری برای شمولیت آن ها در مکاتب را فراهم سازد.

مشارکت مردم و سهم گیری روز افزون آنها در تعلیم و تربیه، استراتژیژی دیگری است که وزارت آنرا تعقیب می کند. از آنجاییکه وزارت معارف به تلهایی قادر نمی باشد تا هزینه و بار گران معارف را به دوش بگیرد، کوشش می کند تا مردم و سرمایه داران ملی را ترغیب کند تا برای اعمار مکاتب، زمین در اختیار وزارت معارف قرار دهند و نیز در اعمار مکاتب سهم بیشتری بگیرند. اما پروسه اعمار مکاتب توسط بخش خصوصی توسط تیم های انجینری ولایتی وزارت می شود. به همین منظور، وزارت در هر ولایت یک تیم انجینری تشکیل داده و در عین حال معیارها و استنداردهایی را به منظور نظارت بر این پروسه انکشاف داده است. از سوی دیگر، با مشارکت مردم در ارائه خدمات تعلیم و تربیه میزان و حس مالکیت مردم بر معارف بیشتر شده و این مسئله میتواند در عین حال در ارائه خدمات و محافظت از آن ها را بهبود بخشد.

استفاده از ظرفیت شوراهای مکاتب بخشی از استراتژی مشارکت مردم در امور تعلیم و تربیه است تا بدین ترتیب مردم به طور مستقیم در اداره و مدیریت تعلیم و تربیه سهیم گردند (به برنامه فرعی تعلیمات عمومی مراجعه کنید).

از طرف دیگر، به منظور افزایش مؤثریت و در عین حال صرفه جویی در هزینه های اعماری وزارت معارف پلان نموده است تا تعمیر مکاتب حتی المقدور با استفاده از منابع و مصالح محلی اعمار گردد. پروسه اعمار مکاتب بر اساس اصل توازن و عدالت اجتماعی تطبیق می شود. و هر ولایتی که نسبت شاگرد به اتاق درسی بیشتری داشته باشد استحقاق بیشتری برای اعمار خواهد داشت تا در نتیجه وضعیت تعمیرات بر اساس شاخص نسبت شاگرد به اتاق درسی متوازن گردد.

اهداف

- انکشاف پالیسی ها، استندرد ها، دیزاین ها، برآورد احجام کار، قیمت تقریبی و رهنمود های اجرای کار ساختمانی تعمیرات معارف
- تثبیت تمام مراکز تعلیمی و ادارای معارف که نیاز به تربیه و یا به اختتام دارند
- اعمار و تجهیز مراکز تعلیمی و ادارای معارف
 - تا سال ۱۳۹۳، حداقل ۷۵ فیصد شعبات درسی تعلیمات عمومی و اسلامی دارای تعمیر قابل استفاده می باشند.
 - تا سال ۱۳۹۳، ۱۰۰ فیصد شعبات درسی تعلیمات تخنیکی و مسلکی دارای تعمیر قابل استفاده می باشند.
 - تا سال ۱۳۹۳، حداقل ۷۵ فیصد شعبات درسی دارالمعلمین دارای تعمیر قابل استفاده می باشند.
 - تا سال ۱۳۹۳ تمامی ادارای معارف، دارای تعمیر قابل استفاده خواهند داشت.
- حفظ و مراقبت از تعمیرات ترمیم با اعمار شده
- حصول اطمینان از عدمی شدن معیار ها و سنددر های ترمیم بناه برای اعمار مکاتب
- مدیریت برنامه انکشاف زیربنا در هماهنگی نزدیک با ریاست های ذیربط و سایر اداراتی که در انکشاف زیربنا های مصرف دخیل هستند

بخش های برنامه

۱. تثبیت مراکز تعلیمی و ادارای معارف برای ترمیم و یا ساختن
۲. اعمار و تجهیز مکاتب تعلیمات عمومی
۳. اعمار و تجهیز مدارس و دارالعلوم ها
۴. اعمار و تجهیز مکاتب تخنیکی و مسلکی
۵. اعمار و تجهیز دارالمعلمین ها، مراکز ساینس و لابراتوارها

۶. اعمار و تجهيز دارالمعلمين ها و شعبات آن ها در ولسوالی ها
۷. اعمار و تجهيز ادارات معارف در ولايات و ولسوالی ها
۸. مراقبت و كنترول کیفیت
۹. حفظ و مراقبت از تعميرات اعمار و ترميم شده
۱۰. مدیریت و هماهنگی

بخش اول: تثبیت مراکز تعلیمی و اداری معارف برای ترمیم و یا ساختمان

اهداف جزئی

- بررسی وضعیت زیربنا های موجود تا سال ۱۳۹۱
- تدارک و تثبیت زمین برای تعميرات معارف تا تمامی ادارات معارف و حداقل ۱۰۰ فیصد مؤسسات تعلیمی تا سال ۱۳۹۳ دارای سند ملکیت باشند.

- بررسی محل و زمین تثبیت شده برای اعمار تعميرات جدید

نتیجه پلان سالانه برای ترمیم و ساختمان مکاتب

به منظور انكشاف و تطبیق واقع بینانه برنامه انكشاف زیربنای معارف، وزارت در نظر دارد تا وضعیت زیربنای موجود را بررسی کند. در این پروسه تمامی تعمیرهای متعلق به وزارت، تعمیرهایی تدریسی یا صنوف درسی و هم چنین تعمیرهای اداري معارف، مورد بررسی قرار می گیرد تا نیازمندیها و ضرورت های آنها مشخص شده و بر اساس این نیازها پلان های آینده تهیه گردد.

در بعضی موارد، وزارت مالکیت قانونی زمین برای ساخت مکتب را دارا نمی باشد. تدارک و تثبیت مالکیت زمین برای تعميرات حد اقل ۱۰۰ فیصد مؤسسات تعلیمی، را اوویت های وزارت می باشد. ریاست انكشاف زیربنای معارف در این زمینه، ریاست المارک و لژیستیک همکاری خواهد نمود. لهذا، وزارت پلان نموده است تا سال ۱۳۹۳، وزارت مالکیت قانونی مکاتب ساخته شده را احراز نماید.

از سوی دیگر، وزارت معارف پلان نمود است تا به منظور اعمار تعمیرهای جدید، محل و زمین های لازم برای آنها را بررسی نماید و محل و زمین مناسب را تهیه و تعیین نماید. محل اعمار تعمیرهای مکاتب بر اساس معیارهای تعیین شده وزارت تعیین می شود هم چنین وزارت در نظر دارد هر سال پلان سالانه ای را برای ترمیم تعمیرهای مکاتب موجود ترتیب نماید.

بخش دوم: اعمار و تجهيز مكاتب تعلیمات عمومی

اهداف جزئی

- اعمار ۶۵ هزار صنف درسی جدید برای مکاتب جدید التاسیس و توسعه مکاتب موجود تعلیمات عمومی.
- ترمیم اساسی ۱۶ هزار صنف درسی مکاتب موجود.

- اعمار دیوار احاطه برای ۲ هزار مکتب موجود بدون احاطه.
- فراهم نمودن تسهیلات آب آشامیدنی و مبرز صحنی برای ۵ هزار مکتب موجود بدون تسهیلات آب و مبرز.
- ساخت ۲ هزار لابراتوارهای ساینس و تکنالوجی معلوماتی ارتباطی
- فراهم نمودن میز چوکی برای ۴ هزار مکتب موجود
- فراهم نمودن تسهیلات سپورتنی/بازی برای ۶۶۰۰ مکتب موجود
- ساخت ۵۰ خانه برای خانواده معلمان محافظ مکتب به عنوان بخشی از برنامه آزمایشی اعمار مکاتب

وزارت معارف پلان نموده است تا سال ۱۳۹۳ به منظور توسعه مکاتب موجود و مکاتب جدید التاسیس تعلیمات عمومی ۶۵ هزار صنف درسی در سراسر کشور اعمار کند. همچنین، وزارت در نظر دارد تا ۱۶ هزار صنف درسی موجود را تعمیر کند. به منظور تأمین امنیت و مصنی، به ویژه برای شاگردان اناث، اعمار دیوار احاطه برای ۵۲ هزار مکتب بخشی دیگر از پلان وارد است که در پیل سال ۱۳۹۳ نظایق می شود. تجهیز مکتب تعلیمات عمومی به میز چوکی و تسهیلات آب صحنی، مبرز و دیوار احاطه بخشی از قرارداد برای ساخت مکاتب تعلیمات عمومی است که توسط قراردادی ها برای تعمیرهای جدید الاعمار تطبیق می گردد. اما شماری زیادی از مکاتب موجود دارای دیوار احاطه و نیز سیستم آب صحنی و مبرز نمی باشد، لذا وزارت معارف پلان نموده تا پیل سال ۳۹۳، برای ۲ هزار مکتب موجود به ویژه برای مکاتب دخترانه) دیوار حفاظتی، برای ۴ هزار مکتب سیر و چوکی (به طور اوسط برای هر ۱۰۰ شاگرد) و برای ۵ هزار مکتب دیگر تسهیلات آب و فاضلاب فراهم نماید. همچنین، وزارت در نظر دارد تا برای ۶۶۰۰ مکتب تسهیلات ورزشی و میدان بازی فراهم نماید. به منظور بهبود کیفیت تدریس ساینس و تکنالوژی معلوماتی و ارتباطی در مکاتب ثانوی ۲۰۰۰ تعمیر برای لابراتوار ساینس و تکنالوژی معلوماتی و ارتباطی در مکاتب ثانوی موجود که فاقد لابراتوار می باشند، اعمار می شود علاوه بر آن وزارت در نظر دارد تا ۵۰ خانه برای خانواده معلمان محافظ مکاتب به صورت آزمایشی اعمار کند. وزارت معارف در مورد عمی بودن و تأثیر این طرح فراهم سازی سکونت برای معلم در ارتباط با بهبود محافظت از مکاتب و کاهش مشکلات دیگر تحقیق و بررسی خواهد کرد. بر اساس یافته های این بررسی ها و نظرات کشتناسان در این مورد وزارت در مورد گسترش این طرح تصمیم خواهد گرفت.

بخش سوم: اعمار و تجهیز مکاتب و دارالعلوم

اهداف جزئی

- اعمار ۳۵۰۰ صنف درسی جدید برای مدارس و دارالعلوم های جدیدالتاسیس و توسعه مدارس موجود تا سال ۱۳۹۳
- ترمیم اساسی ۱۰۰۰ صنف درسی مدارس و دارالعلوم های موجود تا سال ۱۳۹۳

- اعمار دیوار احاطه ۲۲۰ مدرسه بدون احاطه تا سال ۱۳۹۳
- فراهم نمودن تسهیلات آب آشامیدنی و مبرز صحنی برای ۲۰۰ مدرسه و دارالعلوم موجود بدون تسهیلات آب و مبرز تا سال ۱۳۹۳
- فراهم نمودن میز و چوکی برای ۳۸۰ مدرسه و دارالعلوم موجود بدون میز و چوکی تا سال ۱۳۹۳
- فراهم نمودن تسهیلات ورزشی برای ۴۵۰ مدرسه و دارالعلوم موجود که بدون تسهیلات میباشند تا سال ۱۳۹۳
- اعمار و تجهیز لیلیه برای ۱۸۰ مدرسه و ۳۲ دارالعلوم تا سال ۱۳۹۳
- اعمار مسجد برای ۶۰ دارالعلوم تا سال ۱۳۹۳

انکشاف مدارس اسلامی بخشی از پالیسی های وزارت است. بنابراین، اعمار ۳۵۰۰ صنف درسی جدید برای مدارس و دارالعلوم های جدید التأسيس تکمیل می شود. به منظور تأمین امنیت و ایجاد مصونیت برای شاگردان مدارس، اعمار دیوار احاطه برای ۲۲۰ مدرسه موجود که فاقد دیوار می باشند بخشی دیگر از پلان وزارت است که تا پایان سال ۱۳۹۳ تطبیق می شود. همچنین وزارت -رطر دارالعلوم، مبرز و مبرز -اورز، سه -انتهای -بشت بر شاگردان مدارس برای ۲۰۰ مدرسه دارالعلوم تسهیلات آب صحنی -مبرز فراهم نماید. تجهیز ۳۸۰ مدرسه و دارالعلوم موجود به میز و چوکی (به طور اوسط ۳۰۰ شاگرد در هر مدرسه) بخشی دیگر از اهداف وزارت است که تا سال ۱۳۹۳ حاصل خواهد شد.

فراهم سازی تسهیلات ورزشی برای ۱۵۰ دارالعلوم و مدارس دیگر از پلان وزارت است تا زمینه های لازم برای تربیه و ارتقای قوای بنی و فکری آنها فراهم سازد. همچنین، وزارت معارف پلان نموده است تا به منظور تسهیل دسترسی به تعلیمات اسلامی برای شاگردان مناطق دور دست، برای ۱۸۰ مدرسه و ۳۲ دارالعلوم لیلیه اعمار و تجهیز نماید. ۶۰ مسجد برای ۶۰ باب دارالعلوم بخشی دیگر از پلان وزارت است که تا پایان سال ۱۳۹۳ تکمیل می شود.

بخش چهارم: اعمار و تجهیز مکاتب تخنیکي و مسلکی

اهداف جزئی

- اعمار و تجهیز ۱۱۰ کامپلکس مکاتب تخنیکي و مسلکی جدید.
- اعمار و تجهیز ۲۶۴ مکتب تخنیکي و مسلکی در ولسوالی -
- ترمیم اساسی، توسعه و تجهیز ۳۴ کامپلکس مکاتب تخنیکي و مسلکی موجود
- اعمار و تجهیز ۱۲۱ ای -مکان، مسلکی، تخنیکي.

به منظور توسعه و انکشاف تعلیمات تخنیکي و مسلکی در سراسر کشور، وزارت معارف پلان نموده است تا ۱۱۰ مجتمع مکاتب تخنیکي و مسلکی (جدید و موجود) را تا سال ۱۳۹۳ اعمار و تجهیز نماید. همچنین،

برای بهبود دسترسی به تعلیمات تخنیکي و مسلکی، وزارت پلان نموده است تا ۳۶۴ مکتب تخنیکي را در سطح ولسوالی ها اعمار و تجهیز نماید. این مجتمع ها به همه تجهیزات و امکانات لازم برای مکاتب تخنیکي و مسلکی مجهز می باشند. همچنین، ترمیم اساسی، توسعه و تجهیز ۳۴ مجتمع مکاتب تخنیکي و مسلکی موجود بخشی دیگر از اهداف وزارت است که تا سال ۱۳۹۳ تکمیل می شود. وزارت معارف پلان نموده است تا به منظور تسهیل دسترسی متوازن شاگردان از مناطق دور دست و شاگردان مناطق دهاتی کشور که به تعلیمات تخنیکي و مسلکی دسترسی ندارند، ۱۲۱ لیلیه برای این مکاتب اعمار نماید.

بخش پنجم: اعمار و تجهیز مراکز تربیه معلم

اهداف جزئی

- اعمار و تجهیز ۴۵ کامپلکس دارالمعلمین جدید تا سال ۱۳۹۳
- اعمار ۳۶۴ مرکز حمایتی معلمان تا سال ۱۳۹۳
- اعمار و تجهیز ۵۵ لیلیه دارالمعلمین تا سال ۱۳۹۳
- اعمار مرکز آموزش ساینس و تکنالوجی و اثبات آن در ۳۴ ولایت تا سال ۱۳۹۱
- اعمار ۳۰ مرکز آموزشی محلی تا سال ۱۳۹۳

وزارت معارف پلان نموده است تا سال ۱۳۹۳، ۴۵ مجتمع تربیه معلم جدید را در سراسر کشور اعمار و تجهیز نمایند. این مجتمع ها به تجهیزات آموزشی اداری، لیلیه مجهز بود، رزینیته آموزش برای شاگردان مناطق دور دست فراهم می نماید.

به منظور بهبود کیفیت تعلیم و تربیه و فراهم سازی حمایت های لازم برای معلمان مناطق دور دست و ولسوالی های کشور، وزارت در نظر دارد تا پایان سال ۱۳۹۲، به تعداد ۴۲ مرکز حمایتی معلمان را در ولسوالی ها و حوزه های تعلیمی شهرها، کویته و تجهیزات نماید. این مراکز نیز استفاده می باشد و منحیث مراکز حمایتی معلمان، مراکز آموزشی محلی سواد آموزی و دفتر مدیریت معارف ولسوالی ها مورد استفاده قرار خواهند گرفت. مرکز ملی آموزش ساینس و تکنالوجی در کابل و الحاقیه آن در ۳۴ ولایت کشور نیز تا سال ۱۳۹۱ اعمار خواهد نمود. به منظور بهبود برنامه سواد آموزی در مناطق دهاتی ۳۶۴ مرکز آموزشی محلی در ولسوالی ها اعمار می شود.

بخش ششم: اعمار و تجهیز ادارات معارف در ولایات و ولسوالی ها

اهداف جزئی

- اعمار تعمیر وزارت در مرکز تا سال ۱۳۹۰
- اعمار و تجهیز ۲۰ تعمیر برای ریاست های معارف در ولایات تا سال ۱۳۹۳
- اعمار و تجهیز گدام ذخیره کتب و مواد درسی در ۳۴ ولایت و ۳۶۴ ولسوالی تا سال ۱۳۸۹

وزارت معارف پلان نموده است تا یک تعمیر جدید برای وزارت معارف تا سال ۱۳۹۰ اعمار نماید. همچنین وزارت در نظر دارد تا ۲۰ تعمیر برای ادارات ولایتی معارف اعمار نماید. به منظور فراهم سازی امکانات لازم برای ذخیره سازی کتاب ها و مواد درسی در ۳۴ ولایت و ۳۶۴ ولسوالی کشور، گدام های ذخیره اعمار و تجهیز خواهد شد. گدام مرکزی وزارت معارف نیز وسعت داده خواهد شد.

بخش هفتم: نظارت و کنترل کیفیت ساختن

اهداف جزئی

- تدوین دستورالعملی برکنده برای طرح، دیدارین، استانداردها، تیم های انجینیری ولایات و ولسوالی ها
- مراقبت و کنترل کیفیت
- تجدید نظر پالیسی های اعمار و حفظ و مراقبت تعمیرات بر اساس تجارب حاصله
- بررسی و یا تجدید نظر معیارها و امتدادها برای پروژه های ساختمان
- ترتیب نقشه ها و دیزاین ها برآورد احجام کار و قیمت تقریبی
- ترتیب رهنمودها، قراردادها، اقسام و کنترل کیفیت
- ترتیب طرزالعمل برای سیستم گیری و مدت تعمیرات
- مراقبت از پروژه های تحت اعمار توسط وزارت و سایر موسسات
- ترتیب گزارش های مراقبت و گزارش های ارزیابی کیفیت، بر اساس بازدید از محل تطبیق پروژه ها
- حصول اطمینان از تکمیل کارهای اعماری تکمیل شده
- اخذ ضمانت (گرنٹی) یک ساله برای تعمیر تکمیل شده، مکتب از شرکت ساختمانی سازنده

نظارت و کنترل کیفیت ساختمان ها و تعمیرات، به خصوص تعمیراتی که توسط بخش خصوصی اعمار می شوند، یکی از فعالیت های اصلی وزارت معارف می باشد. به همین دلیل نظر بر آنست که تیم انجینیری مسئول تهیه و طرح معیارها و استاندارد های اعمار مکتب و تعمیرات ادارات معارف می باشد. همچنین، وزارت تیم های انجینیری ولایتی را در همه ولایات کشور تشکیل داده است که بر پروسه اعمار تعمیرات معارف و تطبیق معیارهای وزارت نظارت می کنند. وزارت در نظر دارد تا این تیم ها را با فراهم سازی تسهیلات ترانسپورتی و

دیگر امکانات مورد نیاز آنها تقویت نماید تا آنها بتوانند از تمامی کارهای ساختمانی در تمامی ساحات نظارت به عمل آورند.

هم چنین، وزارت در نظر دارد تا معیارها و استندردهای اعماری را که به منظور نظارت بر پروژه‌های ساختمانی مورد استفاده قرار می‌گیرند، مورد بازنگری قرار دهد. وزارت معارف پلان نموده است تا نقشه‌ها، طرح‌ها، احجام کار و قیمت‌های تقریبی پروژه‌ها را ترتیب دهد. این نقشه‌ها و طرح‌ها می‌توانند مبنایی برای اعمار تعمیرهای جدید معارف باشند. همچنین، وزارت جهت تسهیل تسلیم‌گیری و ثبت تعمیرات، در نظر دارد تا طرز العمل‌های کنترل کیفیت را ترتیب داده و توسط یک چک‌لیست نهایی، ختم قراردادها را تسهیل نماید.

بر اساس پالیسی وزارت باید همه پروژه‌های اعماری معارف که توسط وزارت و یا سایر نهادها تطبیق می‌شود، بر اساس معیارها و استندردهای وزارت به صورت منظم مورد نظارت و مراقبت قرار گیرند تا اطمینان حاصل شود که معیارها و استندردهای تعیین شده در تهیه و استفاده از مواد و مصالح مورد اطمینان و نیز نقشه و طرح تصویب شده وزارت، در تمامی شرکتهای اعماری معارف اصلی این تیم‌ها تهیه گزارش‌ها، نظارت و ارسال آن به مرکز می‌باشد تا ریاست تعمیرات بنا بر اساس تطبیق پروژه‌ها، با تمام موارد ارزیابی قرار دهند و در صورت لزوم در آنها تجدید نظر صورت گیرد.

همچنین، وزارت در نظر دارد تا همه تعمیرهای مکاتب و تعمیرهای اداری که توسط شرکت‌های ساختمانی خصوصی اعمار می‌شوند، توسط همان شرکت‌ها برای مدت یک سال ضمانت گردند، تا در صورت بروز هرگونه نقیصه و کمبودی‌ها، بر آنها -ساعات آن- توسط همان شرکت -حیران گردد.

بخش هشتم: حفظ و مراقبت از تعمیرات

اهداف جزئی

- ایجاد و تقویه تیم‌های حفظ و مراقبت
- حفظ و مراقبت منظم از تعمیرات تدریسی و اداری

به منظور مراقبت از تعمیرهای تدریسی و اداری معارف، وزارت معارف پلان نموده است تا تیم‌های حفظ و مراقبت را در سراسر کشور تأسیس نماید. این تیم‌ها به طور منظم از این تعمیرات بازدید به عمل آورده و به تیم‌های انجینیری ولایتی گزارش می‌دهند تا در صورت نیاز به ترمیم این تیم‌ها اقدامات لازم را به عمل آورند. همچنین، این تیم‌ها برخی از ترمیمات جزئی را خود به طور مستقیم انجام می‌دهند. کمیته‌های مکاتب نیز تشویق خواهند شد تا کارهای ترمیمی خود را به عهده گیرند.

بخش نهم: مدیریت و هماهنگی

اهداف جزئی

- تهیه پلان‌های عملیاتی سالانه برای اعمار و حفظ و مراقبت تعمیرات

- فراهم آوردن حمایت های تخنیکی در توزیع زمین به کارکنان معارف
- نگهداری از دیتابیس پروژه های ساختمانی و تجدید معلومات در مورد ملکیت ها و جایدادهای معارف پس از تکمیل پروژه ها
- نظارت از تطبیق پلان های عملیاتی
- هماهنگی با ریاست های ذیربط و سایر موسسات دخیل در اعمار زیربنا های معارف
- ترتیب گزارش های ربعوار و سالانه

برنامه انکشاف زیر بنا مسؤل انکشاف، تطبیق و مراقبت از پلان های عملیاتی سالانه می باشد که بر اساس پلان استراتژیژیک ملی معارف تهیه می شوند.

همچنین، برنامه انکشاف زیربناها در قسمت برنامه توزیع زمین برای کارمندان وزارت نیز همکاری می نماید. این برنامه سروی های تخنیکی را در این قسمت انجام داده و هماهنگی های لازم را با وزارت انکشاف شهری به عهده خواهد داشت. دولت نیاز کک های تخنیک ارائه خواهد نمود. وزارت معارف پلان نموده است تا دیتابیس ثبت تمامی فعالیتها ساختمانی وزارت معارف را نگهداری و معلومات آن را تجدید نماید. همچنین، در هنگام تکمیل کارهای ساختمانی، معلومات جدید در دیتابیس ملکیت ها و جایدادهای وزارت ثبت می شود (به برنامه فرعی انکشاف اداره معارف مراجعه شود).

هماهنگی با همه ریاست های ذی دخیل وزارت سازش و سایر نهادها، مؤسسات که در فعالیت های اعماری وزارت نقش دارند، یکی از اهداف اصلی وزارت در انکشاف زیربنا های معارف می اشد، تا از تکرار فعالیت ها جلوگیری به عمل آمده و در عین حال، هزینه های اعماری کاهش یابد.

گزارش های ربعوار و سالانه در ارتباط با فعالیت های انکشاف زیربنا های وزارت معارف توسط این برنامه تهیه می شود. این گزارشها به منظور ارزیابی پروژه های عمری و نیز پروژه های مسابدهی وزارت به نهادهای ذیربط مورد استفاده قرار می گیرند.

EVALUATION
EVALUACIÓN
EVALUATION

برنامه فرعی ۵.۲: انکشاف اداره معارف و خدمات حمایوی

هدف کلی

فراهم نمودن سهولت ها و خدمات حمایوی مؤثر، اقتصادی و شفاف برای اجرای موفقانه برنامه های معارف در سرتاسر کشور

استراتژی های عمومی

پروسه ها و طرزالعمل های فعلی ادارات معارف عموماً قدیمی، طولانی و پیچیده هستند. وزارت معارف جهت انکشاف و اصلاح اداره معارف، پروسه ها و طرزالعمل های اداری و مالی را ساده تر و کوتاه تر می سازد. همچنین توجه خاصی به رضایت مستفید شوندگان خدمات و سهولت ها می شود و به شکایات مراجعه کننده ها به دقت رسیدگی می شود.

از تکنالوجی معلوماتی و ارتباطی جهت افزایش مؤثریت اداره معارف استفاده اعظمی می شود. سیستم های اداری در مراکز ولایات تا حد امکان کمپیوتری می شود.

ترکز داری (تعویض صلاحیت) های بیشتر به ادارات معارف در ولایات و ولسوالها از اس-را به یهال عهد، برنامه می باشد. در ابتدای هر سال، بست های استخدامی برای معلمان جدید در اختیار ریاست های معارف ولایات قرار می گیرد. ریاست های معارف در ولایات وظیفه استخدام معلمان را به عهده خواهند گرفت و لیست نهایی برای تأیید به وزارت معارف در مرکز ارسال خواهد شد.

تمویل کننده های معارف ترمیو خواهد شد تا به کمک از طریق برده انکشافی اصلی به جای بودجه انکشافی خارجی مبادرت ورزند. این باعث می شود وزارت بتواند این کمک ها را برای برنامه های دارای اولویت مصرف نماید، نابرابری ها را کمتر افزه و مزایت کمک ها بالا تر رود.

وزارت از ظرفیت مردمی جنبش خصوصی در ارائه سهولت ها و خدمات عمومی استفاده اعظمی خواهد کرد. پروسه انتخاب شرکت یا مؤسسه تطبیق کننده، پروسه ای آزاد و شفاف خواهد بود و وزارت بر عملکرد شرکت یا مؤسسه تطبیق کننده نظارت خواهد کرد. وزارت تلاش خواهد نمود هماهنگی با وزارت های مالیه و اقتصاد و ارگانهای ذیربط دوسی ولایتی را بهبود بخشد.

ظرفیت کارمندان و ادارات بخش وده وده وده ولایتی جهت ارائه کیفیت و مزایت خدمات بطور مستمر ارتقا خواهد یافت و سیستم نظم ارزشی قابلیت های کارمندان انکشاف تطبیق خواهد شد. توجه خاص صورت خواهد گرفت تا تمامی جوانب خدمات و اداره معارف به خصوص در مناطق دوردست و محروم به صورت عادلانه و برابر ارائه شود.

اهداف

- اصلاح ساختار های اداری و اجرائیوی و استخدام، آموزش، ارزیابی، پاداش دادن و مدیریت مؤثر منابع بشری وزارت، مطابق به معیار های اصلاحات اداری و مدیریت عصری، برای بلند بردن مؤثریت کار افراد و ادارات در تطبیق موفقانه برنامه های تعلیم و تربیه
 - تا سال ۱۳۹۳، حداقل ۷۵ فیصد کارکنان معارف قابلیت های لازم برای انجام وظیفه خود را خواهند داشت.
- فراهم نمودن خدمات مالی و حسابداری برای تطبیق برنامه های معارف از طریق انکشاف سیستم مالی مؤثر و شفاف با قابلیت بودجه سازی به اساس برنامه در مرکز و ولایات، تسهیل پرداخت های به موقع مالی و ارائه گزارش های مالی تحلیلی برای تصمیم گیری
 - تا سال ۱۳۹۳، بودجه کافی عادی و انکشافی برای برنامه های معارف به موقع فراهم خواهد شد.
 - تا سال ۱۳۹۳، معاش تمامی کارکنان معارف به موقع پرداخت خواهد شد.
- انکشاف سیستم تدارکات و لجستیکی معارف و تسهیل رسیدن به کشور بمنظور فراهم نمودن خدمات بروقت تدارکی و لجستیکی برای تطبیق برنامه های معارف
 - تا سال ۱۳۹۳، تمام جناس مورد ضرورت ادارات معارف به موقع با قیمت مناسب خریداری و فراهم خواهد شد.
- معرفی و شامل ساختن تکنولوژی معلوماتی و ارتباطی معاصر در نظام معارف برای بلند بردن مؤثریت کار کارمندان ادارات معارف در تطبیق موفقانه برنامه های معارف
 - تا سال ۱۳۹۳، تمامی ادارات معارف در رکنز، ولایات و مناطق مدیریت های معارف در ولسوالی ها از تکنالوجی معلوماتی و ارتباطی استفاده مؤثر می کنند.
- فراهم نمودن خدمات حمایتی بروقت برای همه کارمندان و ادارات معارف
 - تا سال ۱۳۹۳، حداقل ۸۰ فیصد ریاست ها و ادارات معارف در سطح ملی، ولایتی و ولسوالی ها به سیستم تراکسپورسی (لوجستیک) دسترسی خواهند داشت.
- کسب زمین و طی مرز، قانونی ملکات برای اعمار مراکز تعلیمی و اداری و ثبت تمام املاک و جایداد های معارف در دیتابیس مرکزی
- ایجاد و تقویه سیستم آگاهی امنیتی و برپا، هماهنگی با نهاد های مردمی و امنیتی برای پیش گیری از حوادث امنیتی و حفاظت از معنویت ادارات مراکز تعلیمی کارمندان و شاگردان

بخش های برنامه

۱. اصلاح اداره و انکشاف منابع بشری
۲. انکشاف سیستم مالی
۳. تکنالوجی معلوماتی و ارتباطی
۴. تدارکات و لجستیک، خدمات، املاک و جایداد ها

۵. محافظت و مصونیت

۶. مدیریت و هماهنگی

بخش اول: اصلاح اداره و انکشاف منابع بشری

اهداف جزئی

- تطبیق تشکیل جدید به اساس برنامه اصلاحات اداره عامه در سطح مرکز، ولایات، و ولسوالی ها
- تجدید ساختار سازمانی وزارت بر اساس بررسی و تشخیص نیازمندی ها
- تا سال ۱۳۹۳، تمام کارکنان وزارت معارف به اساس سیستم جدید رتب و معاشات به اساس رقابت آزاد و اصل شایستگی استخدام می شوند.
- انکشاف استراتیژی و پلان جامع انکشاف ظرفیت های کارمندان و آموزش حداقل ۸۰ فیصد کارمندان معارف در موضوعات تخصصی مربوطه و موضوعات عمومی انگلیسی، کمپیوتر، مدیریت، حقوق بشر، جندر، محیط زیست، مبارزه با مواد مخدر، تا سال ۱۳۹۳،
- معاشات تعیین سیستم ارزیابی سالانه از اجزای و کلیه ای کارمندان تا سال ۱۳۸۸ بر مبنای کارمندان به اساس نتایج ارزیابی
- انکشاف و تطبیق سیستم جامع معلوماتی منابع بشری (HRMIS) تا سال ۱۳۸۹

تشکیل جدید وزارت معارف تجدید نظر شده و به همراه سیستم رتب و معاشات در مرکز و ولایات در حال تطبیق می باشد. تشکیل جدید با ساختار برنامه های عملی و سازگاری بیشتری دارد. تشکیل و ساختار سازمانی وزارت معارف بطور مستمر مورد بررسی قرار خواهد گرفت و در صورت لزوم تغییراتی در آن ایجاد خواهد شد. پالیسی جندر در همه برنامه های تجدید ساختار وزارت و استخدام معارف نظر گرفته شده و تا حد امکان در همه موارد رعایت می شود.

تا پایان سال ۱۳۸۸، تمامی ۱۴۴۰۰۰ کارمند مرکز و ۴۲۰۰۰ معلم در ولایات در سطح طریق سیستم رتب و معاشات استخدام خواهند شد. بعد از آن ۲۰۰۰ کارمند اداری در ویت در سال ۱۳۸۹ از طریق این پروسه استخدام خواهند شد. مابقی کارمندان تا آخر سال ۱۳۹۱ استخدام خواهند شد. کارکنانی که از طریق سیستم رتب و معاشات استخدام می شوند معاش بالاتری می برند و رتب معارف می رود تطبیق این سیستم باعث جذب کارکنان نوخیزتری به وزارت معارف، گردش کار موثرتر و مفیدیت وزارت معارف را افزایش دهد. به منظور ترغیب استخدام و تعیین کارمندان تدریسی و اداری در مناطق دهاتی، به خصوص کارمندان انات، وزارت با کمترین حد، اداری، معارف، وزارت بالیه همکاری می نماید تا تشویقی های بیشتری را به عنوان تشویقیه های مالی، خیرات و معاش اضافی، برای انتقال کارمندان انات به مناطق دهاتی فراهم سازد.

تاکنون فعالیت های ارتقای ظرفیت نامنظم بوده است و اندازه گیری مؤثریت آن بالای وزارت بسیار دشوار می باشد. وزارت جهت تنظیم این فعالیت ها و افزایش مؤثریت آنها، استراتیژی و پلان جامع انکشاف ظرفیت

های کارمندان را انکشاف خواهد داد. مطابق با پلان جامع ارتقای ظرفیت حداقل ۸۰ فیصد کارمندان معارف در موضوعات تخصصی مربوطه و موضوعات عمومی انگلیسی، کمپیوتر، مدیریت، حقوق بشر، جندر، محیط زیست، مبارزه با مواد مخدر، آموزش خواهند دید. همچنین، براساس نیازسنجی های ظرفیت سازی کارمندان، برنامه های آموزشی تخصصی تر برای آنها طراحی و به اجرا در خواهد آمد. این برنامه های آموزشی شامل آموزش مقررات، لوایح، پالیسی ها و رهنمودها می شود. استخدام مشاوران و متخصصین تخنیکی بخشی از استراتژیژی ارتقای ظرفیت می باشد که دارای اهداف روشن در مورد انکشاف سیستم، آموزش کارمندان ملکی، بهسازی عرضه خدمات و استراتژیژی زمان بندی مشخص برای پایان کار مشاوران می باشد. وزارت معارف از آموزش هایی که توسط کمیون خدمات ملکی فراهم می شود استفاده می کند.

سیستم ارزیابی از اجراءات وظیفوی کارمندان انکشاف و تطبیق خواهد شد. ارزیابی کارمندان وزارت به صورت سالانه برگزار شده و براساس این ارزیابی ها پیشنهادات اصلاحی توسط رده های بالایی به کارمندان زبردست ارائه خواهد شد. این سیستم کمک خواهد کرد تا ضعف ها و نواقص کارمندان معلوم گردد و از این معلومات برای طراحی برنامه های آموزشی دیگر مورد استفاده قرار می گیرد.

بر اساس نتایج دینامیک ثبت و راجستریشن معلومان پس از تحلیل کامل این سیستم یک سیستم جامع مدیریت معلومان به نام بشری انکشاف خواهد یافت. این سیستم دارای واحدهای خاص برای ثبت و تعیینات و ثبت سوابق کارمندان، ارتقای ظرفیت و ارزیابی عملکرد خواهد بود. این سیستم نیازهای خاص ریاست های وزارت معارف را برآورده ساخته و گزارش های لازم را برای دیگر وزارت خانه ها فراهم ساخته و با سیستم معلوماتی اداره معارف اتصال خواهد شد.

بخش دوم: انکشاف سیستم مالی

اهداف جزئی

- ترتیب و ارائه بودجه بر اساس برنامه (عادی و انکشافی) که تخصصی های بودجوی ملی و ولایتی را به صورت خاص نشان می دهد.
- انجام به موقع پرداخت های مالی در مرکز و ولایات
- انکشاف و تطبیق سیستم دینامیک بودجه سازی و مصرف (B.P.F) در مرکز تا سال ۱۳۸۹ و در ولایات تا سال ۱۳۹۲
- تطبیق سیستم TIMS در مرکز و ولایات تا سال ۱۳۹۰
- ترتیب گزارش های ربعوار بودجه و مصارف به اساس برنامه و ولایت
- هماهنگی پروسه صدور منابع مالی در تفاهم با وزارت های مابنه، اقتصاد، و خارجه

وزارت معارف در حال تطبیق سیستم تهیه بودجه بر اساس برنامه است که مورد تقاضای وزارت مالیه می باشد. وزارت در سال های آینده بودجه مدغم عادی و انکشافی را بر اساس برنامه و نیز ولایات ترتیب و ارائه می دهد. در این صورت، هر برنامه خواهد دانست که بطور کلی چقدر بودجه برای مرکز و هر ولایت در

اختیار دارد و می تواند فعالیت های خود را بر اساس آن عیار سازد. لازم به تذکر است که برنامه بر اساس پلان های عملیاتی تهیه خواهد شد که هر یک از برنامه ها تحت نظارت ریاست عمومی پلان و ارزیابی تهیه می کنند.

لازمه تطبیق درست و مؤثر فعالیت های وزارت، انجام به موقع پرداخت های مالی در مرکز و ولایات می باشد. همان طور که در تحلیل وضعیت آمده، در ولایات بطور خاص، پرداخت ها به دلایل مختلف به موقع انجام نمی شود که باعث وقفه در تطبیق پلان می شود. لهذا، وزارت در نظر دارد تا مکانیزم مشخصی را جهت آموزش کارمندان مالی و تدارکاتی و دیگر کارمندان مربوطه برنامه های را در مورد قوانین و مقررات و پروسیجرها ترتیب داده و در نتیجه پرداختهای مالی را تسهیل نماید. در عین حال این کارمندان در مورد پیش بینی پرداخت های کافی نقدی که به وزارت مالیه تسلیم داده خواهد شد، می شود. بدین ترتیب پرداخت های وزارت به موقع صورت خواهد گرفت.

جهت بهبود طرزالعملهای مدیریت مالی در وزارت، سیستم AFMIS (سیستم معلومات مالی) که توسط وزارت مالیه انکشاف یافته است، تا سال ۲۰۱۰ در تمامی ریاست های مالیاتی خواهد شد. در حال حاضر، این سیستم در مرکز و ۲۱ ولایت به حال تطبیق می باشد. تمامی مصارف در سیستم AFMIS ثبت می شود تا از اجراء و صرف نظارت صورت گرفت و مشکلات تطبیق حاصل شود. همچنین در تاسیس برنامه تعهدات، مصارف بودجه (BPET) به منظور ایجاد سیستم مکمل و دقیق مالی و کسب نتایج بموقع از چگونگی نتایج بموقع مصارف منابع مالی وزارت انکشاف یافته و تطبیق خواهد شد.

بر اساس معلومات جمع آورل شده، ریاست های حسابداری باید گزارش های تحلیلی ربعوار و سالانه را از وضعیت بودجه و مصرف در ولایت برای هر برنامه تهیه کند تا از این تحلیل ها برای حل مشکلات موجود در انتقال و یا مصرف بودجه و یا جهت بازبینی پلان ها استفاده شود.

همچنین ریاست مالی و حسابداری و طیفه درد هماهنگی های لازم را به همراه واحد انسجام کمک ها با وزارت های مالیه، اقتصاد، و عارجه جهت جذب و مدیریت کمک های مالی که توسط همکاران وزارت فراهم می شود، افزایش دهد.

بخش سوم: تکنالوجی ماهواتی و ارتباطی

اهداف جزئی

- تحقیق در مورد تجارت موفق، استفاد، انکالوژی معلوماتی و ارتباطی در ادارات دولتی در سایر کشورها
- تشخیص نیازمندی های ادارات تسلیسی و اداری وزارت معارف به تسکوژی معلوماتی و ارتباطی به شمول سیستم های کمپیوتری (نرم افزار) و تجهیزات تکنولوژی معلوماتی و ارتباطی و نیازمندیهای آموزشی کارمندان
- فراهم نمودن مشاوره های تکنیکی و نظارت بر پروسه تهیه و تدارکات و تجهیز ادارات به تکنالوژی معلوماتی و ارتباطی و استفاده مؤثر از آن

- تهیه زیربنای شبکه داخلی تکنالوجی معلوماتی و ارتباطی و تجهیز تمامی ادارات معارف در مرکز، ولایات
- آموزش تمامی کارکنان وزارت در سطح مرکز، ولایات و ولسوالی ها برای استفاده مؤثر از تکنالوجی معلوماتی و ارتباطی تا سال ۱۳۹۳
- انکشاف و تطبیق سیستم حفظ و مراقبت تجهیزات تکنالوژی معلوماتی و ارتباطی
- توزیع لپ تاپ آموزشی برای ده فیصد شاگردان صنف چهارم الی ششم تا سال ۱۳۹۳
- پشتیبانی و تجدید معلومات وب سایت وزارت معارف جهت اطلاع رسانی

وزارت در زمینه استفاده اعظمی از تکنالوجی معلوماتی و ارتباطی تحقیق خواهد نمود. از نتیجه این تحقیقات برای تصمیم گیری در قسمت تکنالوجی معلوماتی و ارتباطی و استفاده مؤثر از این تکنالوجی در دفاتر و بخش های مختلف وزارت در مرکز و ولایات استفاده می شود. همچنین در مورد استفاده از تکنالوجی معلوماتی و ارتباطی برای مسدود آموزش و تعلیمی به ترتیب لازم با همکاری برنامه های انکشاف نصب تعلیمی تربیه معلم، و آموزش سایر تکنالوژی انجمن خواهد گرفت. ریاست تکنالوژی معلوماتی و ارتباطی، از مأموریت های ادارات معارف به این تکنالوجی را در سطح مرکز ولایات، ولسوالی ها، و مؤسسات تعلیمی بررسی می کند و بر اساس آن پلان کاری خود را تهیه می نماید. تا سال ۱۳۹۳، وزارت معارف در نظر دارد تمامی ادارات مرکزی معارف و ادارات معارف در مرکز ولایات و ۸۰٪ مدیریت های معارف در ولسوالی ها و ۲۰ فیصد مؤسسات تعلیمی را مجهز به تجهیزات تکنالوجی معلوماتی و ارتباطی بسازد. همانطور که در بخش یک آمد، دارن از در زمینه کنارجم معلوماتی و ارتباطی آموزش های لازم را خواهند دید.

تجهیزات تکنالوجی معلوماتی و ارتباطی نیازمند مراقبت و پشتیبانی است. لذا راست تکنالوجی معلوماتی و ارتباطی سیستمی برای حفظ و مراقبت از این تجهیزات انکشاف و تطبیق می کند و بر اساس آن بطور منظم از تجهیزات واری نه وده و مشکلات آنرا مرفوع می سازد. در صورت نیاز تجهیزات جدید به جای تجهیزات از کار افتاده جایگزین می سازد.

وزارت نتایج پروژه یک لپ تاپ برای یک شاگرد را مورد ارزیابی قرار خواهد داد (به فصل اول مراجعه کنید). از نتایج این بررسی برای انکشاف بیشتر این پروژه استفاده خواهد شد. وزارت در نظر دارد استفاده از تکنالوجی معلوماتی و ارتباطی را در مؤسسات تعلیمی چه از طریق این پروژه و یا از طرق دیگر گسترش دهد. تطبیق این پروژه والدین را تشویق خواهد کرد تا برای سایر اطفال خود نیز کمپیوترهای لپ تاپ تهیه نمایند.

وب سایت وزارت معارف جهت اطلاع رسانی و نیز اخذ نظرات مردم و مراجعین فعال شده و باید انکشاف بیشتری پیدا کند. وزارت معارف وب سایت را بطور منظم تجدید می کند و به نظرات و سئوالات مردم از طریق وب سایت جواب می دهد. پلان ها، گزارش ها، احصائیه معارف، تحقیقات در مورد تعلیم و تربیه

افغانستان، و خبرهای جدید معارف از طریق این وب سایت به زبانهای ملی و نیز به زبان انگلیسی نشر می شود.

بخش چهارم: تدارکات و لجستیک، خدمات، املاک و جایدادها

اهداف جزئی

- آموزش و تجهیز واحدهای مرکزی و ولایتی تدارکات و لجستیک تا سال ۱۳۸۹
- انکشاف دیتابیس ها برای ثبت تمام قراردادهای خریداری ها و املاک وزارت معارف؛ مراقبت از امکانات ترانسپورتی وزارت؛ و ثبت همه زمین ها و تعمیرهای وزارت، تا سال ۱۳۸۹ انکشاف خواهد یافت

- فراهم سازی زمین برای اعمار مراکز تعلیمی، اداری و شهرک معلمان
- حل منازعات مربوط به قبض املاک و جایداد های معارف توسط سایر ارگان ها یا اشخاص
- ارائه خدمات حمایتی (به شمول امکانات تانسیمت اجناس برای برنامه ها، تجهیزات و تعمیرات) برای ادارات و سازمانهای دولتی و غیر دولتی (به آرماندان مرکزی و ولایات) در صورت نیاز

جهت تقویت ظرفیت تدارکات و لجستیک وزارت معارف، ریاست مرکزی و ولایتی تدارکات و لجستیک تجهیز می شود و کارکنان آن آموزش خواهد داد. همچنین جهت ثبت تمام قراردادهای خریداری های وزارت معارف، دیتابیس انکشاف خواهد یافت هر نوع قرارداد و خریداری در آن دیتابیس ثبت می شود. همچنین خریداری ها به محل های مربوطه انتقال می یابد. البته سابق با پالیسی وزارت معارف، تا حد امکان نقل و انتقالات (برای مثال کتاب های درسی و یا مسایل اعماری) توسط شرکت های خصوصی انجام خواهد شد.

در حال حاضر، ریاست خدمات وظیفه فراهم آوردن منظم خدمات ترانسپورت برای مأمورین، دیگر نیازهای ترانسپورتی و ترمیمات خرد وسایط نقلیه وزارت را به عهده دارد. برای بهبود کیفیت چنین خدماتی، یک دیتابیس ایجاد خواهد شد که اطلاعات مربوط به خدمات ترانسپورت وزارت در آن ثبت می شود. در طول زمان، وزارت خدمات ترانسپورتی و ترمیمات وسایط نقلیه را به سکتور خصوصی واگذار خواهد نمود و در عین حال از اجرای معیاری این خدمات نظارت خواهد نمود.

هم اکنون بیش از یازده هزار مؤسسه تعلیمی فعالی باشد. بیشتر از نیمی از این مؤسسات دارای تعمیر می باشند و زمین آن ها تحت مالکیت وزارت معارف است و برای سایر مکاتب نیز باید زمین تهیه شود تا پروسه اعمار مکاتب آغاز گردد. ریاست املاک و اداری وزارت وظیفه شناسایی زمین برای کارهای اعماری و توزیع زمین برای معلمان را به عهده دارد. این ریاست تا سال ۱۳۹۱ برای حداقل ۷۵٪ کارمندان این وزارت زمین توزیع خواهد نمود. برای تنظیم معلومات درباره وضعیت ملکیت زمین های موجود و اختصاص داده شده به مؤسسات تعلیمی معارف، وضعیت حقوقی آن و زمین های توزیع شده برای کارمندان، وزارت دیتابیس را انکشاف داده و بصورت مستمر معلومات آن را تجدید می کند. از این معلومات برای تصمیم

گیری در مورد اعمار مراکز تعلیمی استفاده خواهد شد. از این معلومات برای شناسایی محل اعمار مکاتب نیز استفاده می شود. همچنین، این ریاست حل و فصل قضایای زمین وزارت از جمله زمین های غصب شده را به عهده دارد.

بخش پنجم: محافظت و مصونیت

اهداف جزئی

- تجهیز و آموزش ریاست مرکزی و واحد های ولایتی محافظت و مصونیت
- انکشاف سیستم محافظتی ادارات و مراکز تعلیمی در همکاری با نهاد های امنیتی
- بررسی مستمر تمام ادارات و مراکز تعلیمی و مسیر های رفت و آمد شاگردان و معلمان به مراکز تعلیمی و شناسایی خطرات احتمالی از جمله حملات، خشونت، سوء استفاده جنسی و اعتیاد به مواد مخدر
- راهبردها، نمونه ها و آگاهی ها از خطرات احتمالی که کارمندان کنیدی و درین ارباب، سایر کارکنان و شاگردان
- تقویه هماهنگی با نهاد های مردمی و امنیتی برای پیش گیری حوادث
- ثبت روزمره حوادث در دیتابیس و ارائه گزارش های تحلیلی

در سال های گذشته دشمنان مات افغانستان و معارف با سازمان ادارات معارف مکاتب حمله نموده و تعدادی از شاگردان را شهید و یا زخمی نموده و تعدادی از مکاتب را به آتش کشیده اند. لهذا وزارت معارف با همکاری نهاد های امنیتی سیستم محافظتی از دفاتر و مراکز تعلیمی را انکشاف می دهد و ریاست های مرکزی و واحدهای ولایتی محافظت و مصونیت را تجهیز کرده و آموزش می دهد.

همچنین تمام دفاتر و مراکز تعلیمی را مسیر های رفت و آمد شاگردان و معلمان به مراکز تعلیمی بطور مستمر توسط موظفین فوق الدار گروه های مراقب کارمندان و شاگردان بررسی می شود و خطرات احتمالی توسط این گروه ها شناسایی شده و اقدامات لازم جهت جلوگیری از این حوادث انجام خواهد شد. جهت پیشگیری از حوادث رهنمود ها، آگاهی ها از خطرات احتمالی که کارمندان کنیدی و از طریق آنها به سایر کارمندان و شاگردان آموزش داده می شود به علاوه درباره خطرات ماین مواد انفجر ناشده به همکاری مرکز ماین پاکي ملل متحد برای افغانستان به آگاهی شاگردان مکاتب، معلمین و منسوبین معارف رسانیده می شود.

وزارت معارف وظیفه دارد محیط مراکز تعلیمی را محیطی مسون و آماده برای سلیم و تربیه بسازد. لذا موارد خشونت، سوء استفاده جنسی، مصابیت به مواد مخدر در مراکز تعلیمی شناسایی شده و در جهت رفع آن ها بکوشد و در صورت لزوم عاملین آن ها به ادارات تعذیری معرفی کند.

تأمین مصونیت و امنیت مراکز تعلیمی و ادارات معارف بدون همکاری مردم و نهادهای امنیتی ممکن نیست. در نتیجه وزارت می کوشد از ظرفیت شوراهای مکاتب و شوراهای مردمی حداکثر استفاده را نموده و همکاری نهادهای امنیتی در مراکز و نهادهای امنیتی محلی در ولسوالی ها را جلب نماید.

همچنین برای ثبت روزمره حوادث، دیتابیزی انکشاف خواهد یافت و بر اساس معلومات جمع آوری شده گزارش های تحلیلی تنظیم و ارائه می شود. از این گزارش های تحلیلی می توان جهت شناسایی نقاط ناامن و پلان گذاری جهت اتخاذ تدابیر امنیتی استفاده کرد.

بخش ششم: مدیریت و هماهنگی

- تا سال ۱۳۹۳، تمامی اسناد تقنینی، لوایح و طرزالعمل های اداری، مالی، تدارکات تجدید نظر خواهند شد.

- تهیه و تجدید نظر در پلان های عملیاتی برنامه انکشاف اداره معارف بطور سالانه

- ترتیب گزارش های کاری سالانه و سالانه

- رور و ارزیابی شش ماهه فعالیت ها و بهره دهی برنامه انکشاف اداره معارف

تمامی اسناد تقنینی به شمول لوایح و طرزالعمل های اداری، مالی، تدارکاتی، خدماتی، و... که مربوط به معینیت اداری و مالی می شود بطور مستمر مورد بازبینی و تجدید نظر قرار می گیرد. هدف از بازبینی اسناد تقنینی، افزایش کارآمدی سیستم های اداری و ساده تر و کوتاه نمودن طرزاتسبل ها و کنترل کیفیت و مصارف می باشد. این اسناد تقنینی منطبق گردید. در از راه های مختلف به شمول وب سایت وزارت معارف در اختیار مردم قرار خواهد گرفت.

این برنامه فرعی همانند سایر برنامه های وزارت بر اساس تحلیل و وضعیت برنامه و ارزیابی پیشرفت و مؤثریت فعالیت ها و مطابقت پلان استراتژیک معارف، پلان های عملیاتی سالانه و بودجه را انکشاف می دهد و در اخیر هر ربع گزارش پیشرفت و مشکلات برنامه را بر اساس پلان عملیاتی تهیه و ترتیب کرده و در اختیار ریاست عمومی پلان (ارزیابی و بیزنس) وزارت قرار می دهد. چنان فعالیت های شش ماهه برنامه مورد بررسی و ارزیابی دقیق قرار خواهد گرفت و از نتایج آن برای تجدید نظر و انکشاف پلان های عملیاتی استفاده خواهد شد.

برنامه فرعی ۵.۳: انکشاف مدیریت استراتژیک

هدف کلی

افزایش مؤثریت، مفیدیت، حسابدگی و شفافیت وزارت معارف در سطح استراتژیژیک و در چوکات قوانین ملی و تعهدات بین المللی

استراتژیژهای عمومی

غیر مرکزی سازی پلانگذاری، مراقبت و ارزیابی و سیستم معلوماتی به طور تدریجی اجرا و تقویت خواهد شد و ظرفیت ادارات و کارمندان آن ها در سطوح غیر مرکزی در این قسمت ها افزایش خواهد یافت. انکشاف پلان های استراتژیژیک ولایتی و سیستم معلوماتی ولایتی روند غیر مرکزی سازی را تقویت خواهد کرد. مشارکت بخش های مختلف جامعه اعم از مردم و جامعه مدنی و بخش خصوصی در طرح و اجرای برنامه های معارف در مرکز و ولایات تشویق و تقویت خواهد شد تا نظام تعلیم و تربیه بهبود یابد و مردم نسبت به برنامه های معارف احساس مالکیت نمایند. همچنین بخشی از اهداف این پروسه متناسب ساختن خدمات تعلیم و تربیه با نیازهای محلی مردم می باشد.

تمامی پالیسی ها، پروسیجرها، و مکانیزم های کنترلی جهت کاهش فساد اداری و مالی در تمامی ادارات معارف، در مرکز ولایات ولسوالی ها اصلاح و نشر می شود. کارمندان مربوطه در زمینه پالیسی ها آموزش دیده شده تفهیم دولت وزارت تقویت می شود. تمام منابع داخلی و خارجی وزارت معارف براساس نیاز، توازن و عدالت اجتماعی بین ولایات و ولسوالی ها توزیع می شود. تمویل کنندگان تشویق خواهند شد تا کمک های خویش را از طریق بودجه انکشافی اصلی افزایش دهند تا مؤثریت اقتصادی برنامه ها و پروژه های وزارت افزایش یابد.

ارقام و معلومات مؤسسات تعلیمی کارکنان معارف شاگردان ز لریژ کمپیوتری نمودن پروسه های اداری مانند استخدام و سوانح شاگردان در سطح ولایات و در مراحل بعدی در سطوح ولسوالی و مؤسسات تعلیمی جمع آوری و تجدید خواهد شد تا ارقام با هم مربوط یابد و مؤثریت پروسه های اداری افزایش یابد. همچنین، تمامی دیتابیس ها با سیستم های معلوماتی در بخش های مختلف وزارت با یکدیگر از طریق سیستم معلوماتی برای اداره معارف (EMIS) مرتبط می شوند تا بخش های مختلف وزارت بتوانند به معلومات ضروری دسترسی داشته باشند. از این معلومات جهت هم هنگی بیشتر و تصمیم گیری بهتر استفاده کنند. تمام تصمیمات و اقدامات استراتژیژیک معارف به اساس اصالتی و معلومات دقیق و تحلیل دقیق مسایل اتخاذ می گردد و در صورت نیاز، مورد بررسی و تحقیق قرار می گیرد. ارتباطات معارف با رسانه های محلی ملی و بین المللی در چارچوب استراتژیژ ارتباطی و پالیسی ها اندیش شده تقریب می گردد.

اهداف

- تا سال ۱۳۹۳، تدهای پالیسی ها، لواح و طرا العملی ها و سایر اسناد تقنینی، مورد بازبینی و تجدید نظر قرار می گیرند.

- نقش وزارت معارف در هماهنگی پروژه های تمویل شده توسط بودجه انکشافی خارجی بر اساس اولویتهای وزارت تقویت می شود و کشورهای کمک دهنده ترغیب می شوند تا بودجه های کمکی خود را از طریق بودجه اصلی به وزارت اختصاص دهند.
- ظرفیت ریاست تفتیش تقویت شده و بازرسی ها و تفتیش های سالانه همه ریاست های معارف انجام شده و با فساد مبارزه می شود.
- وزارت معارف به تمامی شکایات ثبت شده مراجعین رسیدگی به موقع خواهد کرد.
- انکشاف پلان های عملیاتی ملی و ولایتی سالانه و ارزیابی فعالیت های عمده وزارت
- تقویت و انکشاف سیستم معلوماتی اداره معارف در مرکز و ولایات
- ترتیب و توزیع گزارش های ربعوار و سالانه مطابق فورمت استندرد

بخش های برنامه

- (۱) اصلاح و انکشاف پالیسی ها
- (۲) مدیریت منابع انکشافی خارجی
- (۳) سیستم معلوماتی اداره معارف، مقبت، ارزیابی و گزارش
- (۴) پیمان آندرس استراتژیک و عملیات
- (۵) تفتیش و بازرسی داخلی
- (۶) ارتباطات استراتژیک
- (۷) مدیریت و هماهنگی

بخش اول: اصلاح و انکشاف پالیسی ها

اهداف جزئی

- تا سال ۱۳۹۰، شورای علمی معارف تقویت می شود.
- تا سال ۱۳۹۰، پالیسی ها، مقررات و لوایح عمومی و ارتقا بر حسب ضرورت های تشخیص شده و تعهدات ملی و بین المللی، تجدید نظر قرار می گیرد و در صورت نیاز پالیسی ها، مقررات و لوایح جدید انکشاف می یابد.
- تا سال ۱۳۹۰ کتاب معارف افغانستان، کتب اسنادی تاریخی معارف انکشاف یافته و چاپ و در اختیار ادارات معارف و مؤسسات علمی قرار داده می شود.
- وزارت در نظر دارد تا شورای علمی وزارت را منحیث یک بخش تخصصی انکشاف داده و تقویت نماید. مسئولیت های اصلی این نهاد، انجام تحقیقات در مورد پالیسی های وزارت، بررسیها و سیستم های تعلیم و تربیه به منظور بازبینی قوانین، مقرردها، رهنمودها و ارائه پیشنهادات به منظور ارتقای کیفیت معارف می باشد. این شورا پالیسی ها، مقرردها و رهنمودها را بازبینی نموده و در صورت لزوم و ضرورت پالیسی ها، مقرردها و لوایح جدیدی را انکشاف می دهد تا دسترسی برابر به تعلیم و تربیه با کیفیت تضمین

شده و با فساد اداری مبارزه صورت گیرد. تحقیق و بازنگری پالیسی ها با هماهنگی نزدیک با ریاست های مربوطه و مراکز تحقیقاتی ملی و بین المللی انجام می شود.

کتاب معارف افغانستان شامل معلومات عمومی درباره معارف افغانستان، ساختار سازمانی وزارت، وظایف هر بخش، و پالیسی های عمده وزارت و سایر معلومات ضروری می باشد و جهت آشنا سازی مردم با معارف و ارائه رهنمای به مراجعین انکشاف داده می شود. همچنین تمام اسناد تقنینی معارف در کتابی جمع آوری می شود و این کتاب چاپ شده و در اختیار ادارات معارف و مؤسسات تعلیمی قرار داده می شود. هدف از کتاب اسناد تقنینی، آشنای کارمندان معارف با پالیسی ها، وظایف و طرز العمل های معارف می باشد.

بخش دوم: پلانگذاری استراتژیک و عملیاتی

اهداف جزئی

- تا پایان سال ۱۳۹۰، همه فعالیت های عمده وزارت استندرد شده و استندردهای مصارف انکشاف می یابد

- تا پایان سال ۱۳۹۳، انتهای استراتژیک ولایتی انکشاف می یابد

- تا پایان سال ۱۳۹۳، پلار های عملیاتی ملی و ولایتی سالانه برای سال های بعد انکشاف یافته و در شش ماه یکبار مورد بررسی قرار می گیرند

- تا سال ۱۳۹۳، پلان های عملیاتی برای همه مدیریت های معارف ولسوالی ها انکشاف می یابد

- تا سال ۱۳۹۳، به تعداد ۵۰۰ نفر استندرد پلار ولسوالی ها، ولایات و مرکز در زمینه پلانگذاری، مراقبت و ارزیابی و گزارش ددی آموزش می بینند.

وزارت معارف فعالیت های اصلی خود را حوزه اجرای آنها و هزینه های مربوط به آن را به صورت استندرد تعریف می نماید. این پروسه انکشاف پلان ها را بر روی لای استندرد را برای فعالیت ها را تسهیل خواهد نمود. قیمت های استندرد مطابق با تفاوت های منطقوی عیار می گردد. استندردسازی فعالیتها و قیمت ها در همکاری نزدیک با برنامه ها و ریاست ملی وزارت صورت خواهد گرفت.

به منظور تطبیق پلان استراتژیک ملی معارف در ربع سوم هر سال، پلان عملیاتی سال آینده بر اساس پلان استراتژیک انکشاف می یابد و در وسط هر سال تطبیق آن مورد بازنگری قرار می گیرد. پس از هر بازنگری در صورت لزوم و در پرتو نتایج بازنگری به مظاهر تطبیق بهتر، پلان های عملیاتی مورد تجدید نظر قرار می گیرد. پروسه پلانگذاری عملیاتی در مرکز و ولایات آغاز شده است. در طول دوره پلانگذاری، ظرفیت بخش های مختلف وزارت ارتقا خواهد یافت، آنها بتوانند بدون وابستگی به ریاست مرکزی پلان و ارزیابی، از عهده پلانگذاری های خوبتر بریند از سال ۱۳۸۹، ریاست پلار و ارزیابی، و مالی، ریاست های معارف ولایات را کمک خواهند کرد تا پلانهای عملیاتی و بودجه خویش را انکشاف دهند.

از سال ۱۳۹۱، ریاست پلان و ارزیابی، ولسوالی ها را از نگاه تخنیکی کمک خواهد نمود تا پلان های عملیاتی سالانه و بودجه خویش را ترتیب دهند. این پروسه رویکرد پلان گذاری غیر مرکزی را تقویت می

کند. جهت ارتقای ظرفیت پلانگذاری تمامی سطوح وزارت، ۵۰۰ مدیر از مرکز و ولایات در امور پلانگذاری، نظارت و ارزیابی آموزش خواهند دید.

بخش سوم: سیستم معلوماتی، مراقبت و ارزیابی، و گزارش دهی

اهداف جزئی

- تا سال ۱۳۹۳، واحدهای خاصی در سیستم معلوماتی اداره معارف بر اساس نیازهای خاص برنامه ها و ریاست ها انکشاف یافته و با سیستم معلوماتی اداره معارف در مرکز اتصال خواهند یافت.
- تا سال ۱۳۹۳، تمامی ادارات مرکزی و ریاست های معارف ولایات وزارت به سیستم معلوماتی اداره تعلیم و تربیه دسترسی پیدا می کنند.
- تا سال ۱۳۹۳، حداقل ۶۰ فیصد مدیریت های معارف در ولسوالی ها و ۲۰ فیصد موسسات تعلیمی مختلف در سراسر کشور به سیستم معلوماتی اداره تعلیم و تربیه دسترسی پیدا می کنند.

سال ۱۳۹۰، کلیم گزارش هی پیشرف، تطبیق برنامه های وزارت معارف انکشاف یافته و در سطح مرکزی و ولایات، تطبیق می گردد و آزار نهایی نسجم به واحد ری کل برنامه های تهیه می شود.

- تا سال ۱۳۹۰، سیستم مراقبت و ارزیابی فراگیر برای وزارت معارف انکشاف یافته و تطبیق می شود.
- در سال ۱۳۹۱، تطبیق پلان استراتژیک ملی معارف بررسی و مرور شده و در سال ۱۳۹۴ یک ارزیابی نهایی از پلان صورت خواهد گرفت.

تا کنون یکی از بزرگترین چالش های فناوری تصمیم گیری ها انکشاف پلیسی با و پلان گذاری در وزارت فقدان معلومات معتبر بود. با انکشاف سیستم معلوماتی اداره معارف در سال ۱۳۸۶ تا حدی این مشکل رفع گردیده، اما هنوز هم این سیستم نیاز به توسعه و بهبود بیشتر در همه نطفه که در چهار برنامه دارای اولویت دیگر اشاره شد، وزارت معارف پلان نمود، است سیستم های معلوماتی مختلفی را برای بخش های مختلف برنامه های تعلیم و تربیه در مرکز و ولایات انکشاف دهد. این سیستم ها با سیستم معلومات اداره تعلیم و تربیه مرتبط می گردند.

به منظور تسهیل در دسترسی همه نهادهای تعلیمی و تربیوی به معلومات مورد نیاز، سیستم معلوماتی اداره معارف در سراسر کشور گسترش می یابد. یکی از اهداف اصلی در این سمت، استفاده ریاست های معارف ولایتی از سیستم معلوماتی اداره معارف (جمع آوری، وارد نمودن معلومات در زمینه کارمندان، شاگردان و دارایی های معارف می باشد. تا سال ۱۳۹۳ تمامی ادارات مرکزی، و ریاست های معارف در ولایات، حدود ۶۰ فیصد مدیریت های معارف ولسوالی و حد اقل ۲۰ فیصد مؤسسات تعلیمی را به سیستم معلوماتی اداره معارف مجهز نماید.

برای بهبود یک پروسه استندرد گزارش دهی سیستم استندرد گزارش دهی تطبیق برنامه های جهت استفاده در مرکز و ولایات انکشاف می یابد. مسئولین گزارش دهی در سطح ملی و ولایتی برای تهیه گزارش در مورد برنامه ها، بخش های برنامه و فعالیت ها و پروژه های اصلی برای هر برنامه تعیین می شود. گزارش های دوره ای توسط مسئولین گزارش دهی ولایتی تهیه شده و به مسئولین گزارش دهی در مرکز تسلیم داده می شود. مسئولین مرکزی گزارش دهی گزارش های ولایتی را توحید نموده و به ریاست پلان و ارزیابی تسلیم می کند. این سیستم به وزارت امکان می دهد تا گزارش های توحیدی ربعوار و سالانه را به صورت مؤثر تهیه نماید. به علاوه، کارمندان سیستم معلومات اداره تعلیم و تربیه آموزش خواهند دید تا بتوانند بر اساس نیاز درخواست کنندگان مختلف، گزارش های لازم را ارائه نمایند.

وزارت در نظر دارد تا پایان سال ۱۳۹۳ با همکاری سازمان های ملی و بین المللی سیستم مراقبت و ارزیابی را انکشاف دهد و به طور مستمر از اجرای پلان استراتژیک ملی معارف مراقبت نموده و به کمک سازمان های داخلی و خارجی تمام پروژه های اصلی و مهم معارف را ارزیابی نماید (برای معلومات بیشتر به فصل چهارم مراجعه کنید). هدف اصلی ارزیابی این پروژه ها سنجش دامنه ششگانه، چالش های فرا روی تطبیق پروژه های معارف را در اصل به منظور بهبود آنها می باشد. پلان استراتژیک ملی معارف با همراهی همکاران انکشافی وزارت، در مین مدت در ختم مرغل اجرا، ارزیابی خواهد شد.

بخش چهارم: مدیریت کمکهای خارجی

اهداف جزئی

- تا سال ۱۳۹۰، ادار کهکهای انکشافی خارجی در مرکز و ولایات تقویه شده و مسئولین ارتباطی در سطح مرکز و ولایات ترضیف خواهند شد.
- تثبیت پروژه ها برای تمویل از طریق بودجه انکشافی خارجی به طور سالانه
- در سال ۱۳۹۰، وزارت قادر خواهد بود تا تمامی کمبودهای مالی و بودجوی پروپوزل های مناسب را تهیه نماید
- انکشاف سیستم نظارت بر پروسه درکار و بمقدار قرارداد پروژه ها انکشافی خارجی تا سال ۱۳۸۹
- تا سال ۱۳۸۹، انکشاف دستاویز و طرز العمل برای تمویل، نظرفی، مصابیت و ارزیابی پروژه های که از طریق بودجه انکشافی خارجی تمویل می گردند.
- ترتیب و تنظیم برنامه ها و پروژه های انکشافی خارجی در مصابیت با پلان استراتژیک ملی و ولایتی

به منظور تأمین منابع مالی برای پروژه های وزارت نیز ایجاد همسنگی بین ولایت های وزارت و تمویل کنندگان خارجی تا سال ۱۳۹۰ واحد مدیریت کمک های خارجی در مرکز تقویت شده و پرسنل ارتباطی در تمامی ولایات مقرر می شود. به همراه همکاران انکشافی، وزارت معارف اطمینان حاصل خواهد نمود تمامی

برنامه هایی که از بودجه انكشافی خارجی تمویل می شود، در راستای اهداف استراتژی ملی انكشاف معارف طرح و اجرا می شود.

هدف اصلی این ادارات جلب و جذب و هماهنگی این کمک ها برای پروژه های وزارت در مرکز و ولایات می باشد تا خلاء های تمویلی پروژه های وزارت از طریق این کمک ها جبران گردد. به همین منظور وزارت معارف پلان نموده است تا سال ۱۳۹۰ وزارت قادر خواهد بود برای تمامی پروژه هایی که تمویل نشده اند پروپوزل های مناسب را تهیه نموده و بودجه لازم برای آنها را جلب نمایند.

نشست های مشترک بین وزارت، تمویل کنندگان و همکاران بین المللی در سال ۱۳۸۹ به منظور مذاکره در ارتباط با جذب کمک های مالی برای پروژه های وزارت برگزار می شود. در این نشست ها ضرورت های مالی و تخنیکی پروژه ها با همکاران و تمویل کنندگان بین المللی مورد بحث واقع می شود. به همین منظور، هر ساله پروژه های معارف برای تمویل از طریق بودجه انكشافی خارجی تثبیت می شود تا زمینه های مذاکره روی این پروژه ها با همکاران و تمویل کنندگان بین المللی فراهم گردد.

به منظور بگیری تدارکات، اجرا و ختم قراردادها برای پروژه های معارف از طریق بودجه انكشافی خارجی تمویل می شود، از جمله پروژه های که توسط سیستم تمویل معارف انكشافی خواهد بود. بنا بر این، با مناه، بهر و حفظ معمرات مربوط به تمویل، نظارت، مراقبت و ارزیابی پروژه های معارف در هر بودجه انكشافی خارجی تمویل می گردند، یک دیتا بیس انكشاف می یابد. یک گزارش نهایی در هنگام ختم پروژه ها تهیه و در این دیتابیس نگهداری می شود. ارزیابی مشترک پروژه های اصلی وزارت از طریق بورد انكشافی معارف (EDB)، صورت خواهد گرفت. گزارش های تهیه شده شامل معیوهات در مورد پروسه های اجرایی و مصارف مالی بوده، تحلیل از مسائل اجرایی، چشم انداز راه های پیشنهادی ارائه می کند.

بخش پنجم: تفتیش و بازرسی داخلی

اهداف جزئی

- تا سال ۱۳۹۳، وزارت قادر خواهد بود تا به طور سالانه تمامی ادارات معارف را تفتیش و بازرسی نماید.
- تا سال ۱۳۹۱، وزارت یک مجموعه از تفتیش و بازرسی های مالی را ترتیب خواهد نمود.
- تا سال ۱۳۹۰، تمامی قضایای دریافت شده در یک دیتابیس ثبت و نگهداری می شود.
- تا سال ۱۳۹۳، یک سیستم معارف گزیندهی در زمینه بررسی مسائل انجام شده و یافته های تفتیش، ایجاد و تقویت خواهد شد.

وزارت معارف پلان نموده است تا سال ۱۳۹۳ یک سیستم تفتیش و بازرسی داخلی را بر اساس معیارهای بین المللی انكشاف و تطبیق نماید. تا سال ۱۳۹۳، وزارت معارف خواهد توانست تا به طور سالوار تمامی ریاست های معارف را تفتیش و بازرسی نماید. هدف اصلی انكشاف سیستم، تفتیش و بازرسی سیستماتیک از امورات مالی، تدارکات، استخدام، اداری، و فعالیت های برنامه ها و کاهش فساد اداری در سطوح مرکزی و

ولایاتی می باشد. وزارت در نظر دارد تا بر اساس بررسی های انجام شده یک سیستم شفاف برای گزارشدهی نتایج تفتیش ایجاد نماید. یافته های تفتیش به وزیر معارف یا فرد تعیین شده از طرف وی ارائه می شود و اقدامات پیگیرانه مناسب اتخاذ خواهد شد. ممکن است قضیه به حارنوالی ارجاع داده شود و یا در صورت تخلفات خفیف تر، هشداریه ای به فرد خاطی ابلاغ شده و درج پرونده وی در دیتابیس نیروی بشری گردد.

بخش ششم: روابط و ارتباطات استراتژییک

اهداف جزئی

- تا سال ۱۳۸۹، استراتژیی ارتباطات وزارت معارف بازنگری، تقویت و تطبیق می شود
- مواد لازم برای آگاهی عامه در رابطه با پالیسی ها، پلان ها، پیشرفت ها و مسایل موجود در معارف تهیه شده و در کنفرانس های مطبوعاتی در مرکز و ولایات و در نشریات معتبر بین المللی و از طرق دیگر نشر شود

- ورکشاپ های ربعوار هماهنگی با مسئولین معارف ولایات و ولسوالی ها همه ساله سازمان دهی

کیفیت خدمات آموزشی به اجرای صحیح پالیسی ها و پلان های وزارت بستگی دارد. در زمینه ارائه خدمات و نیل به اهداف تعیین شده نیز مشکلاتی وجود دارد. بنابراین، یک مکانیزم اطلاع رسانی و ارتباطات لازم است تا بتواند معلومات لازم در زمینه پالیسی ها، پلانها، چالش ها و پیشرفتهای وزارت را به درستی به ارگانهای ذیربط ارائه نماید. هدف از ایجاد چنین مکانیزمی جلب ایاماد شاگردان، والدین، مردم، کشورهای کمک کننده و دیگران و جلب حمایت آنها از معارف افغانستان می باشد. لهدا، وزارت در نظر دارد تا مواد لازم را برای آگاهی عامه در رابطه با پالیسی ها، پیشرفت ها و مسایل موجود در معارف تهیه نموده و به طور منظم در کنفرانس های مطبوعاتی و رسانای دیگرا در مرکز و ولایات نشر کند. همچنین، وزارت معارف پلان نموده است تا به منظور هماهنگی و مشورت با سطوح غیر مرکزی معارف، ولایتی و ولسوالی ها، ورکشاپهای منظم ربعوار را ترتیب دهد تا علاوه بر ایجاد هماهنگی در اتخاذ تصمیمها در مورد مسایل مربوط به معارف، پالیسی ها و استراتژیی های وزارت با توجه دیگر شرکاء گردد.

بخش هفتم: مدیریت و هماهنگی

اهداف جزئی

- تا سال ۱۳۹۳، تمامی اسناد تقنینی، لوایح و طرزالعمل های اداری، مالی و تدارکات تجدید نظر خواهند شد.
- برگزاری نشست های دوره ای منظم بورد اکتشاف، معارف، سازماندهی می شود.
- تهیه و تجدید نظر در پلان های عملیاتی برنامه انکشاف مدیریت استراتژییک بطور سالانه
- ترتیب گزارش های کاری ربعوار و سالانه

• مرور و ارزیابی شش ماهه فعالیت ها و پروژه های برنامه انکشاف مدیریت استراتیژیک تمامی اسناد تقنینی به شمول لوایح و طرز العمل ها بطور مستمر مورد بررسی و تجدید نظر قرار می گیرد. هدف از بازبینی اسناد تقنینی، افزایش کارآمدی سیستم های اداری و ساده تر و کوتاه نمودن طرز العمل ها می باشد. این اسناد تقنینی منظم گردیده و از راه های مختلف به شمول وب سایت وزارت معارف در اختیار مردم قرار خواهد گرفت.

جلسات بورد انکشافی معارف (EDB) به صورت ماهانه سازماندهی می شود تا مسایل مربوط به پالیسی، مسایل جدید مربوط به برنامه ها، ضرورت های مالی و بودجوی و هماهنگی میان سهام شوندهگان معارف مورد بررسی قرار گیرد. گروه های کاری تخنیکی زیر نظر این بورد تشکیل شده و به صورت منظم تشکیل جلسه می دهند تا مسایل تخنیکی مربوطه به برنامه ها در جلسه بورد مورد بحث قرار گرفته و تصمیم های لازم اتخاذ شود. فعالیت های مالی و بودجوی معارف در سطح بین المللی مانند "ابتکارات و فعالیت های بررسی سریع" (FTI) تحت حمایت بورد انکشافی معارف برای تمویل برنامه های معارف افغانستان مورد توجه قرار می گیرد.

این برنامه همانند سایر برنامه های وزارت، بر اساس تحلیل وضعیت کنونی و ارزیابی پیشرفت و مؤثریت فعالیت ها مطابق با الازم استراتیژیک معارف، پان ای عملیاتی و بودجه بالا را انکشاف می دهد. در اخیر هر ربع گزارش پیشرفت و مشکلات برنامه را بر اساس پلان عملیاتی تهیه و ترتیب کرده و در اختیار ریاست عمومی پلان و ارزیابی و نیز رهبری وزارت قرار می دهد. همچنان فعالیت های شش ماهه برنامه مورد بررسی و ارزیابی دقیق قرار خواهد گرفت و از نتایج آن برای تجدید نظر و انکشاف پلان های عملیاتی استفاده خواهد شد.

EVALUATION

VALUTAZIONE

EVALUATION

EVALUACIÓN

EVALUATION

فصل چهارم: تطبیق و مراقبت و ارزیابی

واضح است که وزارت معارف در صورتی می تواند به اهداف ذکر شده در پلان استراتژییک نائل آید که فعالیت ها به درستی تطبیق شوند و پیشرفت فعالیت ها و پروژه ها در جهت اهداف تعیین شده بطور مستمر اندازه گیری و سنجش شود. همچنین، لازم است تا مشکلات و چالش های پیش روی آن شناسایی و تا حد امکان رفع گردد.

تطبیق

ساختار و مسئولیت های تطبیق

پلان استراتژییک ملی معارف ساختار مشخص برنامه ها و اجرای آنها را در سطح ملی و ولایتی مشخص نموده است. پنج برنامه (شامل ۱۰ برنامه فرعی) گنجانیده شده در پلان با اهداف و مقاصد مشخص و مربوط به فعالیتها تعیین شده به طور مشخصی به هم ربط داشته و اگر به طور کامل تمام اجرا گردند، وزارت معارف می تواند به اهداف کلان در سطح خود در سطح ملی و ولایتی دست یابد. از طریق تطبیق برنامه اصلاحات اداری، ساختار وزارت تجدید نظر شده است تا بتواند با شرایط اجرایی همشوشده و از تکرار کارها جلوگیری به عمل آمده و هماهنگی در سطح ملی و ولایتی بهبود یابد. و برنامه های طراحی شده در پلان استراتژییک نیز با ساختار موجود مطابقت کامل دارد. تحت نظر وزیر معارف، پنج معین (۴) مسئولیت پیش بردن پنج برنامه (۱) اختصاص داده در پلان را به عهده دارند. و تحت نظر هر معین، ۳ تا ۸ ریاست وجود دارد که هر کدام مسئولیت اجرای فعائیهای پیش بینی شده در یکی از برنامه های فرعی و یا بخشی از یک برنامه را به عهده دارند. در هر ولایت نیز تحت نظر رئیس معارف ولایت، پنج مدیر ارشد (۶) مسئول اجرا و هماهنگی پنج برنامه پلان را می باشند. در بالآخر، مکاتبات و مسائل اجرای عملی برنامه های تعلیمی با همکاری نزدیک شوراهای مکاتب می باشند.

سازمانهای غیر دولتی نیز در چهارچوب های قانونی موجود و بعد از تأیید وزارت معارف و امضای موافقتنامه های همکاری در تطبیق برنامه ها، دامن استراتژییک سهم خواهند گرفت. سکور خصوصی نیز از طریق امضای قرارداد در ارائه خدمات خاص (۷) در چهارچوب مقررهای موجود سهیم خواهند شد.

(۴) معین های تعلیمات عمومی و تعلیمات اسلامی، انشاف نصاب تعلیم و تربیه علم، مدیران تکنیکی و مالی، سواد آموزی و اداری و مالی

(۵) وزیرت یک مسئول ارتباطات تعیین می کنند - مسئول تطبیق برنامه فرعی سوم براساس اداره معارف می باشد (انکشاف مدیریت استراتژییک).

(۶) مدیران عمومی تعلیمات عمومی و اسلامی، رئیس دارالمعلمین، مدیر عمومی تعلیمات تکنیکی و مسلک، مدیر عمومی سواد آموزی و مدیر عمومی اداری و مالی.

(۷) برای مثال تأسیس و پیشبرد مکاتب خصوصی فراهم سازی اجناس و خدمات از طرف آنها.

پلان های عملیاتی و بودجه سالانه

این پلان استراتژیک به پلانهای عملیاتی و بودجه سالانه که حاوی اهداف مشخص آن سال می باشد، تبدیل خواهد شد. این پلانها از طریق یک پروسه مشارکتی با حضور ریاست های معارف ولایتی و مدیریت های ولسوالی و ریاست های مرکزی تهیه می شوند. آنها مسئولیت خواهند داشت تا اهداف آن سال برنامه ها را تعیین و فعالیتها را مشخص نمایند. ریاست پلان و ارزیابی نیز در این قسمت، برنامه های آموزشی و ظرفیت سازی، چهارچوب ها، فرمت ها و دیگر راهنمایی های لازم را ارائه می نماید. پلانهای عملیاتی و بودجه سالانه قبل از آنکه به وزارت مالیه تسلیم داده شود، از طریق بورد انکشاف معارف با همکاران بین المللی در ساحه معارف به اشتراک گذاشته می شود. بعد از تعیین بودجه توسط وزارت مالیه، پلانهای عملیاتی ملی و ولایتی دوباره براساس بودجه تعهد شده تجدید نظر می شود و بعد از تأیید وزارت به اطلاع مسئولیت برنام های در ریاست های مرکزی و ولایتی رسانیده می شود.

تطبيق فعالیتهای برنامه ها

اولین قدم رای اجرای موفقانه پلان در در صحیح از ادراک و منابع وجود بران اجرای آن می باشد. ریاست پلان و ارزیابی پلان استراتژیک را به زبانهای ملی تهیه نموده در برابر نهادهای مرکزی و ولایتی حلسه آموزشی را برقرار می نماید. و از طریق سیستم گسترده، تمامی کارمندان و ادوات نیز توسط روشهای آنرا آموزش می بینند. برای حصول اطمینان از اینکه تمامی ریاست ها و کارمندان درک صحیحی از وظایف محوله شان را به دست آورده اند، بعد از انکشاف پلان های عملیاتی نیز برنامه های آموزشی مشابهی به اجرا در می آید.

برای تطبيق مؤثر تر پلان استراتژیک و پلانهای عملیاتی، اختیارات بیشتری به ادارت معارف ولایات و ولسوالی تفویض خواهد شد و در عین حال ظرفیت های نظارت در مرکز تقویت خواهد شد. هر چه مجریان برنامه ها در تصمیم گیری بیشتر نریک، گردند، احساس مسئولیت آنها بیشتر شده و برای حل مشکلات تلاش بیشتری را صورت خواهند داد.

مهمترین عامل در قسمت اجرای پلان تهیه اراء خدمات در سطح مرکزی، ولایتی، ولسوالی و مکتب می باشد. به این منظور، وزارت معارف برای بهبود سیستم ها، فراهم آوردن کارمندان کافی برای دفاتر ولایتی و ولسوالی و آموزش کارمندان وزارت و مسئولین مکاتب در موضوعات مربوطه، از کمک های تخنیکی بیشتری استفاده خواهد نمود. توجه خاص به بهبود سیستم های مالی، لجستیک، ادارات در مرکز و ولایات مبذول داشته خواهد شد و کارمندان لایق تر و بیشتر برای کمیته های رهبرانه، ارتقای مؤثریت و هدفمندی برنامه ها استفاده خواهد شد.

استفاده اعظمی از ظرفیت های بخش خصوصی و سازمانهای غیردولتی یک عامل اصلی برای موفقیت تطبيق پلان استراتژیک می باشد. همچنین وزارت معارف، تمویل کنندگان را تسریع می کند تا ظرفیت های محلی را انکشاف داده و از آنها برای تطبيق پروژه های تمویل شده از طریق بودجه انکشافی خارجی استفاده نمایند. وزارت معارف فقط در شرایط استثنایی و زمانی که تخصص لازم در داخل افغانستان وجود نداشته باشد، اجرای برنامه های توسط شرکت

های خارجی را تأیید می نماید. وزارت معارف همچنین از کانال بودجه انکشافی داخلی و از طریق قرارداد، از سکتور خصوصی و سازمانهای غیردولتی برای ارائه خدمات آموزشی استفاده می نماید.

جهت تطبیق مؤثر این پلان، هماهنگی بین بخش های مختلف وزارت معارف و نیز بین وزارت معارف و مؤسسات همکار در سطح مرکز و نیز در سطح ولایات از طریق جلسات مشترک افزایش می باشد. نشست های هماهنگی هفتگی در داخل برنامه ها و میان برنامه های مختلف در مرکز و ولایات برگزار می شود. برنامه های تربیه معلم و برنامه تعلیمات تخنیکی و مسلکی با هماهنگی نزدیک با وزارت های تحصیلات عالی و کار و امور اجتماعی و شهدا و معلولین و نیز ریاست های مستقلی که در سکتور معارف می باشند برنامه های خویش را تطبیق خواهند نمود. هر ماه و هر ربع، نشست های هماهنگی برنامه های با اشتراک همه ارگانهای ذیدخل برگزار خواهد شد.

ریسک ها و کاهش آنها

ناامنی در بعضی از ولایات بر تطبیق برنامه ها و دسترسی اطفال به تعلیم و تربیه رسمی تأثیر منفی می گذارد. وزارت شوراهای مکاتب را به طور مستمر تأسیس و تقویت خواهد نمود، و مردم محل را در امنیت مکاتب سهیم می سازد، برنامه های تعلیمی محلی را تشویق می نماید و در مناطق ناامن از برنامه های تعلیمی حمایت می نماید تا دسترسی اطفال به مکاتب در این مناطق تضمین شود.

بر ثباتی سیستمی در کل به نصص تیرات پی در پی رهبر، وزارت اثرات منفی بر روی اداره و تصب پلان می گذارد. تقویت سیستم ها و توانایی های وزارت می تواند ریسک های موجود در این قسمت را کاهش دهد.

فضای اجتماعی و کمبود معلمان اناث به خصوص در مناطق جنوبی شمولیت و ماندگاری دختران به خصوص در دوره متوسطه را کاهش دهد. برنامه های آگاهی سانه بر مرد آموزش دختران از طریق متنفدین مذهبی و محلی و آگاهی رساندن در مورد اهمیت تعلیم و تربیه دختران بر معلمان اناث بیشتر در محاتب از جمله استراتژی های است که وزارت برای کاهش این ریسک ها به اجرا در خواهد آورد.

شرایط اقتصادی بعضی از خانواده های فقیر را قادر خواهد ساخت تا اطفال خود را به جای تحصیل به کار تشویق نمایند و در نتیجه اطفال شان از نیت تعلم محروم خواهند شد. وزارت برنامه های آگاهی عده را در مورد حقوق اطفال به راه انداخته و با همکاری والدین اطفال برای آنها غذا و قرطاسیه تهیه می نماید تا خانواده های فقیر تشویق شوند اطفال خود را به مکتب بفرستند.

عدم وجود قوای بشری ماهر و عدم رغبت آنها برای تدریس در مناطق روستایی، ارائه برنامه های آموزشی را در آن مناطق تحت تأثیر قرار می دهد. همکاری نزدیک با کمیسیون اصلاحات اداریه و وزارت مالیه، وزارت معارف تلاش خواهد کرد تا علاوه بر بر شاد بیشتر معاشات شهین و ولایتی و هزینه های تشویقی دیگری را برای معلمان اناث فراهم آورد.

محدودیت های بودجه دولتی و تأمین بین بومی بودن نمولات خارج از بودجه دولتی، بر دسترسی به تعلیمات با کیفیت تأثیر منفی خواهد گذاشت. از طریق برد انکشافی معارف، وزارت معارف در پارلمان تلاش خواهد نمود و وزارت مالیه و دونه را تشویق می نماید تا منابع کافی را برای معارف و برنامه های دارای اولویت در این عرضه فراهم آورند.

مراقبت و ارزیابی

مراقبت از اجرای فعالیتهای و ارزیابی نتایج به دست آمده جزو لاینفکی از پروسه های پلان و تطبیق برنامه ها و پروژه های انکشافی و اصلی می باشد. مراقبت و ارزیابی نقش های جداگانه اما مکمل هم می باشند.

وزارت معارف تعریف کمیته مساعدت انکشافی DAC سازمان همکاری و انکشاف اقتصادی OECD از مراقبت و ارزیابی را پذیرفته و از آن استفاده می کند:

مراقبت فعالیتی متداوم است که از طریق جمع آوری سیستماتیک ارقام و معلومات در مورد شاخص های معینه به مدیران و جوانب ذیدخل، در خصوص میزان پیشرفت و دستیابی به اهداف و پیشرفت در استفاده از بودجه تخصیص یافته معلومات ارائه می کند.

ارزیابی بررسی منظم و غیرجانبدارانه از پروژه ها، برنامه ها، یا پالیسی های در حال اجرا یا تکمیل شده به شمول طراحی، تطبیق، و نتایج آنها می باشد. هدف تعیین میزان ارتباط اهداف با نیازمندیها، موثریت، صرفه اقتصادی، تأثیرات دراز مدت و تداوم پروژه ها، برنامه ها، یا پالیسی ها می باشد. ارزیابی باید معلومات معتبر و قابل استفاده را تهیه نموده تا بتواند زمینه استفاده از تجارب آموخته شده را در پروسه تصمیم گیری فراهم نماید.

مراقبت ارزیابی را علاوه بر این شامل به عنصر اصلی می باشد. مراقبت از پیشرفت در مقابله اهداف تعیین شده، از طریق فراهم آوری گزارشها در طول سال و پایان سال که حاوی معلومات در زمینه عملکرد هر بخش برنامه با توجه به اهداف تعیین شده در پلان های سالانه و بودجه باشد. این کار در روشنایی اهداف کلان تر پلان استراتژیک ملی معارف صورت می گیرد که به نتایج اولیه، فعالیتهای و نیازمندیها برای هر سال مالی تبدیل شده است. مراقبت از استفاده منابع با توجه به بودجه، که بر اساس مصارف نسبت به بودجه (عاری و انکشافی) برنامه ها از جمله استفاده از تمویلات دونه ها (که تمویلات خود را از طریق بودجه انکشافی اعمال می نمایند).

مراقبت از سهم گیری همکاران انکشافی از طریق بودجه های خرج دولت، وزارت معارف، در همکاری با اعضای بورد انکشاف معارف فرمت های مراقبت و گزارشدهی را برای پروژه ها و تمویلاتی که توسط همکاران انکشافی خارج از بودجه دولتی اعمال می شود، انکشافی دهد گزارشهای با ساختار برنامه های پلان استراتژیک انکشاف ملی افغانستان هماهنگ خواهد بود. بورد انکشاف معارف گزارشهایی را که از همکاری انکشافی دریافت می نماید توحید می نماید.

گزارش دهی

مسئولین و روسای برنامه ها و بخش های مختلف آنها پلان ملی مراقبت و چک لیست های لازم را فراهم می نمایند. ناظرین هنگام دیدن مکاتب، مدبانان اجرایی را مورد نظارت قرار داده و اطمینان حاصل می نمایند که پرسنل در تمامی سطوح پایدار با به دستوری درک نموده و آرا را در مراقبت و تطبیق به رهنمودهای موجود اجرا می نمایند، و سپس در مورد پیشرفت ها و چالش ها یک گزارش تهیه می نمایند. در دیدارهای بعدی، آنها از بهبود عملکردها اطمینان حاصل می نمایند، به پرسنل نظر خود را ارائه نموده و برای مدیران مربوطه شان گزارش می دهند.

گزارشهای ماهوار از برنامه ها و فعالیتهای توسط روسای ولایتی معارف تهیه شده و به مسئولین برنامه ها در سطح ملی تسلیم داده می شود. و روسای برنامه ها نیز گزارشها را خلاصه نموده و به ریاست پلان و ارزیابی تحویل می دهد. گزارشهای واحد به صورت ماهوار تهیه شده و در اختیار همه برنامه ها قرار می گیرد. گزارشهای پیشرفت ربعوار برای هر برنامه تهیه شده و طی یک گزارش واحد، یکجا و متحد می گردد. ریاست مالی نیز گزارشهای ربعوار در زمینه مصارف برنامه ها تهیه می نماید و این گزارشها فقط برای استفاده داخلی تهیه می گردد.

گزارش ربعوار دوم به صورت یک گزارش شش ماهه از پیشرفت ها و مصارف تهیه می شود. رهبری وزارت و روسای برنامه ها پلان ها و مصارف بودجه، چالش ها و راه حل های پیشنهادی را مورد بررسی قرار داده و پلان و بودجه سالانه را اصلاح می نماید. در این بررسی ها، پیشنهادات برای تهیه پلان عملیاتی سال بعد نیز ارائه می شود. این گزارش شش ماهه با تمامی طرفهای ذیدخل شریک ساخته می شود.

ریاست پلان و ارزیابی نیز یک تیم مرکزی مراقبت و ارزیابی را ایجاد می کند. این تیم به صورت ربعوار به مأموریت های بررسی پروژه های خاص ماهد رفت تا تایید و افعیل و تبیق پلان را بر اساس گزارش های فراهم شده توسط مسولین برنامه ها بررسی و تأیید می کند. گزارش های بررسی و نایید توسط تیم تهیه شده و به ریاست وزارت ارائه می شود. هر چند این گزارش ها بر اساس مدیریت برنامه ها نیز انجام می شود تا برای تطبیق بهتر برنامه ها از آنها استفاده نمایند.

وزارت سیستم معلومات اداره معارف (EMIS) را انکشاف داده که برای انکشاف پلان استراتژیکی دوم مورد استفاده قرار گرفت. این یک گام مهم و ارزشمند در جهت انکشاف یک سیستم -نامع مراقبت و ارزیابی می باشد. کوشش می شود تا کیفیت و به موقع بودن معلومات در این سیستم بهتر یابد. همچنانکه در برنامه ۵ تذکر داده شد، سیستم معلومات اداره معارف تا سطح ولایات گسترش خواهد یافت تا پروسه جمع آوری معلومات را تسریع نموده و بهبود بخشد. همچنین، بندهای خاص از این سیستم برای ریاست های خاص انکشاف خواهد یافت. سیستم مدیریت معلومات ملی افغانستان (NIMES) و سیستم پیگیری پلان گزاری و مصارف بودجه (BPEST) نیز از ابتکارات دیگر است که معلومات ارزشمندی برای مراقبت فراهم می کند. گزارش های تحلیلی خاص بر اساس معلومات این سیستم ها تهیه خواهد شد که برای بررسی و تصمیم گیری مورد استفاده قرار خواهد گرفت.

یک گزارش تشریحی جامع سالانه مصارف تهیه خواهد شد که میزان پیشرفت تبیق پلان را در مقابل اهداف هر برنامه و نیز چالش ها در هر سطح و تجربیات حاصل از تطبیق را اختوا خواهد نمود. گزارش سالانه عملکرد، تغییرات ایجاد شده در اهداف تعیین شده مانند شمولیت، نسبت های معلم - شاگرد، نسبت های شاگرد - صنف درسی، نتایج امتحانات، پیگ معارفات مربوط به پیشرفت تعلیمی شاگردان را نشان خواهد داد. این گزارش به عنوان ابزار اصلی مراقبت و نظور و تبیق ارزیابی ملی معارف برنامه های اصلی و برنامه های فرعی مورد استفاده قرار می گیرند. این گزارش به سهم شونندگان مانند همکاران معارف، وزارت اقتصاد، مالیه و پارلمان ارائه می شود. این گزارش به منظور دسترسی عامه مردم در وبسایت وزارت ارائه

خواهد شد. همچنین، وزارت در صورت لزوم مطالعات و تحقیقاتی را به منظور بررسی و ارزیابی بیشتر عملکرد سیستم تعلیم و تربیه در ارتباط با اهداف تعیین شده در پلان استراتیژیک دوم اجرا خواهد نمود. اداره کنترل و تفتیش عمومی دولت افغانستان تفتیش سالانه را انجام خواهد داد. این تفتیش همه مسایل مالی و تفتیش را شامل خواهد شد. گزارش تفتیش سالانه در ضمن شش ماه پس از پایان سال مالی ارائه خواهد شد.

جلسات

جلسات ماهانه بورد انکشاف معارف (EDB) سازمان دهی شده و گزارش های تازه تطبیق پلان را برای همکاران معارف ارائه خواهد داد. همچنین وزارت جلسات شش ماهه ای را به هماهنگی این بورد ترتیب خواهد داد. این جلسات به عنوان بررسی عمومی عملکرد برنامه های وزارت معارف، سازمان های غیر دولتی، بخشی خصوصی و تمویل کنندگان خارجی ترتیب خواهد شد. جلسات بررسی شش ماهه متشکل از یک جلسه به منظور بررسی پیشرفت سال مالی قبلی و یک جلسه به منظور بررسی پلان کاری و بودجه سال مالی آینده خواهد بود.

جلسه ششم بررسی پیشرفت پلان در ماه ثور/جوزا ایر خواهد شد و پیشرفت کلی سال مالی قبلی را بر اساس گزارش های مصرف، گزارش های پیشرفت و گزارش های سالانه بررسی خواهد کرد. انتظاری رود تمویل کنندگان میزان بودجه و تمویل شانرا که برای تطبیق پلان استراتیژیک در سال آینده تخصیص می دهند مشخص کنند تا وزارت معارف بتواند آنها در پروسه تهیه بودجه شامل سازد.

جلسه شش ماهه بررسی پلان کاری و بودجه در ماه هی دیزان/عندب برگزار خواهد شد تا بتواند تصمیم متخذه در مورد ارائه بودجه وزارت معارف به وزارت مالیه و به تعقیب آن پارلمان را به عنوان بخشی از بودجه کلی دولت به پارلمان را شامل گردد. در این جلسات پلان کلی سالانه و بودجه پلان استراتیژیک، گزارش تفتیش سال مالی قبلی و یافته های بررسی های هیات های بررسی و تحقیق بررسی و مرور می شود.

ارتقای ظرفیت مراقبت

ظرفیت سیستم مراقبت و ارزیابی تطبیق پلان در سطوح مختلف، از دلریس برنامه های آموزشی و راهنمایی های عملی تقویت خواهد شد. افزون بر آن، ریاست پلان و ارزیابی در جهت انکشاف ظرفیت و آگاهی بخشی برای استفاده از نتایج مراقبت و ارزیابی با ریاست های دیگر و در میان تصمیم گیرندگان فعالیت خواهد کرد. همچنین ریاست پلان و ارزیابی به دیگر برنامه ها کمک خواهد کرد تا سیستم های مراقبت و ارزیابی شانرا تقویت نمایند. نتایج متوقعه، نتایج بلافاصله و فعالیت های مشخص شده در چارچوب منطقی پلان استراتیژیک ۲ به صورت منظم و در استاده قرار می آید تا و ارد، بتواند معلومت مفید و به موقع را برای بهبود تطبیق و بازنگری پلان های برنامه بورد، استفاده قرار دهد.

مرور و بررسی ها

در جلسات شش ماهه در ارتباط به پلان ها، بودجه ها و گزارش های مورد نظر، آنچنانکه در بخش بالا ارائه شد بحث و بررسی صورت خواهد گرفت. علاوه بر آن، وزارت معارف بر اساس تصامیم جلسه سالانه قبلی و با همکاری بورد انکشاف معارف بررسی ها و مطالعاتی را پیش از جلسه شش ماهه اجرا خواهد کرد تا نتایج متوقعه اصلی پلان استراتژیکی را ارزیابی نموده و یا بخش های خاص پلان را مورد بررسی قرار دهد، به عنوان مثال، نتایج موقعه یادگیری شاگردان، میزان پوش خدمات معارف، مؤثریت و کارایی بودجه تخصیص شده، به صورت بودن اقتصادی پروژه ها با بودجه خارجی که توسط تمویل کنندگاه اداره می شوند و ...). این بررسی ها توسط نهاد های خارج از وزارت تطبیق می شود و در نتیجه به عنوان منابع بیرونی معلومات توسط وزارت مورد استفاده قرار می گیرد. همچنین نتایج این بررسی ها به منظور شناسایی موارد دیگر برای تحقیق و مراقبت و همچنین برای ارائه معلومات به وزارت و تمویل کنندگاه مورد استفاده قرار می گیرد.

ارزیابی

ارزیابی میانی

وزارت معارف لایحه وظائف ارزیابی میانی خارجی را با همکاری بورد انکشاف معارف تهیه نموده و مشاوران خارجی (خارج از زاره) را استخدام خواهد نمود تا ارزیابی میانی را اجرا کرده و گزارش ارزیابی در که شامل ارزیابی بیشتر چالش ها، تطبیق و توصیه ها و سفارشات می شود تهیه نمایند. وزارت معارف پلان و ارزیابی یک مجمع انکشاف معارف (EDF) را در نیمه دوره تطبیق پلان استراتژیکی دایر خواهد نمود تا ارزیابی میانی تطبیق پلان را اجرا نماید. این جلسه به ریاست وزیر معارف دایر می شود و در آن معین های وزیر، رییس های ریاست های معارف، نمایندگان تمویل کنندگان، نهادهای غیر دولتی و عمومی و تمویل کنندگان مشارکت خواهند نمود. بر اساس نتایج حاصله از مقایسه اهداف اصلی و فرعی پلان استراتژیکی، اهداف پلان برای نیمه بعدی دوره تطبیق پلان در صورت ضرورت مورد بازنگری قرار گرفته و برای پلان گذاری استراتژیکی بعدی مورد استفاده قرار خواهد گرفت.

ارزیابی نهایی

ارزیابی نهایی تطبیق پلان استراتژیکی در پایان دوره تطبیق پلان توسط مجمع انکشاف معارف اجرا می شود. برای اجرای این ارزیابی مشاوران خارجی استخدام خواهد شد. در این ارزیابی نتایج متوقعه پلان استراتژیکی در ارتباط با وضعیت کلی تعلیم و تربیه در افغانستان بررسی شده و درس ها و تجربیات حاصله از تطبیق پلان استراتژیکی بورد بررسی و معارف نظر قرار خواهد گرفت. نتایج ارزیابی عملاً به منظور انکشاف، تطبیق و مراقبت از پلان استراتژیکی بعدی مورد استفاده قرار خواهد گرفت.

گزارش ارزیابی نهایی در پایان دوره سالیانه شامل نتایج مراقبت مقایسه دو سال آخری تطبیق پلان، و نتایج تحقیقات انجام شده می شود. این گزارش شامل توصیه ای از بیشتر تطبیق برنامه، چالش ها و درس ها و تجربیات حاصله می شود. این گزارش نتایج متوقعه به دست آمده و تأثیرات بلند مدت تطبیق پلان استراتژیکی را منعکس خواهد کرد. اگر برخی از اهداف و نتایج متوقعه به دست نیامده باشد، علل آنها

تشخیص شده و راه حل های لازم برای آن شناسایی خواهد شد. این گزارش شامل پسخوراند (فیدبک) های مردم، جامعه مدنی، تمویل کنندگان و همکاران تطبیق پلان می شود.

تحقیق و مطالعات موردی

ریاست پلان و ارزیابی با همکاری پوهنتون ها و نهادهای تحقیقاتی ملی و بین المللی برخی از بخش ها یا فعالیت های پلان را که برای وزارت دارای اهمیت می باشند مورد بررسی و تحقیق قرار خواهد داد. این ارزیابی ها مؤثریت، کارایی و ثبات و دوام نتایج این فعالیت ها را مورد توجه قرار خواهد داد. این نتایج به منظور بررسی پالیسی ها، اهداف و استراتیژی های متخذه وزارت مورد استفاده قرار خواهد گرفت. نتایج تحلیلی چنین ارزیابی ها در دسترس رهبری وزارت قرار خواهد گرفت.

Jaws PDF Creator

EVALUATION
VALUTAZIONE
EVALUATION
EVALUACIÓN
EVALUATION

فصل پنجم: مصارف و بودجه

مصارف

دستیابی به اهداف پلان استراتیژیک ملی معارف برای سال ۱۳۹۳ و رسیدگی به مشکلات و چالش‌ها و "اهداف انکشاف هزاره سوم" و اهداف "تعلیم و تربیه برای همه" همه مستلزم هزینه‌های زیادی می‌باشد. فشار ناشی از افزایش تعداد شاگردان و تقاضا برای بهبود کیفیت و تناسب معارف نسبت به ۵ سال پیش بیشتر شده است. تقاضای مردم بیشتر از توانایی وزارت معارف می‌باشد و توقعات آینده از شاگردان حاضر مستلزم سرمایه‌گذاری‌های بیشتر می‌باشد. وزارت باید برای شاگردان جدید فضای تعلیمی مناسب فراهم سازد، مکاتب نو را اعمار کند و معلمین بیشتری را استخدام نماید و همه آنها را آموزش دهد تا معیارهای بلند دانش و روش‌های تدریس را فراگیرند و در عین حال باید تغییرات کوتاه مدتی را که می‌تواند اثرات بلند مدت داشته باشند مدیریت کند. بهبود کیفیت تعلیم و تربیه بدون پرداخت معاش کافی برای جذب و حفظ معلمان با لیاقت و واجد شرایط امکان پذیر نمی‌باشد. افزون بر آن، تطبیق سیستم رتب و معاشات در سطح دولت مستلزم هزینه بسیار زیادی است.

به رغم نیاز به هزینه و سرمایه‌گذاری بسیار زیاد تعلیم و تربیه حتی پایه‌ها هم که دکان و بزرگسالان و یک پیش‌شماره هم برای بهره‌های دموکراتیک و مشارکت اجتماعی مردم می‌باشد. تعلیم و تربیه برای انکشاف بنای بشری و بردن برانسانیت اقتصاد کشور است و می‌تواند نقش آینده‌ای در استقرار حکم داری داشته باشد.

بودجه عادی

محاسبه معاشات پایه بر اساس ضرب تعداد کارمندان موجود در سال ۱۳۸۸ در اوسط معاش بر اساس سیستم رتب و معاشات برای همه مجموعه از کارمندان، معلمین، مدیران و کارمندان اداری) حاصل می‌شود. افزایش در معاشات به خاطر سیستم رتب و معاشات به صورت تعداد معاشات محاسبه می‌شود. کارمندان موجود در طول ۴ سال آینده تحت پوشش سیستم رتب و معاشات قرار می‌گیرند که از سال ۱۳۸۸ این پروسه شروع شده است. در حدود ۲۲ هزار کارمند، تدریسی یا همه‌جانبه و ۴ هزار کارمند غیر تدریسی در مرکز در سال ۱۳۸۸ تحت پوشش قرار گرفته‌اند. مانف کارمندان که در حدود ۱۲۲ هزار نفر معلم و ۱۲۵۵۴ نفر کارمند غیر تدریسی می‌شوند در سال ۱۳۸۹ و ۲۵۱۰۸ کارمند غیر تدریسی در سال‌های ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۱ تحت پوشش سیستم رتب و معاشات قرار خواهند گرفت. بر اساس این در شمولیت شاگردان و نسبت معلم - شاگرد در طول ۵ سال آینده در حدود ۱۶۱ هزار شاگرد جدید استخدام خواهند شد. هزینه استخدام کارمندان جدید به صورت جداگانه بر اساس سیستم رتب و معاشات محاسبه شده است.

جدول ۸: پلان استخدام کارمندان جدید

مجموع 1389-1393	1393 تخمین شده	1392 تخمین شده	1391 تخمین شده	1390 تخمین شده	1389 تخمین شده	1388 پیش بین شده	1387 واقعی	خلاصه
135,646	33,215	32,380	30,434	29,004	10,613			معلمین
9,112	2,241	2,193	2,080	2,017	581			مدیران
20,716	5,054	4,922	4,633	4,322	1,779			کارمندان اداری
165,474	40,510	39,495	37,153	35,413	12,903	12,500	12,500	مجموع ۴ - استخدام های جدید

برنامه ۱: تعلیمات عمومی و تعلیمات اسلامی								میلیون دالر (\$'000,000)
مجموع 1389- 1393	1393 تخمین شده	1392 تخمین شده	1391 تخمین شده	1390 تخمین شده	1389 تخمین شده	1388 پیش بینی شده	1387 واقعی	خلاصه مصارف
								مصارف عادی
2,844	734	655	574	493	387	231	205	معاشات (۲۱)
643	191	157	126	99	70	8	12	اجناس و خدمات (۲۲)
179	59	46	34	25	15	0	1	خریداری ها (۲۵)
3,666	984	858	735	617	472	239	218	مجموع بودجه عادی برنامه ۱
424	101	96	91	72	64	27	7	بودجه انکشافی
4,090	1,085	954	826	688	536	266	224	مجموع همه ۵ برنامه

برنامه ۲: انکشاف نصاب تعلیمی، تربیه معلم و آموزش ساینس و تکنالوجی								میلیون دالر (\$'000,000)
مجموع 1389- 1393	1393 تخمین شده	1392 تخمین شده	1391 تخمین شده	1390 تخمین شده	1389 تخمین شده	1388 پیش بینی شده	1387 واقعی	خلاصه مصارف
								مصارف عادی
73	17	16	15	14	12	7	5	معاشات (۲۱)
16	4	4	3	3	2	5		اجناس و خدمات (۲۲)
4	1		1	1	0	0	0	خریداری ها (۲۵)
94	22		19	17	15	12	12	مجموع بودجه عادی برنامه ۲
63	5	52	13	11	129	72	1	بودجه انکشافی
77	177	172	149	134	144	84	25	مجموع برنامه ۲

برنامه ۳: تعلیمات و آموزش های تخصصی و مسلکی								میلیون دالر (\$'000,000)
مجموع 1389- 1393	1393 تخمین شده	1392 تخمین شده	1391 تخمین شده	1390 تخمین شده	1389 تخمین شده	1388 پیش بینی شده	1387 واقعی	خلاصه مصارف
								مصارف عادی
82	28	20	15	11	8	5	4	معاشات (۲۱)
19	7	5	3	2	2	0	0	اجناس و خدمات (۲۲)
5	2	1	1	1	0	0	0	خریداری ها (۲۵)
106	37	26	19	14	10	5	4	مجموع بودجه عادی برنامه ۳
98	23	23	21	18	12	17	3	بودجه انکشافی
204	60	49	40	32	23	26	7	مجموع برنامه ۳

برنامه ۴: سواد آموزی								میلیون دالر (\$'000,000)
مجموع 1389- 1393	1393 تخمین شده	1392 تخمین شده	1391 تخمین شده	1390 تخمین شده	1389 تخمین شده	1388 پیش بینی شده	1387 واقعی	خلاصه مصارف
								مصارف عادی
64	16	14	13	12	10	5	4	معاشات (۲۱)
14	4	3	3	2	2	1	0	اجناس و خدمات (۲۲)
4	1	1	1	0	0	0	0	خریداری ها (۲۵)
83	21	19	17	12	12	6	5	مجموع بودجه عادی برنامه ۴
269	65	61	53	47	42	5	0	بودجه انکشافی
352	86	80	70	62	54	11	5	مجموع برنامه ۴

مليون دالر (\$'000,000)								برنامه ۵: اداره معارف
مجموع 1389- 1393	1393 تخمین شده	1392 تخمین شده	1391 تخمین شده	1390 تخمین شده	1389 تخمین شده	1388 پیش بینی شده	1387 واقعي	خلاصه مصارف
								مصارف عادي
56	14	13	11	10	8	7	8	معاشات (۲۱)
13	4	3	2	2	2	9	8	اجناس و خدمات (۲۲)
3	1	1	1	0	0	0	6	خریداري ها (۲۵)
72	18	17	15	12	10	16	21	مجموع بودجه عادي برنامه ۵
2,898	659	624	594	531	491	78	38	بودجه انكشافي
2,970	677	640	608	543	501	94	60	مجموع برنامه ۵

تذکر: نرخ مبادله دالر امریکایی به افغانی در زمان تهیه بودجه ۱ دالر در برابر ۵۰ افغانی بوده است.

مالی

جدول ۱۰ ضرورت های مالی تخمین شده برای تطبیق پلان استراتیژیک از جمله مصارف عادی سالانه را نشان می دهد. این جدول بر اساس میزان مصارف برنامه ها تهیه شده و با مشارکت وزارت معارف در اصول بودجه سازی بر اساس برنامه سازگار باشد. مجموع بودجه های برنامه های دوره ۵ ساله از ۱۳۸۹ تا ۱۳۹۳ ۸,۱۱۶,۰۰۸ م یار افغانی (۸,۱۱۶ ملیارد دالر امریکایی) می باشد که از مجموع ۲۰,۷۵۳ ملیارد افغانی (۴,۱۹۵ ملیون دالر امریکایی) از طریق بودجه انکشافی و ۲۰۱,۰۰۰ ملیارد افغانی (۴,۰۰۱ ملیون دالر امریکایی) از طریق بودجه عادی مورد نیاز می باشد.

بیش از ۹۱٪ بودجه عادی برای برنامه تعلیمات عمومی و اسلامی تخصیص یافته است. با این حال، مصارف غیر معاشات از ۱۴٪ از بودجه عادی در سال ۱۳۸۷ تا ۱۸٪ در سال ۱۳۸۹ افزایش یافته و تخمین می شود که در سال ۱۳۹۳ تا ۲۵٪ برسد. همزمان همچنین کاهش سهم بودجه عادی را تشکیل می دهد. مصارف بودجه برای تعلیمات عمومی بر اساس صنف های ۱ تا ۱۲ محاسبه شده است.

بیش از ۶۱٪ از بودجه عادی، برای انکشاف زیربنای معارف، ۱۶٪ برای انکشاف نصب تعلیمی و تربیه معلم، ۸٪ برای تکنالوژی معلوماتی و ارتباطی در مدارس و ادارات و ۱۵٪ برای آموزش و آموختن گرفته شده است.

به منظور بهبود ظرفیت اداره و مدیریت وزارت مصارف انکشافی در این بودجه در نظر گرفته شده است. انکشاف ظرفیت وزارت یکی از ووبت های اصلی وزارت است. برای که بدوین عمل، توجه به آن وزارت قادر نخواهد بود با چالش های پیش رو در سطح مرکزی و ووبینی و نسوالی مبرزه نماید.

جدول ذیل معلوماتی را در ارتباط با مهادت مالی امویل کنندگان برای پنج سال آینده از طریق بودجه انکشافی وزارت فراهم می سازد.

جدول ۱۱: تعهدات تمویل کننده گان از طریق بودجه انکشافی اصلی وزارت برای سالهای ۱۳۸۹-۱۳۹۳

ملیون افغانی (000,000)							همه برنامه ها	
مجموع 1389-1393	1393 تخمین شده	1392 تخمین شده	1391 تخمین شده	1390 تخمین شده	1389 تخمین شده	1388 پیش بینی شده	1387 واقعی	برنامه / سال
								برنامه تعلیمات عمومی و اسلامی
								انکشاف نصاب، تربیه معلم، آموزش ساینس و تکنالوژی
								تعلیمات تخنیکي و مسلکي
								سواد آموزي
								اداره معارف
						9,929	3,030	مجموع (فرعی)

جدول ۱۲: تعهدات مالی تمویل کننده گان از طریق بودجه انکشافی خارجی وزارت برای سالهای ۱۳۸۹ تا ۱۳۹۳

ملیون افغانی (000,000)							همه برنامه ها	
مجموع 1389-1393	1393 تخمین شده	1392 تخمین شده	1391 تخمین شده	1390 تخمین شده	1389 تخمین شده	1388 پیش بینی شده	1387 واقعی	برنامه / سال
								برنامه تعلیمات عمومی و اسلامی
								انکشاف نصاب، تربیه معلم، آموزش ساینس و تکنالوژی
								تعلیمات تخنیکي و مسلکي
								سواد آموزي
								اداره معارف
								مجموع (فرعی)

Jaws PDF Creator

EVALUATION
VALUTAZIONE
EVALUATION
EVALUACIÓN
EVALUATION